

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך מב -

בהעלתך - שלה

דף קנ"ו ע"א - דף קע"ג ע"א

מבאר בלשון הקודש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

הזה אלא אותו פרי שיוצא ממנו, ולכן אוכל האדם פרו, שזוכה בעולם הזה, והקרן קיימת לאותו עולם לזכות בה בחיים ועליונים שלמעלה.

וכי שמטמא עצמו ונמשך אחר עצמו ולא מחסר לנפשו ולעצמו כלום, ואותו עץ נשאר ולא שם אותו מולו ביראה ולקבלו למעלה, אז - ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולזכות באותו עשר. ודאי אדם אחר יאכלנו, כמו שנאמר (איוב כו) יכין וצדיק ילבש. בגלל זה צריך האדם לזכות במה שנתן לו הקדוש ברוך הוא לאותו עולם, ואז אוכל ממנו בעולם הזה, ותשאר לו אותה קרן לעולם אחר, להיות צרור בצרור החיים. אמר רבי יוסי, ודאי.

עוד אמר רבי יוסי, כתוב אם ככה את עשה לי הרגני נא וגו'. וכי משה, שהוא ענו מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו ישראל לאכל מסר עצמו למיתה? למה? אמר רבי אבא, דבר זה למדנו וסוד עליון הוא. משה לא הרע לפניו ולא שאל מיתה על ששאלו ישראל.

בא ויראה, משה נאחז, והיה עולה במה שלא נאחז נביא אחר. (שחרי היה אחוז בצדקה) ובשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה (שמות טו) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, שמח משה ואמר, ודאי כעת אותה שלמות נמצאת בי, שהרי בגללי נמצא מן לישראל. כיון שראה משה שחזרו לרדת לדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמר (במדבר כא) ונפשנו קצה בלחם הקלוקל, אמר, אם כן זה, הרי דרגתי פגומה, שהרי בגללי

ההוא איבא דנפיק מניה, ועל דא איבא דיליה אכיל בר נש, דזכי בהאי עלמא, והקרן קיימא ליה לההוא עלמא, למזפי ביה בחיין עלאין דלעילא.

ומאן דסאיב גרמיה, ואתמשך בתר גרמיה, וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום. וההוא אילנא אשתאר, ולא שויה לקבליה בדחילו, ולקבלא ליה לעילא. פדין ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולמזפי בההוא עותרא, ודאי איש אחר יאכלנו, כמה דאת אמר (איוב כו) יכין וצדיק ילבש. בגין כן, בעי בר נש למזפי, במה דיהיב ליה קדשא בריך הוא לההוא עלמא, וכדין אכיל מיניה בהאי עלמא, וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא, למהוי צרורא בצרורא דחיי. אמר רבי יוסי ודאי.

הו אמר רבי יוסי, פתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מפל בני עלמא, בגין דשאלו מניה ישראל למיכל, מסר גרמיה למיתה, אמאי. אמר רבי אבא, האי מלה אוליפנא, ורזא עלאה איהו, משה לא אבאיש קמיה, ולא שאל למיתה על דשאלו ישראל.

הא חזי, משה אתאחד, והוה סליק במה דלא אתאחד נביאה אחרא. (דהא אחיד צדקה הוי) ובשעתא דאמר ליה קדשא בריך הוא למשה, (שמות טו) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. חדי משה ואמר, ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח. דהא בגיני אשתכח מן לישראל. כיון דחמא משה דאהדרו לנחתא לדרגא אחרא, ושאלו בשר, ואמרי ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. אמר אי הכי הוא, הא דרגא דילי פגים. דהא בגיני יכלון ישראל מן במדברא, הא אנא פגימא, ואהרן

פָּגִים, וְנַחֲשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב פָּגִים.

אָמַר וְאִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה לִי הֲרֵגֵנִי נָא הַרֹג,

דִּחַשְׁבִּיבָנָא נִיּוּקְבָא בְּמִיכָלָא דִּילָהּ, (וְאִנְי נְחִית

מִן שְׁמַיָא דְאִיהוּ בְרָגָא עֲלָאָה, לְנַחְמָא לְדַרְנָא דְנִיּוּקְבָא, וְאִנְי עֲדִיף מִן שְׂאֵר

נְבִיאֵי עֲלָמָא, וְעַל דָּא אָמַר וְאֵל אֲרָאָה (אֶחָתִי) בְּרַעְתִּי כְּמַת וְדָאִי לְנַחְמָא

לְדַרְנָא תַתָּאָה. כְּדִין וַיֹּאמֶר יי אֵל מִשָּׁה אֶסְפָּה לִי שְׁבָעִים אִישׁ. אֶת שְׂאֵל

אֶתֶר דְּמִיתָה לֹא תִבְעִי אֶתֶר דְּלֹא תִהָא פָּגִים בְּדַרְנָא דִּילָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב

וְאֶצְלַתִּי מִן הַרְוֵם אֲשֶׁר עָלִיד דְּכַלְתּוּ אֵינִינן דְּתַמְנָן אֶתְאַחַדְדוּ.) (ס"א וְאִנְי נְחִית

מִן שְׁמַיָא לְאַרְעָא. אֶת עוֹשֶׂה לִי לְנַחְמָא לְאַתֶּר דְּנִיּוּקְבָא, וְלִמְפָּנִים לְאַתֶּרִי

וְדַרְנִי אִי הִכִּי הֲרֵגֵנִי נָא הַרֹג אִם נָא מִצְאֲתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֲרָאָה בְּרַעְתִּי.

רַעְתִּי הִיא וְדָאִי לְאַחַדָּא בְּדַרְנָא תַתָּאָה. כְּדִין וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשָּׁה אֶסְפָּה לִי

שְׁבָעִים אִישׁ מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל. הָא אֵינִינן לְמִיתּוּן לְהוּ מִיכָלָא אַחַרָּא, וְלֹא תִהָא

פָּגִים בְּדַרְנָא דִּילָהּ. וְעַל דָּא וְאֶצְלַתִּי מִן הַרְוֵם אֲשֶׁר עָלִיד וְשְׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מָאִי

טַעְמָא. בְּגִין דְּאֵינִינן אֶתְאַחַדְדוּ בְּסִיתְרָא וְכוּ') **בְּסִיתְרָא וּבְעֵי**

שְׁמָשָׁא לְאַנְהָרָא לָהּ. וְעַל דָּא וְשְׁמַתִּי עֲלֵיהֶם,

בְּגִין לְאַנְהָרָא מִן שְׁמָשָׁא, כְּנַהוּרָא דְּסִיתְרָא.

(ס"א וּבְגִינִי הָאִי מִיכָלָא דָּא, לֹא) **אֶתְיִיא עַל יְדָא דְּמִשָּׁה,**

בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּגִים.

וּבָאָה חוּלְקָא דְּמִשָּׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעִי

בִּיקְרִיָּה, עֲלִיָּה כְּתִיב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ

וְאִמְךָ וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְאִמְךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתַגַּל יוֹלְדֵתְךָ: דָּא

אִימָא דְּמִשָּׁה דְּלִתְתָּא. קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא רַחִים

לִיָּה יִתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא, בְּלֹא, אֲמַצְעֵי

כָּלְלִי. (ס"א דְּהָא אֶסְתַּלַּק עַל כָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא כְּלֹא אֲמַצְעֵי כָּלְלִי

כְּמָה) **דְּכְתִיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְהָא אוֹקִימָנָא**

בְּכַמָּה אֶתֶר.

וַיִּצְעַק מִשָּׁה אֵל יי לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ.

(במדבר יב) **הָא אוֹקִימוּהָ, וְהוּא רִזָּא דְּשָׁמָא**

קְדִישָׁא, מִחַד סְרִי אֶתְוֹון, וְלֹא בְּעָא מִשָּׁה

לְצִלָּאָה יִתִּיר, בְּגִין דְּעַל דִּיִּדְיָה לְמַלְכָּא לֹא בְּעִי

(דף קנ"ו ע"ב) **לְאַטְרָחָא יִתִּיר. בְּגִין כֶּן קְדָשָׁא בְּרִיף**

הוּא בְּעָא עַל יְקָרָא דְּמִשָּׁה. וּבְכָל אֶתֶר קְדָשָׁא

יֹאכְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן בַּמִּדְבָּר. הָרִי
אֲנִי פָּגִים, וְאֶהְרֵן פָּגִים, וְנַחֲשׁוֹן
בֶּן עַמִּינָדָב פָּגִים.

אָמַר, וְאִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה לִי

הֲרֵגֵנִי נָא הַרֹג, שְׁנַחֲשַׁבְתִּי נִקְבָּה

בְּמִאֲכָלָהּ, (וְאִנְי יוֹרֵד מִהַשְּׁמַיִם, שְׁהוּא דְרָגָה

עַלְיוֹנָה, לְרִדַת לְדַרְגַת נִקְבָּה, וְאִנְי עֲדִיף מִשְׂאֵר

נְבִיאֵי הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אָמַר, וְאֵל אֲרָאָה (אֶחָתִי)

בְּרַעְתִּי, כְּמַת, וְדָאִי לְרִדַת לְדַרְגָה תַחְתּוֹנָה. אַז,

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשָּׁה אֶסְפָּה לִי שְׁבָעִים אִישׁ. אֶתָּה

שְׂאֵלָת מִקּוּם שְׁמִיתָה לֹא תַצְטַרֵּךְ, מִקּוּם שְׂלֹא

תִּהָא פָּגִים בְּדַרְגָה שְׁלָךְ, וְעַל זֶה כְּתוּב וְאֶצְלַתִּי

מִן הַרְוֵם אֲשֶׁר עָלִיךְ, שְׁכַלְמֵם הִם שְׁנֹאחֻזוּ שָׁם.)

(וְאִנְי יְרַדְתִּי מִן הַשְּׁמַיִם לְאַרְץ. אֶת עוֹשֶׂה לִי,

לְרִדַת לְמִקּוּם הַנִּקְבָּה וְלִפְגַם מִקּוּמִי וְדַרְגָתִי. אִם

כֶּן, הֲרֵגֵנִי נָא הַרֹג אִם נָא מִצְאֲתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל

אֲרָאָה בְּרַעְתִּי. רַעְתִּי הִיא וְדָאִי לְאַחַז בְּדַרְגָה

תַחְתּוֹנָה. אַז, וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשָּׁה אֶסְפָּה לִי שְׁבָעִים

אִישׁ מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל. הָרִי הִם לְתַת לְהֵם אֶכַל אַחַר,

וְלֹא תִהְיֶה פָּגִים בְּדַרְגָתְךָ. וְעַל זֶה, וְאֶצְלַתִּי מִן

הַרְוֵם אֲשֶׁר עָלִיךְ וְשְׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מַה הַטַּעַם?

מִשּׁוּם שְׁהִם נִאָחֻזוּ בְּלִבְנָה וְכוּ') **בְּלִבְנָה,**

וְרִצָּה הַשְּׁמָשׁ לְהֵאִיר לָהּ. וְעַל כֶּן

וְשְׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, כְּדִי לְהֵאִיר

מִהַשְּׁמָשׁ, כְּאוֹר הַלְּבָנָה. (וּמִשּׁוּם זֶה

אֶכַל זֶה לֹא) **כָּא עַל יְדֵי מִשָּׁה, כְּדִי**

שְׂלֹא יִפָּגִים.

אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה שְׁהַקְדוּשׁ

בְּרוּף הוּא רִצָּה בְּכַבּוּדוֹ, עַלְיוֹ

כְּתוּב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ

וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ - זֶה הַקְדוּשׁ

בְּרוּף הוּא. וְאִמְךָ - זוֹ כְּנֶסֶת

יִשְׂרָאֵל. וְתַגַּל יוֹלְדֵתְךָ - זוֹ אִם

מִשָּׁה שְׁלִמְטָה. הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא

אוֹהֲבוֹ יוֹתֵר מִכָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם

אוֹתִיּוֹת, וְלֹא רִצָּה מִשָּׁה לְהַתְּפַלֵּל יוֹתֵר, מִשּׁוּם שֶׁעַל שְׁלוֹ לֹא
זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רִצָּה בְּכַבּוּד מִשָּׁה. וּבְכָל מִקּוּם הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רִצָּה בְּכַבּוּד הַצְּדִיקִים

יותר על שלו. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא לתבע עלבון ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות ולשמחם בחדות ציון, שכתוב (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון וגו'. ואז (ישעיה נט) ובא לציון גואל וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת שלח לה

וידבר ה' אל משה לאמר שלח לה אנשים ויתרו את ארץ פנען וגו'. רבי חייא פתח, (איוב לח) המימיה צוית בקר ידעתה שחר מקמו. כתוב שחר, ה"א התרחקה משחר. מה הטעם? אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להפנס, אז נחלש כחו, ואז שולט, השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכונן רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.

שאמר רבי ייסא, בשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק פורה באר תחתיו.

ביון שוננס הלילה, השטר של הכריתה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזקים) מתפשטים בעולם, וכלם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם) ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת, ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (התכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו. בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל,

בריה הוא בעא על יקריהון דצדיקייא, יתיר על דיליה. ולזמנא דאתי, עתיד קדשא בריה הוא למתבע עלבונא דישראל מעמין עובדי כוכבים ומזלות, ולמחדי לון בחדוותא דציון. דכתיב, (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון וגו'. וכדין (ישעיה נט) ובא לציון גואל וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת שלח לה

וידבר ה' אל משה לאמר, שלח לה אנשים ויתרו את ארץ פנען וגו'. (במדבר יב) רבי חייא פתח, (איוב לח) המימיה צוית בקר ידעתה שחר מקומו. שחר כתיב, ה"א אתרחקא משחר. מאי טעמא. אלא אמר רבי חייא, בשעתא דנטי ערב, ושמשא נטי למיעל, כדין אתחלש תוקפיה, כדין שלטא שמאלא, ומשתכח דינא בעלמא, ואתפשט (לעילא). וכדין בעי בר נש לצלאה, ולכונא רעותא (ס"א לצלאה) דישבח רעותא קמי מאריה.

דאמר רבי ייסא, כד נטי שמשא, ואתחלש, כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא, ואתכניש חיליה, ושמשאלא שליט. ויצחק פרי בירא תחותיה.

ביון דעאל ליליא, פתקא דקוטפא באחמתיה שכיח. וכמה חבילין טריקן (אונדריקן) אתפשטו בעלמא, וכלהו שטאן בערבוביא, ואזלי וחיכאן בנפשן דרשיעייא, (ס"א דבני נשא) ומודעין לון מלין, מנהון פדיבן, ומנהון קשוט, ומאן דאשתכח בינייהו, אתייהיב לון רשו לחבלא, וכלהו בני עלמא ניימין, (ואתכנשו) וטעמין טעמא דמותא, והא אוקימנא.

הא חזי, כד אתער רוח צפון, כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא,

וְשִׁינָא בְּדְרוּעָא בְּאַתְרָהָא. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקְיָא
 דְּבִגְנַתָּא דְעַדָּן, וְכַדִּין פֶּל מָאן דִּיתַעַר לְמַלְעִי
 בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵוּא שְׁעֵתָא. הָא אֲשַׁתַּתֵּף בְּהֵדָה,
 בְּגִין דִּהִיא (יְהֵבַת) וְכָל אֲכֹלוּסִין דִּילָהּ, מְשַׁבְּחָן
 לְמַלְפָּא עַלְאָה, וְכָל אֵינּוֹן דִּיאֲשַׁתְּכַחוּ (נ"א דִּיאֲשַׁתְּכַחוּ
 בְּהֵדָה) בְּתוֹשְׁבַתָּא דְאוֹרֵייתָא, פֶּלְהוּ כְּתִיבִין
 בְּכַנִּי הֵיכְלָא, וְאַקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאַלִּין רְשִׁימִין
 בִּימָמָא.

הָא חֲזִי שְׁמָא חָדָא קְדִישָׁא אִית בְּגְלוּפֵי אַתְוּוֹן,
 דִּהוּא שְׁלֹטָא מְפַלְגוּ לִילִיא וְאַילָף, וְאַינּוֹן
 אַתְוּוֹן (כ"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) ׀ דִּמְנַצְפָּךְ פֶּלִיל לֹון
 ׀, אוּקְמוּהָ, (ישעיה ט) לְסַרְבָּה הַמְשַׁרְהָ. נ' הוּה
 אֲסַתִּים לְהָאִי וְלְהָאִי, פְּדִין פְּתָרִין פֶּלִילָן הוּא
 ו' (נ"א י') דְשְׁמָא קְדִישָׁא אַתְקִין לִיהָ. וְסַתִּים
 מְבוּעָהָ. פְּתַר דְאוּלִּידַת, פְּתִיחָא הוּת בְּחַד
 רִישָׁא דְפִתְחָא.

בְּד אַתְחַרִּיב בִּי מְקַדְשָׁא, אֲסַתִּימוּ מְבוּעֵין מְפֹל
 סְטָרִין. (ס"א אַתְ דָּא כְּלִיל אַתְוּוֹן) וְאַכְלִיל אַתְוּוֹן
 אַחְרָן, וְאַינּוֹן שְׁבַעָה. תֵּלַת מְהָאִי סְטָרָא,
 וְאַרְבַּע מְהָאִי סְטָרָא. כ"ך. וְסִימָן (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
 פֶּלְךְ יִפְה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ, ו' דְּכַר וְנוֹקְבָא
 פֶּלִיל בְּחָדָא, דָּא כְּלִיל תֵּלַת מְפָאן וְתֵלַת מְפָאן
 וְאַינּוֹן שִׁית. וְאוּקִימְנָא בְּאַלִּין תָּרִין אַתְוּוֹן ׀
 ו' אַתְכְּלָלוּ תָּרִיסַר אַתְוּוֹן, סְלִיק מְנַיְהוּ תָּרִי.
 חַד לְאַתְרַ חַד, וְחַד לְאַתְרַ חַד.

כ"ך סעפ"ה יאע"וצה, הַכִּי אַתְגְּלִיפוּ אַתְוּוֹן,
 וְרִזָּא דָּא בְּכִי תַצָּא לְמַלְחָמָה, קָרָא
 דְכַתִּיב, (דברים כב) פִּי יִהְיֶה נְעֲרָה בְּתוּלָה. נְעַר
 פְּתִיב, פְּתַר דְּאַסְתַּלֵּק לִילִיא, וְצַפְרָא נְהִיר,
 פְּדִין ה' סְלָקָא וְאַתְכְּלִילַת בְּנְהוּרָא עַלְאָה.
 וְכַדִּין יַדְעָתָה שְׁחַר מְקוּמוּ, דִּינְדַע (דְּנוּדָא) שְׁחַר
 מְקוּמוּ דִּה"א, וְאַתְכְּלִילַת בְּגוּיָה.

בְּשִׁמָּא, (וּמִתְחַבְּרִים בְּאַחַד) וְשׁוּרָה
 בְּזָרוּעַ בְּמִקוּמָהּ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בָּא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים
 שְׁבַגְנָן עַדָּן, וְאִז כָּל מִי שְׁמַתְעוּרַר
 לְעֵסַק בְּתוּרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
 מִשְׁתַּתֵּף יַחַד אַתָּה, מְשׁוּם שְׁהִיא
 (יִשְׁבַּת) וְכָל אוּכְלוּסִיָּה מְשַׁבְּחִים
 לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, וְכָל אֱלוֹי שְׁנַמְצָאִים
 (שְׁהַשְׁתַּתְּפוּ אַתָּה) בְּתַשְׁבְּחוֹת הַתוּרָה,
 פֶּלָם כְּתוּבִים בְּכַנִּי הֵיכְלָא וְנִקְרָאִים
 בְּשִׁמּוֹתֵם, וְאַלְהָ רְשׁוּמִים בְּיוֹם.
 בָּא וְרָאָה, שְׁם קְדוּשׁ אַחַד יֵשׁ
 בְּאוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת, שְׁהוּא שׁוּלַט
 מִחְצוֹת הַלֵּילָה וְאַילָף, וְהֵן אוֹתִיּוֹת
 (כ"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) ׀ שֶׁל מְנַצֵּף
 כּוֹלֵל אוֹתָם. ׀ פְּרִשׁוּהָ (ישעיה ט)
 לְסַרְבָּה הַמְשַׁרְהָ. נ' הִיתָה סְתוּמָה
 לְזָה וְלְזָה, וְאִז פְּתָרִים פֶּלִילִים הוּא
 ו' (י') שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הַתְּקִינּוּ,
 וְסַתֵּם מְבוּעֵיָהּ. אַחַר שְׁיַלְדָה,
 פְּתוּחָה הִיתָה בְּרֵאשׁ אַחַד שֶׁל
 הַפֶּתַח.

בְּשַׁחֲרֵב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ נִסְתָּמוּ
 הַמְּבוּעִים מִפֶּל הַצְּדִיקִים, (אות זו
 בּוֹלַלַת אוֹתִיּוֹת) וְנִכְלְלוּ אוֹתִיּוֹת
 אַחְרוֹת, וְהֵן שְׁבַע. שְׁלֹשׁ מִצְדָּ זָה,
 וְאַרְבַּע מִצְדָּ זָה. כ"ך. וְסִימָן -
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) פֶּלְךְ יִפְה רַעֲיָתִי וּמוֹם
 אֵין בָּךְ. ו' זְכַר וְנִקְבָּה פֶּלִילִים
 בְּאַחַד, זָה כּוֹלֵל שְׁלֹשׁ מְפָאן וְשְׁלֹשׁ
 מְפָאן, וְהֵם שֵׁשׁ. וּבְאַרְנוּ, בְּשִׁתֵּי
 אוֹתִיּוֹת אֲלֵה, ׀ ו', נִכְלְלוּ שְׁתֵּים
 עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת. הֵסַר מִקָּהן שְׁתֵּים,
 אַחַת לְמִקוּם אַחַד, וְאַחַת לְמִקוּם
 אַחַד.

כ"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כֶּךָ נְחַקְקוּ
 הָאוֹתִיּוֹת, וְסוּד זָה בְּכִי תַצָּא
 לְמַלְחָמָה, פְּסוּק שְׁכַתוּב (דברים כב)
 פִּי יִהְיֶה נְעֲרָה בְּתוּלָה. נְעַר כְּתוּב.
 אַחַר שְׁהַסְתַּלֵּק הַלֵּילָה וְהַבְּקָר
 מֵאִיר, אִז ה' עוֹלָה וְנִכְלַלַת בְּאוּר
 עֲלִיּוֹן, וְאִז - יַדְעָתָה שְׁחַר מְקוּמוּ,
 שְׁיַדַע (שְׁדוּדָא) שְׁחַר מְקוּמוּ שֶׁל ה"א,
 וְנִכְלַל בְּתוּכּוּ.

בא וראה, משה היה השמש, ורצה להפנס לארץ. אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, כשבא אור השמש, נכללת הלבנה בתוכו. כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה? הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שמתכנסת השמש, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך, כדי לדעת.

בא וראה, משה, אם תאמר שהוא לא ידע שלא יפנס לארץ בזמן זה - לא פך, אלא ידע, ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. פיון שלא השיבו דבר פראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו, שפתיב (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ. וכתוב (שם לד) ויראהו ה' את כל הארץ. ולא זה בלבדו, אלא כל אלו שעתידים לעמד בכל דור ודור, פלם הראה למשה. ונתבאר, ופרשוה החברים.

פיון שהתר משה לשלח, מה אמר להם? היש בה עץ. וכי מהו שאמר? ואם תאמר שלא ידע? אלא (לפנינו יאמר דבר, אבל פאן) כך אמר משה: אם יש בה עץ, הרי ידעתי שאני אפנס לשם. איזה עץ? זה עץ החיים. ושם לא היה, אלא בגן עדן שבארץ. אמר, אם יש בה עץ זה, אני אפנס לשם. ואם לא, לא אוכל אני להפנס.

אמר רבי חניא, פתיב (במדבר טו) וימצאו איש מקושש עצים פיום השבת. איזה עצים פאן? ומה הוא זה? אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבנו, והחליף שבת לשבת. זהו

תא חזי, משה הוה שמשא, ובצעא לאעלאה לארעא. אמר ליה קדשא בריך הוא, משה, פד אתי נהורא דשמשא, אתפליל סיהרא (דף קנ"ז ע"א) בגווייה, השתא דאנת שמשא, היך יקומון פחדא שמשא וסיהרא, לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתפניש שמשא, אבל השתא לית אנת יכיל. אי תבעי למנדע מנה שלח לך אנשים, לגרמך, בגין למנדע.

תא חזי, משה, אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא. לאו הכי, אלא ידע, והוה בעי למנדע מנה, עד לא יסתלק, ושלח לאלין מאללי, פיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות, לא שלח זמנא אחרא, עד דקודשא בריך הוא אחזי ליה, דכתיב, (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ. וכתוב (דברים לד) ויראהו יי את כל הארץ. ולא דא בלחודוי, אלא כל אינון דזמינין למיקם פכל דרא ודרא, פלהו אחזי ליה למשה. ואתמר, ואוקמוה חבריאי.

פיון דשארי משה למשלח, מה אמר לון. היש בה עץ. וכי מה הוא דקאמר, ואי תימא דלא ידע. אלא (לפנינו יימא מלה אבל הכא) הכי אמר משה, אם יש בה עץ, הא ידענא דאנא איעול לתמן. מאי עץ. דא אילנא דחיי. ותמן לא הוה אלא בגן עדן דארעא. אמר אם יש בה עץ דא, אנא איעול לתמן. ואי לא, לאו אנא יכיל למיעל.

אמר רבי חניא, פתיב (במדבר טו) וימצאו איש מקושש עצים פיום השבת. מאן עצים הכא. ומאן הוא דא. אלא דא צלפחד, והוה דייק על אלין אילנין, הי מנייהו רב על אחרא, ולא חשש ליקרא דמאריה, ואחלה שבת לשבת. הדא הוא דכתיב, (במדבר כז) פי בחטאו

מת, בחטא ו' מת. (והוא וכלא

שְׁכַתוּב (שם כז) כִּי בַחֲטָאוֹ מַת, בַּחֲטָא ו' מַת. (וסוד הכל ודאי מקושש עצים) בְּגִלּוֹל זֶה הָיָה דִּינוֹ סְתוּם, וְלֹא הַתְּפָרֵשׁ דִּינוֹ כְּדִינִים אֲחֵרִים, מִשּׁוּם שֶׁדָּבַר זֶה צָרִיךְ בַּחֲשָׁאֵי וְנִסְתָּר וְלֹא גְלוּי, וְעַל זֶה לֹא נֶאֱמַר בְּגִלּוּי, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה כְבוֹד לְכַבּוֹדוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׁאֵר הַעֲצִים יַחַד עִם שֶׁבֶת הָיָה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבַל עֲנֹשׁ לְפִי שְׁעָה וְהַתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ. וְעַל זֶה הַתְּקַשָּׁה מִשֶּׁה בְּדִין הַבְּנוֹת, שֶׁלֹּא יָדַע אִם הַתְּכַפֵּר לַהֲיֹת לְבִנְיָתוֹ חֵלֶק וְנִחְלָה אִם לֹא. כִּינֵן שֶׁהַזְּכִיר שָׁמַו (שֶׁל צִלְפַּחֵד) הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב (שם) כִּינֵן בְּנוֹת צִלְפַּחֵד דְּבָרַת, נוֹדַע שֶׁהַתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ. בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲצִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה, בְּזֶה חַיִּים וּבְזֶה מוֹת. מִי שֶׁמַּחְלִיפִם, גּוֹרֵם לוֹ מוֹת בְּעוֹלָם הַהֵן, וְאֵינֵן לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצְּאֵת אֲכַל דִּיךָ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּאֶחָד עוֹמְדִים. תוֹרָה הַעֲקָר. הָאֲרוֹן הַבִּיַּת. וְעַל זֶה אֲרוֹן חֶסֶר בְּלִי וְאִ"ו בְּכָל מְקוֹם; אֲרוֹן הַבְּרִית, אֲרוֹן הַעֲדוּת. בְּכָל מְקוֹם אֲהָרֹן זְרוּעַ זְמִינִן, פֶּרֶט לְאֶחָד, שְׁכַתוּב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהָרֹן, נִקְוֹד לְמַעַלָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה נִקְטַע עֵץ הַחַיִּים, וְלִכְּנֵן רָצָה לְדַעַת אִם הָיָה מְצוּי בְּאֶרֶץ אִם לֹא, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵינֵן וְהַתְּחַזְּקֵתֶם וְלִקְחֵתֶם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. שֶׁהָרִי עֵץ הַחַיִּים נִחְמַד לְכָל לֹא הִבִּיאוּ אֶלֶּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתֵאֲנִים, בְּאֵילָן אַחֵר תְּלוּיִים וְאֲחוּזִים.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים, בְּשִׁבְלֶיךָ. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי כה) כְּצִנֹּת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר

וְדָאֵי מְקוּשֵׁשׁ עֲצִים) בְּגִינֵן כְּהֵן, הָוָה דִּינִיָּה סְתִים, וְלֹא אַתְּפָרֵשׁ דִּינִיָּה כְּדִינֵינֵן אַחֲרֵינֵן. בְּגִינֵן דְּמַלְהָ דָּא בְּעֵי בַחֲשָׁאֵי וְסְתִים וְלֹא גְלוּיָא. וְעַל דָּא לֹא אַתְּמַר בְּאַתְּגַלְיָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד יִקְרַר לִיקְרִיָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׁאֵר עֲצִים בְּהַדִּי שֶׁבֶת הָוָה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבִיל עוֹנֶשׂא לְפּוּם שְׁעָתָא, וְאַתְּכַפֵּר חוֹבִיָּה. וְעַל דָּא אַתְּקַשֵּׁי מִשֶּׁה בְּדִינָא דְּבִנְתָּא, דְּלֹא יָדַע אִי אַתְּכַפֵּר לְמַהוּי לְבִנְתִּיהָ חוֹלֶק וְאַחֲסָנָא אִי לָאו. כִּינֵן דְּדָכַר שְׁמִיָּה (דְּצִלְפַּחֵד) קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב כִּינֵן בְּנוֹת צִלְפַּחֵד דְּבָרַת, אַתְּיָדַע דְּהָא אַתְּכַפֵּר חוֹבִיָּה.

הָא חֲזִי, ב' אֵילָנִין אֵינּוֹן, חֵד לְעֵילָא, וְחֵד לְתַתָּא, בְּדָא חַיִּין, וּבְדָא מוֹתָא. מָאֵן דְּאַחֲלַף לוֹן, גָּרִים לִיָּה מוֹתָא בְּהָאֵי עֲלֻמָּא, וְלִית לִיָּה חוֹלְקָא בְּהָהוּא עֲלֻמָּא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצְּאֵת אֲכוּל דִּיךָ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּחֵד קִיָּמִי. תוֹרָה עֲקָרָא, אֲרוֹן בֵּיתָא. וְעַל דָּא, אֲרוֹן חֶסֶר בְּלֹא וְאִ"ו בְּכָל אַתְרֵי, אֲרוֹן הַבְּרִית, אֲרוֹן הַעֲדוּת. בְּכָל אַתְרֵי אֲהָרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, בַּר בְּחֵד, דְּכַתִּיב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהָרֹן, נִקְוֹד לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה אֵילָנָא דְּחַיִּי נִקְטַע, וְעַל דָּא כְּעָא לְמַנְדַּע, אִי הָוָה שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא, אִי לָאו, וּבְגִינֵן כְּהֵן אָמַר, הִילֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵינֵן וְהַתְּחַזְּקֵתֶם וְלִקְחֵתֶם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. דְּהָא אֵילָנָא דְּחַיִּי אַתְּחַמַּד לְכָלֵּא. וְאֵינּוֹן לֹא אֵייתִיאוּ אֶלֶּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתֵאֲנִים, בְּאֵילָנָא אַחֵרָא תְּלִיין וְאַחֲיָדֵן.

הָא חֲזִי, (במדבר י"ג) שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים: בְּגִינָךְ. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי כה) כְּצִנֹּת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחֵיו וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב. כְּצִנֹּת

נאמן לשלחיו ונפש אדניו ישיב.
כצנת שלג ביום קציר, שמהנה
את הגוף ואת הנפש. ציר נאמן
לשלחיו, אלו כלב ופנחס שהיו
שליחים נאמנים ליהושע. ונפש
אדניו ישיב, שהחזירו שכנה
לדור בהם בישראל, ולא
הסתלקה מהם.

ואלו ששלח משה גרמו בכיה
לדורות אחרונים, וגרמו
להסתלק מישראל כמה אלפים
ורבבות, וגרמו לסלק שכנה
מהארץ מבין ישראל. אותם
ששלח יהושע, ונפש אדניו ישיב.
רבי חזקיה ורבי ייסא היו
הולכים בדרך. אמר רבי ייסא
לרבי חזקיה, אני רואה בפניך
שבתוכך יש הרהור. אמר לו, הרי
ודאי בפסוק זה הסתפלתי בו.
פיון שאמר שלמה, (קהלת א) פי
מקרה בני האדם ומקרה הבהמה
מקרה אחד להם וגו'. ושנינו,
שכל דברי שלמה המלך כלם
נסתרים מדרגות החכמה. אם כן,
בפסוק זה יש להסתפל, שהרי
נמצא בו פתח לאותם שאינם בני
האמונה.

אמר לו, ודאי כן זה, ויש בו
לדעת ולהסתפל. בין כן ראו אדם
שהיה בא, ובקש מהם מים,
שהיה צמא ועיף מחזק השמש.
אמרו לו, מי אפה? אמר להם?
יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו,
עסקת בתורה? אמר להם, עד
שאני אתכם בדברים, אעלה להר
הזה, ושם אקח מים ואשתה.
הוציא רבי ייסא כלי אחד מלא
מים ונתן לו. אחר ששתה, אמר,
נעלה אתך למים. עלה להר,
ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו
כלי אחד. ישובו. אמר להם אותו
האדם, כעת תשאלו, שהרי אני

שלג ביום קציר, דאחני לגופא ולנפשא. ציר
נאמן לשולחיו, אלו כלב ופנחס דהוו שליחי
מהימני לגבי יהושע. ונפש אדניו ישיב,
דאחדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל, ולא
אסתלקא מנייהו.

ואלין דשדר משה, גרימו בכיה לדרין
בתראין, וגרימו לאסתלקא מישראל
כמה אלף ורבבון. וגרימו לסלקא שכינתא
מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר
יהושע, ונפש אדניו ישיב.

רבי חזקיה ורבי ייסא הוו אזלי בארחה, אמר
רבי ייסא לרבי חזקיה. חמינא באפך
דהרהורא אית בגוודך. אמר ליה, הא ודאי האי
קרא אסתפלנא ביה, פיון דאמר שלמה, (קהלת
א) פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה
אחד להם וגו'. ותנינן, דכל מלוי דשלמה
מלפא, פלהו סתימין מדרגין דחכמתא. אי
הכי, האי קרא אית ביה לאסתפלא, דהא
פתחא לאינון דלאו בני (דף קנ"ז ע"ב) מהימנותא
אשתכח ביה.

אמר ליה ודאי הכי הוא, ואית ביה למנדע
ולאסתפלא. אדהכי חמו חד בר נש
דהוה אתי, שאל לון מיא, דהוה צחי, והוה
לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה, מאן את?
אמר לון יודאי אנא, ואנא לאי וצחינא. אמרו
לעית באורייתא, אמר לון, עד דאנא עמכון
במלין, אסלק להאי טורא, ותמן אפב מיא
ואשתי.

אפיך רבי ייסא חד זפירא מלי מיין, ויהב
ליה. בתר דשתה, אמר נסלק עמך
למייא. סליקו לטורא, ואשתכחו חד חוטא
דמייא דקיק, ומלי קטפורא חד. יתבו. אמר
לון ההוא בר נש, השתא שאילו, דהא אנא

אשתדלנא באורייתא, על

השפדלתי בתורה על ידי בני אָחַד, שאָני הכנסתיו לבית רב ובגללו הרוחתי בתורה. אָמַר רבי חזקיה, אָם על ידי בְּנֵךְ - טוב הוא. אָכַל הדָּבָר שאָנוּ בוֹ, אָני רואֵה שְׁלִמְקוֹם אַחַר רוּצָה לַעֲלוֹת. אָמַר אוֹתוֹ הָאָדָם, אָמַר דְּבָרְךָ, שְׁלַפְעָמִים בְּתַרְמִיל הָעֵנִי תִמְצָא מְרַגְלִית.

אָמַר לוֹ פְּסוּק זֶה שאָמַר שְׁלֵמָה. סָח לוֹ. אָמַר לוֹ, וְכִי (בַּמּוֹ) בְּמָה אַתֶּם נִפְרָדִים מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יוֹדְעִים? אָמְרוּ לוֹ, וּבַמָּה? אָמַר לָהֶם, עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה, וְלֹא אָמַר זֶה מִעֲצָמוֹ כִּשְׂאֵר אוֹתָם דְּבָרִים, אֲלֵא חִזַּר עַל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל טַפְשֵׁי הָעוֹלָם שְׂאוֹמְרִים כָּךְ. וּמָה אוֹמְרִים? פִּי מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּגו'. טַפְשֵׁים שְׁלֵא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּחֻקֵּיהֶם, אוֹמְרִים שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוֹלֵךְ בְּמִקְרָה, וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לֹא מִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד וּגו'.

וּבְשִׁשְׁלֹמֹה הִסְתַּפַּל בְּטַפְשֵׁים הִלְלוּ שְׂאוֹמְרִים אֶת זֶה, קָרָא לָהֶם בְּהֵמָה, שֶׁהֵם עוֹשִׂים עֲצָמָם בְּהֵמָה מִמַּשׁ מִשׁוּם שְׂאוֹמְרִים דְּבָרִים אֵלּוּ. וּמִנֵּי לָנוּ? הַפְּסוּק שֶׁעָלִיו מוֹכִיחַ, שְׁכַתוּב (קֹהֶלֶת א) אֲמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הִמָּה לָהֶם. אֲמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי, וְחִשְׁבֹתִי בְּזֶה לְהִסְתַּכַּל עַל מָה? עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם, עַל אוֹתוֹ דְּבַר טַפְשׁוֹת שֶׁהֵם אוֹמְרִים לְבָרָם הָאֱלֹהִים לְבָדָם, וְלֹא יִתְחַבְּרוּ יַחַד עִם בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים שִׁישׁ לָהֶם אֲמוּנָה, וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הִמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּנֵי אֲמוּנָה וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּנֵי הָאֲמוּנָה בְּדַעַת

יְדוּי דְחַד בְּרִי, דְאָנָא עֵיילית לִיה לְבִי רַב, וּבְגִינִיה רְוּחָנָא בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה אִי עַל יְדָא דְבָרְךָ, טַב הוּא. אָבַל מְלָה דְאָנָן בִּיה, אָנָא חֲמִינָא דְלֵאֲתֵר אַחְרָא בְעֵי לְאַסְתַּלְקָא. אָמַר הוּא בַר נָשׁ, אִימָא מְלָךְ, דְלִזְמִינִן בְּאַפְרָקְסָתָא דְעֵנִיָּא תִשְׁכַּח מְרַגְנִיתָא. אָמַר לִיה הָאִי קָרָא דְאָמַר שְׁלֵמָה, סָח לִיה. אָמַר לִיה, וְכִי (נ"א בַּמּוֹ) בְּמָה אַתוֹן פְּרִישָׁן מִשָּׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא דְלֹא יוֹדְעֵי. אָמְרוּ לִיה וּבַמָּה. אָמַר לוֹן, עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה הָאִי קָרָא, וְלֹא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה, כִּשְׂאֵר אֵינּוֹן מְלִין. אֲלֵא אַהֲדַר אֵינּוֹן מְלִין דְטַפְשָׁאֵי עֲלֵמָא דְאֲמַרֵי כֹךְ, וּמֵאִי אֲמַרֵי. פִּי מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּגו', טַפְשָׁאֵי דְלֹא יוֹדְעֵי וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּחֻקֵּיהֶם אֲמַרֵי דְהָאִי עֲלֵמָא אֲזִיל בְּמִקְרָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁגַּח עֲלֵיהוּ, אֲלֵא מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד וּגו'.

וְכַד שְׁלֵמָה אִסְתַּכַּל בְּאֵלִין טַפְשָׁאֵין דְקֹאֲמַרֵי דָא קָרָא לוֹן בְּהֵמָה, דְאֵינּוֹן עֲבָדִין גְּרַמֵּייהוּ בְּהֵמָה מִמַּשׁ, בְּגִין דְאֲמַרֵי מְלִין אֵלִין. וּמִנֵּי לָן. קָרָא דְעֲלִיָּה אוֹכַח, דְכַתִּיב, (קֹהֶלֶת א) אֲמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי עַל דְבַרְת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הִמָּה לָהֶם. אֲמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי וְחִשְׁבִּנָא בְּהָאִי לְאַסְתַּכְּלָא עַל מָה, עַל דְבַרְת בְּנֵי הָאָדָם. עַל הוּא מְלָה דְטַפְשׁוֹתָא, דְאֵינּוֹן אֲמַרֵי לְבָרָם הָאֱלֹהִים בְּלַחֲוּדֵיהוּ, וְלֹא יִתְחַבְּרוּן בְּהַדִּי בְנֵי נָשָׂא אַחֲרָנִין דְאֵית לוֹן מְהִימְנוּתָא, וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הִמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בְּהוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, שֶׁהֵם בְּהֵמָה מִמַּשׁ, וְדַעֲתֵיהוּ כְּכַעֲרָא. הִמָּה לָהֶם בְּלַחֲוּדֵיהוּ, וְלֹא לְאַעֲלָא לְבִנֵי מְהִימְנוּתָא שֶׁהֵם בְּהֵמָה מִמַּשׁ, וְדַעֲתָם כְּבְּהֵמָה. הִמָּה לָהֶם - בְּלַבְדָם, וְלֹא לְהַכְנִיס אֶת בְּנֵי הָאֲמוּנָה בְּדַעַת

וטפשות זו, ועל כף המה להם, ולא לאחריו. ומה דעתם? פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תפח רוחם של אותן בהמות, אותם טפשים או מחסרי אמונה. אוי להם! אוי לנפשם! טוב להם שלא יבואו לעולם!

ומה השיבם שלמה על זה? הפסוק אחריו, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העלה היא למעלה, למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העלה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל (קהלת א) תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות. עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה כל זה היה אתך ולא ידענו? אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.

עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר

בדעתא דטפשותא דא, ועל דא המה להם, ולא לאחריו. ומה דעתא דלהון. פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשי. אינון מחסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשייהו. טב להו דלא ייתון לעלמא.

ומה אתיב לון שלמה על דא. קרא אבתריה, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באינון טפשי, דלא ידעי ביקרא דמלפא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, לאתר עלאה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתזנא מנהירו עלאה, מנהירו דמלפא קדישא, למהוי צרורא בצרורא דחיי, ואשתכחת קמי מלפא קדישא עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לההוא אתר דהוה כל בר נש, דכתוב ביה (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי ב) גר יי נשמת אדם. היה אמרי אינון טפשי דלאו מבני מהימנותא, ורוח אחד לכל, תיפח רוחיהון, עלייהו כתיב, (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך יי דוחה. אלין ישתארו בגיהנם, לאינון דרגין תתאין, ולא יסתלקון לדרי דרין. עלייהו כתיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה. אתו רבי חזקיה ורבי ייסא, ונשקו רישיה, אמרו ומה כל כף הוה עמך ולא ידענא, זכאה האי שעתא דאערענא בך. (דף קנ"ח ע"א).

תו אמר, וכי על דא בלחודוי תוה שלמה, והא באתר אחרא אמר כגוונא דא, פתח

וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רַע וְדָאִי. מָאִי זֶה רַע. דָּא הוּא מָאן דְּאֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנָא, וְחָבִיל אֹרְחֹוּי, בְּגִין דְּהָאִי לָאוּ מְדוּרִיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לִיהּ חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשַׁע אַתָּה לֹא יִגְוֶרְךָ רַע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רַע, דְּלֹא יִהְיֶה לִיהּ מְדוּרָא לְעִילָא.

כִּי מְקַרְה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִלוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיִּיהֶם. שְׁטוּת תְּקוּעָה בְּלִבְכֶם, וְהֵם מְחֹסְרֵי אַמּוּנָה, וְאִין לְהֶם חֵלֶק בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְאֹתָם בְּנֵי אַמּוּנָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שם) שְׁלֹא יִהְיֶה לּוֹ מְדוּרָא לְמַעְלָה.

כִּי מְקַרְה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רַע (מִשּׁוּם דָּא) וְהוֹלִלוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיִּיהֶם (קהלת ט). שְׁטוּת תְּקוּעָה בְּלִבְכֶם, וְהֵם מְחֹסְרֵי אַמּוּנָה, וְאִין לְהֶם חֵלֶק בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְאֹתָם בְּנֵי אַמּוּנָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שם) וְאַחֲרֵיוּ אֵל הַמַּתִּים.

בֵּא וּרְאֵה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַהֵר לְבַנְיָהּ הָעוֹלָם וְאָמַר, (דברים ל) וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה, (בעוֹלָם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא) וְהַחַיִּים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם הֵם. אוֹתָם רְשָׁעִים מְחֹסְרֵי אַמּוּנָה מֵה אֹמְרִים? כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אִף עַל גַּב שְׂיִבְחַר אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שְׂאָמַר - לֹא כְּלוּם הוּא, שְׁהָרִי מְסוּר בְּיַדְנוֹ, (קהלת שם) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, וּמְסוּר הוּא בְּיַדְנוֹ, (שם) כִּי לְכָל־חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמַּת. אִיךָ יִהְיֶה לְנוֹ חַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רַע וְדָאִי, שְׁלֹא יְדוּרוּ בְּמִלְךָ הָעֵלְיוֹן וְלֹא יִהְיֶה לְהֶם בּוֹ חֵלֶק. וְאִף עַל גַּב שְׁכָל הַפְּסוּקִים הִלְלוּ תַמְצָא סְמוּכִין לְחֻבְרִים בְּדְבָרִים אַחֲרִים, אֲבָל שְׁלֵמָה בְּאֵל גְּלוּת עַל אוֹתָם רְשָׁעִים מְחֹסְרֵי אַמּוּנָה שְׂאִין לְהֶם חֵלֶק בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רַע וְדָאִי. מָאִי זֶה רַע. דָּא הוּא מָאן דְּאֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנָא, וְחָבִיל אֹרְחֹוּי, בְּגִין דְּהָאִי לָאוּ מְדוּרִיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לִיהּ חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשַׁע אַתָּה לֹא יִגְוֶרְךָ רַע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רַע, דְּלֹא יִהְיֶה לִיהּ מְדוּרָא לְעִילָא.

כִּי מְקַרְה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִלוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיִּיהֶם. שְׁטוּת תְּקוּעָה בְּלִבְכֶם, וְהֵם מְחֹסְרֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִית לֹוֹן חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְאִינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לָאוּ בְּעֵלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (קהלת ט) וְאַחֲרֵיוּ אֵל הַמַּתִּים.

תָּא חֲזִי, קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהַר לְבַנְיָהּ עֲלֵמָא וְאָמַר, (דברים ל) וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה, (בְּהַאי עֲלֵמָא, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי) וְחַיִּין דִּיהֵוּא עֲלֵמָא נִינְהוּ. אִינוֹן חַיִּיבִין מְחֹסְרֵי מְהִימְנוּתָא מָאִי קָא אֲמַרִי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אִף עַל גַּב דְּיִבְחַר בַּר נָשׁ בְּהָאִי עֲלֵמָא (כ"א בְּהוּא עֲלֵמָא) כְּמָה דְאָמַר, לָאוּ הוּא כְּלוּם, דְּהָא מְסִירָא דָּא בִידְנָא, (קהלת ט) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, וּמְסִירָא דָּא בִידְיֵהוּ, (קהלת ט) כִּי לְכָל־חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמַּת. הִיךְ יִהְיֶה לָן חַיִּין בְּהוּא עֲלֵמָא. וְעַל דָּא זֶה רַע וְדָאִי, דְּלֹא יְדוּרוֹן בְּמִלְכָּא עֲלָאָה, וְלֹא יִהְיֶה לֹוֹן חוּלְקָא בִּיהּ.

וְאִף עַל גַּב דְּכָל הַנִּי קְרָאִי תַשְׁפַּח סְמוּכִין לְחֻבְרֵיָא בְּמִלִּין אַחֲרֵנִין, אֲבָל וְדָאִי שְׁלֵמָה קָא אַתָּא לְגַלְעָה עַל אִינוֹן חַיִּיבִין מְחֹסְרֵי מְהִימְנוּתָא, דְּלִית לֹוֹן חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

אמר לו, התרצה שנתחבר אתך ותלך אתנו? אמר להם, אם אעשה כך, התורה תקרא עלי כסיל! ולא עוד, אלא שאתחייב בנפשי אמרו לו, למה? אמר להם, שהרי אני שליח, ושליחותי בשליחות, ושלמה המלך אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חמס שתה שלח דברים ביד כסיל. בא וראה, המרגלים, על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.

הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו. אמרו, מה שמו של אותו אדם? אמרו, רבי חגי הוא, וחרב בין החברים הוא, ושליחותו החברים מכלל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים. אמר רבי ייסא, ודאי זהו רבי חגי, שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק, (שם) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.

בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. ועל כנען כתוב, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו? (שם כד) בא ברוך ה'. ברוך ה' ממש. ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא. ולמדנו שבא מלאך, והכניס דבר זה בפי לבן.

אמר ליה, תבעי דנתחבר בהדן ותזיל בהדן. אמר להו, אי עבידנא הכי, אורייתא יקרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא, ושדרו לי בשליחותא, ושלמה מלכא אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חמס שתה שלח דברים ביד כסיל. תא חזי, מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון, ואזל ליה.

אזלו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאלו רבי חזקיה ורבי ייסא עליה, אמרו מה שמייה דההוא בר נש. אמרו, רבי חגי הוא, וחרבא דבין חברייה הוא, ושדרו ליה חברייה דבבל, למנדע מלין מרבי שמעון בן יוחאי ושאר חברייה. אמר רבי ייסא, ודאי דא הוא רבי חגי, דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה במה דינדע, ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא, בגין דאמר קרא, (משלי כו) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא איהו, (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

תא חזי, אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כמה דאת אמר, (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. וכנען כתיב עליה, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא, מה כתיב ביה. (בראשית כד) בא ברוך יי. ברוך יי ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההיא קללה, ואתברך. ולא די ליה דנפיק מנה, אלא דאתברך בשמיה דקודשא בריך הוא. ואוליפנא דאתא מלאך, ואעיל מלה דא בפומיה דלבן.

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כָּלֶם אֲנָשִׁים. כָּלֶם צְדִיקִים הָיוּ וְרֹאשֵׁי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, אָבֶל הֵם לְקַחוּ לַעֲצָמָם עֵצָה רָעָה. מִדּוּעַ נָטְלוּ עֵצָה זוֹ? אֵלָּא אָמְרוּ, אִם יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ - יַעֲבִירוּ אֹתָנוּ מִלְּהוּת רְאשִׁים, וַיִּמְנָה מֹשֶׁה רְאשִׁים אַחֲרָיִם, שֶׁהָרִי אָנוּ זְכִינוּ בְּמִדְבַּר לְהוּת רְאשִׁים, אָבֶל בְּאֶרֶץ לֹא נִזְכָּה. וְעַל שֶׁלְקַחוּ עֵצָה רָעָה לַעֲצָמָם, מָתוּ הֵם וְכָל אֹתָם שֶׁלְקַחוּ דְבָרֵיהֶם.

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שִׁלַּח מֹשֶׁה וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הִסְתַּפֵּל וַיִּדַּע שְׂלֵא יִצְלִיחוּ בְּדוֹכֵיהֶם, וְאִזּוּ הִתְפַּלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ. וְאִזּוּ כָּלֶב הָיָה בְּדַחֵק, וְאָמַר מָה אַעֲשֶׂה? הָרִי יְהוֹשֻׁעַ הוֹלֵךְ בְּסִיעוּ עֲלוֹיִן שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁשִׁלַּח בּוֹ אֹרֹךְ הַלְבָנָה, וְהוּא הָאִיר עֲלוֹי בְּתַפְלֹתוֹ מִשּׁוֹם שֶׁהוּא שִׁמְשׁ. מָה עֲשֶׂה כָּלֶב? נִשְׁמַט מֵהֶם וְהִלָּךְ לְקַבְרֵי הָעֲבֹת, וְהִתְפַּלֵּל שֵׁם תְּפִלָּתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דֶּרֶךְ אַחֵר לְקַח, וְעַקֵּם שְׁבִילִים, וְהִגִּיעַ עַל קַבְרֵי הָעֲבֹת וְהִסְתַּפֵּן בְּעֵצָמוֹ, שֶׁהָרִי כְּתוּב וְשֵׁם אַחִימֵן וְשֵׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הַעֲנֹק. אָבֶל מִי שֶׁהוּא בְּדַחֵק, לֹא מִסְתַּפֵּל עַל דְּבָר. כִּף כָּלֶב, מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה בְּדַחֵק, לֹא הִסְתַּפֵּל עַל דְּבָר, וְכֹא לְהִתְפַּלֵּל עַל קַבְרֵי הָעֲבֹת לְהַנְצִיל מֵעֵצָה זוֹ.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא הַפְּסוּקִי? וְהָרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שֵׁם לז) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר. (שֵׁם יז) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, יְהִי יוֹשִׁיעַךָ מֵהֶם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּינּוּן שֶׁשִׁלַּחוּ לְהַכְנִיס לְשָׁם, הַצְטַרֵּךְ לְהוּת שְׁלֵם, וּבִמָּה? בְּשִׁכְנֵיהָ. שְׁעַד

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כָּלֶם אֲנָשִׁים. כָּלֶהוּ זָכָאִין הָווּ, וְרִישֵׁי דִישְׂרָאֵל הָווּ. אָבֶל אֵינוֹן דְּבָרוּ לְגַרְמִייהוּ עֵיטָא בִישָׂא. אָמַאי נָטְלִי עֵיטָא דָּא. אֵלָּא אָמְרוּ, אִי יִיעֲלוֹן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, נִתְעַבְרַן אָנּוּ מִלְּמַהוּי רִישִׁין, וַיִּמְנִי מֹשֶׁה רִישִׁין אַחֲרֵינָן, דִּהָא אָנּוּ זְכִינוּן בְּמִדְבְּרָא לְמַהוּי רִישִׁין, אָבֶל בְּאַרְעָא לֹא נִזְכָּי. וְעַל דְּנָטְלִי עֵיטָא בִישָׂא לְגַרְמִייהוּ, מִיתוּ אֵינוֹן, וְכָל אֵינוֹן דְּנָטְלוּן מְלִייהוּ. (דף קנ"ח ע"ב).

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שִׁלַּח מֹשֶׁה וְגו', אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה אִסְתַּפֵּל וַיִּדַּע דִּלָּא יִצְלִחוּן בְּאַרְחִייהוּ, כְּדִין צְלִי עֲלֵיהּ דִּיהוֹשֻׁעַ. כְּדִין כָּלֶב הָוָה בְּדוֹחֵקָא, אָמַר, מָה אַעֲבִיד, הָא יְהוֹשֻׁעַ אֲזִיל בְּסִיעֵתָא עֲלָאָה דְּמֹשֶׁה, דְּשָׂדֵר בֵּיהּ נְהִירוֹ דְּסִיְהָרָא, וְהוּא אֲנַהִיר עֲלֵיהּ בְּצִלוֹתֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שִׁמְשָׂא. מָה עֵבֵד כָּלֶב. אֲשֶׁתְּמִיט מְנִייהוּ, וְאִתִּי לְגַבִּי קַבְרִיָּא דְּאַבְהֵן, וְצְלִי תַמָּן צִלוֹתֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרִיח אַחֲרָא נָטִיל, וְעַקִּים שְׁבִילִין, וּמָטָא עַל קַבְרֵי דְאַבְהֵן, וְאִסְתַּפֵּן בְּגַרְמִייהּ, דִּהָא כְּתִיב וְשֵׁם אַחִימֵן שִׁשִּׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הַעֲנֹק. אָבֶל מָאן דְּאִיהוּ בְּדוֹחֵקָא, לֹא אִסְתַּפֵּל מְדִי. כִּף כָּלֶב, בְּגִין דִּהוּהוּ בְּדוֹחֵקָא, לֹא אִסְתַּפֵּל מְדִי, וְאִתָּא לְצִלָּאָה עַל קַבְרֵי אַבְהֵן, לְאַשְׁתַּזְבָּא מְעֵיטָא דָּא.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. (במדבר יג) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא יְהוֹשֻׁעַ. (שְׁמוֹת יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שְׁמוֹת יז) וַיַּחֲלֵשׁ בֶּן נוּן נֶעַר. (שְׁמוֹת יז) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לִיָּהּ מֹשֶׁה, יְהִי יוֹשִׁיעַךָ מִנִּייהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּינּוּן דְּשִׁדְרִיהּ לְמִיעַל לְתַמָּן, אַצְטְרִיךְ לְמַהוּי שְׁלֵים. וּבִמָּה. בְּשִׁכְנֵתָא. דַּעַד הֵהִיא שְׁעֵתָא נֶעַר אַקְרִי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

אותה שעה נקרא נער, כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה. ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כף על שעתיד להקרא כף. אמר משה, ודאי זה לא צריך להפנס לשם, אלא בשכינה, וכף ראוי.

ה'יש בה עץ אם אין וגו'. רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משנים זה מזה? והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה? והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החכמים, שפיתוב (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שפיתוב (שמות יז) ה'יש ה' בקרבנו אם אין. אמר, שם תראו אם היא ראוייה לזה או לזה. אמר להם, אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם - יש בה עץ חיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשנה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם. וכזה תדעו - ה'יש בה ע"ץ אם אין, וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעיכם רציתם) לדעת זה, שפיתוב ה'יש ה' בקרבנו. בקרבנו דוקא, או אם אין. ועל זה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, לדעת שנוי שלו.

והימים ימי בפורי ענבים. והימים, מה בא לומר, שהרי ואז בפורי ענבים מספיק לו? אלא והימים - אותם הנודעים, כלם היו מחברים באותו זמן באותו עץ שחטט בו אדם הראשון, כמו ששינוי ענבים היו, ועל זה

ובהיה שעתא קשיר ליה משה בהדה, ואף על גב דאשפחן יהושע בקדמיתא, קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה, ודאי לא אצטרף דא למיעל תמן, אלא בשכינתא, והכי אתחזי.

ה'יש בה עץ אם אין וגו', (במדבר יג) רבי חייא אמר, וכי לא היה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין, והוא אסתפק בדא. והא קדשא בריה הוא קאמר ליה למשה בקדמיתא, דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, הא אתערו חבריאי, דכתיב, (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמיזא דחכמתא, על מה דשאלו בקדמיתא. דכתיב, (שמות

יז) ה'יש יי בקרבנו אם אין. אמר, תמן, תחמון, אי היא אתחזיא להאי, או להאי. אמר לון, אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא, יש בה עץ אילנא דחיי, ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מפל אתר דעלמא, תנדעון, דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה, מפל אתרי דעלמא. ובדא תנדעון, ה'יש בה ע"ץ, אם אין, ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעיון בעיתון) למנדע דא, דכתיב, (שמות יז) ה'יש יי בקרבנו. בקרבנו דייקא, או אם אין. ועל דא והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, למנדע שנוייה דיליה.

והימים ימי בפורי ענבים. והימים, מאי קא מיירי, דהא ואז בפורי ענבים סגי ליה.

אלא והימים, אינון דאשתמודען, פלהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון. כמה דתנינן ענבים היו

וְהַיְמִים - אוֹתָם הַיְדוּעִים - יָמֵי
בְּכוֹרֵי עֲנָבִים דְּוָקָא.

וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֶב וַיָּבֵאוּ עֵד חֲבֵרוֹן.
וַיָּבֵאוּ צִרְיָהּ לְהִיּוֹת! אֵלָא אָמַר
רַבִּי יוֹסֵי, כָּלֵב הוּא שָׂבֵא לְהַתְּפַלֵּל
עַל קְבְרֵי הָאֲבוֹת. אָמַר כָּלֵב,
יְהוֹשֻׁעַ הָרִי בָּרוּךְ מִשֵּׁה בְּסִיּוּעַ
עֲלֵיוֹן קְדוֹשׁ וַיְכּוֹל לְהַנְצִיל מֵהֶם,
וְאֵנִי מָה אַעֲשֶׂה? נִמְלֹךְ לְבַקֵּשׁ
בְּקִשָּׁה עַל קְבְרֵי הָאֲבוֹת כְּדֵי
שִׁינְצֵל מִסּוּדוֹתֵיהֶם (מַעֲצָה רַעֲוָה) שֶׁל
שָׂאָר מַגְלִילִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִי שֶׁהֵיךְ רָשׁוּם
מִפְּלֶם, זֶה נִכְנָס בּוֹ, שְׂבוּ תְלוּי
הַפֶּל. וּבֵא וּרְאֵה, מִי הוּא מִשָּׂאָר
אַחֵרִים שִׁיכּוֹל לְהַפְּנֵס לְשֵׁם?
שְׁהָרִי כְּתוּב וְשֵׁם אַחִימֶן שְׁשִׁי
וְתַלְמִי, וּמִפְּחָדָם מִי יְכוּל לְהַפְּנֵס
בְּמַעֲרָה? אֵלָא הַשְּׂכִינָה נִכְנָסָה
שֵׁם עִם כָּלֵב, לְבַשֵּׁר לְאֲבוֹת שְׁהָרִי
הַגִּיעַ זְמַן לְהַכְנִיס בְּנֵיהֶם לְאַרְצָן
שְׁנֹשְׁבַע לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְזֶהוּ וַיָּבֵאוּ עֵד חֲבֵרוֹן.

לְמַדְנֵנוּ, אַחִימֶן שְׁשִׁי וְתַלְמִי מִמִּי
יֵצְאוּ? זֶרַע הֵיוּ מֵאוֹתָם נְפִילִים
שֶׁהַפִּילִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְצָן
וְהוֹלִידוּ מִבְּנוֹת הָאֶרֶץ, וּמֵהֶם
יֵצְאוּ גִבּוֹרֵי עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּרֵאשִׁית ו) הִמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר
מֵעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׁם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם,
שְׁמֵשִׁי (מִשְׁנַבְּרָא) הַעוֹלָם נִמְצָאוּ.
אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, אַחִימֶן שְׁשִׁי וְתַלְמִי.
וַיָּבֵאוּ עֵד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגו'. רַבִּי
יְהוּדָה פֶּתַח, (יְשִׁיעָה מֵב) כֹּה אָמַר
הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם
וְגו'. כִּמְהָ יֵשׁ לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם
לְהַסְתַּפֵּל בְּעִבּוֹדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. כִּמְהָ יֵשׁ לָהֶם לְהַסְתַּפֵּל
בְּדַבְּרֵי תוֹרָה. שְׁפָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה, כְּאֵלּוּ מְקַרֵּיב כָּל קְרַבְנוֹת
הַעוֹלָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְלֹא עוֹד, אֵלָא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

וְעַל דָּא, וְהַיְמִים: אֵינּוֹן דְּאַשְׁתְּמוּדְעָן, יָמֵי
בְּכוֹרֵי עֲנָבִים דִּיִּיקָא.

וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֶב וַיָּבֵאוּ עֵד חֲבֵרוֹן. (בַּמִּדְבָּר יג) וַיָּבֵאוּ
מִזְבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּלֵב
הוּא דְאַתָּא לְצִלָּאָה עַל קְבְרֵי אַבְהָתָא. אָמַר
כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָא בְּרַכִּיָּה מִשֵּׁה בְּסִיּוּעָא עֲלָאָה
קְדִישָׁא, וַיְכִיל לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנֵּיהּ, וְאַנָּא מַה
אַעֲבִיד. אֵימְלֹךְ, לְמַבְעֵי בְּעוֹתָא עַל קְבְרֵי
אַבְהָתָא, בְּגִין דִּישְׁתַּזִּיב מְרִזְיָהוֹן (ס"א מְעִיטָא בִישָׂא)
דְּשָׂאָר מְאַלְלִין.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מָאן דְּהוּהוּ רָשִׁים מִכְּלָהוּ דָא
עָאֵל בְּגוּוִיָּה דְבִיָּה תְלוּיָא כְּלָא. וְתָא חֲזִי,
מָאן הוּא מִשָּׂאָר אַחֵרִי דִיכּוֹל לְאַעֲלָא תַמָּן,
דְּהָא כְּתִיב וְשֵׁם אַחִימֶן שְׁשִׁי וְתַלְמִי, וּמִדְּחִילוּ
דְּלָהוֹן מָאן יְכִיל לְאַעֲלָאָה (דף קנ"ח ע"א) בְּמַעֲרָתָא.
אֵלָא שְׂכִינְתָא עָאלַת תַּמָּן בְּכָלֵב, לְבַשְׂרָא
לְאַבְהָן, דְּהָא מְטָא זְמַנָּא לְאַעֲלָא בְּנֵיהֶו
לְאַרְעָא, דְּאוּמֵי לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא
הוּא וַיָּבֵאוּ עֵד חֲבֵרוֹן.

הָאֲנָא, אַחִימֶן שְׁשִׁי וְתַלְמִי, מִמָּאן נִפְקוּ. זֶרַעָא
הוּוּ מֵאֵינוֹן נְפִילִין, דְּאַפִּיל לוֹן קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְאוֹלִידוּ מִבְּנוֹת אַרְעָא,
וּמִנֵּיהֶו נִפְקוּ גִיבְרֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית
ו) הִמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׁם.
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׁמֵשִׁי (נ"א מְדַאחְבְּרִי) עֲלָמָא
מִשְׁתַּפְּחִי. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם אַחִימֶן שְׁשִׁי וְתַלְמִי.

וַיָּבֵאוּ עֵד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגו', (בַּמִּדְבָּר יג) רַבִּי יְהוּדָה
פֶּתַח, (יְשִׁיעָה מֵב) כֹּה אָמַר הָאֵל יי בּוֹרֵא
הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם וְגו'. כִּמְהָ אֵית לָהּ לְבַנֵּי
נָשָׂא לְאַסְתַּפְּלָא בְּפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּמָה אֵית לָהּ לְאַסְתַּפְּלָא בְּמִלֵּי דְאוּרִיָּתָא,
דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיָּתָא, כְּאֵלוּ מְקַרֵּב
כָּל קוֹרְבָנֵין דְּעֲלָמָא לְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד אֵלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

כָּל קוֹרְבָנֵין דְּעֲלָמָא לְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד אֵלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנין לו כמה כסאות לעולם הבא.

רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא. שאל אותו, אמר, דבר אחד אני רוצה לשאל; כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטא לפניו ולגזר עליו מיתה, מדוע בראו? שהרי התורה היתה אלפים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה, (במדבר ט) אדם פי ימות באהל.

(שםכו) איש פי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפלו אם ישתדל בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא ישתדל בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם, כמו שנאמר (קהלת ט) כטוב כחוטא.

אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרח בהם? מה שיש לך רשות לדעת ולהסתפל - שאל, ומה שאין לך רשות לדעת - כתוב (שםה) אל תתן את פיך לחטא את בשרך, שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתריו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז אין לנו לשאל. אמר לו, אם כן, הרי התורה כלה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כן אין לנו לשאל ולהסתפל.

אמר לו, כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב (דברים כט) הנסתרת לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו. הנגלת לנו, שיש לנו רשות לשאל ולעין ולהסתפל בהם ולדעת בהם. אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שפן לשאל?

שמא קדישא עלאה הוי, ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא, ואי הכי, לית לן לשאלא ולאסתפלא.

אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמיה קדישא סתים וגלייא, וכתוב (דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו,

דאית רשו לשאלא, ולעיינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

הוא מכפר ליה על כל חובוי, ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי, (חסר).

רבי יהודה הוה אזיל בארחא בהדי רבי אבא, שאל ליה, אמר מלה חד

בעינא לשאלא, כיון דינדע קדשא בריך הוא דזמין בר נש למחטי קמיה,

ולמגזר עליה מיתה, אמאי ברא ליה. דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד

לא איברי עלמא. וכתוב בה באורייתא, (במדבר ט) אדם פי ימות באהל.

איש פי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מאי קבעי קדשא בריך הוא לבר נש

בהאי עלמא, דאפילו אי אשתדל באורייתא יממא ולייליא ימות, ואי לא

אשתדל באורייתא ימות, פלא כחד ארחא, בר פרישותא דההוא עלמא,

כמה דאת אמר (קהלת ט) כטוב כחוטא. אמר ליה, אורחוי דמארך, וגזרי

דמארך, מה לך למטרח בהו. מה דאית לך רשו למנדע ולאסתפלא

שאל, ודלית לך רשו למנדע, כתיב (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטא את

בשרך, דאורחוי דקודשא בריך הוא וסתרין, גניזין עלאין, דהוא סתים וגניז

לית לן לשאלא. אמר ליה, אי הכי, הא אורייתא כלא סתים וגניז, דהא היא

שמא קדישא עלאה הוי, ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה

קדישא, ואי הכי, לית לן לשאלא ולאסתפלא.

אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמיה קדישא סתים וגלייא, וכתוב

(דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, דאית רשו לשאלא, ולעיינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט למגורה הקדושה רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו, עד שיבא מלך המשיח.

אבל בא וראה, כתוב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלם בצלם אלהים ברא אתו. (בכל הוא כעין דגמה שלמעלה. בא ראה) סוד הדבר - שלשה עולמות יש לקדוש-ברוך-הוא שהוא נסתר בתוכם. עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתפל בו ולא נודע בו, פרט לו שהוא גנוז בתוכו.

עודם שני, שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער לה. וזהו עולם שני.

עודם שלישי, אותו עולם פתוח מהם שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שפלאים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא. נמצא בו כעת. כשרוצים להסתפל ולדעת אותו, מסתלק מהם, ולא נראה, עד שפלים שואלים איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד. כמו זה, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. אז יש לו שלשה עולמות. עולם ראשון - העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו ולא נמצא. כשרוצים להסתפל בו, מסתלק מהם ולא נראה.

אשתכח. פד בעאן לאסתפלא ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

תא חזי, לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון, פר בוצינא קדישא רבי שמעון, דהא קדשא ברוך הוא אסתפם על ידוי. ובגין דדרא דיליה רשימא הוא לעילא ותתא, ועל דא מלין אתמרו באתגלייא על ידוי, ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שארי בגויה, עד דייתי מלפא משיחא.

אבל תא חזי, פתיב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (בכלא הוא כעין דוגמא דעילא תא חזי) רזא דמלה, תלת עלמין אית ליה לקודשא ברוך הוא, דאיהו גניז בגווייהו. עלמא קדמאה, ההוא עלאה טמירא דכלא, דלא אסתפל ביה, ולא אתידע ביה, פר איהו, דאיהו גניז בגויה.

עלמא תניינא, דאיהו קשיר בההוא דלעילא, ודא הוא דקודשא ברוך הוא אשתמודע מניה, כמה דכתיב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער ליי. ודא הוא עלמא תניינא.

עלמא תליתאה, ההוא עלמא תתאה מנייהו, דאשתכח ביה פרודא, ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגויה, וקודשא ברוך הוא אשתכח ביה, ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא, פד בעאן לאסתפלא ולמנדע ליה, אסתלק מנייהו, ולא אתחזי, עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

בגוונא דא, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. פדין אית (דף קנ"ט ע"ב) ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה: האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא, ובר נש אשתכח ביה ולא אשתכח. פד בעאן לאסתפלא ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

עוֹלָם שְׁנֵי - עוֹלָם שֶׁהוּא קָשׁוּר
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן, וְזֶהוּ גֵן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָן, שֶׁזֶהוּ קָשׁוּר בְּעוֹלָם
עֲלִיּוֹן אַחֵר, וּמִזֶּה נִדְרַע וּמִתְיַדַע
עוֹלָם אַחֵר.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי - עוֹלָם עֲלִיּוֹן טְמִיר,
גְּנוּז וְנִסְתָּר, שְׁאִין מִי שְׂיַדַע אוֹתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא
רָאִתִּי אֱלֹהִים זֹולָתְךָ יַעֲשֶׂה
לְמַחְפָּה לוֹ. וְהַפֵּל כְּדֹגְמָה עֲלִיּוֹנָה,
(ראשון שאמרתי ובאמת) שֶׁכְּתוּב (בראשית
ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.

(בא ראה, ודאי)

עַל זֶה כְּתוּב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ.
וְאֵלוּ הֵם בְּצִלְם אֱלֹהִים, וְאֵלוּ
יִוְרָשִׁים יִרְשָׁה עֲלִיּוֹנָה כְּמוֹ שְׁלוֹ.
וְעַל זֶה מְזַכְרִים בַּתּוֹרָה (דברים יד)
לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה.
שְׁהָרִי לֹא נֶאֱכָד, וְהָרִי מְצוּי
בְּעוֹלָמוֹת טוֹכִים עֲלִיּוֹנִים
וּמְכַבְּדִים, לְהִיּוֹת שְׂמֵחִים
כְּשֶׁמִּסְתַּלַּק (צדיק) מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

וְכֹא וְרָאָה, אֶלְמָלָא לֹא חֲטָא
אָדָם, לֹא יִטְעַם טַעַם הַמָּוֶת
בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְנָן שְׂיִכְנֹס
לְעוֹלָמוֹת אַחֵרִים. אֲבָל מִשׁוּם
שֶׁחֲטָא, טוֹעַם טַעַם הַמָּוֶת עַד
שֶׁלֹּא יִכְנֹס לְאוֹתָם עוֹלָמוֹת,
וּמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִגּוֹף זֶה,
וּמִשְׁאִירוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַרוּחַ
מִתְרַחֶצֶת בְּנִהַר דִּינּוּר לְקַבֵּל
עֲנֻשָׁה. וְאַחֵר כִּךְ נִכְנָסֶת לְגֵן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָן, וּמִזְדַּמֵּן לָהּ כְּלֵי אוֹר
אַחֵר, כְּפָרְצוֹף הַגּוֹף שֶׁל הָעוֹלָם
הַזֶּה מִמֶּשׁ. וּמִתְלַבֶּשֶׁת וּנְתַקְנַת
בוֹ, וְשֵׁם הוּא מְדוֹרָה תְּמִיד.
וְנִקְשְׂרַת בְּרֵאשִׁי חֲדָשִׁים וּשְׁכַתוֹת
בְּנִשְׂמָה, וְעוֹלָה וּמִתְעַטְרַת
לְמַעְלָה לְמַעְלָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
וְגו'.

רְמָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ? אֵלָּא
סוּד הַדְּבָר, בְּגִלְלֵי הַתְּחַדְּשׁוֹת

עֲלֵמָא תְּנִינָא, עֲלֵמָא דְאִיהוּ קָשִׁיר בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְדָא הוּא גֵן עֵדֶן דִּי
בְּאַרְעָא, דְדָא הוּא קָשִׁיר בְּעֵלְמָא אַחְרָא עֲלָאָה,
וּמֵהָאִי אַתְיַדַע וְאַשְׁתַּמוּדַע עֲלֵמָא אַחְרָא.

עֲלֵמָא תְּלִיתָאָה, עֲלֵמָא עֲלָאָה טְמִירָא, גְּנִיז
וְסִתִּים, דְלִית מָאן דִּיַדַע לִיהָ, כְּמָה
דְכְּתִיב, (ישעיה טד) עֵינַי לֹא רָאִתִּי אֱלֹהִים זֹולָתְךָ
יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. וְכֹלָא כְּגוֹוֹנָא עֲלָאָה, (קְדָמָא
דְאִמְיָא וּבְקִשׁוּת) דְכְּתִיב, (בראשית ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה
אֶת הָאָדָם. (תָּא הוּוּ וְדָא').

עַל דָּא כְּתִיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם
וְגו', כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְאֵלִין אִינוּן בְּצִלְם
אֱלֹהִים, וְאֵלִין יִרְתִּין יְרוּתָא עֲלָאָה כְּגוֹוֹנָא
דִּילִיָּה. וְעַל דָּא אַזְהַר בְּאוּרִיָּתָא, (דברים יד) לֹא
תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה. דְהָא לֹא
אַתְאָכִיד, וְהָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמִין טְבִין עֲלָאִין
וְיִקְרִינִין, לְהוּוֹן חֲדָן כַּד אִסְתַּלַּק (צְדִיקָא) מֵהָאִי
עֲלֵמָא.

וְהָא חֲזִי, אֶלְמָלָא לֹא חֵב אָדָם, לֹא יִטְעַם
טַעַמָא דְמוֹתָא בְּהָאִי עֲלֵמָא, בְּזִמְנָא
דְעֵייל לְעֵלְמִין אַחְרָנִין. אֲבָל בְּגִין דְחֵב, טַעַם
טַעַמָא דְמוֹתָא, עַד לֹא יִיעוּל לְאִינוּן עֲלְמִין,
וְאַתְפַּשֵּׁט רוּחָא מֵהָאִי גּוּפָא, וְאַשְׁאֵר לִיהָ בְּהָאִי
עֲלֵמָא, וְרוּחָא אִסְתַּחֲיָא בְּנִהַר דִּינּוּר לְקַבֵּלָא
עוֹנֶשָׁא. וְלִבְתַר עֵיילָא לְגֵן עֵדֶן דְבְּאַרְעָא,
וְאַזְדַּמְנָא לִיהָ מְאֵנָא אַחְרָא דְנִהוּרָא, כְּהָאִי
פְרִצוּפָא דְגוּפָא דְהָאִי עֲלֵמָא מִמֶּשׁ. וְאַתְלַבֶּשׁ
וְאַתְתַּקֵּן בֵּיהָ. וְתַמָּן הוּא מְדוֹרָא דִּילִיָּה תְּדִיר.
וְאַתְקָשֵׁר בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי בְּנִשְׂמָתָא. וְסְלִיק
וְאַתְעַטֵּר לְעֵילָא לְעֵילָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה

טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וְגו'.

מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ אֲמַאי. אֵלָּא רְזָא דְמִלְּהָ,
בְּגִין חֲדָתוּתֵי דְסִיְהָרָא, דְאַתְעַטְרָא (עֲשִׂרִין)

הַלְבֵנָה שְׁמַתְעֻטְרַת (עטרות) לְהֵאִיר
מִהַשְׁמֶשׁ בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְכֵן מֵדִי
שֶׁבֶת בְּשַׁבְתּוֹ. מֵדִי שֶׁבֶת - זו
הַלְבֵנָה. בְּשַׁבְתּוֹ - זֶה הַשְׁמֶשׁ.
שֶׁהָאִוֶּר בֵּא לָהּ מִשָּׁם. וְעַל זֶה הַכֹּל
דִּבֶּר אֶחָד. וְזֶה בְּרוּר הַדְּבָר, פָּרֻט
לְרִשְׁעִים שֶׁכְּתוּב בָּהֶם מִיִּתְּהָ לְכֹל
הָעוֹלָמוֹת, כֶּרֶת מִכָּל הָעוֹלָמוֹת,
וּמִשְׁמָדִים מִהַכֹּל כְּשֶׁלֹּא נִכְנָסִים
בְּתִשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּף
הַרְחָמָן שֶׁשָּׂאֲלַתִּי וְהַרְחַמְתִּי
דְּבָרִים הִלְלוּ וְעַמְדַתִּי עֲלֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרֻשָּׁה זוֹ
לְמַדְנֵנו סוּד חֲכָמָה, וְנִשְׁמָעִים
מִמֶּנָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבְּדִים.
בֵּא וּרְאֵה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא
מְשַׁבַּח בְּתוֹרָה וְאוֹמֵר: לְכוּ
בְּדַרְכֵי, הַשְׁתַּדְּלוּ בַעֲבוּדַתִּי,
וְהִרְיֵנִי מִכְּנִיסְכֶם לְעוֹלָמוֹת
טוֹבִים, לְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים. בְּנֵי
אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים, לֹא מֵאֲמִינִים
וְלֹא מִסְתַּפְּלִים, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּף הוּא: לְכוּ תִרְגְּלוּ אוֹתוֹ עוֹלָם
טוֹב, אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן שֶׁל
פְּסוּפִים. הֵם אוֹמְרִים: אֵיךְ נוֹכַל
לְרַגֵּל אוֹתוֹ וְלִדְעַת כֹּל זֶה?

מָה כְּתוּב? עֲלוּ זֶה בְּנִגְב.
הַשְׁתַּדְּלוּ בְּתוֹרָה וְתִרְאוּ שֶׁהִרִי
הִיא עוֹמֶדֶת לְפָנֵיכֶם, וּמִמֶּנָּה
תִּדְעוּ אוֹתוֹ. וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מָה
מָה הִיא וְגו'. תִּרְאוּ מִמֶּנָּה אוֹתוֹ
עוֹלָם, שֶׁהִרִי יִרְשֶׁה שֶׁל חֵלֶק שְׂאֲנִי
מִכְּנִיסְכֶם בָּהּ. וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב
עָלֶיהָ - אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁבָּנִן עֲדָן,
שְׁעוֹמְדִים שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת כְּכּוּד
עֲלִיוֹן בְּדַרְגּוֹת עֲלִיוֹנוֹת.

הַחֲזֹק הוּא הַרְפָּה. בָּהּ תִּרְאוּ אִם
זָכוּ לְכֹל זֶה כְּשֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל יִצְרָם
וּשְׁכַרוּהוּ, אִם לֹא. אוֹ כְּשֶׁהִתְחַזְּקוּ
בְּתוֹרָה לְעַסֵּק בָּהּ יוֹמָם וְלַיְלָה. אוֹ
אִם הִרְפוּ יְדֵיהֶם מִמֶּנָּה, וְזָכוּ לְכֹל
זֶה. הַמַּעַט הוּא אִם רַב, אִם רַבִּים
אֵלוֹ שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בַעֲבוּדַתִּי

לְאַנְהָרָא מִן שְׁמַשָּׁא בְּהֵוּא זְמָנָא. וְכֵן מֵדִי
שֶׁבֶת בְּשַׁבְתּוֹ, מֵדִי שֶׁבֶת דָּא סִיְהָרָא. בְּשַׁבְתּוֹ
דָּא שְׁמַשָּׁא. דְּנִהוּרָא אֲתִיָּא לָהּ מִן תַּמָּן. וְעַל
דָּא כֹּלָא חַד מְלָה. וְדָא הוּא בְּרִיָּא דְמְלָה, בַּר
לְחִיבִיָּא דְכְּתִיב בְּהוּ מִיִּתְּהָ לְכֹלְהוּ עֲלָמִין, כֶּרֶת
מִכָּלְהוּ עֲלָמִין. וְאַשְׁתַּצִּיין מִכָּלָא, כִּד לֹא עֵיילי
בְּתִשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיף רַחֲמָנָא,
דְּשָׂאִילָנָא וְרוּחָנָא מְלִין אֵלִין, וְקֵאִימָנָא
עֲלֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרֻשָּׁתָּא דָּא אוֹלִיפְנָא רִזָּא
דְּחֲכָמָתָא, וְאַשְׁתַּמְעוּ מִנָּה רִזִּין עֲלָאִין
וְיִקְרִיין. תָּא חֲזִי, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מְשַׁבַּח
בְּאוֹרֵייתָא, וְאָמַר אֲזִילוּ בְּאוֹרְחֵי, אֲשֶׁתַּדְּלוּ
בְּפוֹלְחָנִי, וְהָא אָנָּא מְעִיל לְכוּן לְעֲלָמִין טָבִין,
לְעֲלָמִין עֲלָאִין. בְּנֵי נֶשֶׁא דְלֹא יוֹדְעִי, לֹא
מְהִימְנִי, וְלֹא מִסְתַּפְּלִי, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אָמַר,
אֲזִילוּ אֲלִילוּ הַהוּא עֲלָמָא טָבָא, הַהוּא עֲלָמָא
עֲלָאָה דְכְּסוּפָא. אֵינּוֹן אֲמַרִי, אֵיךְ נִיכּוּל
לְאַלְלָא לֵיהּ, וְלִמְנַדַּע כֹּל הָאִי.

מָה כְּתִיב. עֲלוּ זֶה בְּנִגְב, אֲשֶׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרֵייתָא,
וְתַחֲמוֹן דִּהָא הִיא קֵיִמָּא קִמִּיכּוּ, וּמִמֶּנָּה
תִּנְדַּעוֹן לֵיהּ. (במדבר יג) וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מָה
הִיא וְגו'. תַּחֲמוֹן מִנָּה הַהוּא עֲלָמָא, דִּהָא
יְרוּתָא דְאַחַסְנָא, דְּאָנָּא עֵייל לְכוּ בָּהּ. וְאֵת הָעָם
הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, אֵינּוֹן צְדִיקִיָּא דְבִגְנַתָּא דְעֲדָן,
דְּקִיָּמִן שׁוֹרִין שׁוֹרִין בִּיקָרָא עֲלָאָה, בְּדַרְגִּין
עֲלָאִין.

הַחֲזֹק הוּא הַרְפָּה, בָּהּ תַּחֲמוּ אוֹי זָכוּ לְכֹל הָאִי
כִּד אֲתַקְפוּ עַל יִצְרִיהוּן, וְתִכְרוּ לֵיהּ, אִי
לֹא. אוֹ כִּד אֲתַקְפוּ בְּאוֹרֵייתָא, לְמַלְעֵי בָּהּ יִמְמָא
וְלִילָיָא. אוֹ אִי אֲרַפּוּ יְדֵיהוּ מִנָּה. וְזָכוּ לְכֹל
הָאִי. הַמַּעַט הוּא אִם רַב, אִי סְגִיאִין אֵינּוֹן

והתחזקו בתורה משום שזכו
לכל זה, אם לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה.
מהתורה תדעו מה הארץ, מה
אותו עולם, אם מרבה טובה
עליה ליושביה, או אם ממעיט
ממנו פלוג. ה'יש בה עץ אם אין.
ה'יש בה עץ החיים לעולם
ולעולמי עולמים, או שצדור
החיים נמצא בתוכה, אם לא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויעלו
בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה
בנגב, בלב עצל, כמי שמשפדל
בחנם, ביבש, שחושב שאין בה
שכר. רואה שעשר העולם הזה
אבד בגללה, חושב שהוא הכל.
בנגב, כמו שנאמר (בראשית ח) חרבו
המים, ומתרגמים נגיבו.

אחר כך - ויבא עד חברון. עד
שבא להתחבר בה, קורא ושונה
בה. ושם אחימן ששי ותלמי, שם
רואה פלוגים רבים, טמא וטהור,
אסור ומותר, (כשר ופסול) ענשים
ושכרים. אלה אותם דרכי
התורה, דקדוקי התורה. ילידי
הענק, שנולדו מצד הגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה - אלה
אותם שבעים פנים של התורה.
שבעים פנים יש לה, לכל צד
עשר. וחברון, זו התורה, מי
שמשפדל בה נקרא חבר. לפני
צען מצרים. שנינו, יש תורה מול
תורה, והיגו תורה שבכתב ותורה
שבעל פה. וזה (מלכות) חברון.

מתורה שבכתב יוצאת, כמו
שנאמר (משלי ה) אמר לחכמה אחתי
את. וזו נבנתה שבע שנים,
שבגלל זה נקראת בת שבע, לפני
צען מצרים, כמו שנאמר (מלכים א-

ה) ותרב חכמת שלמה מחכמת
כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.
ויבאו עד נחל אשכול - אלה
אותם דברי אגדה, דרשה,
שפוליים מצד האמונה. ויכרתו

דאשתדלו בפולחני, ואתקיפו באורייתא, בגין
דזכו לכל האי אי לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה. (במדבר יג)
מדאורייתא תנדעון מה הארץ. מה
ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא,
או אי אזעיר מנה פלוג. ה'יש בה עץ אם אין,
האית בה אילנא דחיי, לעלם ולעלמי עלמין,
או אי צרורא דחיי אשתכח בגויה, אם לא.

(דף ק"ט ע"א)

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. (במדבר יג) ויעלו בנגב,
בני נשא סלקין בגויה בנגב, בלבא
עצלא, פמאן דאשתדל במגנא, בנגיבו,
דחשיב דלית בה אגר, חמי דהא עותרא דהאי
עלמא אביד בגינה, חשיב דכלא הוא. בנגב:
כמה דאת אמר (בראשית ח) חרבו המים,
ומתרגמינן נגיבו.

רבתר ויבא עד חברון, עד דאתי לאתחברא
בה, קארי ושאני בה. (במדבר י"ג) ושם
אחימן ששי ותלמי, תמן חמי פליגן סגיאיין,
טמא וטהור, אסור ומותר, (נ"א כשר ופסול) עונשין
ואגריין. אלין אינון ארחי דאורייתא, דקדוקי
אורייתא. ילידי הענק, דאתילידו מסטרא
דגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה, אלין אינון שבעין
אנפין דאורייתא, שבעין פנים אית לה,
לכל סטרא עשרה. וחברון, דא אורייתא, מאן
דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים,
תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא. והיינו
תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. והאי (מלכות)

חברון. מתורה שבכתב נפקת. כמה דאת אמר
(משלי ז) אמור לחכמה אחתי את. והאי נבנתה
שבע שנים, דבגין כך אקרי בת שבע. לפני
צען מצרים, כמה דאת אמר (מלכים א ה) ותרב

משם זמורה וגו', לומדים משם ראשי פְּרָקִים, ראשי דְּבָרִים, אותם שְׁבָנֵי הָאֱמוּנָה שְׁמַחִים בַּדְּבָרִים, ומתְּבַרְכִים דְּבָרִים בְּתוֹכָם, ומסְתַּפְּלִים שְׂרָשׁ אֶחָד וְעָקֵר אֶחָד, וְלֹא נִמְצָא בָּהֶם פְּרוּד. אותם שְׁלֹא נִמְצְאִים בְּנֵי אֱמוּנָה וְלֹא לומדים תּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׁמִים אֶת הָאֱמוּנָה בְּפִירוּד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּשְׂאֶהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנַיִם, בְּפִירוּד. מהו בְּמוֹט? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכא) אֵל יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ. וּמֵן הַרְמוֹנִים וּמֵן הַתְּאֲנִים, הַכֹּל שׁוֹיִם לְדְבָרִים אֵלֶּה לְצַד אַחֵר, לְצַד הַמִּינִים, לְצַד הַפְּרוּד.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאֶרֶץ. וַיִּשְׁבוּ, שְׁבִים לְצַד הָרַע וְשָׁבִים מִדְּרֹךְ הָאֱמֶת. אוֹמְרִים, מַה אֶכְפֵּת לָנוּ? עַד הַיּוֹם לֹא רָאִינוּ טוֹב לְעוֹלָם. עֲמַלְנוּ בָּהּ, הַפִּיִת רִיק, יִשְׁכְּנוּ בְּקִלּוֹן בְּעַם, וְלֹאֹתוֹ עוֹלָם מִי יִזְכֶּה וּמִי יִכְנָס לְתוֹכוֹ? טוֹב לָנוּ שְׁלֹא טַרְחַנוּ כָּל זֶה. וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו', הֲרִי עֲמַלְנוּ וְעִיִּפְנוּ בְּשִׁבִיל לְרַעַת חֵלֶק אוֹתוֹ עוֹלָם. וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא, טוֹב הוּא אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן, כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ בַּתּוֹרָה, אֲבָל מִי יִכּוֹל לְזַכּוֹת בּוֹ?

אֲפֹס כִּי עַז הָעַם, תִּקְיָף הוּא, שְׁלֹא יִחְשִׁיב כָּל הָעוֹלָם כָּלָל, מִשּׁוּם שִׁיחֶיהָ לוֹ עֶשֶׂר רַב לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ, מִי הוּא שִׁיזְכֶּה בָּהּ? וְדַאי אֲפֹס כִּי עַז הָעַם הַיִּשְׁבֵּב בְּאֶרֶץ. מִי שְׂרוּצָה לְזַכּוֹת בָּהּ, צְרִיף לְהִיּוֹת חֲזַק בְּעֶשֶׂר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח) וְעֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת. וְהַעֲרִים גְּדֹלַת בְּצֻרוֹת, בְּתִים מְלֵאִים כָּל טוֹב שְׁלֹא יִחְסְרוּ מֵהַכֹּל. וְעַם כָּל זֶה, וְגַם לְדִי הַעֲנֵק רָאִינוּ שָׁם, צְרִיף גִּוְרָף חֲזַק, גְּבוּר כְּאִרִי. (שִׁמְצָא שָׁם

דְּבַעֵי לְמִזְפֵי בָּהּ, בְּעֵי לְמַהוֹי תִּקְיָף בְּעוֹתָרָא, כְּמַה דָּאֵת אֲמַר (משלי יח) וְעֲשִׂיר

חֲכָמַת שְׁלֵמָה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם וּמְכָל חֲכָמַת מִצְרַיִם.

וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשְׁפּוֹל, (במדבר יג) אֵלֶיךָ אֵינוֹן מִלִּי אֲגִדָּה, דְּרָשָׁה, דְּתִלְיִין מִסְטָרָא דְמַהִימְנוּתָא. וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְגו', אוֹלְפִין מִתְמָן רָאשֵׁי פְּרָקִין, רָאשֵׁי מְלִין, אֵינוֹן דְּבָנֵי מַהִימְנוּתָא, חֲדָאן בְּמִלִין, וּמִתְבַּרְכֵן מְלִין בְּגוֹיֵיהוּ, וּמִסְתַּפְּלֵן שְׂרָשׁ אֶחָד וְעָקֵר אֶחָד, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ פְּרוּדָא. אֵינוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּפְּחֵי בְּנֵי מַהִימְנוּתָא, וְלֹא אוֹלְפֵי אוֹרִייתָא לְשִׁמָּה, שׁוֹיִן לִיָּה לְמַהִימְנוּתָא בְּפִירוּדָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב וַיִּשְׂאוּהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנַיִם, בְּפִירוּדָא. מַהוּ בְּמוֹט. כְּמַה דָּאֵת אֲמַר (תהלים קכא) אֵל יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ. וּמֵן הַרְמוֹנִים וּמֵן הַתְּאֲנִים, כְּלֹא שׁוֹיִן לְהַנִּי מִלִּי לְסְטָרָא אַחְרָא, לְסְטָרָא דְמִינְאֵי, לְסְטָרָא דְפִירוּדָא.

הָרָא הוּא דְכִתִּיב וַיִּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאֶרֶץ. וַיִּשְׁבוּ, תִּיבִין לְסְטָרָא בִישָׂא, וְתִיבִין מֵאֲרַחָא דְקָשׁוּט. אֲמַרִי, מָאִי אֶכְפֵּת לָן. עַד יוֹמָא לֹא חִמִּינָא טַב לְעֲלָמָא, אַעֲמַלְנָא בָּהּ, בִּיתָא רִיקָם. יְתִיבְנָא בְּקִלְנָא דְעֲמָא, וְלֵהֲהוּא עֲלָמָא מָאן יִזְפִי וּמָאן יִיעוֹל לְגוֹוִיָּהּ, טַב לָן דְּלֹא אֲטַרְחַנָּא כּוּלֵי הָאִי. (במדבר י"ג) וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו', הָא אַעֲמַלְנָא וְלֹאִינָא, בְּגִין לְמַנְדַּע חוּלְקָא דְהֵהוּא עֲלָמָא. וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא, טַב הוּא הֵהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה, כְּמַה דִּידְעֵנָא בְּאוֹרִייתָא, אֲבָל מָאן יְכִיל לְמִזְפֵי בִיָּה.

אֲפֹס כִּי עַז הָעַם, (במדבר יג) תִּקְיָף הוּא, דְּלֹא יִחְשִׁיב כָּל עֲלָמָא כָּלָל, בְּגִין דִּיָּהָ לִיָּה עוֹתָרָא סְגִיא לְאֲשַׁתְּדֵלָא בִיָּה, מָאן הוּא דִּיזְפִי בָּהּ. וְדַאי אֲפֹס כִּי עַז הָעַם הַיִּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ, מָאן דְּבַעֵי לְמִזְפֵי בָּהּ, בְּעֵי לְמַהוֹי תִּקְיָף בְּעוֹתָרָא, כְּמַה דָּאֵת אֲמַר (משלי יח) וְעֲשִׂיר

תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם להשתדל באתו אסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מי יכול לזכות בה?

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. אם יאמר אדם שאפלו שיזכה לכל זה, עמלק יושב בארץ הנגב, הרי יצר הרע, הקטגור, מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף. והחתי והאמרי וגו', כמה מקטרגים נמצאים שם, (פדי) שלא יכול האדם להפנס לאותו עולם כלל, מי זוכה בו ומי יכנס לתוכו? בדרךרים הללו (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל, משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר ויצאו דבת הארץ.

אותם בני האמונה מה אומרים? אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו פיון שישתדל אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רשום קדוש, שכתוב (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם ירשו ארץ.

אבר, אף בה' אל תמרדו. צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עשר ולא פלי כסף וזהב. ואתם אל תיראו את עם הארץ, שהרי גוף שבור, אם ישתדל בתורה, ימצא רפואה בכל. זהו שכתוב (משלי א) רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיך. וכתוב (שם ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אותם מקטרגים מכריזים ואומרים: פנו מקום לפלוני עבד המלך!

בגלל זה אל תיראו, פי לחמנו הם. הם בעצמם מזמנים מזונות

יענה עזות. והערים גדולות בצורות. בתין מליין כל טובא, דלא יחסרון מפלא. ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם, בעי גופא תקיף, גיבור פארי. (ראשתכח תמן תירא) בגין דהיא מתשת חיליה דבר נש לאשתדלא בההוא איסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מאן ייכול לזכאה בה.

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. (במדבר יג) אי יימא בר נש, דאפילו בכל דא יזפי. עמלק יושב בארץ הנגב, הא יצרא בישא, קטיגורא, מקטרגא דבר נש, דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו', כמה מקטרגי משתפחי תמן. (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל, מאן יזפי ליה, ומאן ייעול בגויה, במלין אליו, (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום ביש עליה, כמה דאת אמר ויוציאו את דבת הארץ.

אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי, אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. פיון דישתדל בר נש ברעותא דלפא לגבי קדשא בריה הוא, לא בעי מנן אלא לפא, ויסתמרון ההוא רשימא קדישא, דכתיב, (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם ירשו ארץ.

אבר, (דף ק"ט ע"ב) (במדבר י"ד) אף בני אל תמרדו, בעי דלא ימרדון באורייתא, דאורייתא לא בעי עותרא, ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ, דהא גופא תבירא, אי ישתדל באורייתא, ישפח אסוותא בכלא. הדא הוא דכתיב, (משלי א) רפאות תהי

לשרף ושקוי לעצמותיך. וכתיב (משלי ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי, אינון מכריזין ואמרי, פנו אתר לפלנניא עבדא דמלפא. בגין פך אל תיראו, פי לחמנו הם, אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל

בְּכָל יוֹם לְכָל אוֹתָם שִׁמְשַׁתְּדָלִים
בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-א יז)
וְאֵת הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלְךָ,
וְכַתוּב (שם) וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ
לֶחֶם וּבָשָׂר. סוּר צֵלֶם מֵעֲלֵיהֶם.
מֵהוּ צֵלֶם? זֶה תִּקְרָה הַדִּיּוֹן הַקָּשָׁה.
מֵה הַטַּעַם סוּר? מִשּׁוּם שֶׁה' אִתָּנוּ
אֵל תִּירָאִם. הַכֹּל זֶה בְּגִלְלַת הַתּוֹרָה.
אֲשֶׁרִי חִלַּק אוֹתָם שִׁמְשַׁתְּדָלִים
בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, שֶׁהָרִי מִתְקַשְּׂרִים
בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמָּשׁ,
וְנִקְרָאִים אַחִים וְרַעִים. זֶהוּ
שִׁפְתוֹב (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֲשֶׁפּוֹל וְגו'. רַבִּי
אֲבָא אָמַר, פָּרְתוּ אוֹתוֹ אֲשֶׁכּוֹל,
בָּאוּ לְהַרְיִמוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ
לְקַחְתּוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ כְּלָב
וַיְהוּשֻׁעַ וּלְקַחוּהוּ וְהַעֲלוּהוּ, וְעָלָה
עַל יָדָם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים, בְּאוֹתָם
שָׁנִים יַחֲדִים. זְמוּרָה מֵה רָצוּ?
אֵלֹא אֲשֶׁפּוֹל הִנֵּה תְלוּי בָהּ, וּבַעֲוֹד
שֶׁהִיָּה מְחַבֵּר בְּמִקּוּמוֹ, נִקְרָא
זְמוּרָה. אַחַר כֵּן קָרְאוּ מוֹט,
שִׁפְתוֹב וַיִּשְׁאַהוּ בְּמוֹט, אוֹתוֹ
הַנּוֹדֵעַ, אוֹתוֹ שִׁכְרָתוֹ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב שֶׁהֵם
רְאוּיִם לְהַפְסֵם לְאַרְץ וְלַהֲיִית לָהֶם
בָּהּ חֵלֶק וְנַחֲלָה. עַד שֶׁבָּאוּ, נִמְלְכוּ
עֲלֵיהֶם כָּלֶם. עָמַד כָּלֵב בְּפָרִי,
אָמַר: פָּרִי פָרִי, אִם בְּגִלְלָךְ אָנוּ
נִהְרָגִים, מֵה אָנוּ בְּחִלְקֶךָ? מִיָּד
עָשָׂה עֲצָמוֹ קַל וְנָתַן לָהֶם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא נִתְּנוּ
לְאַחֲרִים, שֶׁהָרִי כְּתוּב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט, וְכַתוּב בְּשָׁנִים, וּבְכָלֶם לֹא
הָיוּ שָׁנִים כְּמוֹתָם. וּמִכָּאֵן לְמַד
יְהוֹשֻׁעַ אַחַר כֵּן, שִׁפְתוֹב (יהושע ב)
וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשָּׂטִים
שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וּשְׁנַיִם
אֵלֶּה הָרִי פָרְשֵׁה הַקְּדֻמוֹנִים.
וּכְשֶׁהֲגִיעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל, נִתְּנוּ לָהֶם,
וְהֵם נִשְׂאָרוּ וְעָשׂוּ עֲצָמָם כְּשִׁרִים.

יּוֹמָא לְאֵינּוֹן דְּמִשְׁתְּדָלִי בְּאוּרִייתָא. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר (מלכים א יז) וְאֵת הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלְךָ.
וְכַתִּיב (מלכים א יז) וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
וּבָשָׂר. סוּר צֵלֶם מֵעֲלֵיהֶם. מָאן צֵלֶם. דָּא תוּקְפָא
דְּדִינָא קִשְׂיָא. מָאִי טַעְמָא אַעְדִּי. מִשּׁוּם דִּי
אִתְּנוּ אֵל תִּירָאוּם. כִּלְא אַעְדִּיאוּ בְּגִין אוּרִייתָא.
זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתְּדָלִי בְּאוּרִייתָא
לְשִׁמָּה, דְּהָא מִתְקַשְּׂרִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִמָּשׁ. וְאַקְרוּן אַחִים וְרַעִים. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֲשֶׁפּוֹל וְגו'. (במדבר יג) רַבִּי אֲבָא
אָמַר, פָּרְתוּ הוּא אֲשֶׁפּוֹל, אֵתוּ לְסִלְקָא
לִיָּה לֹא יָכִילוּ. אֵתוּ לְנֻטְלָא לִיָּה, לֹא יָכִילוּ.
אֵתוּ כְּלָב וַיְהוֹשֻׁעַ, נֻטְלוּ לִיָּה, וּסְלִיקוּ לִיָּה,
וְאִזְדַּקְף עַל יְדֵיהוּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים בְּאֵינּוֹן שָׁנִים יַחֲדִין.
זְמוּרָה מָאִי קָא בְּעָאן. אֵלֹא אֲשֶׁפּוֹל הוּא תְלוּיָא
בִּיָּה, וּבַעֲוֹד דְּהוּא מִתְחַבֵּר בְּאַתְרִיהּ, אֲקָרִי
זְמוּרָה. לְבַתָּר קָרִייהּ מוֹט, דְכַתִּיב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט. הוּא דְאֲשַׁתְּמוּדֵעַ. הוּא דְכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, דְּאֵינּוֹן אִתְחַזְיִין
לְמִיעַל לְאַרְעָא, וְלִמְהוּי לִזְוֹן בָּהּ חֵלֶק
וְאַחְסָנָא. עַד דְּהוּוּ אִתְיִין אֲמַלְכוּ עֲלֵיהוּ כְלָהוּ,
קָאִים כָּלֵב בְּאִיבָא, אָמַר אִיבָא אִיבָא, אִי בְּגִינְךָ
אָנָּן מִתְקַטְלִין, מֵה אָנָּן בְּחוּלְקֶךָ. מִיָּד קָלִיל
גְּרַמִּיהּ. וַיִּהְבּוּ לִזְוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא יִהְבּוּ לְאַחֲרִי, דְּהָא כְּתִיב
וַיִּשְׁאַהוּ בְּמוֹט, וְכַתִּיב בְּשָׁנִים, וּבְכָלֵהוּ
לֹא הוּוּ שָׁנִים כְּוֹוִתִּיהוּ. וּמִכָּאֵן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ
לְבַתָּר, דְכַתִּיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
מִן הַשָּׂטִים שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וְהִנֵּי שָׁנִים
הָא אוּקְמוּהָ קְדָמָאִי. וְכַד מָטוּ לְגַבְיֵיהוּ
דְיִשְׂרָאֵל, יִהְבּוּ לִזְוֹן, וְאֵינּוֹן אֲשַׁתְּאָרוּ, וְעַבְדוּ גְרַמִּייהוּ שִׁירִים.

רבי יצחק אָמר, כְּשֶׁהָיוּ מְגִיעִים
לְאוֹתָם עֲנָקִים, הָיוּ שְׁמַיִם אוֹתוֹ
מִטָּה שֶׁל מִשָּׁה לְפָנֵיהֶם, וְנִצְלוּ.
וּמִנֵּינָן לָנוּ שְׁאוֹתוֹ מִטָּה נִתַּן לָהֶם?
זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה
בְּנֶגֶב. כְּתוֹב כָּאֵן עֲלוּ זֶה, וְכְתוֹב
שֵׁם (שְׁמוֹת ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו',
וּבְגִלְלוּ נִצְלוּ. שְׁאֵם תֹּאמֶר
שְׁהָעֲנָקִים הִלְלוּ עֲזָבוּ אוֹתָם?
אֵלֶּא בָּאוּ לְקַחְתָּם, וְהָיוּ שְׁמַיִם
מוֹלֵם אוֹתוֹ מִטָּה, וְנִצְוֵלִים (וּבְכֹרֵיחִים)
מִלְּפָנֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
מְסֻרֵת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ מְסֻר לָהֶם
מִשָּׁה, וּבְגִלְלוּ נִצְלוּ מֵהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת
נִקְרְאוּ: נְפִילִים, עֲנָקִים, רְפָאִים.
וְכֻלָּם הֶאָרִיכוּ יָמִים. נְפִילִים
נִקְרְאוּ בְּתַחֲלָה. אַחַר כֵּן
כְּשֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּכַנּוֹת בְּנֵי הָאָדָם
וְהוֹלִידוּ מֵהֶם, נִקְרְאוּ עֲנָקִים.
אַחַר כֵּן שְׁהָיוּ הוֹלְכִים
וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְרַפֵּים
מֵאוֹתוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, נִקְרְאוּ רְפָאִים.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוֹב (אִיּוֹב
כז) הַרְפָּאִים יְחוֹלְלוּ, (דְּבָרִים ב)
רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם כְּעֲנָקִים.
אָמַר לוֹ, כֵּן הוּא, מִשׁוּם שְׁעֲנָקִים
בָּאוּ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה וְהִתְחַזְּקוּ
יֹתֵר בְּאַרְצָן. כִּמוֹ זֶה רְפָאִים,
וּמֵהֶם יִצְאוּ, וְהָיוּ מְאַרְכִּים יָמִים.
וְכַשְׁנֹחַלְשִׁים, נִחְלַשׁ חֲצֵי גוּף,
וְחֲצֵי עוֹמֵד. כִּיּוֹן שְׁחָצֵי הַגּוּף הָיָה
מֵת, הָיוּ לוֹקָחִים עֹשֵׁב מֵעֵשְׂבִי
הַשָּׂדֶה וְזוֹרְקִים לְפִיָּהֶם וּמִתִּים.
וּמִשׁוּם שֶׁהֵם רָצוּ לְהִרְגַּע עֲצָמָם,
נִקְרְאוּ רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
זוֹרְקִים עֲצָמָם לִים הַגְּדוֹל,
וְטוֹבְעִים וּמִתִּים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
הַרְפָּאִים יְחוֹלְלוּ מִתַּחַת מַיִם
וְשִׁכְנֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֵמָלָא הָיוּ
נִכְנָסִים יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן בְּסִימָן
(בְּאֵמֻנָתוֹ) לְשׁוֹן הָרֶע, לֹא הָיָה
הָעוֹלָם עוֹמֵד אֶפְלוּ רָגַע אַחַד. מִי

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כִּד הָיוּ מְטָאֵן לְגַבְיֵיהוּ דְאֵינוֹן
עֲנָקִים, הָיוּ שְׁוֹיִין הֵהוּא חוּטְרָא דְמִשָּׁה
קַמְיֵיהוּ, וְאַשְׁתַּזִּיבוּ. וּמִנְלָן דִּיהוּא חוּטְרָא
יְהִיב לֹון. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב. כְּתִיב הָכָא עֲלוּ זֶה, וְכְתִיב הָתָם
(שְׁמוֹת ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו', וּבְגִינֵיהּ אֲשְׁתַּזִּיבוּ.
דְּאִי תִימָא הֵינִי עֲנָקִיָּא שְׁבָקִי לֹון. אֵלֶּא אָתוּ
לְנִסְבָּא לֹון, וְהָיוּ שְׁוֹיִין לְקַמְיֵיהוּ הֵהוּא
חוּטְרָא, וּמְשַׁתְּזִיבִי (ס"א וּמְשַׁתְּמִי) מִקַּמְיֵיהוּ. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר, מְסֻרֵת שְׁמָא קְדִישָׁא מְסֻר לֹון
מִשָּׁה, וּבְגִינֵיהּ אֲשְׁתַּזִּיבוּ מִנְיֵיהוּ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, תְּלַת שְׁמֵהֶן אַקְרוּן, נְפִילִים.
עֲנָקִים. רְפָאִים. וְכֻלְהוּ אוּרְכִי יוֹמִי.
נְפִילִין אַקְרוּן בְּקַדְמִיתָא, לְבַתָּר כִּד אַתְחַבְּרוּן
בְּכַנּוֹת בְּנֵי נְשָׂא, וְאוֹלִידוּ מִנְיֵיהוּ, אַקְרוּן עֲנָקִים.
לְבַתָּר דִּיהוּ אֲזִלִי וְשִׁטָּאֵן בְּהָאִי עֲלֵמָא,
וּמִתְרַפְּיִין מֵהֵהוּא דְלַעִילָא, אַקְרוּן רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (אִיּוֹב כז) הַרְפָּאִים
יְחוֹלְלוּ, (דְּבָרִים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם
כְּעֲנָקִים. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא, בְּגִין דְּעֲנָקִים
אָתוּ מֵהָאִי סְטָרָא וּמֵהָאִי סְטָרָא, וְאַתְיָאֲשׁוּ
יְתִיר בְּאַרְעָא. כְּגוֹנוֹנָא דָּא רְפָאִים, וּמִנְיֵיהוּ
נְפָקִי, וְהָיוּ אוּרְכִי יוֹמִי. וְכִד מִתְחַלְשֵׁי אַתְחַלְשׁ
פְּלָגוֹת גּוּפָא, וּפְלָגוֹת קָאִים. כִּיּוֹן דְּפְלָגוֹת
גּוּפָא הָוָה מִית, הָיוּ נְסִיבֵי עֲשָׂבָא מֵעֵשְׂבִי בְּרָא
וְשִׁדְיִין לְפּוּמְיֵיהוּ, וּמִיתוּ. וּבְגִין דְּאֵינוֹן כְּעָאֵן
לְקַטְלָא גְרַמְיֵיהוּ, אַקְרוּן רְפָאִים. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, שְׁדִיִין גְרַמְיֵיהוּ בִימָא רַבָּא, וְטַבְעֵן
וּמִתִּין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב כז) הַרְפָּאִים
יְחוֹלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁוֹכְנֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֵמָלָא הָיוּ עֵיילִין יִשְׂרָאֵל
לְאַרְעָא, בְּסִימָנָא (כ"א בְּאוּמָנָא) (ד' קס"א ע"א)
דְּלִישְׁנָא בִישָׂא, לָא הָוָה קָאִים עֲלֵמָא רַגְעָא

אֲמַן שֶׁל לְשׁוֹן הָרֶעַ? הַנְּחַשׁ. וְסוּד
הַדָּבָר - מִשְׁבָּא הַנְּחַשׁ עַל חֲוֵה
הַטִּיל בָּהּ זֶהֱמָה. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְעַל הַכֹּל מוֹחֵל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט לְלִשׁוֹן הָרֶעַ,
מִשׁוּם שְׁפָתוֹב (תהלים יב) אֲשֶׁר
אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְּנוּ
אֶתְּנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ.

בֵּא וְרָאָה כִּמָּה עָשָׂה אוֹתוֹ לְשׁוֹן
הָרֶעַ; גָּזַר עַל אֲבוֹתֵינוּ שְׁלֵא יִכְנָסוּ
לְאָרֶץ, וּמִתְּנוּ אֱלֹהֵי שְׁאֲמָרוּ, וְנִגְזְרָה
בְּכִיָּה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. (כַּל שֶׁבַח כָּאן
שֶׁהוֹצִיא לְשׁוֹן הָרֶעַ עַל הַכֹּל) כִּבְיָכֹוֹל פִּיּוֹן
שֶׁהוֹצִיאָו עַל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
כִּאֲלוֹ הוֹצִיאָו עֲלֵינוּ. בְּגַלֵּל זֶה קִנְאָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל זֶה, (כְּלוֹמַר
קִנְאָה לְשִׁמּוֹ) וְעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל כֹּלֵם
לְהַשְׁמֵד מִהָעוֹלָם אֶלְמָלָא תִּפְלַת
מִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, מַה שׁוֹנֵה פֶּאֵן וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא
כְּתוּב וַיִּגִּידוּ אוֹ וַיֹּאמְרוּ? אֵלֶּא כֹּל
אֶחָד מִלְּמַד דְּבָר לְבַדּוֹ. וַיִּגִּידוּ -
בְּכָל מְקוֹם רָמַז הוּא רִמְזוּ
בְּחֻכְמָה, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וַיֹּאמֶר -
אֲמִירָה בְּעִלְמָא. וַיֹּאמְרוּ - הִרְהוֹר
הַלֵּב. וַיֹּאמְרוּ - פְּקֻדָּה. וְהָרִי
בְּאֶרְנוּ בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת. וַיִּסְפְּרוּ -
פְּרוּשׁ הַדָּבָר בְּכָל מְקוֹם.

כִּאֲנוּ אֶל הָאָרֶץ. הִלְכְּנוּ הִנֵּה צְרִיף
לוֹ לְהִיּוֹת! אֵלֶּא בְּאֲנוּ, נִכְנְסֵנוּ
לְשֵׁם לְאוֹתָהּ אָרֶץ שְׁהִיִּית
מִשְׁבַּחָה בְּכָל יוֹם וְהִיִּית אוֹמֵר
שְׂאִין פְּמוֹתָהּ, וְגַם זִבַּת חֵלֶב
וְדָבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִי
שְׂרוּצָה לוֹמַר כְּזָב, אוֹמֵר דְּבָר
אֲמַת בְּהַתְּחֵלָה, כְּדִי שְׂיִאֲמִינוּ לוֹ
כְּזָבוּי.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, (אֵלֶּא) כִּף אָמְרוּ:
נִכְנְסֵנוּ לְאוֹתָהּ אָרֶץ שְׁהִיִּית
מִשְׁבַּחָה כֹּל יוֹם וְאֲמַרְתָּ שְׂאִין
פְּמוֹתָהּ, (וְגַם זִבַּת חֵלֶב וְדָבַשׁ הִיא), וְהִרְמַתָּ
שְׁבַחָה עַל הַכֹּל - וְלֹא כִּף, שְׁהָרִי
זֶה פְּרִיָּה, אֲשַׁכּוֹל אֶחָד מֵאוֹתָם

חַד. מָאן אוֹמְנָא דְּלִישָׁנָא בִּישָׂא, נְחַשׁ. וְרָזָא
דְּמִלָּה, מִדְּאֶתָא נְחַשׁ עַל חֲוֵה אֲטִיל בָּהּ זֶהֱמָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל כֹּלָּא מִחֵל קִדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, בַּר מִן לִישָׁנָא בִּישָׂא. בְּגִין דְּכְתִיב, (תהלים
יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְּנוּ
מִי אֲדוֹן לָנוּ.

הָא חֲזִי, כִּמָּה עָבַד הֵהוּא לִישָׁנָא בִּישָׂא, גָּזַר
עַל אֲבֵהֶתְנָא דְּלֹא יִיעוֹל לְאֲרַעָא וּמִיתוּ
אִינוּן דְּאָמְרוּ. וְאֶתְגָּזַר בְּכִיָּה לְדוֹרֵי דְרִין. (כַּל שֶׁבַח
הַכָּא דְּאִפִּיקוּ לִישָׁנָא בִּישָׂא עַל כֹּלָּא) כִּבְיָכֹוֹל פִּיּוֹן דְּאִפִּיקוּ
עַל אֲרַעָא קְדִישָׁא, כִּאֲלוֹ אִפִּיקוּ עֲלֵיהּ. בְּגִין
כִּף קִנְיָ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל דָּא, (כְּלוֹמַר כִּנְיָ לְשִׁמְיָה)
וְקִאִימוּ יִשְׂרָאֵל כִּלְהוּ לְאֲשַׁתְּצָאָה מִעִלְמָא,
אֶלְמָלָא בְּעוֹתִיָּה דְּמִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. (בְּמִדְּבַר י"ג) אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
מָאִי שָׁנָא הָכָא וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא כְּתִיב
וַיִּגִּידוּ, אוֹ וַיֹּאמְרוּ. אֵלֶּא כֹּל חַד אוֹלִיף מִלָּה
בְּלַחֲדוּדֵי. וַיִּגִּידוּ, בְּכָל אֶתְר רָמַז קָא רָמִיז
בְּחֻכְמָתָא, וְהָא אֶתְמַר. וַיֹּאמֶר, אֲמִירָה
בְּעִלְמָא. וַיֹּאמְרוּ, הִרְהוֹרָא דְּלִבָּא. וַיֹּאמְרוּ,
תְּפַקִּידְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכִמָּה אֶתְר. וַיִּסְפְּרוּ,
פְּרִישׁוֹתָא דְּמִלָּה בְּכָל אֶתְר.

בְּאֲנוּ אֶל הָאָרֶץ, הִלְכְּנוּ מִיבְעֵי לִיָּה. אֵלֶּא בְּאֲנוּ,
עֲאֲלָנָא לְתַמְן לְהִיָּא אֲרַעָא דְּהוּיִת
מִשְׁבַּח בְּכָל יוֹמָא, וְהוּיִת אֲמַרְתָּ דְּלִית דְּכוּוֹתָהּ.
וְגַם זִבַּת חֵלֶב וְדָבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
מָאן דְּבְעֵי לְמִימַר פְּדִיבָא, אָמַר מִלָּה דְּקִשׁוּט
בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּיִהְיֶמְנוּ לִיָּה כְּדָבוּי.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, (אֵלֶּא) הָכִי אָמְרוּ, עֲאֲלָנָא לְהִיָּא
אֲרַעָא דְּהוּיִת מִשְׁבַּח לָהּ כֹּל יוֹמָא וְאֲמַרְתָּ
דְּלִית דְּכוּוֹתָהּ, (וְגַם זִבַּת חֵלֶב וְדָבַשׁ הִיא), וְאֲרִימַת שְׁבַחָה
עַל כֹּלָּא. וְלֹאוּ הָכִי, דְּהָא זֶה פְּרִיָּה, אֶתְתְּכֵלָא
חַד מֵאִינוּן זְעִירִין קְטִיפּוּ. אָמְרוּ, אִי לְדָא אֲחֻסִּין

קטנים קטפו. אמרו: אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופרות הארץ יותר, על אחד שנים.

אפס כי עז העם. דרך העולם שאותם גבורים עורכי הקרב יושבים בחוץ לשמר הדרכים, וכאן אפלו אותם בני העיר תקיפים גבורים. והערים בצרות, שאפלו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם. אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו, בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל - שכתוב עמלק יושב בארץ הנגב. לכן אדם שגשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים: הנה נחש כאן.

רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, פלומר, אותו שעורף קרב בכל הרי כאן זמין. ובאיזה מקום? בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להכנס בו. מיד - ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכזה לדורות, לעולמים, באותו לילה.

אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע. מה זה על הכל? על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יצחק, על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו, ממשמע שכתוב אפס כי עז העם. מי יכול להם? כי עז העם דוקא. וכתוב עמלק יושב בארץ הנגב, ואז גרמו כל זה, כמו שנתבאר. ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם. זהו שכתוב (תהלים קו)

ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'. ועתה יגדל נא כח ה'. רבי אבא עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. דקודשא בריך

קדשא בריך הוא לישראל, וסבלו כל אינון עקתינ וליאותינ, הא בארעא דמצרים אית אתפלין ואיבין דארעא יתיר, על חד תרינ.

אפס כי עז העם, (במדבר י"ג) אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר, לאסתמרא ארחינ. והכא אפילו אינון בני מתא, תקיפן גבורין. והערים בצורות, דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו. לא יעבדון בהו פגימותא. אמר רבי יוסי, כל מה דאמרי, בלישנא בישא אמרו, וקשיא מפלהו, דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב. לבר נש דנשכיה חויה, פד בעאן לאגזמא ליה, אמרי הא חויה הכא.

רבי אבא אמר, ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי, פלומר, ההוא דאגח קרבא בכלא, הא הכא זמין. ובאן אתר. בארץ הנגב, דהא הוא אתר לאעלאה ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכזה לדורות, לעלמין, בההוא ליליא.

אמר רבי יוסי, עיטא נסיבו על פלא, לאפקא שום ביש. מאי על פלא. על ארעא, ועל קדשא בריך הוא. אמר רבי יצחק, על ארעא תינח. על קדשא בריך הוא מנין. אמר ליה משמע דכתיב, אפס כי עז העם. מאן יכיל בהו. כי עז העם דייקא. וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב, פדין גרמו כל האי, כמה דאתמר. ובא קדשא בריך הוא לשיצאה לון מן עלמא, דהא הוא דכתיב, (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'.

ועתה יגדל נא כח יי. (במדבר יד) רבי אבא עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. דקודשא בריך מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא

בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שישתדלו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו, וקיום של כל שאר העמים. אימתי? בזמן שעושים רצון רבונם.

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו פדגמה עליונה (מבדרת), ונתן לו פחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב, שהוא חזק (ומחזק) כל הגוף ומשם נזון כל הגוף. (וכל אותם איברים שבגוף משם נזון) והרי הלב אחוז ומתחזק במקום עליון שלמעלה (ואחוז בו), שהוא מח הראש ושורה למעלה, וזה נקשר בזה.

ובצורה זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין איברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף. וכל אותם איברים נזונים מאותו לב, שהוא חזק הכל, והכל בו תלויים. ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, השרה (סדר) את ים האוקינוס סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האמות כלם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובכת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשפת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה. ושנינו שאין ישיבה בעזרה, אלא למלכי בית דוד לבדם.

ולשפת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים, ששם שורה השכינה וכפרת וכרובים וארון.

לבית קדש הקדשים, דתמן שכינה שריא, וכפרת וכרובים וארון. והכא

הוא אתרעי בהו, ואתפני בהו, ואתפאר בהו, דהא עלמא לא אברי אלא בגנייהון דישראל, דישתדלון באורייתא, בגין דחד בחד אתקשרן. וישראל לתתא בהאי עלמא, אינון קיומא דיליה, וקיומא דכל שאר עמין, אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון.

הא חזי, פד ברא קדשא בריך הוא בר נש בעלמא, אתקין ליה פגוונא עלאה (מקרא), ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא, דתמן שריא לבא. דהוא תוקפא (ומוונא) דכל גופא, ומתמן אתון פל גופא. (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתונו) והא לבא אחיד (דף קס"א ע"ב) ואתקף פאתר עלאה דלעילא. דאיהו מוחא דרישא, דשארי לעילא (ואחיד ביה), ודא אתקשר בדא.

ובגוונא דדא, אתקין קדשא בריך הוא עלמא. ועבד (ליה) חד גופא, ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא, ולבא שארי באמצעיתא דכל גופא. וכל אינון שייפין אתונו מההוא לבא, דהוא תוקפא דכלא, וכלא ביה תליין. וההוא לבא, אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא.

הא חזי, פד ברא קדשא בריך הוא עלמא, אשרא (ס"א אסדר) לימא דאוקינוס דאסחר פל ישובא דעלמא. וישובא דכל שבעין אומין פלא אסחר לירושלים. וירושלים באמצעיתא דכל ישובא שריא. והיא אסחרא להר הבית. והר הבית אסחר לעזרות דישראל. ואינון עזרות סחרן ללשפת הגזית, דתמן סנהדרי גדולה יתבין. ותגיןן, לית ישיבה בעזרה, אלא למלכי בית דוד בלחודייהו.

ולשפת הגזית אסחר למזבח. והמזבח אסחר לבית האולם. והאולם להיכל. והיכל

הוא לבא, דכל ארעא ועלמא. ומהכא אתגזנו
 כל אינון אתרי דישובא, דאינון שייפי דגופא.
 ולבא דא אתגזן ממוחא דרישא, ואתאחיד דא
 בדא, הדא הוא דכתיב (שמות טו) מכוון לשבתך
 פעלת יי. כגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו
 ברזא דמלפא עלאה, ברזא יקירא סתימאה.
 ימא עלאה לקביל דא. דאית ימא לעילא מן
 ימא, וימא מן ימא. תא חזי, נהר דינור
 אסחר לכמה משריין. מקבליה שבעין סטריין,
 גליפין משבעה דליקין, ואינון סחרן, לאינון
 שמשי דלגו מנייהו. ואינון סחרין לארבע
 רתיכין. ואינון סחרן להיא קרתא דקדישא
 דרביעא עלייהו.

ותאנא, תמן עזרות לגו מעזרות. ולית ישיבה
 בעזרה דתמן, אלא למלפיהון דבית
 דוד בלחודייהו, ותמן משתכחי ונתבי.
 וסהנדרי גדולה, משתכחי תמן בלשפת הגזית.
 והוא בי דינא עלייהו, דמשמש לאתר
 דמשמש. ודינא אתיהיב מתמן, לקדישין
 עליונין, עד דמטא לאתר דאקרי קדש
 הקדשים, דביה פלא, ותמן הוא לבא שרייא,
 ודא אתגזן מן מוחא דלעילא, ואתאחיד דא
 בדא.

כגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו ברזא דמלפא
 עלאה, ברזא יקירא סתימאה. עד
 דאשתכח, דכלא אתגזן ממוחא עלאה,
 סתימאה דכלא. וכד יסתפלון מלי, פלא
 אתקשר דא בדא ודא בדא.

תא חזי, פד אנהיר עתיקא סתימא במוחא,
 ומוחא אנהיר ללבא, בדרך נעם יי. והא
 אוקימנא, ודא הוא כח יי. ההוא חילא דאתי
 מעתיקא קדישא. סתימא דכל סתימין. יגדל
 נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. פאשר דברת,

וכאן הוא הלב של כל הארץ
 והעולם, ומכאן נזונו כל אותם
 מקומות הישוב, שהם איברי
 הגוף. ולב זה נזון ממח הראש
 ונאחו זה בזה. זהו שפתיב (שמות
 טו) מכוון לשבתך פעלת ה'. כמו
 זה למעלה למעלה, והוא בסוד
 המלך העליון, בסוד נכבד נסתר.
 הים העליון כנגד זה. שיש ים
 למעלה מן הים, וים מן ים. בא
 וראה, נהר דינור סובב לכמה
 מרפבות. כנגדו שבעים צדדים
 חקוקים משבע דלקות, והם
 סובבים לאותם שמשים
 שלתוכם. ואלה סובבים לארבע
 מרפבות, ואלו סובבים לאותה
 עיר קדושה שרוכצת עליהם.

וכמדנו, שם עזרות לפנים
 מעזרות. ואין ישיבה בעזרה של
 שם, אלא למלכי בית דוד לבדם,
 ושם נמצאים ויושבים. וסנהדרין
 גדולה נמצאים שם בלשפת
 הגזית, ואותו בית דין עליהם,
 שמשמש למקום שמשמש.
 והדין נתן משם לקדושים
 עליונים, עד שמגיע למקום
 שנקרא קדש הקדשים שבו הכל,
 ושם הלב שורה, וזה נזון ממח
 העליון, ונאחו זה בזה.

כמו זה למעלה למעלה, והוא
 בסוד מלך העליון, בסוד נכבד
 סתום, עד שנמצא, שהכל נזון
 ממח עליון סתום של הכל.
 וכשיסתכלו על הדברים, הכל
 נקשר זה בזה וזה בזה.

בא וראה, כשמאיר העתיק
 הסתום במח, והמח מאיר ללב,
 בדרך נעם ה'. והרי בארנו, וזהו
 פח ה'. אותו פח שבא מהעתיק
 הקדוש, סתום כל הסתומים,
 יגדל נא, שיתרבה ויגדל למעלה
 למעלה וישפע וימשך למטה.

נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. פאשר דברת,

כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, כִּמוֹ שִׁפְרָשׁוּהָ.
לֵאמֹר, לְלַמֵּד מִכָּאן לְכָל הַדּוֹרוֹת
הָאֲחֵרוֹנִים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. לֵאמֹר, לֹאמַר לְזֶה בִּשְׁעַת
צָרָה, לֹאמַר זֶה בִּשְׁעַת רַחֲמָה. וְמָה
הוּא? ה' אֲרֹךְ אַפַּיִם וְגו', וְהָרִי
בְּאֲרָנוּ הַדְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת לְמָה עוֹלָה
מִכָּאן? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הֵם גָּרְמוּ
שֶׁעָלָה מִכָּאן, שֶׁהָרִי בִּשְׁקָר דִּבְרוּ
עֲצָמָם. בְּאוֹתָהּ מִדָּה שֶׁאָדָם
מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְכֵן שָׁאָר
הָאֲחֵרִים הַסֹּתְלָקוֹ, שֶׁלֹּא יָכִיל
מִשָּׁה לְאִמְרָם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם גָּרְמוּ.
סִלַּחְתִּי כְּדַבְּרְךָ, כְּדַבְּרְךָ מִמֶּשׁ,
וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

זֶה עִם זֶה, מָה שֶׁלֹּא יָכִילוּ לְדַבֵּר
מִקֹּדֶם זֶה. יִצְאוּ מֵאוֹתוֹ פֶּתַח,
וַיֵּשְׁבוּ בְּגִנַּת פֶּתַח אֵילָנוֹת. אָמְרוּ
זֶה לְזֶה, כִּיֹּן שֶׁאָנוּ כֵּאֵן וְרֵאֵינוּ
כָּל זֶה, אִם נִמּוֹת כֵּאֵן, וְדָאֵי נִכְנָס
לְעוֹלָם הַבָּא. יָשׁוּבוּ. שְׁנֵה נִפְלָה
עֲלֵיהֶם וַנִּרְדְּמוּ. בֵּין כֶּף בָּא אוֹתוֹ
מִמְנָה וְהִיעִירָם. אָמַר לָהֶם, קוּמוּ
צֵאוּ לְתוֹךְ פְּרָדֵס שְׁבַחוּן. יִצְאוּ.
רָאוּ אוֹתָם בְּעֵלֵי מִקְרָא שֶׁהָיוּ
אוֹמְרִים בְּאוֹתוֹ פְּסוּק, בַּמִּדְבָּר
הַזֶּה יִתְמוּ - הָרִי בְּמִקּוֹם אַחֵר לֹא.
וְשֵׁם יִתְמוּ - הָרִי בְּמִקּוֹם אַחֵר לֹא.
וְזֶה בְּגוֹפִים, אֲבָל בְּנִשְׁמוֹת לֹא
כִּמוֹ בְּנֵי הַגֶּן.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ מִמְנָה, צֵאוּ. יִצְאוּ
עִמוֹ. אָמַר לָהֶם, שְׁמַעְתֶּם דְּבַר
לְתוֹךְ אוֹתָהּ דְּרָגָה? אָמְרוּ,
שְׁמַעְנוּ, שֶׁהָרִי קוֹל אֶחָד הָיָה
אוֹמֵר: מִי שֶׁפִּסַּק - יִפְסַק, וּמִי
שֶׁקָּצַר - יִתְקַצֵּר. מִי שֶׁקָּצַר -
יִתְאָרֵךְ. אָמַר לָהֶם, יִדְעַתֶּם מָה
זֶה? אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם
אוֹתוֹ נֶשֶׁר גְּדוֹל וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק
שֶׁמְלַקֵּט עֲשׂוּבִים? זֶה הָיָה רַבִּי
אֵילָאֵי מְנַצֵּיבִין, הוּא וּבְנוֹ, וְהִגִּיעַ
לְכָאן, וְרָאָה הוּא וּבְנוֹ הַתִּינּוֹק

כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. לֵאמֹר, לְמִילַף מְהֵכָא כָּל דְרִין
בְּתַרְאִין, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמִין. לֵאמֹר, לְמִימַר
לְדָא בִשְׁעַתָּא דְעִקְתָּא. לְמִימַר דָּא, בִּשְׁעַתָּא
דְרוּחָא. וּמֵאֵי הוּא. יִי אֲרֹךְ אַפַּיִם וְגו', וְהָא
אוּקְיָמְנָא מֵלִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת אָמַי סְלִיק מִכָּאן. אָמַר
רַבִּי חֲזִיָּא, אֵינּוֹן גָּרְמוּ לִיהַּ דְאִסְתְּלִיק
מִכָּאן, דְהָא בִּשְׁקָרוֹ דִּבְרוּ גְרַמְיֵיהוּ בְהַהוּא
מִדָּה דְבַר נֶשׁ מוֹדֵד בָּהּ, מוֹדְדִין לִיהַּ. וְכֵן שָׁאָר
אֲחֵרֵי אִסְתְּלָקוּ, דְלֹא יָכִיל מִשָּׁה לְמִימְרֵיהוּ,
בְּגִין דְאֵינּוֹן גָּרְמוּ. סִלַּחְתִּי כְּדַבְּרִיךָ, כְּדַבְּרִיךָ
מִמֶּשׁ, וְהָא אִתְעֵרוּ חֲבָרִיָּא, וְהָא אִתְמַר.

דָּא עִם דָּא, מָה דְלֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַלְלָא מִקְדַּמַת
דְנָא. נִפְקוּ מֵהֵיכָא פֶתַחָא, וַיִּתְּבוּ בְּגִנְתָּא
תַּחוֹת אֵילָנִין. אָמְרוּ דָּא לְדָא, כִּיֹּן דְאָנֵן הָכָא,
וְחִמְיָנֵן כָּל דָּא, אִי נִמּוֹת הָכָא, וְדָאֵי נִיעוּל
לְעֵלְמָא דְאִתִּי. יִתְבוּ. שְׁיִנְתָּא נִפְלַת עֲלֵיהוּ.
וְדַמְכוּ. אַדְהֵכִי, הָא הֵהוּא מְמַנָּא אֶתָּא, (דף קס"ב
ע"א) וְאִתְעֵר לוֹן, אָמַר לוֹן, קוּמוּ פּוּקוּ לְגוּ
פְּרָדֵס דְאַבְרָא. נִפְקוּ, חִמוּ לְאֵלִין מְאִרֵי מִקְרָא,
דְהוּוּ אֲמִרֵי בְהַהוּא קָרָא, (במדבר י"ד) בַּמִּדְבָּר הַזֶּה
יִתְמוּ, הָא בְּאַתָּר אַחְרָא לֹא. וְשֵׁם יִמּוֹתוּ, הָא
בְּאַתָּר אַחְרָא לֹא, וְדָא בְּגוֹפִין, אֲבָל בְּנִשְׁמַתִּין
לֹא, כְּגוֹוְנָא דְבְנֵי גִנְתָּא.

אָמַר לוֹן הֵהוּא מְמַנָּא, פּוּקוּ. נִפְקוּ בְהַדְיָה,
אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתוֹן מְדִי לְגוּ הֵהוּא דְרָגָא.
אָמְרוּ, שְׁמַעְנָא דְהָא חַד קָלָא הָוָה אָמַר, מָאן
דְפִסַּק, יִתְפִּסַּק. מָאן דְקָצַר, יִתְקַצֵּר. מָאן
דְקָצַר, יִתְאָרֵךְ. אָמַר לוֹן, יִדְעַתוֹן מֵאֵי הָאֵי.
אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לוֹן, חִמְיָתוֹן הֵהוּא נִשְׂרָא
רַבְרָבָא, וְהֵהוּא יְנוּקָא דְקָא מְלַקֵּט עֲשׂוּבִין, רַבִּי
אֵילָאֵי דְנִצְיָבִין הָוָה. הוּא וּבְרִיָּה, וּמִטָּא הָכָא,
וְחִמָּא הוּא וַיְנוּקָא בְרִיָּה מְעֵרְתָּא דָּא, כִּיֹּן

מַעֲרָה זוּ. כִּיּוֹן שְׁנֹכְסוֹ לְתוֹךְ
הַחֲשׂוֹף, לֹא יִכְלוּ לְסַבֵּל, וּמִתּוֹ.
וְאוֹתוֹ תִּינוּק בְּנוֹ עוֹמֵד כֹּל יוֹם
לִפְנֵי בַצְּלָאֵל בְּשַׁעַת שִׁיּוֹרֵד
מִהַיְשִׁיבָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְאוֹמֵר לִפְנֵי
שְׁלֹשָׁה דְבָרִים, עַד שְׁלֹא יִפְתַּח
בַּצְּלָאֵל בְּסוּדוֹת סְתוּמִים שֶׁל
הַחֲכֵמָה, שְׁכַל דְּבָרָיו סוּדוֹת
סְתוּמִים הֵם, (ישעיה סד) שְׁעִין לֹא
רָאֵתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ. (מי) זֶה
שְׁאָמַר מִי שְׁפָסַק יִפְסַק. מִי
שְׁפּוֹסַק דְּבָרֵי תוֹרָה עַל דְּבָרִים
בְּטָלִים, יִפְסְקוּ חַיָּו מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, וְדִינוֹ עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
מִי שְׁקָצַר יִתְקַצֵּר - מִי שְׁקָצַר אָמֵן
וְלֹא מֵאָרִיף בּוֹ תוֹף מְנוּחָה,
יִתְקַצֵּר מִחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. מִי
שְׁקָצַר יִתְאָרֵף - מִי שְׁאֹמַר אֶחָד,
צָרִיף לְחֻטֵּף אֶלֶף וְלִקְצֹר
קְרִיאָתָהּ, וְלֹא יַעֲכֹב בְּאוֹת הַזֹּאת
כִּלְל. מִי שְׁעָשָׂה כֵּן, יִתְאָרְכוּ חַיָּו.
אָמְרוּ לוֹ, עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם,
וְאֶחָד הַשְּׁתַּתֵּף בָּהֶם, וְהֵם שְׁלֹשָׁה.
וּכְשֶׁהֵיוּ שְׁלֹשָׁה, הֵם אֶחָד. אָמַר
לָהֶם, אֵלֶּה שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם ה' ה'. אֲלֵהֵינוּ
הַשְּׁתַּתֵּף בָּהֶם, וְהוּא חוֹתֵם
הַטְּבַעַת, אָמַת. וְכִשְׁמַתְחַבְּרִים
כְּאֶחָד, הֵם אֶחָד בְּיַחְדוֹ אֶחָד.
עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם, וְאֶחָד חֲזוֹר.
כְּשֶׁשׁוֹלֵט, טָס עַל כְּנָפֵי הָרוּחַ וְשֵׁט
בְּמֵאֵתִים אֵלָּה, וְנִסְתָּר. אָמַר לָהֶם,
אֵלֶּה שְׁנֵי כְּרוּבִים שֶׁהֵיָה רֹכֵב בָּהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִיּוֹם שֶׁנִּגְזַר
יִוֹסֵף מֵאֲחִיו, נִגְזַר הוּא (אֶחָד),
וְנִשְׁאָר אֶחָד אֲצֵל בְּנִימִין. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב
וַיַּעַף וַיָּדָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ. וְנִגְזַר
בְּמֵאֵתִים אֵלָּה עוֹלָמוֹת, וְנִסְתָּר
אוֹתוֹ שְׁרוּכֵב עֲלָיו, שֶׁהֵם מֵאֵתִים
אֵלָּה גְּנֻזִים, הֵם שְׁלוֹ בְּרוּךְ הוּא.
צָאוּ מִכָּאן, אֲשֶׁרִיכֶם. יֵצְאוּ. נִתֵּן
לָהֶם אוֹתוֹ מִמְּנָה שׁוֹשְׁנָה (אֶחָד)
אֶחָת וַיֵּצְאוּ. כְּשִׁיֵּצְאוּ, נִסְתָּם פִּי

דַּעֲלוּ לְגוֹ חֲשׂוֹף, לֹא יִכְלוּ לְמַסְבֵּל, וּמִתּוֹ.
וְהָהוּא יְנוּקָא בְּרִיָּה, קִיִּימָא בְּכָל יוֹמָא קָמִיה
דְּבַצְּלָאֵל, בְּשַׁעַת דְּנַחִית מִמְּתִיבְתָּא
עֲלָאָה, וְאוֹמֵר קָמִיה תְּלַת מַלְיָן, עַד לֹא יִפְתַּח
בַּצְּלָאֵל בְּרִזִּין סְתִימִין דְּחֲכֵמְתָּא, דְּכָל מַלְוִי
רִזִּין סְתִימִין אִינוּן, (ישעיה סד) דַּעֲיִן לֹא רָאֵתָה
אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ. הָאִי (מָאן) דְּאָמַר, מָאן דְּפָסַק
יִתְפָּסַק. מָאן דְּפָסַק מַלְיָן דְּאוֹרִייתָא, עַל מַלְיָן
בְּטָלִין, יִתְפָּסְקוֹן חַיָּוֵי מַהֵאֵי עֲלֵמָא, וְדִינָיָה
קִיִּימָא בְּהֵוָה עֲלֵמָא. מָאן דְּקָצַר יִתְקַצֵּר, מָאן
דְּקָצַר אָמֵן, וְלֹא מֵאָרִיף בִּיה גּוֹ נִיִּיחָא, יִתְקַצֵּר
מִחַיָּין דֵּהֵאֵי עֲלֵמָא. מָאן דְּקָצַר יִתְאָרֵף, מָאן
דְּאָמַר אֶחָד, אֲצֵטְרִיף לְחֻטְפָּא אֵלָּה, וְלִקְצֹרָא
קְרִיאָה דִּילֵיה, וְלֹא יַעֲכֹב בְּהֵאֵי אֵת כִּלְל. וּמָאן
דַּעֲבִיד דָּא, יִתְאָרְכוֹן חַיָּו.

אָמְרוּ לֵיה, תּוֹ אָמַר, תְּרִין אִינוּן, וְחָדָא אֲשַׁתַּתֵּף
בְּהוּ, וְאִינוּן תְּלַתָּא. וְכַד הוּוֹ תְּלַתָּא, אִינוּן
חַד. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין שְׁמַהֵן דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
דְּאִינוּן יי יי. אֲלֵהֵינוּ אֲשַׁתַּתֵּף בְּהוּ, וְאִיהוּ
חֹתְמָא דְּגוֹשְׁפִּנְקָא, אָמַת. וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּחָדָא
אִינוּן חַד בְּיַחְדוֹא חָדָא.

תּוֹ אָמַר, תְּרִין אִינוּן וְחַד אֲתַהֲדַר. כַּד שְׁלִיט.
טָאס עַל גְּדַפֵּי רוּחָא, וְשָׂאט בְּמֵאֵתֵן אֵלָּה,
וְאֲתַטְמַר. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין כְּרוּבִים, דְּהוּוּ
רְכִיב בְּהוּ קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וּמִן יוֹמָא דְּאֶגְנִיז
יִוֹסֵף מֵאֲחִוֵי, אֶגְנִיז אִיהוּ (ס"א חד), וְאֲשַׁתָּאֵר חַד
לְגַבֵּי בְּנִימִין, הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (תהלים יח) וַיִּרְכַּב
עַל כְּרוּב וַיַּעַף וַיָּדָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ. וְאֶגְנִיז
בְּמֵאֵתֵן אֵלָּה עֲלֵמִין וְאֲתַטְמַר, הֵהוּא דְּרְכִיב
עֲלֵיה, דְּאִינוּן מֵאֵתֵן אֵלָּה גְּנִיזִין, אִינוּן דִּילֵיה,
בְּרִיף הוּא.

פּוֹקֵן מִהֲבָא, זְכָאִין אֲתוּן, נְפָקוּ, יְהֵב לוֹן הֵהוּא
מִמְּנָא וּוְרָדָא (ס"א אֶחָד) חָדָא וְנִפְקוּ. כַּד

המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר שהיה יורד מאתו עץ ונכנס למערה אחרת. הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה. אמר להם, הפנסו צדיקי אמת חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן, אלא בכם.

נכנסו. הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם. כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר פמותם, וישב אתם פאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן. אמר אחד מהם, יש בכם סימן? אמרו, הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם. אמרו, שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת. אחזו בהם וישבו. באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.

חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, (שם פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליזן כלכם. אני אמרתי, בפשה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי אלהים אתם וגו'. פיזן שנמשכתם אחר יצר הרע - אכן כאדם תמותון וגו'. מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעפל בתוכו.

אמר אותו זקן שעליהם, גם כן פתוב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מה זה פגריכם? זה יצר הרע, כולל זכר ונקבה. חסרונות שיש בכם, שייצר הרע יורד תמיד לחסרון, ולא עולה.

נפקו אסתים פום מערתא, ולא אתחזי כלל. חמו ההוא נשרא, דההו נחית מההוא אילנא, ועאל גו מערתא אחרא. ארחו אינון בההוא וורדא, ועאלו תמן, אשפחו ההוא נשרא אפום מערתא, אמר לון עולו זפאי קשוט חברין, דהא לא חמינא חדוה דחברותא, מן יומא דאנא הכא, אלא בכו.

עאלו מאטו לפרדס אחרא, וההוא נשרא בהדייהו, פד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה, אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם, בלבוש יקר, מנהרא כוותייהו, ויתיב עמהון פחדא, אמר לאינון דיתבי, הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא, דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא. אמר חד מנבייהו, אית בכו סימנא. אמרו הין. אפיקו תרין ורדין, וארחו בהו. אמרו, תיבו מארי מתיבתא, תיבו זפאי קשוט, אחידו בהו, ויתבו. בההיא שעתא, אולפו תמן תלתין הלכות, דלא הוו ידעי מקדמת דנא, ורזין אחרנין דאורייתא.

אתדרו לגבי אינון מארי מקרא, אשפחו דהו אמרי, (תהלים פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליזן כלכם. אני אמרתי, בפשתא דאקדימתון עשיה לשמיעה. דהא אלהים אתם וגו'. פיזן דאמשכתון בתר יצר הרע, אכן כאדם תמותון וגו'. מה מיתתו של אדם אהית ליה לעפרא, בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה, וההוא יצר הרע איהו דמית, ואתעפל בגויה. (דף קס"ב ע"א).

אמר ההוא סבא דעלייהו, אוף הכא כתיב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מאי פגריכם. דא יצר הרע, פליל דכר ונוקבא. חסרונין דאית בכו, דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא, ולא סליק. בקדש מעלין ולא מורידין, במסאבו מורידין תדיר,

וְלֹא מַעֲלִין. וְעַל דָּא אַקְרוּן פִּגְרִיכֶם, חֲסֹרוּנִין
דְּלִכּוּן. כִּמְה דַּאֲתָּ אָמַר (שמואל א' ל) אֲשֶׁר פִּגְרוּ
מַעֲבוּר אֶת הַנְּחַל וְגו', סוּפָא דְקָרָא אוֹכַח,
דְּכַתִּיב יִפְלוּ, וְלֹא כְתִיב תִּפְלוּ. וְעַל דָּא, בַּמִּדְבָּר
הַזֶּה יִתְמוּ אֵינוֹן פִּגְרִים וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, בְּגִין
דְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשִׁיצָאָה לְהַנִּי
פִּגְרִים מַעֲלָמָא, לְעֵלִם.

אָמַר לְהוּ רַבִּי אֵילָאִי, זַפְּאֵי קְשׁוּט, עוּלוּ
וְתַחֲמוּ, דְּהָא רְשׁוּ אֶתְמָסֵר לְכוּ, לְמִיעֵל
עַד הַהוּא אַתְר דְּפְרוּכְתָא פְּרִיסָא. זַפְּאָה
חֻלְקִכּוּן. קָמוּ וְעֵאלוּ גוּ דּוּכְתָא חֲדָא, וְהוּוּ
תַמָּן מְאָרִיִּהוֹן דְּאַגְדָּה, וְאַנְפִּיִּהוֹן מְנַהֲרֵן בְּנַהֲרֵוּ
דְּשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ מָאן אֵלִין. אָמַר לְהוּן, אֵלִין
מְאָרִיִּהוֹן דְּאַגְדָּה. וְחָמָאן בְּכָל יוֹמָא נַהֲרֵוּ
דְּאוּרִיִּיתָא פְּדִקָּא יְאוּת. קְיִימוּ, וְשִׁמְעוּ כִּמְה
מְלִין חֲדַתִּין בְּאוּרִיִּיתָא, וְלֹא אֶתִּיִּהִיב לוֹן רְשׁוּ
לְמִיעֵל לְגוּיִיָּהוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֵילָאִי, עוּלוּ לְדּוּכְתָא אַחְרָא
וְתַחֲמוּ. עֵאלוּ לְגוּ גְנַתָּא אַחְרָא, וְחָמוּ
אוּף הָכִי כְרָאן קְבָרִין, וּמִיִּד מִתִּין. וּמִתְהַדְרִין
חִיִּין בְּגוּפִין מְנַהֲרֵן קְדִישִׁין. אָמְרֵי לִיָּה, מָאִי
הָאִי. אָמַר לִיָּה, דָּא עֲבָדֵי בְּכָל יוֹמָא, וּמִיִּד
דְּשִׁכְבֵי מִתְעַפְּלָא הַהוּא זֹהֵמָא בִישָׁא דְקַבִּילוּ
בְּקַדְמִיתָא, וְקִיִּימִין מִיִּד בְּגוּפִין חֲדַתִּין מְנַהֲרִין,
בְּאֵינוֹן גּוּפִין קְדִישִׁין דְּקִיִּימֵי עַל טוּרָא דְסִינֵי,
כְּגוּוּנָא דְאַתּוֹן חָמָאן, קְיִימוּ כְּלֵהוּ עַל טוּרָא
דְסִינֵי, בְּגוּפִין בְּלֹא לְכַלּוּכָא כְּלָל, פִּיוֹן
דְּאַמְשִׁיכוּ עַלִּיָּהוּ יִצְר הָרַע, אֶתְהַדְרוּ בְּגוּפִין
אַחְרָנִין, דְּגוּפִין קְדָמָאִין, גּוּפִין נוֹכְרָאִין, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (שמות לב) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב.

קָרָא אַתְעַר, זִילוּ אֶתְפְּנָשׁוּ, הָא אֶהְלִיאֵב קָאִים
עַל קִיּוּמִיָּה, וְכָל אֵינוֹן קַתְדָּרָאִין קַמִּיָּה.

בְּקַדְשׁ מַעֲלִים וְלֹא מוֹרִידִים.
בְּטַמְאָה מוֹרִידִים תָּמִיד וְלֹא
מַעֲלִים. וְעַל זֶה נִקְרָאוּ פִּגְרִיכֶם,
חֲסֹרוּנוֹתִיכֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שמואל א' ל) אֲשֶׁר פִּגְרוּ מַעֲבַר אֶת
[הַ]נְּחַל וְגו'. סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ,
שְׁפָתוֹב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ. וְעַל כֵּן,
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ אוֹתֶם פִּגְרִים
וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, מִשּׁוֹם שְׂרָצוֹן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁמִיד אוֹתֶם פִּגְרִים
מִהַעוֹלָם לְעוֹלָם.

אָמַר לְהֶם רַבִּי אֵילָאִי, צִדִּיקֵי
אַמְתָּ, הַכְּנָסוּ וְרָאוּ, שְׁהָרֵי רְשׁוֹת
נִמְסָרָה לְכֶם לְהַפְּנֵס עַד אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁפָרְכַת פְּרוּסָה. אֲשֶׁרִי
חֲלַקְכֶם. קָמוּ וּנְכַנְסוּ לְתוֹף מְקוֹם
אַחַד, וְהָיוּ שֵׁם בְּעַלִּי אַגְדָּה,
וּפְנִיָּהֶם מְאִירִים כְּאוּר הַשֶּׁמֶשׁ.
אָמְרוּ, מִי אֵלָה? אָמַר לְהֶם, אֵלָה
בְּעַלִּי אַגְדָּה, וְרוּאִים בְּכָל יוֹם אוּר
הַתּוֹרָה פְּרָאוּי. עֲמְדוּ וְשִׁמְעוּ כִּמְה
דְּכָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה, וְלֹא נִתְּנָה
לְהֶם רְשׁוֹת לְהַפְּנֵס לְתוֹכֶם.

אָמַר לְהֶם רַבִּי אֵילָאִי, הַכְּנָסוּ
לְמְקוֹם אַחַר וְתִרְאוּ. נְכַנְסוּ לְתוֹף
גְּנָה אַחְרַת, וְרָאוּ גַם כֶּף כּוֹרִים
קְבָרִים, וּמִיִּד מִתִּים, וְחוֹזְרִים
חִיִּים בְּגוּפוֹת מְאִירִים קְדוּשִׁים.
אָמְרוּ לוּ, מַה זֶה? אָמַר לְהֶם, זֶה
עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם, וּמִיִּד שְׁשׁוּכְבִים,
מִתְעַפְּלַת אוֹתָהּ זִהְמָה רְעָה
שְׁקַבְלוּ בַתְּחִלָּה, וְעוֹמְדִים מִיִּד
בְּגוּפִים חֲדָשִׁים מְאִירִים, בְּאוֹתֶם
גּוּפִים קְדוּשִׁים שְׁעַמְדוּ עַל הַר
סִינֵי, כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם רוּאִים, עֲמְדוּ
כְּלָם עַל הַר סִינֵי בְּגוּפִים לְלֹא
לְכַלּוּף כְּלָל. פִּיוֹן שְׁהַמְשִׁיכוּ
עַלִּיהֶם יִצְר הָרַע, חֲזְרוּ בְּגוּפִים
אַחֲרִים שֶׁל גּוּפִים רְאוּשׁוֹנִים,
גּוּפִים נְכָרִיִּים, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות
לב) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים

מֵהָר חוֹרֵב.
קוֹר הַתְּעוֹרֵר: לְכוּ הַתְּכַנְסוּ, הָרִי
אַהֲלִיאֵב עוֹמֵד עַל עֲמְדוֹ, וְכָל

לְשַׁעֲתָא פְּרָחוּ פְּלָהוּ, וְלֹא חָמוּ מְדִי, אֲשַׁתְּאֲרוּ
בְּלַחֲוֹדֵייהוּ תַּחֲוֹת אֵילָנִין דְּגִנְתָּא. חָמוּ פִּתְחָא
אַחְרָא, עָאלוּ תַּמָּן, חָמוּ הֵיכְלָא חֲדָא, עָאלוּ
וַיִּתִּיבוּ תַּמָּן. תְּרִין עוֹלִימִין הָווּ תַּמָּן. זְקָפוּ
עֵינֵין, וְחָמוּ חַד מִשְׁכָּנָא מְרַקְמָא בְּכָל זַיְנֵי
צִיּוּרִין וְגִוּוּנִין דְּעֵלְמָא, וְעָלִיָּה פְּרִיס פְּרִיסָא
דְּנַהֲרָא מְנַצְצָא, דְּלֹא יְכַלִּין עֵינֵין לְאַסְתַּבְּלָא
(וּכְפֹן תְּרִין מִלִּין חָמוּ גוּ הָהוּא מִשְׁכָּנָא עַד אַתְר פְּרוּכְתָּא פְּרִיסָא דְּלֹא חָמוּ),

מתמך וּלְהִלָּאָה לָא חָמוּ כְּלוּם.

אַרְבִּינוּ אוּדְנִין, וְשַׁמְעוּ חַד קָלָא דְהוּא אֲמַר,
בְּצִלְאֵל רְבִיעָאָה אִיהוּ לְנַהֲרִין עֵלְאִין.
יוֹסֵף רְבִיעָאָה אִיהוּ גוּ נַהֲרִין דְּאָדָם קַדְמָאָה.
סְלִיקוּ דְלַעִילָא, חֲבִיבָא דְכָלָא. עָלִיָּה פְּתִיב,
(במדבר כח) וְנִסְכּוּ רְבִיעִית הַהִין בְּקֹדֶשׁ וְגו'. מָאן
דִּיסְתַּפֵּל וְחָמִי, יִסְמוּן עֵינֵיהּ. מָאן דְּלֹא יִסְתַּפֵּל,
חָמִי וְאַתְּפִתַּח. אֵילָנָא דְתַמְנֵי סְרִי, כַּד פְּפִיף,
יִזְקוּף וְיִתְקַיֵּים. אִי לֹא כְּפִיף, חוּיָא בִישָׂא אָכִיל
לִיהּ. מָאן דְּעָאל תְּרִין פְּרוּבִין לְגוּ, רַעוּתִיהּ
אַתְעֵבִיד. מָאן דְּמַעֲיִין, רַחֲקִי מְרַעוּתִיהּ. קַרְבָּנָא
דְּרַבְּיָא, שְׁלִים לְאַתְקַבְּלָא. פֶּסֶק הָהוּא קָלָא.
אַמְרוּ אֵינּוּן תְּרִין עוֹלִימִין, סִימְנָא אֵית בְּגוּיִיכוּ.
אַמְרוּ הִין. אֲפִיקוּ אֵינּוּן תְּרִין וְרַדִּין,
אַרְחוּ בְּהוּ, אַמְרוּ תִיבוּ, עַד דְּתַשְׁמַעוּן תְּרִין
מְלִין, בְּרַזִּין עֲתִיקִין, מְגוּ מְאֲרִי מְתִיבְתָּא, וַיהוֹן
תְּדִיר בְּרַזָּא בְּגוּיִיכוּ. אַמְרוּ הִין.

אָמַר רַבִּי שַׁמְעוֹן, כָּל הַגִּי מְלִין, וְכָל מַה דְּחָמוּ,
פְּתִבוּ. וְכַד מְטוּ הֶכָא, הָוּה כְּתִיב (תהלים ט)

אַשְׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא בְּלִשׁוֹנִי. וְאַנָּא שְׂאֵילָנָא
לְאַבִּי אָבָא, כְּמַה הָווּ אֵינּוּן תְּרִין מְלִין, וְאַמְר
לִי חֲיִיךְ בְּרִי, אֵינּוּן תְּרִין מְלִין, כְּאַנּוּ עֵלְמִין,
וְחֲרִיבוּ עֵלְמִין, מָאן דְּאַשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ.

אוּתָן קַתְדְּרָאוֹת עֲמוּ. לְשַׁעֲתָא
פְּרָחוּ כְּלָם וְלֹא רָאוּ דְכַר. נִשְׁאָרוּ
לְכַד פִּתְחַת אֵילָנוֹת הַגִּנָּה. רָאוּ פִּתְחַ
אַחַר, נִכְסְסוּ לְשָׁם, רָאוּ הֵיכַל
אַחַד, נִכְסְסוּ וַיִּשְׁבוּ שָׁם. שְׁנֵי
עֲלָמִים הָיוּ שָׁם. הֲרִימוּ עֵינֵים,
וְרָאוּ מִשְׁכָּן אַחַד מְרַקֵּם בְּכָל מֵינֵי
צִיּוּרִים וְגִוּוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעָלִיו
פְּרוּסָה פְּרִיסַת אֹרֶךְ נוֹצְצַת שֶׁלֹּא
יְכוּלוֹת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּפֵּל. (וכפי שני
מילין ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת
הפרכת שלא ראו) מִשָּׁם וְהִלָּאָה לֹא
ראו כְּלוּם.

הֲרַבִּינוּ אֲזִינִים, וְשַׁמְעוּ קוֹל אַחַד
שֶׁהָיָה אוֹמֵר: בְּצִלְאֵל רְבִיעֵי הוּא
לְאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. יוֹסֵף רְבִיעֵי הוּא
תוֹף אוֹרוֹת אָדָם הָרָאשׁוֹן. עָלִיָּה
שֶׁל מַעֲלָה חֲבִיבַת הַכֹּל, עָלִיָּה
כְּתוּב (במדבר כח) וְנִסְכּוּ רְבִיעִית
הַהִין בְּקֹדֶשׁ וְגו'. מִי שֶׁיִּסְתַּפֵּל
וַיִּרְאֶה, יִסְמָאוּ עֵינָיו. מִי שֶׁלֹּא
יִסְתַּפֵּל, יִרְאֶה וַיִּפְתַּחוּ עֵינָיו. עֵץ
שֶׁל שְׁמֵנָה עֲשָׂרָה, כְּשֶׁמֶתְכוּפֵף,
זִקְקָף וַיַּעֲמַד. אִם לֹא מְתַכּוּפֵף,
נֶחֱשׂ רַע יֹאכַל אוֹתוֹ. מִי שֶׁמְכַנֵּס
שְׁנֵי כְרוּבִים לִפְנֵים, רְצוּנוֹ יַעֲשֶׂה.
מִי שֶׁמַּעֲיֵן רַחוּק מְרַצּוּנוֹ, קַרְבֵּן
הַתֵּינוּק שֶׁלֵּם לְהַתְקַבֵּל. פֶּסֶק
אוֹתוֹ הַקּוֹל.

אַמְרוּ אוֹתָם שְׁנֵי עֲלָמִים, סִימֵן
יֵשׁ בְּכֶם? אַמְרוּ, הִין. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי
שׁוֹשְׁנִים וְהֲרִיחוּ בְהֶם. אַמְרוּ,
שָׁבוּ עַד שֶׁתַּשְׁמַעוּ שְׁנֵי דְבָרִים
בְּסוּדוֹת עֲתִיקִים מִתוֹף רֵאשִׁי
הַיִּשִּׁיבָה, וַיְהִי תְמִיד בְּסוּד
בְּתוֹכְכֶם. אַמְרוּ, הִין.

אָמַר רַבִּי שַׁמְעוֹן, כָּל הַדְּבָרִים
הִלְלוּ וְכָל מַה שֶׁרָאוּ, כְּתָבוּ.
וּכְשֶׁהִגִּיעוּ לְכָאן, הָיָה כְּתוּב (תהלים
ט) אַשְׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא
בְּלִשׁוֹנִי. וְאַנִּי שְׂאֵלְתִי לְאַבִּי אָבָא,
כְּמַה הָיוּ אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים?
וְאַמְר לִי, חֲיִיךְ בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים כְּנִי עוֹלָמוֹת וְהַחֲרִיבוּ עוֹלָמוֹת מִי שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶם.

בין ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו! אין לכם רשות יותר לשמע! הוציא אחד מהם תפוח אחד, ונתן להם ואמר, הריחו בזה, הריחו בו. ויצאו, ומפל מה שראו לא שִׁכְחוּ כָּלּוּם. יֵצְאוּ.

הרי מִמֶּנָּה אחר בא ואמר להם, חברים, רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המַעְרָה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם. שְׁהוּא תָּבַע מִתּוֹךְ הַיְשִׁיבָה שִׁיְהִיָּה לוֹ רְשׁוּת לְגִלוֹת לָכֶם דְּבָרִים. יֵצְאוּ אִתּוֹ וְחָכוּ עַל פִּי הַמַּעְרָה, וְהָיוּ מִחֲזִירִים דְּבָרִים זֶה לָזֶה מִכָּל מֵה שָׂרְאוּ וְלָמְדוּ שֵׁם.

בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כְּשֵׁמֶשׁ. אָמַר לוֹ, תּוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁמַעְתָּ? אָמַר לָהֶם, בְּיָדַי! וְנִתְּנוּ לִי רְשׁוּת לֹמַר לָכֶם דְּבָרִים. הִתְחַבְּרוּ כָּאֶחָד עַל פִּי הַמַּעְרָה וְיֵשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם, צְדִיקִים אַתֶּם, שְׂרַבּוּנְכֶם הֲרָאֵה לָכֶם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָרִי אֵין לָכֶם פֶּחַד וְאִימָה. אָמְרוּ, וְדָאִי הָרִי נִשְׁפַּח מֵאַתְּנוּ דְרַף בְּנֵי אָדָם, וְתַמְיָהּ הִיא עַל כָּל מֵה שָׂרְאִינוּ בְּהַר הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם הָרִים אֵלֶּה? כָּלֶם רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת לְעַם הַזֶּה שְׂבַמְדָּבָר. וְזָכוּ כְּעַת מֵה שְׁלֵא זָכוּ כְּשֵׁהָיוּ בְּחַיִּים. וְאַלֶּה רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת, כָּלֶם כְּרָאִישֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים מִתְּפַנְסִים לְהַר אֶהָרָן הַפֶּהָן וּמִתְעוֹרְרִים אֵלָיו, וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ יְשִׁיבָתוֹ וּמִתְחַדָּשִׁים שֵׁם בְּטַהַר הַטַּל הַקְּדוּשׁ שִׁיִּרְדַּע עַל רֵאשׁוֹ, וְשָׁמֶן מִשְׁחָה שְׁשׁוּפֵעַ עָלָיו, וְעָמוּ מִתְחַדָּשִׁים כָּלֶם בְּחִדּוּשִׁים אֲהוּבִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, עַד שֶׁנִּקְרָא כָּאֵן יְשִׁיבַת הָאֶהָבָה.

וְהוּא לֹקַח כָּכֵל יְשִׁיבָה, כְּסִתָּר דְּקִיק מִתְעוֹפְפִים כְּנִשְׂרִין לְתוֹךְ

בֵּין דְּשָׁמְעוּ אֵלֵין תְּרִין מִיָּלִין, אָמְרוּ אֵינוֹן יְנוּקֵי, פּוֹקוּ פּוֹקוּ, לֵית לָכוּ רְשׁוּתָא יְתִיר לְמִשְׁמַע. אִפִּיק חַד מִנִּיְהוּ, תְּפּוּחַ אֶחָד, וְיָהֵב לוֹן. וְאָמַר, אֲרַחוּ בְדָא, אֲרַחוּ בֵּיה, וְנִפְקוּ, וּמִכָּל דְּחָמוּ לָא אֲנָשׁוּ כָּלוּם. נִפְקוּ.

הָא מִמֶּנָּה אַתְרָא, אַתְּא אָמַר לוֹן, חֲבַרְיָא, רַבִּי אֵילָאִי שְׁדַרְנֵי לָכוּ, תּוֹרִיכוּ לֵיה הֵכָא אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּא יִיתִי וְיִוֹדַע לָכוּ מִלִּין עַלְאִין דְּלֵא יְדַעְתּוּן. דְּאִיהוּ תָּבַע מִגּוֹ (דף קס"ג ע"א) מְתִיבְתָּא, דִּיהָא לֵיה רְשׁוּ לְגַלְגָּאָה לָכוּ מִלִּין. נִפְקוּ בְּהַדְיָה וְאוֹרִיכוּ אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּוּ מִהַדְרִין מִלֵּי דָא לְדָא, מִכָּל מֵה דְּחָמוּ וְאוֹלְפוּ תַּמָּן.

אֲדַהְבּוּ, הָא רַבִּי אֵילָאִי אַתְּא, נִהִיר כְּשֵׁמֶשׁ. אָמַר לֵיה אֲוִרִיתָא חֲדָתָא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לוֹן וְדָאִי, וְרְשׁוּ יָהֵבוּ לִי לְמִימַר לָכוּ מִלֵּי. אַתְחַבְּרוּ כַּחֲדָא אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְיִתְּבוּ. אָמַר לוֹן זְכָאִין אַתּוּן, דְּאַחְמִי לָכוּן מְאֲרִיכוּן כְּגוֹוְנָא דְעַלְמָא דְאַתִּי, וְהָא לֵית לָכוּ דְחִילוּ וְאַמְתְּנוּ, אָמְרוּ וְדָאִי הָא אַתְנָשִׁי מִנָּן אֲרַחָא דְבְנֵי נָשָׂא, וְתוֹוָהָא אִיהוּ עַל כָּל מֵה דְּחַמִּינָן בְּהָאִי טוֹרָא. אָמַר לוֹן, חַמִּיתוּן אֵלֵין טוֹרִיָא, כְּלָהוּ רְאִישֵׁי מְתִיבְתֵי לְעַמָּא דָא דְבַמְדַּבְרָא. וְזָכוּ הַשְׁתָּא, מֵה דְּלֵא זָכוּ כַּד הוּוּ בְּחַיִּין. וְאֵלֵין רִישֵׁי מְתִיבְתֵי, כְּלָהוּ בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתֵּי וּמוֹעֲדֵיָא, מִתְּפַנְשֵׁי לְגַבֵּי טוֹרָא דְאַהָרִן כְּהֵנָּא, וּמִתְעַרְי לְגַבֵּיה, וְעַלְאִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דִּילֵיה, וּמִתְחַדָּשֵׁן תַּמָּן, כְּדָכִיו דְטַלָּא קְדִישָׁא דְנַחֲתִית עַל רִישֵׁיה, וּמִשְׁחָ רַבּוּ דְנִגִּיד עָלֵיה, וְעַמִּיָּה מִתְחַדָּשֵׁן כְּלָהוּ בְּחִדּוּשִׁין דְרַחֲמִינָן דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, עַד דְאַקְרִי הֵכָא מְתִיבְתָּא דְרַחֲמִימוֹתָא. וְאִיהוּ נְטִיל כָּכֵל מְתִיבְתָּא, בְּטַמִּירוּ דְקִיק מִתְעוֹפְפָן כְּנִשְׂרִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דְנַהוֹרָא,

ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכלם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.

ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה שעל פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה. ופרגוד פוסק, ולא פוסק בתוכם. וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים. וכפי חדושי אור התורה שמאירה, כף מאירים אותם עננים.

ונהיים קלושים בדיקיות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה. פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם, פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.

משה אמר דבר סתם לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש? בכל אותם מבויעים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע. וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות, ומקורות ומבויעים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר. כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים גם כן בזמנים הללו, ואז עולות פלן בתמרות עשן לתוך המדבר הזה, ואותו יום נקרא יום ההלולא. נשים בלילי שפתות ובלילי ימים טובים, פלן באות למרים, ויודעות השפדלות בידיעה של רבון העולם. אשרי דור זה מכל דורות העולם. יוצאים מישיבת משה, ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה. על אותו דור כתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

ואיהי מתיבתא דמשה, וכלהו קיימי לבר, ולא עאלין לגו, בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא.

ולית מאן דחמי ליה למשה, דהא ההוא מסוה דאנפוי, פריס קמיה. ושבע ענני יקר סתרגניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה. ופרגודא פסיק, ולא פסיק בגוייהו. וכל רישי מתיבתי, לבר מפרוכתא דפרגודא דא. וכל שאר, לבר מאינון עננין. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא, הכי מנהרן אינון עננין. ואתקלישו בדיקיו דנהורא, עד דאתחזי ההוא מסוה, ומגו ההוא מסוה, חמאן נהורא דנהיר נתיר מפל נהירין דעלמא. ואינון אנפי משה. אנפוי לא אתחזון כלל, ולית מאן דחמי לון, בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה, בתר כל אינון עננין.

משה אמר מלה סתם לאהרן, ואהרן פריש לרב רבי מתיבתי. במה פריש. בכל אינון מבויעין דאסתמו מניה, פד מטא זמניה דיהושע. והשתא איהו מהדר לון. בכמה פליאן, ומקורין ומבויעין ונחלין דנבעין מפל מלה ומלה.

כל נשין זכין דהאי דרא, אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין. וכדין סלקין פלהו, פתמרות עשן גו מדברא דא. וההוא יומא, אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שפתות ובלילי יומין טבין, פלהו אתאן לגבי מרים, וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא. זכאה דרא דא, מפל דרין דעלמא. נפקי ממתבתא דמשה, ופרחי לגבי מתיבתא דרקיעא, ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על ההוא דרא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו.

פֶּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים? בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב שָׁהַשְׁתַּלֵּם יוֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ, (שם כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. לְמָה נִקְרָא אִישׁ תָּם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִשְׁאָר בּוֹ פְּסֻלַּת כְּלָל, שְׁהָרִי פְּרִיעָה הִיְתָה בּוֹ.

בְּמָה נִפְרַע (פְּרִיעָה הִיְתָה בּוֹ שֶׁנִּפְרַע) וְנִטְהָר מֵאוֹתָהּ פְּסֻלַּת? מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁמִּחְזֵק פְּסֻלַּת, שְׁלֹתוֹף מְקוֹם הַפְּרִיעָה שׁוֹרָה, הוּא שׁוֹר, דְּמוּת הַשְּׂמָאל שֶׁל כֶּסֶף שְׁלֹו. וְאוֹתוֹ שׁוֹר נִקְרָא שׁוֹר תָּם, שְׁהָרִי מְרַפֶּכֶת הַכֶּסֶף, רֶשֶׁם שֶׁל בְּרִית יֵשׁ בּוֹ. וְעַל זֶה שׁוֹר זֶה נִקְרָא תָם, וַיַּעֲקֹב אֲחֻזּוֹ בּוֹ בְּתוֹכוֹ, וּבְשׁוֹר זֶה עוֹשִׂים פְּרִיעָה, וּמַעֲבִירִים זֶהְמַת הַפְּסֻלַּת כְּלָה.

בְּמִשְׁנַת בְּצֻלָּאֵל כְּתוּב, (שם ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשׁוֹרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה. לְמָה? מִשּׁוּם שֶׁזְּכוֹר נִרְשָׁם בַּיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּרִית שְׁלֵם כְּשֶׁנֶּעֱשֶׂה (בְּשׁוֹלֵד) יוֹסֵף, וּבְמָה? כְּשֶׁנֶּטְל שׁוֹר עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַזֵּק לְצַד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר שְׁלֵקַח יַעֲקֹב (דברים לב) בְּכוֹר שׁוֹר.

וְרֵאִי, וְאוֹתוֹ שׁוֹר שׁוֹר תָּם, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלֵיט, בַּעַל הַבֵּית, שְׁאוֹתוֹ שׁוֹר תָּם שְׁרוּי בְּתוֹכוֹ. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שׁוֹר מוֹעֵד בְּצַד עֶרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה מְמַנִּים עַל הַחֻקִּים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ עַד דְּרָגָה אַחְרוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת שְׁאִי"ה, אוֹתוֹ שֶׁמִּפִּיל בְּתֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא דָרִים בָּהֶם אֲנָשִׁים. וְכֻלָּם יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ שׁוֹר מוֹעֵד. וְזֶה בְּחִבּוּר עִם חֲמוּר רַע. וּמִשּׁוּם זֶה (דברים כב) לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבְחֲמֹר יַחֲדוּ, כְּדִי לֹא לְעוֹרֵר אוֹתָם.

פֶּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם יי אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב דְּאַשְׁתָּלִים יַתִּיר, כְּתוּב בֵּיה, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. אָמַאי אִקְרִי אִישׁ תָּם. בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתָּאר בֵּיה פְּסֻלַּת כְּלָל, דְּהָא פְּרִיעָה הָוָה בֵּיה.

בְּמָה אֲתַפְּרַע, (ס"א פְּרִיעָה הָוָה בֵּיה דְּאֲתַפְּרַע) וְאֲתַדְפִּי מֵהֵוּא פְּסֻלַּת בְּגִין דְּהֵוּא אֲתֵר דְּאַתְקִיף לְפְסֻלַּת, דְּלָגוּ אֲתֵר דְּפְרִיעָה שְׁאֵרִי, אִיהוּ שׁוֹר, דְּיוֹקְנָא דְשְׂמָאלָא דְכְּרִסְיָא דִּילֵיה. וְהֵוּא שׁוֹר, אִקְרִי שׁוֹר תָּם. דְּהָא רַחֵלָא דְכְּרִסְיָא, רְשִׁימָא דְבְּרִית אִית בֵּיה. וְעַל דָּא, הָאִי שׁוֹר אִקְרִי תָם. וַיַּעֲקֹב אֲחִיד בֵּיה בְּגוּוּיָה, וּבְהָאִי שׁוֹר עֶבִיד פְּרִיעָה, וְאַעֲבַר זֶהְמָא דְּפְסֻלַּת כְּלָא.

בְּמַתְנִיתָא דְּבְצֻלָּאֵל כְּתוּב, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשׁוֹרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה, אָמַאי. בְּגִין דְּזְכוֹר אֲתֵרְשִׁים בַּיַּעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּרִית שְׁלֵים, כַּד אֲתַעֲבִיד (ס"א אֲתִיִּלִּיד) יוֹסֵף. וּבְמָה. כַּד נִטְל שׁוֹר בְּהִדְיָה, דְּלֹא יִתְקִיף לְסִטְרָא אַחְרָא. וּבְגִין כֶּף, אֲתַקְרִי יוֹסֵף (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר דְּהֵוּא שׁוֹר (דף קס"ג ע"ב) דְּנִטְל יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. וְרֵאִי, וְהֵוּא שׁוֹר שׁוֹר תָּם, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלֵיט, מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא, דְּהֵוּא שׁוֹר תָּם שְׁאֵרִי בְּגוּוּיָה. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְר עֶרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה גְּרִדִּינִי נִימוּסִין נִפְקִין מִנֵּיה, עַד דְּרָגָא בְּתַרְיִיתָא דְּאִקְרִי שְׁאִי"ה. הֵוּא דְּאַפִּיל בֵּיתִין דְּעֵלְמָא, דְּלֹא דִּיִּרִין בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא. וְכִלְהוּ נִפְקִי מֵהֵוּא שׁוֹר מוֹעֵד. וְדָא בְּחִבּוּרָא דְּחֲמוּר בִּישָׂא. וּבְגִין כֶּף (דברים כב) לֹא תַחַרֵּוּשׁ בְּשׁוֹר וּבְחֲמֹר יַחֲדוּ. בְּגִין דְּלֹא לְאַתְפְּרַע לְהוּ.

ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות, ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם. ומיהו א' סוד ו'ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה את"ם, והוא אַמ"ת. (מליכה ז) תתן אמת ליעקב. כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הפל.

אברהם לא הצטווה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוף דרגותיו, שנקראו כאחד ים, והינו תמים. אחר כך התעלה אברהם, ונכנס פנימה, ונקשר עם זמין העליון.

תמים תהיה עם ה' אלהיך ודאי, כמו שהוא תמים, כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים, עמו ודאי. במה נעשה בן אדם תמים, שיהיה ת"ם י"ם? ת"ם - כמו שנתפאר. י"ם - כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים. (שתי נסחאות) גם אתה כמו זה, להעביר מן דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות כך דרגות קדושות, סוד של הי"ם, ודרגה קדושה ת"ם, פנגד א' סוד של יעקב. בן אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כמו זה ממש.

בעת פרש מה שפרש בלישיבה, שהלכנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגונים נוצצים בה ומרקמים, והיא פאותו יפי ולבן השמש ממש. ובאותו הים שלה בתוף שבעים שנה יוצא דג אחד, ומוציא ממנה גון תכלת, והיא לזכחת גון זה ומתקינה אותו, ומתחפה בחוץ בגון הזה.

רא שגון זה הוא לבושה, שהרי (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל צפוי חיצוני הוא הגון הזה. כמו זה היה המשפן, שכלו ביפי מרקם לפנים, ואחר כך - (במדבר ד) ופרשו בגד כליל תכלת. מה

ובהוא מתיבתא דבצלאל, וכן בתרין מתיבתא, ויעקב איש תם, בעלה דההוא תם. ומאן איהו א' רזא דו"ו. וכד הו' כלל דכר ונוקבא כחדא, פדין נטיל כל אתוון אלין את"ם, ואיהו אַמ"ת. (מליכה ז) תתן אמת ליעקב, כלל דכר ונוקבא כחדא, שלימו דכלא.

אברהם לא אתפקד על פריעה, וכד עאל, עאל להאי תם, ולגו דרגין דיליה, דאקרוין פחדא ים. והיינו תמים. לבתר אסתלק אברהם, ועאל לגו, ואתקשר עם ימינא עלאה. תמים תהיה עם יי אלהיך ודאי, במה דאיהו תמים כללא חדא, אוף אנת תהא עמיה תמים, עמיה ודאי. במה אתעביד בר נש תמים, דיהא ת"ם ים. תם במה דאתמר. י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרוין י"ם, ולא אתפרשן מניה לעלמין. (תרי נוסחי) אוף אנת פגוונא דא, לאעדאה מנד דרגין נוכראין, ולאנתקשרא בתמים, למיהוי כך דרגין קדישין, רזא דים, ודרגא קדישא, ת"ם. לקבלא א' רזא דיעקב. בר נש אצטריך למיהוי בכל יומא, ת"ם י"ם. פגוונא דא ממש.

השתא פריש מאן דפריש, במתיבתא, דסיהרא קדישא שפירא, איהו בתוורו, וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן, ואיהו כההוא שפירו ותוורו דשמשא ממש. ובההוא ימא דילה, גו שבועין שגין, נפקא נונא חדא, ואפיק מניה גוון תכלת, ואיהי נטלא גוון דא, ותקינת ליה, ואתחפייא לבר בהאי גוון.

ראו דהאי גוון לבושא דילה, דהא (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. פגוונא דא הוה משכנא, דכוליה בשפירו מרקמא לגו, ולבתר (במדבר ד) ופרשו

הטעם? משום שפתחת ים זה יש מצולות י"ם, כָּלֵל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתפל. וכשמסתכלים, מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עינם לשלט, והיא מתתקנת לפנים בכל גונים מרקמים פראוי, מתתקמים לארבעת צדדי העולם.

כמו זה בן אדם שלובש ציצית, נעשה בכל יום תמים. ת"ם, בארבע כנפים מתקנות פראוי. י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה, והוא למטה. אחר כך מסתלקת היא לתוף דרגות עליונות. גם כך הבן אדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוף דרגות עליונות. ועל זה תמים תהיה עם ה' אלהיך, עמו ודאי. ודאי בשעה אחת, ברגע אחד, היא מתקנת למעלה, וכן אדם מתקן למטה.

אמר רבי אילאי, כל אלו של כאן, כמו זה מתקנים להיות כל אחד תמים עם ה'. ועל סוד זה, במדבר הזה יתמו. אם תאמרו שפשאמר, לרע נאמר - כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו, וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ. מקום רחוק משם, שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' פראוי. ושם ימותו, כמו שראיתם שעושים בכל יום.

אשרי חלקכם, חברים קדושים, שזכותם לכל זה. שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו

בגד כליל תכלת. מאי טעמא. בגין דתחות ים דא, אית מצולות י"ם, כָּלֵל דכר ונוקבא, ואית לון עינא בישא לאסתפלא, וכד מסתפלין, זמין לעינייהו גוון תכלא, ולא יכלא עינייהו לשלטאה, ואיהי אתתקנת לגו, בכל גוונין מרקמן פדקא יאות, מתתחמן לארבע סטרין דעלמא.

בגוונא דא בר נש דלביש ציצית, אתעביד בכל יומא תמים. ת"ם, בארבע כנפים מתקנן פדקא יאות. י"ם, בההוא תכלת דנונא, דשבועין דרגין דימא, סטרא בישא כד אסתפל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא. וכדין איהו תם י"ם, עם יי אלהיו ממש, בתקונא חדא, איהי לעילא, ואיהו לתתא.

רבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין. אוף הכי בר נש, אסתלק איהו לבתר בתפלין, גו דרגין עלאין. ועל דא תמים תהיה עם יי אלהיך, עמיה ודאי. ודאי בשעתא חדא, ברגעא חדא, איהי אתקנת לעילא, ובר נש אתקן לתתא.

אמר רבי אילאי, כל אלין דהכא, כגוונא דא מתקנן, למיהוי כל חד תמים עם יי. ועל רזא דא, במדבר הזה יתמו. אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר, הכי הוא ודאי, דהיה לון למיהוי כל חד תמים עם יי בארעא קדישא, אתר דיין שארי תמן, למיהוי אפין באפין פחדא עמיה, והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר, אתר רחיק מתמן, דלא יסתפל אנפין באנפין בהדיה למיהוי עם יי פדקא יאות. ושם ימותו, כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא.

זבאה חולקכון חבריאי קדישין, דזכיתון לכל האי. הגי תרי מערתי אחרנין דילכו,

כָּל זֶה שָׁם, שָׁהָם תּוֹךְ יֹשִׁיבַת
מִשָּׁה יוֹשְׁבִים מִרְחוֹק. וְעַל זֶה
כָּתוּב בַּמִּשָּׁה, (במדבר יב) עָנּוּ מְאֹד
מִכָּל הָאָדָם. וְנִבְיָא עֲלֵינוּ קִבְלָם
לִישִׁיבָתוֹ מִיּוֹם שֶׁהִתְרַ לְרֵאוֹת כָּל
זֶה עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שְׁבַעָה יָמִים.
וְהָרִי לֹא הָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה כְּלוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֵילָאִי, צְדִיקִים
קְדוּשִׁים, אָמַר לָכֶם דְּבָרִים
שְׁשִׁמְעֵתֶם. וְדַבֵּר רֵאשׁוֹן כְּשֶׁתִּדְעוּ
מְדִינַת הַמִּשְׁחָה בְּשֵׁם חֲקוּק
מִפְּרֶשׁ, תִּדְעוּ (שָׂאָה עַל גַּב) שְׁבַצְלָאֵל
הוּא רַבִּיעֵי שֵׁל אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים,
שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לֹא) וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ
אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת.
מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּכֵּל, רוּאָה וְנִפְקַח.
מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּכֵּל בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים טְמִירִים, מַה לְמַעְלָה מַה
לְמַטָּה וְכוּ', עֲתִיד הוּא לְהִפְקֹחַ
בַּתּוֹרָה וּלְפַקֵּחַ בָּהּ עֵינָיו. עַץ שֶׁל
שְׁמוֹנָה עָשָׂר, שְׁדֵרַת הַבֵּן אָדָם,
כְּשֶׁמִּתְכַּוֵּף לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, יִזְקַף
וְיַעֲמֵד לְתַחִית הַמֵּתִים. אִם לֹא
כּוֹפֵף בְּמוֹדִים, נַעֲשֶׂה נַחֵשׁ, וְאִין
לוֹ תִקּוּמָה לְאוֹתוֹ הַזְּמַן.

מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין שְׁנֵי כְרוּבִים
פְּנִימָה, מִי שֶׁנִּכְנַס שְׁעוֹר שְׁנֵי
פְּתָחִים לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִדְבַק
בְּרַבּוֹנוֹ, וְרַצּוֹנוֹ נַעֲשֶׂה. מִי שֶׁמַּעֲזִין
בַּתְּפִלָּתוֹ וּמִסְתַּכֵּל בָּהּ, רְחוּק
מִרַצּוֹנוֹ שְׁשׂוּאֵל. קָרְבַן הַתֵּינוֹק
כְּשֶׁמִּקְרִיב אָדָם בְּנוֹ לְבֵית סֹפֵר אוֹ
לְמִילָה, זֶה קָרְבַן שְׁלֵם לְהַתְקַבֵּל.
מִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה, אֲהוּבִים, לְכוּ.

אֲרַעְזוֹר בְּנֵי, יָפָה אִמְרַת כְּפִי מַה
שְׁלִמְדַת. אָבֵל חֵס וְשְׁלוֹם, שְׂאָף
עַל גַּב שְׂרַחֵל הִיטָה עֲקָרָה בְּאוֹתוֹ
זְמַן, יַעֲקֹב חָכֵם הָיָה. וְאִלְמֵלֵא
לֹא יָדַע יַעֲקֹב שְׁלֵאָה אִשְׁתּוֹ, לֹא
קָבַר אוֹתָהּ בְּמַעְרָה לְהַתְחַבֵּר עִמּוֹ
בְּחַבּוּר אָחָד, וְיִקְבַּר אוֹתָהּ מִחוּץ

דְּלֹא תִשְׁכַּחוּ כָּל דָּא תַּמָּן, דְּאִינוּן גּוֹ מְתִיבְתָא
דְּמִשָּׁה, יְתִבִי מִרְחִיק. וְעַל דָּא פְּתִיב בַּמִּשָּׁה,
(במדבר יב) עָנּוּ מְאֹד מִכָּל (דף קס"ד ע"א) הָאָדָם.
וְנִבְיָאָה עֲלָאָה, קִבִּיל לוֹן לְמְתִיבְתָא דִּילֵיהּ,
מִיּוֹמָא דְשִׂאֲרֵי לְמַחְמֵי כָּל דָּא, עַד הֵהִיא
שְׁעַתָּא שְׁבַעָה יוֹמִין. וְהָא לֹא הָוּוּ מִסְתַּכְּלִין
בְּהָאֵי עֲלֵמָא כְלוּם.

אָמַר לוֹן רַבִּי אֵילָאִי, זְפֵאִין קְדִישִׁין, אִימָא
לְכוּ מְלִין דְשִׁמְעֵתוּן. וּמְלָה קְדַמָּאָה כַּד
תִּנְדְּעוּן מְדִידוֹ דְמִשְׁחָתָא, בְּשִׁמָּא גְּלִיפָא
מִפְּרֶשׁ, תִּנְדְּעוּן (וְאָה עַל גַּב) דְּבַצְלָאֵל רַבִּיעֵאָה
אִיהוּ, דְנִהוּרִין עֲלֵאִין. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לֹא) וְאִמְלֵא
אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת.
מָאן דְּלֹא אִסְתַּכֵּל חָמִי וְאִתְפַּתַּח.

מָאן דְּלֹא אִסְתַּכֵּל, בְּאִינוּן תְּלַת מְלִין טְמִירִין,
מַה לְעֵילָא, מַה לְתַתָּא וְכוּ'. זְמַן אִיהוּ
לְאִתְפַּתְחָא בְּאוֹרֵייתָא, וּלְפַקֵּחָא עֵינָין בָּהּ.
אִילָנָא דְתַמְנֵי סָרִי, שְׁדֵרְתוֹ דְּבַר נֶשׁ, כַּד כְּפִיף
קָמִי מְאָרִיָּה, יִזְקוּף וְיִתְקַיֵּים לְתַחִית מִתְּיָא.
אִי לֹא כְּפִיף בְּמוֹדִים, אִתְעַבִּיד חוּיָא, וְלִית
לֵיהּ תִקּוּמָה לְהֵהוּא זְמַנָּא.

מָאן דְּעָאֵל בֵּין תְּרִין פְּרוּבִים לְגוּ. מָאן דְּעָאֵל
שְׁיַעוֹר תְּרִין פְּתָחִין, לְגוּ בֵּי כְנֻשְׁתָּא,
אִתְדַבֵּק בְּמְאָרִיָּה, וְרַעוּתִיהּ אִתְעַבִּיד. מָאן
דְּמַעֲזִין בְּצִלוּתִיהּ, וְאִסְתַּכֵּל בָּהּ, רְחִיק
מִרַעוּתִיהּ דְשִׂאֵל. קָרְבָּנָא דְרַבִּיא, כַּד קָרַב בֵּר
נֶשׁ בְּרִיָּה לְבֵי סֹפְרָא, אוֹ לְמִילָה, דָּא קָרְבָּנָא
שְׁלִים לְאִתְקַבֵּלָא. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה רְחִימִין,
זִילו. (חסר).

אֲרַעְזוֹר בְּרִי, שְׁפִיר קְאִמְרַת, כְּפּוּם מַה
דְּאוּלִּיפַת. אָבֵל חֵס וְשְׁלוֹם, דְּאָף עַל
גַּב דְּרַחֵל הָוּת עֲקָרָא בְּהֵהוּא זִימְנָא, יַעֲקֹב
חָפִים הָוּה. וְאִלְמֵלֵא לֹא יָדַע יַעֲקֹב, דְּלֵאָה אִנְתְּתִיהּ, לֹא קָבַר לָהּ בְּמַעְרָתָא,

לְאֶתְחַבְּרָא בְּהֵדִיָּה, בְּחַבְּוּרָא חֲדָא, וְיִהְיֶה קָבִיר
לָהּ לְבַר מֵאַרְעָא. אֲכַל לְלֵאָה אָעִיל לָהּ גּוֹ
אַרְעָא, וְלָרַחֵל שְׂוִי לְבַר. מִיַּת יַעֲקֹב, אֶתְקַבֵּר
בְּגִוּוּהַ, בְּחַבְּוּרָא חֲדָא.

בְּמָה דְעַבְדוּ כָּל שְׂאֵר אֲבָהֵן, אוֹף הָכִי אָדָם.
מִתָּה חֲוָה בְּקַדְמֵיִתָּא, אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן.
וְתַמָּן יָדַע אָדָם, דְּהָאֵי דְיֹכְתָא אֶתְחַזִּי לִיָּהּ. מִיַּת
אָדָם, אֶתְקַבֵּר בְּגִוּוּהַ בְּחַבְּוּרָא חֲדָא. מִתָּה שְׂרָה
אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְחֲוָה חֲמָאֵת, וְחֲדָאֵת לְקַבְּלָהּ,
וְקָמַת וְקַבְּלָהּ לָהּ. שִׁיעוּרָא דְחֲוָה לְגַבֵּי שְׂרָה,
שִׁיעוּרָא דְתָרִין אַמִּין, וְלֹא יִתִּיר. מִת אַבְרָהָם,
אֶתְקַבֵּר לְגַבֵּי שְׂרָה, בְּחַבְּוּרָא חֲדָא. מִתָּה רַבְּקָה,
אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְשְׂרָה חֲמָאֵת, וְקָמַת וְקַבְּלָהּ
לָהּ. מִת יַצְחָק, אֶתְקַבֵּר בְּהֵדִיָּה בְּחַבְּוּרָא חֲדָא.
מִתָּה לֵאָה, אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְרַבְּקָה חֲמָאֵת,
וְקָמַת, וְקַבְּלָהּ לָהּ. מִת יַעֲקֹב, אֶתְחַבְּרָא בְּהֵדִיָּה
בְּחַבְּוּרָא חֲדָא. וְכִלְהוּ דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא,
בְּחַבְּוּרָא חֲדָא.

סְדוּרָא דְלַהוֹן הַיּוֹף שְׂכַנִּי. נְשִׁין לְגַבֵּי נְשִׁין,
וְדְכוּרִין לְגַבֵּי דְכוּרִין. אָדָם בְּרִישָׁא,
חֲוָה סְמִיף לִיָּהּ. שְׂרָה לְגַבֵּי חֲוָה. אַבְרָהָם סְמִיף
לְשְׂרָה. יַצְחָק סְמִיף לְאַבְרָהָם. רַבְּקָה סְמִיף
לְיַצְחָק. לֵאָה סְמִיף לְרַבְּקָה. יַעֲקֹב סְמִיף
לְלֵאָה. אֲשַׁתְּכַח אָדָם בְּסִטְרָא דָּא, יַעֲקֹב
בְּסִטְרָא דָּא, דָּא רִישָׁא, וְדָא סִיפָא.

בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלֻפָּא אִיהוּ כְּדָקָא יָאוּת וְהָכִי
הוּא, אָדָם וְחֲוָה בְּקַדְמֵיִתָּא. וְשְׂרָה
וְאַבְרָהָם סְמִיף לִוְן. יַצְחָק וְרַבְּקָה לְזוּיָא אַחֲרָא,
בְּאַרְחַ מִישַׁר בְּשׁוּרָה חֲדָא. יַעֲקֹב וְלֵאָה
בְּאַמְצְעֵיִתָּא. וְאִינוּן נְשִׁין לְגַבֵּי נְשִׁין. וְדְכוּרִין
לְגַבֵּי דְכוּרִין. וְאָדָם וְחֲוָה, שְׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב
וְלֵאָה, רַבְּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּסִטְרָא דָּא, וְיַצְחָק בְּסִטְרָא דָּא, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצְעֵיִתָּא.
יַצְחָק לְגַבֵּי אַבּוּהַ לְאוּ אַרְחַ עֲלֻמָּא. וְעַם כָּל דָּא יַעֲקֹב אַצְטְרִיף בְּאַמְצְעֵיִתָּא.

לְאַרְצָן. אֲכַל אֶת לֵאָה הַכְנִיס לְתוֹךְ
הָאַרְצָן, וְרַחֵל שָׁם בְּחוּץ. מִת
יַעֲקֹב, נִקְבַר בְּתוֹכָהּ בְּחַבְּוּרָא אַחַד.
כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ כָּל שְׂאֵר הָאֲבוֹת, גַּם
כֵּן אָדָם. מִתָּה חֲוָה בְּתַחֲלָה,
וְקַבְּרָה שָׁם, וְשָׁם יָדַע אָדָם שְׂוִיָּה
מְקוֹם רְאוּיָ לֹו. מִת אָדָם, נִקְבַר
בְּתוֹכָהּ בְּחַבְּוּרָא אַחַד. מִתָּה שְׂרָה,
נִקְבְּרָה שָׁם, וְחֲוָה רְאֵתָה וְשִׁמְחָה
לְקַרְאֵתָה וְקָמָה וְקַבְּלָתָהּ. שְׁעוּר
חֲוָה לְגַבֵּי שְׂרָה, שְׁעוּר שֶׁל שְׂפִי
אַמוֹת וְלֹא יוֹתֵר. מִת אַבְרָהָם,
נִקְבַר לְיַד שְׂרָה בְּחַבְּוּרָא אַחַד. מִתָּה
רַבְּקָה, נִקְבְּרָה שָׁם, וְשְׂרָה רְאֵתָה
וְקָמָה וְקַבְּלָתָהּ. מִת יַצְחָק, נִקְבַר
אַתָּה בְּחַבְּוּרָא אַחַד. מִתָּה לֵאָה,
נִקְבְּרָה שָׁם, וְרַבְּקָה רְאֵתָה וְקָמָה
וְקַבְּלָתָהּ. מִת יַעֲקֹב, הִתְחַבְּרָא אַתָּה
בְּחַבְּוּרָא אַחַד. וְכִלְסֵם זְכָר וְנוֹקְבָה
כְּאַחַד בְּחַבְּוּרָא אַחַד.

סְדוּרָם אִיף שׁוֹכְנִים? נְשִׁים לְיַד
נְשִׁים, וְזָכְרִים לְיַד זָכְרִים. אָדָם
בְּרִאשׁ, חֲוָה סְמוּכָה לֹו. שְׂרָה לְיַד
חֲוָה. אַבְרָהָם סְמוּף לְשְׂרָה. יַצְחָק
סְמוּף לְאַבְרָהָם. רַבְּקָה סְמוּכָה
לְיַצְחָק. לֵאָה סְמוּכָה לְרַבְּקָה.
יַעֲקֹב סְמוּף לְלֵאָה. נִמְצָא אָדָם
בְּצַד זֶה וְיַעֲקֹב בְּצַד זֶה, זֶה רִאשׁ
וְזֶה סוּף.

בְּסִפְרָא שְׁלֵמָה הַמְּלֻף הוּא כְּרִאוּי,
וְכַף זֶה: אָדָם וְחֲוָה בְּתַחֲלָה,
וְשְׂרָה וְאַבְרָהָם סְמוּכִים לָהֶם.
יַצְחָק וְרַבְּקָה לְזוּיָת אַחֲרָת, בְּדַרְךָ
יִשָּׁר בְּשׁוּרָה אַחַת. יַעֲקֹב וְלֵאָה
בְּאַמְצְעֵי. וְאוֹתָם נְשִׁים לְיַד נְשִׁים,
וְזָכְרִים לְיַד זָכְרִים. וְאָדָם וְחֲוָה,
שְׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלֵאָה,
רַבְּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּצַד זֶה,
וְיַצְחָק בְּצַד זֶה, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצְעֵי.
יַצְחָק לְיַד אַבּוּי לֹא דְרָף הַעוֹלָם.
וְעַם כָּל זֶה יַעֲקֹב צְרִיף בְּאַמְצְעֵי.

וְלֵאָה, רַבְּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּסִטְרָא דָּא, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצְעֵיִתָּא.
יַצְחָק לְגַבֵּי אַבּוּהַ לְאוּ אַרְחַ עֲלֻמָּא. וְעַם כָּל דָּא יַעֲקֹב אַצְטְרִיף בְּאַמְצְעֵיִתָּא.

וּבְכָל הַזְּמוּנוֹת הַלְלוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּקְבְּרוּ
- פָּה יְקוּמוּ וְכָף יִמְצְאוּ. לֵאמֹר
תִּשְׁמַח עִם מְשִׁיחַ בֶּן יוֹד שִׁיִּצֵּא
מִמֶּנָּה לְפָנִים. רָחַל תִּשְׁמַח
בְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שִׁיִּצֵּא מִמֶּנָּה
מְחוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהִפְלִי
לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם.

אֲרָה כָּאן וְאֵלֶּה כָּאן. שֶׁהֵם (מִגְדָּלִים)
מִרְגְּלִיּוֹת שֶׁל אַבְנֵי טוֹבָה כְּלָם. בֵּין
כָּל הַמְגְדָּלִים יֵשׁ מְגְדָּל אֶחָד שֶׁל
אַבְנֵי טוֹבָה בְּאֲמֻצָּע, וְזֶה עוֹלָה
לְרוֹם הָרְקִיעַ, וְלֹא נִרְאָה כְּעֵת, עַד
אוֹתוֹ זְמַן שִׁתְּגַלֶּה. רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה
רָאָה אוֹתוֹ, וְהָיָה רְשׁוּם שֵׁם פְּסוּק
זֶה לְמַעַלָּה, (מְשַׁלֵּי יח) מְגְדָּל עַז שֵׁם
ה' בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב. וּפְרִישׁ
רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה, מְגְדָּל עַז
- זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בּוֹ יְרוּץ צְדִיק
- בּוֹ יִצְוֶן הַצְּדִיק תְּמִיד. וְעַל זֶה,
וְנִשְׁגָּב אוֹתוֹ מְגְדָּל שֶׁלֹּא יִפֹּל
לְעוֹלָמִים כְּמוֹ שֶׁהָיָה.

וְרַבִּי כְּרוֹסְפָדַי חֲמוּד הַלֵּב פָּרַשׁ
פְּסוּק זֶה עַד שֶׁלֹּא הִסְתַּלַּק, וּפְרִישׁ
יָפָה. מְגְדָּל עַז - זוֹ תְּבֵה. וְסִפֵּר
תּוֹרָה שֶׁהוּא עַז, לְשֵׁם בּוֹ,
וְלֵהוֹצִיאָו מִתּוֹךְ הַהִיכָל, דְּמוּת
הִיכָל הַפְּנִימִי, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא
תּוֹרָה, וְאוֹתוֹ מְגְדָּל שֵׁם ה' הוּא
וְדְמוּתוֹ, וְצִרְיָה בְּשֵׁם דְּרָגוֹת.

בּוֹ יְרוּץ צְדִיק, בְּמָה? בְּמְגְדָּל אוֹ
בְּסִפֵּר תּוֹרָה? אֵלֶּה הַפְּסוּק נִדְרָשׁ
בְּזֶה וּבְזֶה. כְּשֶׁדוֹרְשִׁים בְּמְגְדָּל,
צִרְיָה צְדִיק זֶה שִׁיְהִיֶּה חֲזוֹן הַכְּנֶסֶת
צְדִיק אֲמַת, וְדְמוּת שֶׁל צְדִיק
עֲלִיוֹן. כְּשֶׁדוֹרְשִׁים בְּסִפֵּר תּוֹרָה,
מִי שֶׁעוֹלָה לְסִפֵּר תּוֹרָה לְקֹרֵא
בַתּוֹרָה, צִרְיָה צְדִיק, וְצְדִיק נִקְרָא.
מִי נִקְרָא צְדִיק מְכֻלָּם? הַשְּׂשִׁי
שֶׁעוֹלָה מֵאוֹתָם שְׂבָעָה. אָמַר רַבִּי
שְׂמַעוֹן, וְדָאֵי שֶׁהוּא לֹא עוֹלָה כָּל
יָמָיו, אֵלֶּה שְׂשִׁי לְאוֹתָם שְׂעוּלִים.
בּוֹ יְרוּץ צְדִיק, בְּסִפֵּר תּוֹרָה יְרוּץ

וּבְכָל אֵינּוֹן זּוֹגִין, כְּמָה דְּאַתְקָבְרוּ, הֲכִי יְקוּמוּן,
וְהֲכִי יִשְׁתַּפְּחוּן. לֵאמֹר תַּחְדֵּי בְּהַדֵּי מְשִׁיחַ,
בְּרִיָּה דְדָדוּד, דְּנִפְיָק מִנְּהָ לְגוּ. רָחַל תַּחְדֵּי בְּהַדֵּי
מְשִׁיחַ, בְּרִיָּה דְיוֹסָף, דְּנִפְיָק מִנְּהָ לְבַר
מִירוּשָׁלַם. וְכֹלֵא לְדוּכְתִיָּהוּ.

אֲלֵין הֲכָא וְאֲלֵין הֲכָא. דְּאֵינּוֹן (ס"א מְגְדָּלִין) מְרְגְּלָאן
דְּאַבְנֵי טוֹבָא כְּלָהוּ. בֵּין כְּלָהוּ מְגְדָּלִין אֵית
חַד מְגְדָּל דְּאַבְנֵי טוֹבָא בְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְדָא סְלִיק
לְרוֹם רְקִיעָא, וְלֹא אֶתְחַזֵּי הַשְּׂתָא, עַד הֵוּא
זְמַנָּא דִּיתְגַּלִּי. רַב מְתִיבְתָא חֲמָא לִיה, וְהוּהוּ
רְשִׁים בֵּיה לְעֵילָא הַאי קָרָא, (מְשַׁלֵּי יח) מְגְדָּל עַז
שֵׁם יי בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב. וּפְרִישׁ רַב
מְתִיבְתָא קָרָא דָא, מְגְדָּל עַז: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
(ד' ט"ו ע"א) בּוֹ יְרוּץ צְדִיק: בֵּיה רְעוּתִיָּה דְצְדִיק
תְּדִיר. וְעַל דָּא, וְנִשְׁגָּב הֵוּא מְגְדָּל, דְּלֹא יִנְפּוּל
לְעֵלְמִין, כְּמָה דְהוּהוּ.

וְרַבִּי כְּרוֹסְפָדַי חֲמוּד לְבָא, פְּרִישׁ הַאי קָרָא
עַד לֹא אִסְתַּלַּק, וּפְרִישׁ שְׂפִיר. מְגְדָּל עַז:
דָּא תִיבָה, וְסִפֵּר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַז, לְשׂוּאָה בֵּיה,
וְלֹא־פָקָא לִיה מִגּוֹ הִיכָל, דִּיוֹקְנָא דְהִיכָל
פְּנִימָאָה, דְּמִנְיָה נִפְקָא תּוֹרָה, וְהֵוּא מְגְדָּל
שֵׁם יי אִיהוּ, וְדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה וְאַצְטְרִיָּה בְּשִׁית
דְּרָגִין.

בּוֹ יְרוּץ צְדִיק, בְּמָאן. בְּמְגְדָּל, אוֹ בְּסִפֵּר תּוֹרָה.
אֵלֶּה קָרָא דְרִישׁ בְּהַאי וּבְהַאי. כַּד דְרִישׁ
בְּמְגְדָּל, אֲצְטְרִיָּה צְדִיק דָּא דְלִיְהוּי חֲזוֹן הַכְּנֶסֶת,
זְכָאָה דְקִשׁוּט, וְדִיוֹקְנָא דְצְדִיק עֲלֵאָה. כַּד
דְרִישׁ לְסִפֵּר תּוֹרָה, מָאן דְסְלִיק לְסִפֵּר תּוֹרָה
לְמִקְרִי אֲוִרִיתָא, אֲצְטְרִיָּה צְדִיק. וְצְדִיק אֲקָרִי.
מָאן אֲקָרִי צְדִיק מְכֻלָּהוּ. שְׂתִיתָאָה, דְסְלִיק
מֵאֵינּוֹן שְׂבָעָה. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְדָאֵי, דְאִיהוּ
לֹא סְלִיק כָּל יוֹמוֹי, אֵלֶּה שְׂתִיתָאָה לְאֵינּוֹן
דְסְלִיקִין. בּוֹ יְרוּץ צְדִיק, בְּסִפֵּר תּוֹרָה יְרוּץ דְבָרִי מְמָאן.

דברי צדיק זה. ונשגב ממה?
מפחד מלאף המות, שהרי מאריך
ימים. ונשגב שלא יזק לעולם.
באותו מגדל שעולה בין אותם
מגדלים קים אור אחד בדמות
ספר תורה. כשבאה אותה צפור,
לוקחת אותו מגדל ממקומו,
ועומדת תוף אמצע העזרה תוף
פנפי הכרובים הזה. (ומה שהיה),
רומז לרום השמים נשפל ונכנס
תחת אותם כרובים, וחומותיו
בין ראשי הכרובים.

ש"ש מאות פתחים שם, בפתח
האמצעי עומד מאור זה, דמות
ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל
לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה
מלך המשיח, ולא אחר.

ובאותו ספר תורה של אותו אור,
אי חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו
ישמעו קול נעימות של דבריו
מאותם דברים סתומים שפרש
בתורה. בכל ראש חדש ושבתות
ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני
הישיבה לעלות למעלה לתוף
ישיבת הרקיע, כלם מתכנסים אל
מלך המשיח, והוא מפרש
דברים, ומתוף מתיקות דבריו
בערגה עולים. כל עשרת הדברים
גנוזים לך מאותם דברים שפרש
ליום של השאלות שלך.

כשעומד אותו מגדל באמצע
העזרה ופתח זה פותח, פותחים
אותם כרובים פיהם, ופורשים
פנפיהם, ומאיר אור עליון על
אותו פתח. ואותו ספר תורה
נפתח, ואותם כרובים פותחים
ואומרים: (תהלים לא) מה רב טובך
אשר צפנת ליראיך וגו'. נסגרים
הפתחים, וספר התורה נגלל.

מי ראה אור המאיר של אותו
ספר תורה, פלו אור מאיר,
אותיות שלו, שלהבות אש

מדחילו דמלאך המות, דהא אוריך יומין.
ונשגב דלא יתנזק לעלמין.

בהווא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין,
קיימא נהירו חד, בדיוקנא דספר
תורה, פד אתי ההוא ציפרא, נטלא ההוא
מגדל מאתריה, וקאים גו אמצעייתא דעזרה,
גו גדפי דכרובים הוה. (ס"א ומה דהוה). רומיה לרום
שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים, ושורוי
בין רישי כרובים.

תלת מאה פתחין תמן, בפתחא דאמצעייתא,
קיימא נהירא דא, דיוקנא דספר תורה,
ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל.
ודא ליהוי מלפא משיחא, ולא אחרא.

ובהווא ספר תורה דההוא נהירו, אי חסידא
קדישא, זפאה איהו דמפומיה
ישמעו, קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין
דפריש באורייתא. בכל ריש ירחי, ושפתי
ומועדייא וזמנייא, פד בעאן פל בני מתיבתי
לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא, פלהו
מתכנפי לגבי מלפא משיחא, ואיהו פריש
מלין, ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא, סלקין.
פלהו עשר מלין, גניזין לך מאינון מלין דאיהו
פריש, ליומא דשאלתין דילך.

בר קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה,
ופתחא דא פתח, פתחין אינון כרובין
פומייהו, ופרשי גדפייהו, ונהיר נהירו עלאה
על ההוא פתחא. וההוא ספר תורה פתיח,
ואינון כרובים פתחי ואמרי (תהלים לא) מה רב
טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. סגירו פתחין,
וספר תורה אתגליל.

מאן חמא, נהירו דנהרא דההוא ספר תורה,
פוליה נהורא דנהיר, אתון דיליה,

שלהובי דאשא מארבע גווני, דאינון דעלמא עלאה, פלהו בלטי ומנצצי,

מֵאַרְבָּעָה גִּוְנִים שֶׁהֵם מְעוֹלָם
עֲלִיּוֹן, כֻּלָּם בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים, אֵין
מִי שְׂיִכּוֹל לַעֲמֹד בֵּהֶם פֶּרֶט
לְמִשִּׁית. נִסְגָּר פֶּתַח זֶה, וְכִרּוּבִים
שׁוֹכְכִים, וְאוֹתוֹ מְגַדֵּל פּוֹרַח
וְעוֹמֵד בְּמִקּוֹמוֹ בֵּין שָׂאֵר
הַמְּגַדְלִים.

בְּאוֹתוֹ פֶּתַח אֲמַצְעֵי יֵשׁ עֲטֶרֶת פֶּז
עֲלִיּוֹנָה וְנִכְבְּדָה גְּנוּזָה, שְׁלֹא
נִרְאִית כְּעֵת, גְּלוּפָה וְחִקּוּקָה בְּכָל
מִינֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעֵתִידָה
לְהִיּוֹת עַל רֹאשׁ מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
כְּשֶׁעוֹלָה בְּאוֹתוֹ מְגַדֵּל, וְשְׁנֵי
נְשָׂרִים, זֶה מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה,
לוֹקְחִים אוֹתוֹ בִּידֵיהֶם.

כְּשֶׁעוֹלָה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, מִתְּתַקְּנִים
הַנְּשָׂרִים, וְלוֹקְחִים עֲטֶרֶת זוֹ
בְּשִׁעָה שְׂיִתְחִיל לְקַרֵּא, יִפְתַּח
פֶּתַח אַחֵר, וּמִשֵּׁם תֵּצֵא אוֹתָהּ יוֹנָה
שְׁשֻׁלַח נֹחַ בִּימֵי הַמַּבּוּל, שְׁפִתּוֹב
(בְּרֵאשִׁית ח) וְיִשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה.
הַיּוֹנָה, אוֹתָהּ הַנּוֹדְעֵת, וְלֹא דִבְרוּ
בָּהּ הַקְּדָמוֹנִים וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא,
אֲלֵא מִכָּאן יֵצֵא וְעֵשֶׂתָה
שְׁלִיחוּתָהּ.

וּבְשִׁעָה שְׁפִתּוֹב וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב
אֵלָיו עוֹד, לֹא יָדַע אָדָם לֶאֱמֹן
הַלְכָה, וְהִיא שְׁבָה לְמִקּוּמָהּ
וְנִגְנְזָה בְּפֶתַח זֶה, וְהִיא תִּקַּח
עֲטֶרֶת בְּפִיהָ וְתִשֵּׂם עַל רֹאשׁ מְלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, הַגִּיעַ וְלֹא הִגִּיעַ, וְאִז
כְּתוּב, (תְּהִלִּים כ"א) תִּשֵּׂית לְרֹאשׁוֹ
עֲטֶרֶת פֶּז.

וְכִיּוֹן שִׁיקְרָא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּסִפְר
תּוֹרָה, יִקּוּמוּ שְׁנֵי נְשָׂרִים, זֶה
מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וְיוֹנָה
מִתְּכַפֶּפֶת, וּמְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יוֹרֵד,
וְעֲטֶרָה עַל רֹאשׁוֹ, עַד מְדֻרְגָה
אַחֲרוֹנָה. וְשְׁנֵי נְשָׂרִים פּוֹרְחִים
לְמַעְלָה עַל רֹאשׁוֹ, וְיוֹנָה שְׁבָה
וְעֲטֶרָה בְּפִיהָ, וְיִקְבְּלוּ אוֹתָהּ שְׁנֵי
נְשָׂרִים אֵלָיו.

דָּוִד הַמְּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעְנָן לְפָנַי
עֲלֵה זֵית - זֶה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן

לֵית מָאן דִּיכִיל לְמִיקָם בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ. סְגִיר
פֶּתַח דָּא, כְּרוּבִים מְשִׁתְּכִי. וְהֵהוּא מְגַדֵּל
פֶּרַח, וְקִימָא בְּאַתְרֵיהּ בֵּין שָׂאֵר מְגַדְלִין.

בְּהֵהוּא פֶּתַח דְּאֲמַצְעֵיתָא, אֵית עֲטֶרָה דְּפִז
עֲלָאָה וְיִקְרָא גְּנִיזָא, דְּלֹא אֲתַחֲזִי
הַשְּׁתָא, גְּלִיפָא וּמְחַקְקָא בְּכָל זִינֵי אֲבָנֵי יְקָר,
וְזִמְנָא לְמַהוּי עַל רִישָׁא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, כְּד
סְלִיק בְּהֵהוּא מְגַדֵּל, וְתָרִין נְשָׂרִין, דָּא מִסְטֵרָא
דָּא, וְדָא מִסְטֵרָא דָּא, נְטְלֵי לִיהּ בִּידֵיהּוּ.

בַּר סְלִיק מִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְּתַקְּנִין נְשָׂרִין,
וְנְטְלֵי עֲטֶרָא דָּא, בְּשִׁעֵתָא דִּישְׂרֵי לְמִקְרֵי,
יִתְפַתַּח פֶּתַח אַחֲרָא, וּמִתְּמָן תְּפּוּק הֵהִיא יוֹנָה,
דְּשֻׁדַר נֹחַ בִּימֵי טוֹפְנָא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ח) וְיִשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה, הַיּוֹנָה: הֵהִיא דְּאֲשִׁתְּמוֹדְעָא, וְלֹא
מְלִילוּ בָּהּ קְדָמָאִי, וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא, אֲלֵא
מֵהֲכָא נִפְקַת, וְעֵבַדַת שְׁלִיחוּתָא.

וּבְשִׁעֵתָא דְּכְתִיב וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב אֵלָיו עוֹד,
לֹא יָדַע בַּר נֶשׁ לֶאֱמֹן אֲזֵלַת, וְהִיא
תָּבַת לְאַתְרָהּ, וְאַתְגְּנִיזַת בְּפֶתַח דָּא וְאִיהִי
תַטּוּל עֲטֶרָה בְּפּוּמְהָא, וְתִשְׁוִי עַל רִישֵׁיהּ
דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מְטִי וְלֹא מְטִי, וְכַדִּין כְּתִיב,
(תְּהִלִּים כ"א) תִּשֵּׂית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פֶּז.

וְכִיּוֹן דִּיקְרֵי מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּסִפְר תּוֹרָה. יִקּוּמוּן
תָּרִין נְשָׂרִין, דָּא מִכָּאן וְדָא מִכָּאן, וְיוֹנָה
מְאִידָה, וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא נְחִית, וְעֲטֶרָה עַל
רִישֵׁיהּ, עַד דְּרַגָּא בְּתִרְעָה. וְתָרִין נְשָׂרִין פּוֹרְחִין
לְעִילָא עַל רִישֵׁיהּ, וְיוֹנָה תְּבַאת (דף קס"ה ע"א)
וְעֲטֶרָה בְּפּוּמָהּ, וְיִקְבְּלוּן לָהּ אֵלִין תָּרִין נְשָׂרִין.

דָּוִד מִלְכָּא, זֵית רַעְנָן אֲקֵרִי קַמֵּיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים נ"ב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעְנָן בְּבֵית
וְגו'. עֲלֵה זֵית, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרִיהּ דְּדָוִד.
וְדָא אִיהוּ דְּרַמִּיז יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנֹחַ, דְּכְתִיב,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁפִתּוֹב (תְּהִלִּים נ"ב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעְנָן בְּבֵית וְגו'.

דוד. וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב (בראשית ח) ונהגה עלה זית טרף בפיה. אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה? בפיה. שעומדת על ראשו, ומקבל כבוד מיונה זו. ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) פזר הנה שעושה חיל ומנצח. בישיבת הרקיע יונה זכר הוא. מתוך שנקרא יונה פתוח פנקכה, וכתוב פזר בזמן שמקבל כבוד זה.

מגדל זה פששב למקומו, מאיר כאור עין השמש, שכתוב (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי, ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים. בראש מגדל זה יש עופות אש (דרור) שמצפצפים, כשעולה הבקר, צפצוף של נעימות, שאין נעם ונגון פאותה נעימות.

למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים. אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.

אי חסיד קדוש, בפשה שהאותיות פורחות, רואה האדם באותיות גדולות. כתוב באויר לפי שעה, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. (והארץ הייתה תהו ובהו וגו', מכתב בביתחלה) מפות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן פתוב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. אחר כך חזרות אותיות קטנות ומפות באותיות גדולות, ונראה מהן שכתוב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל מעשה בראשית, פלאות גדולות, ושמחה לעינים מעשים של אותיות אלו. אשרי העם שלכל זה מצפים.

אי חסיד קדוש, מי ששומר ברית, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר

(בראשית ח) ונהגה עלה זית טרף בפיה. ההוא עלה זית, טרף וחרטף ליקרא דיליה. במה. בפיה. דקיימא על רישיה, ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתוב טרף, ולא טרפה, (אלא) פדכורא דא, דעביד חילא ונצח. במתיבתא דרקיע, יונה זכר הוא, מגו דאקרי יונה, פתיב פנוקבא, וכתוב פדכורא, בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא. מגד"ל דא כד תב לאתריה, נהיר פנהירו דעינא דשמשא, דכתוב, (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי. ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתיין רברבין. פריש מגדל דא, אית עופין דנור (דרור) דקא מצפצפאן, פד סליק צפרא, צפצופא דנעימו, דלית נעימו ונגונא פההוא נעימו.

לעינא מפלהו, זינין אחרנין, ושפנינין אחרנין, דקא פרחין באוירא, סלקי ונחתי, נחתי וסלקי, לא משתכין לעלמין. אתון רברבן, ואתון זעירן, פרחין בינייהו. אי חסידא קדישא, בשעתא דאתון פרחין, חמי בר נש באתון רברבן. פתיב באוירא לפום שעתא, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ הייתה תהו ובהו וגו', מכתב אחריו אתון רברבן במלקדמין) בטשי אתון זעירן בהו, ופרחין, ואתחזי מנייהו כתיב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. לבתר מהדרי אתון זעירן, ובטשי באתון רברבן, ומתחזי מנייהו דכתוב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל עובדא דבראשית, פליאן רברבן, וחדו לעינין עובדאן דאתון אלין, זפאה עמא דכל דא מחכאן.

אי חסידא קדישא, מאן דנטיר ברית, שוי ליה

לאחור? הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו. ומי הוא? צדיק עליון באהבה רבה. נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מפל הצדדים. אשרי מי ששומר ברית זו. ועל פני ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש. מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע אביו מפאן, ואמו מפאן, והוא ביניהם? וזה פשהוא אחרי ה'. בא וראה, אותו רקיע פשפובב בגלגול, מנגן בנגון, ומקול נהמת המים הנובעים לא ידוע אותו נגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים. מי שהוא בפנים, בשני צדדים עומד שם. אחד בשמחה, שאין שמחה פאותה שמחה בעולם, לקיים (שם) עבדו את ה' בשמחה. ואחד ביראה, שאין יראה פאותה יראה בעולם, לקיים (שם) עבדו את ה' ביראה.

מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא. ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם. במקום שנוול שם לצד מזרח, אין עמק ורום שלו אלא זרת, ולא יותר. בשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. פעת נראים בגון אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בגון אחר בכל מיני גונים שבעולם. נופלות אותן מרגליות, ולא נופלות בחוץ.

סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמד על אותם גונים, פלם שלהבות לזהטות, ולא יכולים להסתכל בהם. לא ידוע חשיבות המעשה. העלים שלהם

אבתרוי, ואיהי לקמא. ואי תימא, מאן נטיר לאחורא. הא נטירו רב ועלאה מפלא, דנטיר ליה. ומאן איהו. צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק. ואשתכח נטיר מפל סטרין. זפאה מאן דנטיר ברית דא. ועל דא ישראל, אתחזון פל דכורין, דנטרין את קיימא דא, קמי מלפא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא, דאיהו באמצעו אבוה מפאן, ואמיה מפאן, ואיהו בינייהו. ודא פד איהו אחרי יי.

הא חזי ההוא רקיע פד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא, ומקל נהימו דמיין דנבעין, לא ידיע ההוא נגונא. פל אינון אגנין די בארבע סטרין, מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו, בתרין סטרין קיימא תמן. חד פחדוה, דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא, לקיימא (תהלים ק) עבדו את יי בשמחה. וחד ביראה, דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא, לקיימא (תהלים ב) עבדו את יי ביראה.

חד מעיינא דמייא, דנביע מסטר מזרח, דא הוא דאמר יחזקאל נביאה. מהאי מעיינא, לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא. באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח, לית עומקא ורומא דיליה, אלא זרתא ולא יתיר.

כד נבעין מיא וסלקין, סלקין פל זיני מרגלאן דעלמא, ולא נפלין לבר, השתא אתחזון בגוון חד, לפום שעטא נפלין אלין, והא סלקין, אחרנין, כגוון אחרא, בכל זיני גוונין דעלמא. נפלי אינון מרגלאן, ולא נפלי לבר.

סחרנין דההוא נביעו, חזזור ושושן סחרן. ולא יכלין פל בני עלמא למיקם על אינון גוונין, פלהו שלהובין מלהטאן, ולא יכלין לאסתפלא בהו. לא ידיע חשיבו

דְּעוּבָדָא. טְרַפִּין דְּלֵהוּן מְנַצְצָן בְּכַמָּה גְּוֹנִין.
עוֹבֵד צִיּוֹר, אוֹמְנוּ דְמֵאֲרִי עֲלֵמָא, חֲפִיין עַל
תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִין
דְתַחֲתִייהוּ, בְּתַר שְׂבָכִין אַחֲרֵנִין לָגוּ. וְאִינוּן
שְׂבָכִין סְחוּר דְעֲזָרָה לָגוּ.

וְלַעֲיָלָא מְנַהוּן, אִינוּן (דף קס"ה ע"ב) גּוֹפְנִין
פְּרִישָׁאן, תְּחֹת גּוֹפְנִין אִינוּן פְּרוּבִין,
כְּלָהוּ גְדַפִּין פְּרִישָׁן, מְשַׁלְבָן אֲלִין בְּאֲלִין. הָבָא
אָמַר רַב מְתִיבְתָא, דְּכָל מָאן דְּאִסְתַּפֵּל בְּאִינוּן
גּוֹפְנִין, מְנַהֲרִין אֲנָפוּי כְּנַהֲרִי דְשִׁמְשָׁא.

אִינוּן שְׂבָכִין דְאִתְחַמְן סְחוּר סְחוּר דְעֲזָרָה,
כְּלָהוּ מְרַקְמָן, בְּחוּטִין דְנַהֲרִין בְּגְוֹנִין
סְגִיאִין, מְלַהֲטָן בְּאַרְבַּע מִינֵי זְהוּרִין דְאִשָּׁא.
שְׁלַהּוֹבִין סְלָקִין, וּגְוֹנִין מְנַצְצָן, וְלִזְמִנִין
שְׁלַהּוֹבִין מְשַׁתְּכֵי, וְנַהֲרִין וּגְוֹנִין סְלָקִין,
וּבִטְשֵׁי אֲלִין בְּאֲלִין.

נְשִׁית אֶלְפָּה אֲגָנִין, לְגַבֵּי אִינוּן שְׂבָכִין, אַרְבַּע
גְּוֹנִין, לְאַרְבַּע סְטְרִין דְעֲזָרָה, אֲלִין אִינוּן
רְבֻרְבִין, וְנִבְיַעוּ דְמִיין חִיִּין בְּכָל סְטְרֵי. וְאִינוּן
נְפִלֵי בְּאִינוּן אֲגָנִין, וּבְלַעֲי בְּאַתְרֵיהוּ וְאֲלִין
מִיִּין לֹא יִדְעֵי לָאן אֲזֻלִין.

בְּאַמְצֵעוּ דְעֲזָרָה, יְקוּמוּן כְּלָהוּ יִשְׂרָאֵל,
וְיִתְחַזְוּן קָמֵי מְלָכָא קְדִישָׁא. בְּסִטְר
דְרוּם בְּעֲזָרָה דָא, אֲתִיְלִיד חַד מְעֵינָא דְמֵאָא,
וְאֲתִדְמֵי (ס"א וְאַתְרֵי) דְקָא יִשְׁטְפוּן מֵאָא כָּל עֲלֵמָא.
מָאן דְיִיעוּל בְּהוּ, יְהוּן עַד בְּרַפִּים, יִיעוּל בְּהוּ
גִיבַר רַב יִיעוּל בְּהוּ עַד בְּרַפִּים, אִי תִינוּק בְּר
יוֹמָא עַד בְּרַפִּים. מָאן דְשִׁתֵּי מְנַיִיהוּ יִתְחַפֵּם,
וְיִתְפַקַח בְּחַכְמָתָא.

מְעֵינָא דָא נְפִיק מְגוּ מְרַגְלָא חָדָא זְעִירָא,
בְּכוּתְלָא דְדְרוּם. אִינוּן מִיִּין בְּלַעֲי גו
אַתְרָא (ס"א גו אַתְרֵי דָא), וּמִתְמַן יִפְקוּן לְבַר
מִמְקַדְשָׁא, עַד דְיִעְלוּ לְנַחַל שְׁטִים, יִשְׁטְפוּן

נוֹצְצִים בְּכַמָּה גְּוִינִים.
מְעִשָׂה צִיּוֹר, אֲמָנוּת רַבּוּן הַעוֹלָם,
מְכַסִּים עַל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים
וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִים שְׁתַּחֲתִיָּהֶם, אַחַר
שְׂבָכִים אַחֲרִים לְפָנִים. וְאוֹתָם
שְׂבָכִים סְבִיב הַעֲזָרָה לְפָנִים.
וְלַמְעַלָּה מֵהֶם אוֹתָן גְּפָנִים
פְּרוּשׁוֹת, תַּחַת הַגְּפָנִים אוֹתָם
כְּרוּבִים, כָּלֶם בְּכַנְפִים פְּרוּשׁוֹת
מְשַׁלְבוֹת אֵלּוּ בְּאֵלוֹ. כֵּאֵן אָמַר
רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׂכַל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל
בְּאוֹתָן גְּפָנִים, מֵאִירִים פָּנָיו כְּאוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ.

אוֹתָם שְׂבָכִים שְׁתוּחֲמִים סְבִיב
סְבִיב לְעֲזָרָה, כָּלֶם מְרַקְמִים
בְּחוּטִים שְׁמֵאִירִים בְּגוֹנִים
גְּדוּלִים, לוֹהֲטִים בְּאַרְבַּעַה מִינֵי
זֶהַר שֶׁל אֵשׁ. שְׁלַהּבוֹת עוֹלוֹת,
וּגְוִינִים נוֹצְצִים, וְלַפְעָמִים
הַשְׁלַהּבוֹת שׁוֹכְכוֹת, וְאוֹרוֹת
וּגְוִינִים עוֹלִים וּמְפִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה.
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים אֲגָנִים לְגַבֵּי אוֹתָם
שְׂבָכִים, אַרְבַּעַה גְּוִינִים לְאַרְבַּעַה
צְדָדִים שֶׁל הַעֲזָרָה. אֵלֶּה הֵם
גְּדוּלִים, וְנִבְיַעַת הַמַּיִם הַחַיִּים
בְּכָל הַצְּדָדִים. וְהֵם נוֹפְלִים
בְּאוֹתָם אֲגָנִים, וְנִבְלַעִים
בְּמְקוּמָם, וּמַיִם אֵלֶּה לֹא יוֹדְעִים
לָאן הוֹלְכִים.

בְּאַמְצֵעַ הַעֲזָרָה יְקוּמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
וְיִרְאוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. בְּצַד
דְרוּם בְּעֲזָרָה זוֹ נוֹלַד מְעֵן מַיִם
אֶחָד, וְנִדְמָה (וְהַתְרַבָּה) שִׁישְׁטְפוּ
הַמַּיִם אֶת כָּל הַעוֹלָם. מִי שִׁיפְנִס
בְּהֶם, יִהְיֶה עַד הַבְּרַפִּים. לְכַנֵּס בְּהֶם
גִּבּוֹר גְּדוּל, יִפְנִס בְּהֶם עַד
הַבְּרַפִּים. אִם תִּינוּק בֶּן יוֹם, עַד
הַבְּרַפִּים. מִי שְׁשׁוּתָה מֵהֶם
יִתְחַפֵּם, וְיִתְפַקַח בְּחַכְמָה.

מְעֵן זֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרַגְלִית
קְטָנָה אַחַת בְּכַתֵּל דְרוּם. אוֹתָם
הַמַּיִם נִבְלַעִים תּוֹךְ הַמְּקוּם (תּוֹךְ
הַמְּקוּם הַזֶּה), וּמִשָּׁם יֵצְאוּ הַחֻצָּה
מִהַמְּקַדֵּשׁ, שְׁעַד שִׁיעְלוּ לְנַחַל

שטים, ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים. ועל כף מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים, היו שותים מהמים, לא נתעוררו לנקבות כבואם להתראות לפני המלך הקדוש. ועוד, שהרי יתפקחו לדעת דברים סתומים של המלך העליון, תוך המקדש הזה פל הרהורים נשפחו, פרט להרהור של חרות המלך הקדוש.

ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו מעין. אמר ראש הישיבה, כשהתקרבותי לאותו ענף שבתוך המעין, עלה ענף למעלה למעלה. כל מה שהתקרבותי - כף עלה. יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים. אותו ענף מכסה עולמות. כל גוני העולם באותם הענפים שלו. פרוו לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר, פרי זה גנוז (זכריה ח) לאיש משענתו בידו מרב ימים. מי שזוכה לדעת זה - שידע.

רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה. מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעין, ולא יותר. כשנסתכל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה תכלת יותר קרב, דומה אדם. קרב יותר, דומה ירק. קרב יותר, דומה לכן, שאין בעולם לכן פמותו. טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף, ועושה פרי זה ומתגדל. אותו רקיע הוא הוא הולך בגלגול יותר ממה שענינים יכולות להסתפל.

כל אותם שומרי ברית הקדש (רוצים) שרוצים להראות לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה. ועל זה, (שמות כג) יראה כל זכורף, אותם בני ברית קדש. דיק ראש הישיבה, זכורף ולא

ההוא זמה, דאולדין מיא דשטים. ועל דא מיין אלין בעזרה, בגין אינון דאתחזון תמן דכורין. הוּו שְתָאן מן מיא, לָא חיישי בניקבי, במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו, דהא יתפקחו לַמַּנדע מלין סתימין דמלכא עלאה, גו מקדשא דא כל הרהורין ישתפחוּן, בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא.

ענפא חד נפיק, גו אמצעו דההוא מעיינא. אמר רב מתיבתא, פד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא, אסתלק ענפא לעילא לעילא, פל מה דקריבנא, הכי אסתלק, יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין. פל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה. איבא דיליה, לָא ידוע מהו. וְלֹא יכלין לַמַּנדע. ואמר, דקא שאיל לַמְּשיח על ההוא איבא, ואמר, איבא דא גניז, (זכריה ח) לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מאן דזכי לַמַּנדע דא, לינדע.

רקיע חד אית על ההוא ענפא, פריש לעילא. מההוא רקיע, אזיל טלא על גבי מעיינא דא, וְלֹא יתיר. פד אסתפל בר נש לההוא רקיע מרחיק, דמי תכלא. קריב יתיר, דמי סומקא. קריב יתיר, דמי ירוק קרוב יתיר, דמי חוור, דלית חוור בעלמא כגיניה. טלא דקא אזיל מניה, אשתאיב בההוא ענפא, ועביד איבא דא, ואתרבי. ההוא רקיעא, איהו אזיל בגלגולא יתיר, ממה דעיינין יכלין לאסתפלא. כל אינון נטורי קיימא קדישא, (ס"א בעין) דבעון לאתחזאה קמי מלכא, דהא לא אתחזון, אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא. ועל דא, (שמות כג) יראה כל זכורף, אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא, זכורף, וְלֹא זכרף. דהא זכר פתיב, וְלֹא זכור, מאי זכורף.

זכרך, שְׁהָרִי זָכַר כְּתוּב, וְלֹא זָכוּר.
מֵה זֶה זְכוּרָה? אֵלֶּא כָּל אוֹתָם
שֶׁשְׁמְרוּ בְרִית קֹדֶשׁ וְלֹא חָטְאוּ
בוֹ, הֵם הָיוּ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁבְּכָל יוֹם
מִשְׁתַּבַּח בְּהֵם וְזָכוּר אוֹתָם תָּמִיד.
וְעַל כֵּן זְכוּרָה, הֵהוּא שֵׁישׁ בּוֹ
בְרִית קְדוּשָׁה, שֶׁזָּכַר אוֹתָם
הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם, שֶׁאֵין שִׁבַּח לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיזוֹן (אֵלֶּא) כְּמִי שֶׁשׁוֹמֵר
בְּרִית זוֹ.

וְעַל כֵּן צָרִיף לְהִרְאוֹת שֶׁלֹּשׁ
פְּעָמִים בְּשָׁנָה לִפְנֵינוּ. שֶׁלֹּשׁ
פְּעָמִים לְמָה? אֵלֶּא בְּגַלְל אֲבוֹת
הִרְאוּשׁוּנִים שֶׁקָּבְלוּ בְרִית זוֹ
רֵאשׁוּנָה לְכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
וּמִשׁוּם כֵּךְ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים הֵם
בְּשָׁנָה. אֲבָרְהָם קָבַל בְּרִית, יִצְחָק
קָבַל בְּרִית, יַעֲקֹב הָיָה שְׁלֹם
מִפְּלֶם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית
כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלֹם מֵהַכֹּל.
אֲבָרְהָם נִקְרָא תָּמִים, וְלֹא הָיָה
כָּל כֵּךְ שְׁלֹם, אֲבָל תָּם - שְׁלֹם
מֵהַכֹּל. מֵה כְּתוּב בְּנַח? (שׁו"ס) אִישׁ
צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתּוֹ. הָיָה
רְשׁוּם בְּרֵשֶׁם קְדוּשׁ בִּינְיָהִם. וְאָמַר
רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב
תָּמִים, שֶׁרְשׁוּם בְּרֵשֶׁם קְדוּשׁ
בְּאוֹת קִיּוּם הַבְּרִית, וּמִשׁוּם
שֶׁשְׁמַר הַבְּרִית נִקְרָא תָּמִים
בְּדַרְתּוֹ, מֵה שֶׁלֹּא הָיוּ כֻּלָּם כֵּךְ,
שֶׁהֵם מִחֻבְּלִים דְּרִכְבֵּיהֶם.

וְעַל זֶה כְּתוּב אֵת הַתְּהִלָּה
הַתְּהִלָּה נַח. וְכִי מִי יְכוּל לְלַכֵּת
עִמּוֹ? אֵלֶּא כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית
קֹדֶשׁ, מְזַדְּוֶגֶת בּוֹ שְׁכִינָה וְשׁוֹרָה
עֲלָיו. וּמִשׁוּם כֵּךְ, (דְּבָרִים י"ח) תָּמִים
תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תְּהִיָּה,
וְאַחַר כֵּךְ עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוֹג
אֶחָד. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ, עִם
ה' לְהִיּוֹת, וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ.

בְּאֲבָרְהָם כְּתוּב, (בְּרֵאשִׁית י"ז)
הַתְּהִלָּה לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים, מִילַת
אוֹתוֹ בְּרִית. הַתְּהִלָּה לִפְנֵי - מִכָּאֵן
שֶׁלֹּא יִלָּךְ גָּבַר אַחַר אִשָּׁה, אֵלֶּא לִפְנֵיהֶּ דְרָף כְּשֶׁר הוּא. וְהָרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת כ"ג) הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ

אֵלֶּא כָּל אֵינּוֹן דְּנִטְרִין קְיִימָא קְדִישָׁא, וְלֹא
חֻבָּאן בִּיה, אֵינּוֹן הָווּ בְּנֵי מִלְכָּא, דְּבַכַּל יוֹמָא
מִשְׁתַּבַּח בְּהוּ וְדְכִיר לֹוֹן תְּדִיר. וְעַל דָּא זְכוּרָה,
הֵהוּא דְאִית בִּיה קְיִימָא קְדִישָׁא, דְּדְכִיר לֹוֹן
מִלְכָּא בְּכָל יוֹמָא, דְּלִית שְׁבַחָא קְמִי מִלְכָּא
עֲלָאָה, (אֵלֶּא) כְּמֵאן דְּנִטְרִין קְיִימָא דָּא.

וְעַל דָּא בְּעִי דִיתְחִזּוֹן תְּלַת זְמַנִּין בְּשִׁתָּא קְמִיה.
תְּלַת זְמַנִּין אֲמִאי. אֵלֶּא בְּגִין אֲבָהֵן קְדִמָּאי,
דְּקַבִּילוּ לְהֵאֵי בְרִית, קְדִמָּאָה לְכָל פְּקוּדֵין
דְּאוּרִייתָא, וּבְגִין כֵּךְ תְּלַת זְמַנִּין אֵינּוֹן בְּשִׁתָּא.
אֲבָרְהָם קָבַל בְּרִית. יִצְחָק קָבַל בְּרִית. יַעֲקֹב
הָוָה שְׁלִים מִפְּלָהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיה, (בְּרֵאשִׁית
כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים מִכָּלָּא.

אֲבָרְהָם תָּמִים אֲקָרִי, וְלֹא הָוָה כָּל כֵּךְ שְׁלִים,
אֲבָל תָּם: שְׁלִים מִכָּלָּא. מֵה כְּתִיב
בְּנַח, (בְּרֵאשִׁית י"ו) אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו.
דְּהָוָה רְשִׁים בְּרֵשִׁימוֹ קְדִישָׁא בִּינְיָהוּ. וְאָמַר
רַב מְתִיבְתָּא, בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב תָּמִים, דְּרֵשִׁים
בְּרֵשִׁימוֹ קְדִישָׁא, בְּאֵת קְיִימָא דְבְרִית, וּבְגִין
(דף קס"ט ע"א) דְּנִטְרִין בְּרִית, אֲקָרִי תָּמִים בְּדוֹרוֹתָיו.
מֵה דְלֹא הָווּ פְּלָהוּ הַכִּי, דְּאֵינּוֹן מְחַבְּלִין
אֶרְחִייהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵת הַאֱלֹהִים הַתְּהִלָּךְ נַח. וְכִי
מֵאן יְכִיל לְמִיָּהֶךְ עֲמִיה. אֵלֶּא כָּל מֵאן
דְּנִטְרִין בְּרִית קְדִישָׁא, אֲזַדְּוֶגֶת בִּיה שְׁכִינְתָּא,
וְשָׂרִיאַת עֲלִיה. וּבְגִין כֵּךְ, (דְּבָרִים י"ח) תָּמִים תְּהִיָּה
עִם יי אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תְּהִיָּה, וְלִבְתֵּר עִם יי
אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוֹגָא חָדָא. דְּכִיּוֹן דְּנִטְרִין בְּרִית דָּא,
עִם יי לְהָוִי, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ מִגְּוִיָּה.

בְּאֲבָרְהָם כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית י"ז) הַתְּהִלָּה לִפְנֵי וְהָיָה
תָּמִים, גְּזִירוֹ דָּאֵת קְיִימָא. הַתְּהִלָּה
לִפְנֵי, מֵהַכָּא, דְּלֹא יְהִךְ גָּבַר בְּתֵר אֶתְתָּא, אֵלֶּא
שֶׁלֹּא יִלָּךְ גָּבַר אַחַר אִשָּׁה, אֵלֶּא לִפְנֵיהֶּ דְרָף כְּשֶׁר הוּא. וְהָרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת כ"ג) הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ

לפניך. (שם לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניה. ועל כן לא כתוב היה תמים והתהלך לפני, אלא התהלך לפני, שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים. וכן בכלם, כיון שפן אדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה, פשר הוא לזה. לחסרון מה כתוב? (שמואל א-טו) כי שב מאחרי.

נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב? את האלהים, ולא אחר האלהים. לפנים לא היה, משום שהיה מהול. לאחור לא היה, משום שלא נפרע. אז איך היה? את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתפל בו, שלא כל כך פשר.

בישראל כתוב, (שמות יג) וה' הלך לפניכם יומם בעמוד ענן [וגו'] ולילה בעמוד אש וגו'. כיון שאמרו ישראל (שם יד) המבלי אין קברים במצרים וגו', כי טוב לנו עבד את מצרים - בכיכול נחלש דעתו. כתוב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע, לעשות בהם נקמות.

ועל זה שמח המשיח ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה. ואמר ראש הישיבה, שהרי דיק למשיח ואמר, מנין היה לדניאל שאמר, (דניאל ה) שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס? מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו. וכאן מהו? אמר לו, כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך (שבר מלכותך) הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלט מלך פרס ויטל ממלכות רבות, וישלט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלט ויהרג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפל,

קמחא, ארץ פשר איהו. והא כתיב, (שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. (שמות לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם דלא הוה גזיר, דחה ליה לקמחא. ועל דא לא כתיב היה תמים, והתהלך לפני. אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת, עד שתהא תמים. וכן בכלהו, כיון דבר נש תמים, ונטיר ליה, מיד היא לקמחא, ואיהו אבתרה, פשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב, (שמואל א טו) כי שב מאחרי.

נח גזיר הוה, ותמים, פריעה לא הוה ביה, ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, את האלהים, ולא אחר האלהים, לקמחא לא הוה, בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה, בגין דלא אתפרע. איך הוה. את האלהים, סמיך ליה, ולא יכיל לאסתפלא ביה, דלאו כשר כל כך. בישראל כתיב, (שמות יג) וי' הולך לפניכם יומם בעמוד ענן וילילה בעמוד אש וגו'.

כיון דאמרו ישראל, (שמות יד) המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים. בכיכול, אתחלש דעתא. כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע למעבד בהו נוקמין. (חסר).

ועל דא חדי משיח, וחדוי רב מתיבתא, דקא אתבשר בדא. ואמר רב מתיבתא, דהא דייק למשיח ואמר, מנא הוה לדניאל דקאמר, (דניאל ה) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס. מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה. והכא מאי הוא. אמר ליה, הכי הוא ודאי, פריס פריסת מלכותך חייבא, על ידי דמשיח אחרא, ולבתר ישלוט מלך פרס, ויטול מלכוון סגיאין, והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי, והוא ישלוט ויקטול סגיאין, וההוא משיחא, ולבתר יפול, ויקבלון מלכותא קדישי

עליונין. ועל דא, ופרסין, מלפא דפרס,
אשתמע הקא.

אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה,
בההוא מעיינא. בההוא מעיינא, מגדלא
כל זיני אילנין, דנציב קדשא ברוך הוא בגן
עדן, וכלהו קיימי לאסוותא, טרפין ואיבין
וענפין, ולחדו לבא תדיר. ולית בינייהו כפנא,
ודאגה, ואנחה, לעלמין. זפאה עמא דכל דא
מחפאן, וכל דא גניז לון.

אמר רבי שמעון, בקרקע דהאי מקדשא, אית
מאלין פליאן, אמר ליה, אי רבי, אי
רבי, זפאה חולקין דכל האי בההוא על גבי
ההוא מעיינא רקימא, אבל לית מאן דיכיל
לאסתפלא ביה, לזמנין נהירו דיליה נהורא.
לזמנין חשוכא, לזמנין גוון ארגוונא. מנצצן
דלא יכלין עיינין לאסתפלא לעילא. (ס"א תהיא)
היא דשאלת חסידא קדישא, מההוא קרקע
דמקדשא, רב מתיבתא לא פריש מניה, דהא
גניז איהו גו ירדנא, והא אמינא לך מה
דאמינא, אבל נשאל מלה דא, ותנדע מה
דתנדע.

ירדן דא, עאל ואתמשך זמנא חדא בשתא,
גו ההוא נהר דנפיק מעדן, לאו מאינון
ארבע נהרין דאתמשכן מניה, אלא ביה ממש.
פיון דמטי לגביה, איהו אתמשך ואתפשט
ועאל גו ירדנא. וכיון דמטי גו קרקע
דמקדשא, אשתכח תמן תלת יומין, ולא
אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב
מתיבתא, דכד אהדר ההוא נהר לאתריה,
שביק תמן, כל זיני ציורין, דקא עביד קדשא
ברוך הוא בגן עדן, דאינון ציורין גניזין,
דתחות דוכתייהו. (חסר).

אלון הקא ואלין הקא, וסלקי ונחתי

ויקבלו את המלכות קדושים
עליונים. ועל זה ופרסין, מלך
פרס נשמע כאן.

אי חסיד קדוש, כמה חדוה על
חדוה באתו מעין. באתו מעין
מגדלים כל מיני אילנות שהציב
הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכלם
קיימים לרפואה, עלים ופרות
וענפים, ולשמחת הלב תמיד.
ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה
לעולמים. אשרי העם שלכל זה
מצפים וכל זה גנוז להם.

אמר רבי שמעון, בקרקע
המקדש הזה יש מאותן הפלאות.
אמר לו, אי רבי, אי רבי, אשרי
חלקך שכל זה באתו על גבי
אותו מעין רקום, אבל אין מי
שיכול להסתפל בו. לפעמים
אורו אור, לפעמים חשך,
לפעמים גוון ארגמן, נוצצים
שהעינים לא יכולות להסתפל
למעלה. (תהיא) היא ששאלת,
חסיד קדוש, מאותו קרקע
המקדש, ראש הישיבה לא נפרד
מגנו, שהרי גנוז הוא בתוך
הירדן, והרי אמרתי לך מה
שאמרתי, אבל נשאל דבר זה,
ותדע מה שתדע.

ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד
בשנה לתוך אותו נהר שיוצא
מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות
שנמשכים ממנו, אלא בו ממש.
פיון שהגיע אליו, הוא נמשך
ומתפשט ונכנס לתוך הירדן.
וכיון שמגיע לתוך קרקע
המקדש, נמצא שם שלשה ימים,
ולא מתפשט ולא נמשך למקום
אחר. ואמר ראש הישיבה,
שפשוטו אותו נהר למקומו,
משאיר שם כל מיני ציורים
שעושה הקדוש ברוך הוא בגן
עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת
מקומם.

אלה פאן ואלה פאן, ועולים

ויוֹרְדִים כְּמִקְדָם. בְּאוֹתוֹ צַד דְרוֹם
יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים עֲמוּדִים
מִכָּל מִינֵי מְרָגְלִיּוֹת. וְאַלֶּה אוֹתָם
שְׁמֵאֵירִים תְּמִיד, וְנוֹטָפִים
בְּשָׂמִים נִסְתָּרִים שְׁלֵא הִתְגַּלּוּ
מֵעוֹלָם. אַרְבַּעָה אֲגָנִים בְּכָל עֲמוּד
וְעֲמוּד נְעוּצִים. וְכִשְׁאוֹתָם
בְּשָׂמִים נוֹטָפִים מֵאוֹתָם עֲמוּדִים,
נוֹפְלִים בָּהֶם, וּמִתְמַלְאִים כֹּל
הָאֲגָנוֹת, וְלֹא יוֹצֵאִים הַבְּשָׂמִים
הַחוּצָה.

מֵאוֹתָם בְּשָׂמִים עֲתִידִים לְעֵתִיד
לְבֹא לְהִקְטִיר בְּכָל יוֹם קְטֹרֶת
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁלֵא יִהְיוּ
מִכְתִּישֵׁת בְּנֵי הָאָדָם. אוֹתָם
בְּשָׂמִים לֹא יִדוּעַ עֲקָרָם, וּמִמָּה
הֵיוּ, אֲלֵא מֵאוֹתָם עֲמוּדִים
שְׁנוּפְלִים שֵׁם.

שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד
נוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים בְּכָל הַגְּוֹנִים.
שְׁבַע מֵאוֹת נְשָׂרִים הֵם, פּוֹרְחִים
אֶלֶּה כָּאֵן וְאַלֶּה כָּאֵן בְּגִלְגוּל
הָעֲמוּדִים. כְּשִׁמְסִתוּכְבִּים, לֹא
יְכוּלוֹת הַעֲיִנִים לְהִסְתַּכֵּל הַמְּקוֹם
שְׁבָהֶם.

שְׂרָשׁ אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת וּפּוֹרְחוֹת
מִפָּה זֶה לְפָה זֶה. בְּגִלְגוּל
הָעֲמוּדִים וּנְשָׂרִים. כֹּל אוֹתָן
אוֹתִיּוֹת מְרַקְמוֹת בְּאֵשׁ לְבָנָה
וְזֹהָב יֶרֶק. אֲלָפִים וּמֵאָה מְנוֹרוֹת
תְּלוּיּוֹת בֵּין אוֹתָם עֲמוּדִים,
וְאֲלָפִים וּמֵאָה נְרוֹת בְּכָל מְנוֹרָה
וּמְנוֹרָה. דּוֹלָקִים בְּיוֹם, וּבִלְיָלָה
דּוֹעֵכִים עַל צַעַר יִשְׂרָאֵל. כְּשִׁמְגִיעַ
הַבֶּקֶר דּוֹלָקִים כָּלֵם מֵעֲצָמָם.

עַד שֶׁהֵיוּ יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ, הֲרִי יָרַד
הַלֵּילָה. אָמַר לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי
חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֹר הָעוֹלָם, קָח
פְּנִקֶס שֶׁל תִּיק זֶה, וְקָח גֵּר וְכַתֵּב
דְּבָרִים אֵלָיו, שֶׁהֲרִי הִגִּיעַ זְמַנּוֹ
לְפָקֵד כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְתוֹךְ קִבְרוֹ
עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִכְנָס לְתוֹךְ הַגֵּן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע
יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאִז כֹּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרַח לְשֵׁם. וְלִמְחַר נִהְיָ אֲצִלָּה, הוֹאִיל וְנִתְּנּוּ לָנוּ רְשׁוּת

כְּדָקְדַמִּיתָא. בַּהֵהוּא סֵטֶר דְרוֹם, אֵית תְּלַת מְאָה
וַחֲמִשִּׁין עֲמוּדִין, מִכָּל זִינֵי מְרָגְלָאן. וְאַלִּין
אֵינוֹן דְּנִהְרִין תְּדִיר, וְנוֹטָפִין בּוֹסְמִין טְמִירִין,
דְּלֹא אִתְגַּלּוּ לְעֵלְמִין. אַרְבַּע אֲגָנִין בְּכָל (ד' קס"ו)
עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא נְעִיצִין. וְכַד אֵינוֹן בּוֹסְמִין
נוֹטָפִין, מֵאֵינוֹן עֲמוּדִין, נִפְלִי בְּהוּ, וְאִתְמַלְיִין
כְּלֵהוּ אֲגָנוֹת, וְלֹא נִפְקִין בּוֹסְמִין לְבַר.

מֵאֵינוֹן בּוֹסְמִין, זְמִינִין לְזַמְנָא דְאַתִּי, לְאַקְטְרָא
בְּכָל יוֹמָא קְטוּרְתָא, קָמִי מְלָכָא
קְדִישָׁא. דְּלֹא יִהוּוּ מִכְתִּישוּ דְבְנֵי נְשָׂא. אֵינוֹן
בּוֹסְמִין לֹא יִדִיעַ עֲקָרָא דְלֵהוּן, וּמִמָּה הֵווּ,
אֲלֵא מֵאֵינוֹן עֲמוּדִין נִפְלִין תַּמָּן.

תְּרִין נְשָׂרִין בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא, מִתְנַצְצִין
מִתְלַהֲטִין בְּכָל גְּוֹוִנִין. שְׁבַע מְאָה נְשָׂרִין.
אֵינוֹן, פְּרַחִין, אֵלִין הָכָא וְאַלִּין הָכָא, בְּגִלְגוּלָא
דְעֲמוּדִין. כַּד אִסְתַּחֲרוּן, לֹא יִכְלִין עֵינֵינִין
לְאַסְתַּכְּלָא, דְּיוֹכְתָא דְבַהוּ.

תְּלַת אַתְוּוֹן בְּלִטִין וּפְרַחִין, מִפּוּמָא דָא לְפּוּמָא
דָא. בְּגִלְגוּלָא דְעֲמוּדִין וּנְשָׂרִין. כֹּל אֵינוֹן
אַתְוּוֹן מְרַקְמוֹן בְּאַשָׁא חוּוּרָא, וְדִהָבָא יְרוֹקָא.
תְּרִין אֲלָפִין וּמֵאָה מְנִרְתִין, תְּלִיין בֵּין אֵינוֹן
עֲמוּדִין. וְתִרִין אֲלָפִין וּמֵאָה שְׂרָגִין, בְּכָל
מְנִרְתָא וּמְנִרְתָא. דְּלָקִין בִּימָמָא, וּבִלְיָלָא
מִתְדַעְכִּי, עַל צַעְרָא דִישְׂרָאֵל. כַּד אֲתִי צַפְרָא,
דְּלָקִין כְּלֵהוּ מְגִרְמִיָהוּ.

אֲדַחְוּוּ יִתְבִי, אֲמַרִי הָא רַמֵּשׁ לִילָא. אָמַר לִיה
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, נְהִירו
דְעֵלְמָא, טוֹל פְּנִקְסָא דְאַחְמָתָא דָא, וְטוֹל
שְׂרָגָא, וְכַתוּב מְלִין אֵלִין, דְּהָא מְטָא זְמַנָּא
דִילָן, לְפַקְדָא כָּל חַד וְחַד לְגוּ קְבָרִיהָ, עַד
פְּלָגוּ לִילָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֹאֵל גּוֹ גְּנִתָא
לְאַשְׁתַּעֲשַׁעא בְּהַדִּי צַדִּיקִיָא וְכַדִּין כֹּל חַד וְחַד
יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאִז כֹּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרַח לְשֵׁם.

פָּרַח לְתַמָּן. וּלְמַחֵר נִהְיֵי גִבֹּף, הוֹאִיל וַיְהִיבוּ לָן רִשׁוֹ, לְאַשְׁלָמָא דִּירוּנָא דְקָא מְשַׁדְרֵי לָךְ. פְּרַחֵי, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָא.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלְתָּ חֵן דְּדִיָּה יְרוּוֹף בְּכָל עֵת בְּאַהֲבַתָּה תִשְׁגָּה תַמִּיד. אורֵייתָא אורֵייתָא, נְהִירוֹ דְכָל עַלְמִין, כְּמָה יָמִין, וַנְחָלִין, וּמְקוּרִין, וּמַבּוּעֵין, מִתְפַּשְׁטֵי מִנְּךָ לְכָל סְטָרִין. מִנְּךָ פִּלְא, עַלְךָ קִיַּיְמִי עֲלָאִין וְתַתְּאִין, נְהִירוֹ עֲלָאָה (בדא) מִנְּךָ נִפְקָא. אורֵייתָא אורֵייתָא, מַה אֵימָא לְגִבֹּף, אֵילַת אֲהָבִים אַנְתָּ, וַיַּעַלְתָּ חֵן (בב) עֵילָא וְתַתְּא רַחִימִין דִּילָךְ. מָאן יִזְפִּי לִינְקָא מִנְּךָ פְּדָקָא יָאוּת. אורֵייתָא אורֵייתָא שְׁעִשׂוּעִים דְּמֶאֱרָךְ, מָאן יְכִיל לְגַלְאָה, וּלְמִימְר סְתָרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ. בְּכָה, וְאַעִיל רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוּי, וְנִשְׁק לְעַפְרָא. אֲדַהֲבֵי חֲמָא כְּמָה דִּיוֹקְנִין דְּחִבְרֵיא סַחְרִינִיה. אָמַר לִיָּה, לָא תִדְחַל בְּרִיָּה דִּיוֹחָאֵי, לָא תִדְחַל בּוּצִינָא קִדִּישָׁא, כְּתוּב וַחֲדֵי גוֹ חֲדָוָה דְּמֶאֱרָךְ. כְּתַב כָּל אֵינּוֹן מְלִין דְּשְׁמַע בְּהֵהוּא לִילְיָא, וְלַעָא לֹוֹן, וְלַהֲג לֹוֹן, וְלָא אֲנָשִׁי מְלָה. וְהֵהוּא שְׂרָגָא נְהִיר קָמִיָּה כָּל הֵהוּא לִילְיָא, עַד דְּאַתָּא צַפְרָא. פֶּד אַתָּא צַפְרָא, זְקוּף עֵינּוּי, וְחֲמָא חֵד נְהִירוֹ דְּהוּה נְהִיר בְּרַקִּיעָא, מֵאִיף עֵינּוּי לְתַתְּא. אַהֲדַר כְּמִלְקֶדְמִין, וְחֲמָא נְהִירוֹ בְּכָל רַקִּיע, דְּנְהִיר וְסְלִיק בְּהֵהוּא נְהִירוֹ דִּיוֹקְנָא דְּבִיתָא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין. חֲדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּלְפּוּם רַגְעָא, אַגְנִיז הֵהוּא נְהוּרָא.

אֲדַהֲבֵי, הָא אֵינּוֹן תְּרִין שְׁלִיחֵן אַתְיִין. אֲשַׁכְּחוּהוּ רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוּי. אָמְרוּ לִיָּה שְׁלָמָא עֲלֵיָּה דְּמַר, שְׁלָמָא לְמָאן דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין בְּעָאן לְאַקְדָּמָא לִיָּה שְׁלָם. קוּם. קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַחֲדָא כְּהוּ. אָמְרוּ לִיָּה, וְלָא חֲמִית נְיִיחָא דְּרוּחָא דְּעַבְד לָךְ מֶאֱרָךְ, חֲמִית נְהִירוֹ

לְהַשְׁלִים דוּרוֹן שְׁמַשְׁלָחִים לָךְ. פְּרַחוּ, וּבְכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָה. פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלְתָּ חֵן דְּדִיָּה יְרוּוֹף בְּכָל עֵת בְּאַהֲבַתָּה תִשְׁגָּה תַמִּיד. תוֹרָה תוֹרָה, אור כָּל הַעוֹלָמוֹת, כְּמָה יָמִים וַנְחָלִים וּמְקוּרוֹת וּמַבּוּעֵים מִתְפַּשְׁטִים מִמְּךָ לְכָל הַצְּדִידִים. מִמְּךָ הַכָּל, עַלְיָךְ עוֹמְדִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, אור הַעֲלִיּוֹן (בדא) מִמְּךָ יוֹצֵא. תוֹרָה תוֹרָה, מַה אָמַר לְפָנֶיךָ? אֵילַת אֲהָבִים אַתָּה, וַיַּעַלְתָּ חֵן, (בלא) מְעֵלָה וּמְטָה אֲהוּבִים שְׁלָךְ. מִי יִזְכֶּה לִינְקָא מִמְּךָ פְּרָאוּי? תוֹרָה תוֹרָה, שְׁעִשׂוּעִים שֶׁל רַבּוּנְךָ, מִי יְכוּל לְגַלּוֹת וְלוֹמַר סְתָרִים וּגְנִיזוֹת שְׁלָךְ? בְּכָה, וְהַכְּנִים רִאשׁוֹ בֵּין בְּרַכּוּי וְנִשְׁק אֶת הַעֶפֶר.

בֵּין כָּךְ רָאָה כְּמָה דְּמִיּוֹת שֶׁל חֲבָרִים סְבִיבוּ. אָמַר לוֹ, אַל תִּירָא בְּר יוֹחָאֵי, אַל תִּפְחַד מִנּוּרָה קְדוּשָׁה, כְּתַב וּשְׁמַח תוֹף שְׁמַחַת רַבּוּנְךָ. כְּתַב כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁשִׁמַּע בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלַמַּד בְּהֵם וְעַסְק בְּהֵם, וְלֹא שִׁכַח דְּבַר. וְאוֹתוֹ נִר הָאִיר לְפָנָיו כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה עַד שֶׁהִגִּיעַ הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַבֶּקֶר, הָרִים עֵינָיו, וְרָאָה אוֹר אֶחָד שֶׁהָיָה מֵאִיר בְּרַקִּיעַ. הוֹרִיד עֵינָיו לְמַטָּה. חֲזַר כְּמִקְדָּם וְרָאָה אוֹר בְּכָל הַרַקִּיעַ שְׁמֵאִיר וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ אוֹר דְּמוֹת הַבֵּית כְּכַמָּה צִיּוּרִים. שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּלְפִי רַגַע גִּנְנַז כָּל אוֹתוֹ הָאוֹר.

בֵּין כָּךְ הָרִי אוֹתָם שְׁנֵי שְׁלִיחִים בָּאִים. מְצִאוּהוּ רִאשׁוֹ בֵּין בְּרַכּוּי. אָמְרוּ לוֹ, שְׁלוּם עַלְיָךְ מַר! שְׁלוּם לְמִי שְׁעֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים רוּצִים לְהַקְדִּים לוֹ שְׁלוּם. קוּם! קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וּשְׁמַח בְּהֵם. אָמְרוּ לוֹ, וְלֹא רְאִיתָ נַחַת רוּחַ שְׁעִשָּׂה לָךְ רַבּוּנְךָ? רְאִיתָ אוֹר הַבֵּית בְּרַקִּיעַ? אָמַר לָהֶם, רְאִיתִי. אָמְרוּ לוֹ,

באותה שעה הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.

אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם, בבקשה מפם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.

פתח ראש הישיבה ואמר, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'. זה בשביל שנראה בו אור כמו זה. מי שלא זוכה במקום זה, ללך ויקח עצמו למקום אחר ויזכה בו. עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו, ינענעו אותו ויעלה בו האור ויאיר. והיינו עתידים לשמע, אבל בשביל לבא אליך לא רצינו להתעכב. שמח רבי שמעון.

אמרו לו, אי חסיד קדוש, כל הדברים שבתוכנו בתורה, דברים קטנים הם בכל דבר ודבר. ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים עד שאין להם שעור? שהרי אין בנו ספק, אלא ברור התורה על בריה. וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה בגלל מה שעקר הנשמה למה לא מאיר במקום זה וזוכה להיות מואר במקום אחר? ועד עתה לא זכינו בזה בשביל לבא אליך.

ודבר אחר זכינו לשמע ממנו: רוח שהולכת ערמה באותו עולם בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו. מה הטעם? אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר

דביתא ברקיעא. אמר לון חמינא, אמרו ליה ביה שעתא, אפיק תהומא בי מקדשא, ואעבריה קדשא בריך הוא בימא רבא, ומנהירו דיליה, הוה נהיר ברקיעא.

אמרו ליה, רב מתיבתא בעא בשלמך, והא ידע דאנן שליחן לגבך. וכמה מלין חדתין עתיקין, אתחדש באורייתא בהאי ליליא. אמר לון, במטו מנייכו, אמרו חד מלה מנייהו. אמרו, לא אתייהב לן רשו למאי דאתינן לגבך, אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא.

פתח רב מתיבתא ואמר (בראשית יב) ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו', דא בגין דאתנהרא ביה נהירו פגוונא דא. מאן דלא זכי באתר דא, יהך וינטל גרמיה לאתר אתרא, ויזפי ביה. אעא דדליק, ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה, ויסלק ביה נהורא, ואנהיר. והוינן זמינין למשמע, אבל בגין למיתי גבך, (דף קס"ו ע"ב) לא בעינן לאתעכבא, חדי רבי שמעון.

אמרו ליה, אי חסידא קדישא, פל מלין די בגוון באורייתא, מלין זעירין אינון, בכל מלה ומלה. ואינון מלין זעירין, כמה אינון מלין רברבין ועלאין, עד דלית לון שיעורא. דהא לית בגוון ספקא, אלא ברירו דאורייתא על ברייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא, בגין דעקרא דנשמתא, אמאי לא נהיר באתר דא, וזכי לאתנהרא באתר אתרא. ועד פען לא זכינן בהו, בגין למיתי גבך.

ומלה אתרא זכינן למשמע מניה, רוחא דאזלא בערטורא בההוא עלמא בלא

בנין, אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא. אנתתיה

אחד היו, אור זה יוצא מאור זה.
דעך זה, גדלק מתוך אורו ממש,
משום שהיו אור אחד.

כעת, רבי, נחזר לדברים
הראשונים, וכשנחזר למקומנו
נטל רשות מראש הישיבה
באותם דברים שנקבל ממנו,
ונאמר לפניך. אשרי חלקך
שאתה זוכה לאורות נסתרים
מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה
מהעולם הזה ומעולם אחר. אמר
רבי שמעון, דבר אחד רציתי
לדעת, אם תוכל להודיע לי.
נשים באותו עולם אם זכאיות
לעלות למעלה, או איך הן שם?
אמר לו, אי רבי אי רבי, בזה יש
לנו סוד יתר (נבדד) כדאי לא לגלות
סודות של שם, אבל זה ילך ויטל
רשות, ונאמר לך. בין כך פרח
אחד והתפסה מהם והלך לו.

ורפי שעה שב אליהם. אמר להם,
עתיד הייתי להכנס, והיו כלם
בעטור אחד, שדנו דין בן אדם
אחד שעמד על פתח הגן עדן,
ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו
אותו להכנס שם, והיה בצער
ביניהם, וצוח צוחות על גבי
הפתח, ושמעו כל הצדיקים
ששם, וכעת היו מתכנסים כל בני
הישיבה להכנס אל מלך המשיח
לעין בדינו. ובאתי להודיע לכם,
וזה חברי הצטרף ללכת לשם,
שפרוץ העבר בכל אותם בני
הישיבות שיהיו מתכנסים כעת
לפני המשיח. לקח פתקה אחת
ונתן לרבי שמעון. אמר, קח את
זה ועין כמה ששם עד שנבא
אלך. ופרחו שניהם.

ורבי שמעון לקח הפתקה וראה
מה שראה בסודות ששם כל אותו
יום. בלילה ראה נר, ונפלה עליו
שנה, ונרדם עד הבקר. פשהאיר

איהי שרגא, דאתדלית מניה, ותרוניהו
שרגא חדא הו, נהורא דא נפק מנהורא דא,
אתדעך דא, אתדליק מגו נהוריה ממש, בגין
דחדא נהורא הו.

השתא רבי, נהדר למלין קדמאין, וכד נהדר
לאתרין, נטול רשו מרב מתיבתא,
באינון מלין דנקבל מניה, ונימא קמך. זכא
חולקך, דאת זכי לנהורין סתימין, מפל סטרין,
מעילא ומתתא, מהאי עלמא, ומעלמא
אחרא. אמר רבי שמעון, מלה חדא בעינא
למנדע, אי תיכול לאודעא לי. נשין ביהווא
עלמא, אי זכאין לסלקא לעילא, או היך אינון
תמן. אמר ליה, אי רבי אי רבי, בדא אית לך
רזא יתירא (ס"א נדרא). בגין דלא לגלאה סתרין
דתמן, אבל דא יהך ויטול רשו, ונימא לך.
אדהכי פרח חד, ואתפסי מנייהו, ואזל ליה.
ורפום שעתא תב לגבייהו, אמר לון, זמינא
הוינא למיעאל, והווי כלהו בעטורא
חדא, דדיני דינא דחד בר נש, דקאים על
פתחא דגן עדן, ואינון פרובין אחידו ביה,
ולא שבקו ליה למיעאל תמן, והוה בצערא
בינייהו, וצווח צווחין על גבי פתחא, ושמעו
כולהו צדיקיא דתמן, והשתא הו מתכנפי
כל בני מתיבתא, למיעאל לגבי מלכא משיחא,
לעינא בדיניה. ואתנא לאודעא לכו, ודא
חבראי אצטריף למהך תמן, דכרוזא הוה
אעבר בכל אינון בני מתיבתא. דליהוון פנישין
השתא קמי משיח. נטל פתקא חדא, ויהב
לרבי שמעון. אמר, טול דא, ועיין כמה דתמן,
עד דינתי גבך, פרחו תרונייהו.

ורבי שמעון נטל פתקא, וחקא מה דחקא,
ברזין דתמן, כל ההוא יומא. בליליא

חמא שרגא, ונפיל ביה שינתא, ודמך עד צפרא. כד נהר יממא, קם ופרח

ההוא פתקא מניה, והא אינון תרווייהו אתיין, אמר ליה, קום רבי, זפאה חולקך, קום. בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרינ עלאין, כמה חדוה אחזיו לן, פד יתבו רשו לגלאה לך, כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבן, ואמר, שאילו בשלמיה דבר יוחאי, אתריה דבר יוחאי, הא פנו ליה מפמה יומין. לית מאן דיקרב לגביה, זפאה איהו.

רבי רבי, פד פרחנא מגבך (גינה), עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי, דהא מתפנפי לגו היכלא חדא, דמשיח תמן, ודיינו דינא דההוא בר נש, דקאים על פתחא, שמייה לית לן רשו לגלאה. אצטער רבי שמעון על דא, אמר ליה, לא תצטער רבי על דא, אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא דינו עליה, דגזר משיח, דלהוי ההוא בר נש לבר ביההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין, יצערון ליה בדינא, בצערא דגיהנם, שעתא ופלגא.

וכר דא, בגין דיומא חדא, חד מן חבריאי הוה פריש מלין דאורייתא, פד מטא לחד מלה, ידע האי בר נש דיתכשל ביה, ואמר לחבריאי שתוקו, לא תימרון מדי. ובגין דשתיקו חבריאי אתכשל בההוא מלה, ואכסוף. וההוא כסופא דגרים האי בר נש, דינינן ליה בהאי דינא (דף קס"ו ע"ב) קשיא, בגין דלא בעי קדשא בריך הוא לשבקא חובא דאורייתא, אפילו כמלא נימא.

דיינו דיניה, ונפקו כל בני מתיבתא. ואנא שאילנא רשו, דהא בריה דיוחאי, שאיל שאלתא דא. ועל דא אחזיו לי, מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי, שית היכלין אחזיו לי,

היום קם, ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים. אמר לו, עמד רבי, אשרי חלקך. עמד. בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה חדוה הראו לנו כשנחנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה. ראש הישיבה העליונה יצא אלינו ואמר: שאילו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו!

רבי רבי, כשפרחנו ממך (בשבילך), נכנסנו וראינו כל בני הישיבות שהרי מתפנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות. הצטער רבי שמעון על זה. אמר לו, אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך. אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער דגיהנם, שעה וחצי.

וכר זה משום שיום אחד אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד, ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים: שתקו, אל תאמרו דבר. ומשום ששתקו החברים, נכשל באותו דבר והתבייש. ועל אותה בושה שגרם אדם זה, דנו אותו בדין הזה הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפלו כמלא נימה. דנו דינו, ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו. ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן. אי רבי, ששה היכלות הראו לי, בכמה ענוגים ועדוניהם,

בכמה ענוגין ועדוניהן, באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא

במקום שפרכת פרושה בגנה.
שתי מאותה פרכת ולהלאה לא
נכנסים זכרים כלל.

בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה,
וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות
אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש
מקומות של אורות ועדונים ללא
דחק כלל. שלש פעמים בכל יום
הפרוות מכריזים: הרי דמות
משה נביא הנאמן באה! ובתיה
יוצאת למקום פרגוד אחד שיש
לה, ורואה דמות משה ומשפחה
אליו, ואומרת: אשרי חלקי
שגדלתי אור זה. וזה ענוגים שלה
יותר מכלם.

חוזרת לנשים ומשפדלת במצוות
התורה. פלן באותן דמיות שהיו
בעולם הזה בלבוש אור, (בלבוש)
בלבוש הזכרים, פרט שלא
מאירים כף, מצוות התורה שלא
זכו לקימן בעולם הזה,
משפדלות בהן ובטעמיהן באותו
עולם. וכל הנשים הללו
שיושבות יחד עם בת פרעה
נקראות (ישעיה לב) נשים שאננות,
שלא הצטערו כלל בצער
הגיהנום.

בהיכל אחר יש סרח בת אשר,
וכמה נשים רבוא ואלפים יחד
אתה. שלש פעמים ביום מכריזים
לפניה: הרי דמות יוסף הצדיק
באה! והיא שמחה ויוצאת לגבי
פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור
דמות יוסף, ושמחה, ומשפחה
אליו ואומרת: אשרי היום
שעוררתי בשורתך לסבי. אחר כף
חוזרת לשאר הנשים, ומשפדלות
בתשבחות רבון העולם ולהודות
לשמו. וכמה מקומות ושמחה יש
לכל אחת ואחת. אחר כף חוזרות
להשפדל במצוות התורה
ובטעמיהן.

בהיכל אחר יש יוכבד אם משה
נביא הנאמן, וכמה אלפים

פרוכתא ולהלאה, לא עאלין דכורין כלל.
בהיכלא חדא, אית בתיה בת פרעה, וכמה
רבוא ואלפי נשין, זכייין בהדה, וכל

חדא וחדא מנייהו, דוכתיין דנהורין ועדונין,
בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל
יומא, פרוזי אכריזו, הא דיוקנא דמשה נביאה
מהימנא אתי, ובתיה נפקת, לאתר דפרגודא
חדא דאית לה, וחקמת דיוקנא דמשה, וסגידת
לגביה, ואמרה, זפאה חולקי דרביתי נהירו
דא. ודא איהו ענוגין דילה, יתיר מפלהו.

אהדרת לגבי נשין, ואשפדלן בפקודי
אורייתא. פלהו באינון דיוקנין

דהוו בהאי עלמא, בלבושא דנהורא, (ס"א בלבושא)
בלבושא דדכורין, בר דלא נהרי הכי, פקודין
דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא,
משפדלי בהו, ובטעמייהו, בההוא עלמא. וכל
הני נשין, דיתבין בהדי בתיה בת פרעה, אקרון
נשים שאננות, דלא אצטערו בצערא דגיהנום
כלל.

בהיכלא אחרא, אית סרח בת אשר, וכמה
נשין רבוא ואלפיין בהדה. תלת

זמנין ביומא מכריזין קמה, הא דיוקנא דיוסף
צדיקא אתא, ואיהי חדאת, ונפקת לגבי
פרגודא חדא דאית לה, וחקמת נהירו
דדיוקנא דיוסף, וחדאת, וסגידת לגביה,
ואמרת, זפאה האי יומא, דאתערית בשורה
דילך לגבי סבאי. לבתר אהדרת לגבי שאר
נשין, ומשפדלין בתושבחון דמארי עלמא,
ולאודאה שמייה. וכמה דוכתיין וחידי, אית
לכל חדא וחדא. ולבתר אהדרן לאשפדלא
בפקודי אורייתא, ובטעמייהו.

בהיכלא אחרא, אית יוכבד, אמיה דמשה
נביאה מהימנא, וכמה אלפיין ורבין

וירכבות עמה. בהיכל זה לא מכריזים כלל, אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבון העולם היא וכל הנשים שאתה. ושירת הים מזמרות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התף בידה וגו'. וכל אותם צדיקי גן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.

בהיכל אחר יש דבורה, גם כן וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמרות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אי רבי, אי רבי, מי ראה חדות הצדיקים ושל נשים וזכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.

לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן. בכל היום הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.

ובבדל לילה נכללים כלם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. זווג אותו עולם - התדבקות נשמה בנשמה, אור באור. זווג העולם הזה - גוף בגוף. והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף, זווג אותו עולם אור אחר אור. היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות (ישעיה לב), ולא זכינו בהם לראות. אשרי חלק הצדיקים, גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזכאים לכל הענוגים של אותו עולם.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי

בהדה. בהיכלא דא, לא מכריזי כלל, אלא תלת זמנין בכל יומא ויומא, אודת ומשבחת למארי עלמא, איהי וכל אינון נשין די בהדה. ושירתא דימא מזמרין בכל יומא, ואיהי בלחודדהא אמרת מהכא, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התוף בידה וגו'. וכל אינון צדיקיא די בגן עדן, צייתין לקל נעימו דילה. וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

בהיכלא אחרא, אית דבורה, אוף הכי וכל שאר נשין בהדה, אודן ומזמרין בהיהא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא. אי רבי, אי רבי, מאן חמי חדוה דצדיקיא, ודנשין וזכיין דעבדין לגבי קדשא בריה הוא. לגו לגו דאינון היכלין, אית ארבע היכלין טמירין, דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה, ולית מאן דחמי לון. בכוליה יומא אינון בלחודיהון, כמה דאמינא לך, וגוברין אוף הכי.

ובבדל ליליא אתפלילן פלהו כחדא, בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא, בין בהאי עלמא, בין בההוא עלמא. זווגא דההוא עלמא, אתדבקותא דנשמטא בנשמטא נהורא בנהורא. זווגא דהאי עלמא, גופא בגופא. וכלא כמה דאתחזי, זינא בתר זיניה, זווגא בתר זווגא, גופא בתר גופא, זווגא דההוא עלמא, נהורא בתר נהורא. היכלין דארבע אמהן, אקרוין היכלין דבנות בוטחות. ולא זכינא בהו למחמי. זכאה חולקיהון דצדיקיא, גוברין ונוקבי דאזלי בארח מישר בהאי עלמא, וזכאין לכלהו ענוגין דההוא עלמא.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלאה. זווגא דההוא

אפה, לא נמסר לגלות. זיווג אותו עולם נעשה פרי יותר מפרי שנעשה בעולם הזה. בזיווג שלהם, בזיווג אותו עולם, בערגה שלהם כאחד, כשהנשמות נדבקות זו בזו, עושות פרות, ויוצאים אורות מהם ונעשים גרות. והם הנשמות לגרים המתגירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.

ובשמתגיר גר אחד, פורחת מאותו היכל נשמה, ונכנסת תחת פנפי השכינה, ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוף אותו גר ושורה בו, ומאותו זמן נקרא גר צדק. וזהו סוד הכתוב, (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים. מה עץ החיים מוציא נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.

ראש הישיבה אמר, כתוב (בראשית יא) ותהי שרי עקרה אין לה ולד. ממה שאמר ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד? מה זה אין לה ולד? אלא כף אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה בהתדבקות ערגה, שאותם שני צדיקים היו מולידים נשמות לגרים כל אותו זמן שהיו בחרן כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב (שם יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן. נפש עשו ודאי.

שמה רבי שמעון, אמר לו אותו האיש, אי רבי, מה אמר לך, בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש, זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר (שמות כג) יראה כל זכורך. וכשחוזרים, חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה.

יום זה החזירו דברים חדשים,

עלמא, אתעביד איבא (דף קס"ח ע"א) תיר, מאיבא דאתעביד בהאי עלמא. בזיווג דלהון, בזיווג דההוא עלמא, בתיאובתא דלהון כחדא, כד מתדבקן נשמתין דא עם דא, עבדי איבין, ונפקי נהורין מנייהו, ואתעבדי שרגין. ואינון נשמתין, לגיורין דמתגירין, וכל הני עיילין להיכלא חדא.

וכד מתגירא גיורא חדא, פרחא מההוא היכלא נשמתא, ועאלת תחות גדפחא דשכינתא, ונשקת לה, בגין דאיהו איבא דצדיקיא, ומשדרת לה לגו ההוא גיורא, ושראת ביה. ומההוא זמנא, אקרי גר צדק. והיינו רזא דכתיב, (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים. מה אילנא דחיי אפיק נשמתין, אוף הכי צדיק, איבא דיליה עביד נשמתין.

רב מתיבתא אמר, כתיב (בראשית יא) ותהי שרי עקרה אין לה ולד. ממאי דאמר ותהי שרי עקרה, לית אנא יודע דלית לה ולד, מאי אין לה ולד. אלא הכי אמר רב מתיבתא, ולד לא הות מולדא, אבל נשמתין הות מולדא באתדבקותא דתיאובתא, דאינון תרין זפאין הוו מולדיי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן. כמה דעבדין צדיקיא בגן עדן. כמה דכתיב, (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן, נפש עשו ודאי.

חדו רבי שמעון, אמר ליה ההוא גברא, אי רבי, מה אימא לך, בכל ריש ירחי ושבתו ומועדייא וזמנייא, אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלפא קדישא, דכורין ולא נוקבין, כמה דאת אמר (שמות כג) יראה כל זכורך. וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חדתין, ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא.

יבא דא אהדרן מלין חדתין קמי רב מתיבתא,

לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים - צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. שפלים עולים תוף משקל האילן עד שלא יבאו לעולם, וכפי משקלת המשקל כף יש להם בעולם הזה. ראש הישיבה ירד וגלה ממה ששמע למעלה, דבר אחד גלה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יפו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יפו בו ויעלה אור הנשמה, ויאחזו זה בזה להאיר. (שתי גסקאות)

משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיפו בו, אז מאיר אור הנשמה ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוף הנשמה, מהדר מרומם ומשבח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבנו. הרי אז הפל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו עד שיפו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור, ולא עולה בו אור עד שיפו בו, ואז מאיר.

צד האחר רוצה לעשות כף, ומפה ברשעים, וכל מה שמפה, אז (משלי יג) ונר רשעים ידעף. מחרף ומגדף לכל הצדדים ולא יכול להאיר כלל, ואז פתוב (קהלת ב) כי מה האדם שיבוא אחרי המלך. ורוצה להדמות לו ולא יכול. ועל זה (תהלים יא) ה' צדיק יבחן, ומפה בו, ואז מאיר ומתחזק באור. יבחן, פמו שנאמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחן רבי שמעון ונשק לעפר. אמר, דבר דבר אחריו רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוף שרש ועקר הפל.

אמר לו, אי רבי, אי רבי, פשעולים למעלה, פל אותם

על רזין עתיקין, צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא, עד לא ייתון לעלמא, וכפום טקלא דמתקלא, הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא, נחית וגלי ממה דשמע לעילא, מלה חדא גלי ולא יתיר. אעא דלא סליק נהוריה, יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא, יבטשון ביה, ויסלק נהירו דנשמתא, ויתאחדון דא בדא לאנהרא. (תרי גוסחי).

בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה, עד דיבטשון ביה, כדין נהיר נהירו דנשמתא, ואתאחדת בגופא, וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא, מהדר מרומם ומשבח, מצלי צלותיה ובעותיה, מברך למאריה, הא כדין פלא נהיר. בגין דאית גופא, דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא, ולא סליק נהורא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר.

סטרא אחרא, בעי למעבד הכי, ובטש בחייביא, וכל מה דבטש, כדין (משלי יג) ונר רשעים ידעף. מחרף ומגדף לכל סטריין, ולא יכיל לאנהרא כלל, וכדין פתיב (קהלת ב) פי מה האדם שיבוא אחרי המלך. ובעי לאתדמי ליה, ולא יכיל. ועל דא (תהלים יא) יי צדיק יבחן, ובטש ביה, וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן, פמה דאת אמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחין רבי שמעון, ונשיק לעפרא. אמר, מלה מלה אבתרן רדיפנא, מיומא דהוינא, והשתא אשתמודעא לי מלה, מגו שרשא ועקרא דכלא.

אמר ליה, אי רבי, אי רבי, פד סלקין לעילא,

פל אינון רוחין דכורין ונוקבין, בההוא זמנא, שמעין (ס"א פמה) מליין

רוחות זכרים ונקבות באותו זמן
שומעים (במח) דברים חדשים
ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוף
הישיבה, ומחזירים דברים לפני
ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר
על קיומו. כשעולים, מתפשטים
מלבושיהם ועולים. כשיורדים,
מתלבשים בלבושיהם של אותו
גוף.

אי רבי, אי רבי, כמה דברים
חדשים מתוף ראש הישיבה.
אשריו מי שמקטין עצמו בעולם
הזה, כמה הוא גדול ועליון
בעולם ההוא. וכך פתח ראש
הישיבה: מי שהוא קטן - הוא
גדול, ומי שהוא גדול - הוא קטן,
שפתוב (בראשית כג) ויהיו חיי שרה
מאה שנה ועשרים שנה ושבע
שנים. מאה, שהוא חשבון גדול,
פתוב בו שנה, קטן השנים, לאחד
הקטינו. שבע, שהוא חשבון
קטן, הגדילו ורבה אותו, שפתוב
שבע שנים.

בא וראה שלא הגדיל הקדוש
ברוך הוא אלא למקטין. לא
הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי
מי שמקטין עצמו בעולם הזה,
כמה הוא גדול בעלוי באותו
העולם.

בין כך שמעו שירת הזם בקול
נעים שלא שמעו מיום שנבראו,
קול נעים של שירה כאותה
נעימה שהיו אומרים. וכשספמו
(שמות טו) ה' ימלך לעלם ועד, ראו
ארבע דמיות ברקיע, ואחד מהם
גדול ועליון מכלם. ואותו גדול
ועליון מהם עזר קול ואמר,
(ירמיה ב) כה אמר ה' זכרתי לך חסד
נעורייך אהבת פלולתיך וגו'. שט
ברקיע ונגנו, עמד אחר אחריו
ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים
בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו
וגו'. סים ושט ברקיע ונגנו.

פתח האחר ואמר, (שם לח) ושט ברקיע ונגנו.

חדתיך ועתיקיך, נחתיך ועאליך לגו מתיבתא,
ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא, ואיהו אוליף
לון מלה על קיומיה. פד סלקין מתפשטין
מלבושיהון וסלקין. פד נחתי, מתלבשין
בלבושיהון דההוא גופא.

אי רבי, אי רבי, כמה חדתיך מלין מגו רב
מתיבתא. זפאה איהו מאן דאזער גרמיה
בהאי עלמא, כמה איהו רב ועלאה בההוא
עלמא. והכי פתח רב מתיבתא, מאן דאיהו
זעיר, איהו רב. ומאן דאיהו רב, איהו זעיר.
דכתיב, (בראשית כג) ויהיו חיי שרה
מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה
דאיהו חשבון רב, כתיב ביה שנה, זעירו
דשנין, חד אזעיר ליה. שבע, דאיהו חשבון
זעיר, אסגי ליה, ורבי ליה דכתיב שבע שנים.
תא חזי, דלא רבי קדשא בריך הוא, אלא
לדאזעיר. לא אזעיר אלא לדרבי. זפאה
איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, כמה
איהו רב בעלויא בההוא עלמא.

אדהכי שמעו שירתא דימא, בקל נעימו דלא
שמעו מיומא דאתבריו, קל נעימו
דשירתא, כההוא נעימו דהו אמרי. וכד סיימו
(שמות טו) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ארבע
דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מפלהו.
וההוא רב ועלאה מנייהו, אתער קלא ואמר,
(ירמיה ב) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעורייך אהבת
פלולתיך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז, קם
אחרא אבתריה ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים
בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים
ושאט ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר, (ישעיה לה) ישושום מדבר וציה
ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושאט

פתח האחר ואמר, (שם לח) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושט ברקיע ונגנו.

פֶּתַח הָאָחֵר וְאָמַר, (שם מג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאֵךְ יַעֲקֹב וְגו' . (שם) כֹּה אָמַר ה' הַנּוֹתֵן בֵּינִים דָּרֶךְ וּבִמְיֻם עֲזִים נְתִיבָהּ וְגו' , תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַנִּים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו' . סִיּוֹם וְשֵׁט בְּרַקִּיעַ וְנִגְנֹו . אֹז פַּחַד גְּדוֹל וְאִימָה נָפַל עֲלֵיהֶם .

בְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קוֹל הַתְּעוֹרֵר כְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם תְּקִיף כְּאַרְיֵה, גְּבוּרִים כְּנִמְרִים, תִּנּוּ כְבוֹד לְרַבּוֹנוֹכֶם, שְׁכַתּוֹב (שם כה) עַל פֶּן יִכְבְּדוּךָ עִם עֲזוֹ וְגו' . שְׁמַעוּ קוֹל, חֲזִילוֹת וּמְרַפְּבוֹת שְׁהִיוּ אוֹמְרִים, (דְּבַרֵי הַיָּמִים-א כט) לֵךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְגו' , עַד (נַחֲמִיָּה ט) וּמְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה . תִּמְהוּ וְהִלְכוּ . בֵּינָן כֶּף הָאִיר הַיּוֹם, הַחֲזִירוּ רֹאשׁ, וְרֹאוּ כָּל הַמְדַבֵּר מִכֶּסֶה בַּעֲנָנֵי כְבוֹד מְאִירִים, נוֹצְצִים בְּגוֹנִים רַבִּים .

אָמְרוּ זֶה לָזֶה, וְדָאֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּבֵּחַ בַּתְּשׁוּבָתָה שֶׁל דוֹר הַמְדַבֵּר, שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלָם דוֹר עֲלִיוֹן כְּדוֹר זֶה, וְלֹא יִהְיֶה עַד שְׂיָבֵא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ . וְדָאֵי כָּל מַה שֶׁהִרְאָה לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא הִיָּה אֱלֹא בִשְׁבִיל לְהוֹדִיעֵנוּ חֲבִיבוּת רַבּוֹנֵם עֲלֵיהֶם, לְהוֹדִיעַ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֵלֶק טוֹב, וְהֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא . וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּשֵׁיִקִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמֵּתִים, עֲתִידִים אֱלוֹ לַעֲמֹד לַתְּחִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, וְאֵלֶּה הֵם דוֹר הַמְדַבֵּר .

אָמַר לוֹ, הֵאֵם דְּבַר חֲדָשׁ יִדְעַתְּ שְׂאֵנִי מְעֻרְטֵל מִמֶּנּוּ? אָמַר לוֹ, אָמַר . אָמַר, קוֹל הַחֲזוֹר רְצִיטִי לְדַעַת . בֶּן אָדָם נוֹתֵן קוֹל בַּשָּׂדֶה אוֹ בַּמְּקוֹם אַחֵר, וְחֲזוֹר קוֹל אַחֵר וְלֹא יְדוּעַ . אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה כְּמָה קוֹלוֹת הַתְּעוֹרְרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִים הָיוּ לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה . וְכִשְׁיַרְד רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אָמַר, כֶּף פְּרִשׁוּהָ דְבַר

בְּרַקִּיעָא, וְאִגְנִיזִי . פֶּתַח אֵידֶךָ וְאָמַר, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ בּוֹרְאֵךְ יַעֲקֹב וְגו' , (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ הַנּוֹתֵן בֵּינִים דָּרֶךְ וּבִמְיֻם עֲזִים נְתִיבָהּ וְגו' . תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַנִּים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו' . סִיּוֹם וְשֵׁט בְּרַקִּיעָא, וְאִגְנִיזִי . כְּדִין דִּהֲחִילוּ סִגְיָא וְאִמְתַּנִּי נָפַל עֲלֵיהֶוּ .

כִּד הָוָה נָהִיר יְמָמָא, קָלָא אֲתַעֵר כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר, עֲמָא תְּקִיפָא כְּאַרְיֵה, גְּבַרִין כְּנִמְרִין, הָבוּ יָקָר לְמְאִרִיכוֹן . דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) עַל פֶּן יִכְבְּדוּךָ עִם עֲזוֹ וְגו' . שְׁמַעוּ קוֹל חֲזִילִין וּמְשַׁרְיִין דִּהוּוּ אֲמַרִי, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְגו' , עַד וּמְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה . תְּוֹהוּוּ וְאִזְלוּ . אֲדַהֲכִי נָהֵר יְמָמָא, אֲהַדְּרוּ רִישָׁא, וְחַמוּ כָּל מְדַבְּרָא חֲפִי בַּעֲנָנֵי יָקָר, מְנַהֲרוֹן, מְנַצְצוֹן, בְּגוֹנוֹיִן סִגְיָאִין .

אָמְרוּ דָּא לְדָא, וְדָאֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאִשְׁתַּבַּחָא בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּדָרָא דְּמַדְבְּרָא, דְּלֹא הָוָה בְּעֵלְמָא, דְּרָא עֲלָאָה, כְּדָרָא דָּא . וְלֹא יְהֵא עַד דִּיִּיתִי מִלְּפָא מְשִׁיחָא וְדָאֵי כָּל מַה דְּאַחְמִי לָן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוָה, אֱלֹא בְּגִין לְאוֹדְעָא לָן חֲבִיבוּ דְּמְאִרְיָהוֹן עֲלֵיהֶוּ . לְאוֹדְעָא דְּאִית לוֹן חוֹלְקָא טְבָא, וְאִינוֹן בְּנֵי עֲלְמָא דְּאִתִּי . וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי כִּד יוֹקִים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵתִיָּא, זְמִינִין אֲלִין לְאַחְיָא בְּקַדְמִיתָא . כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, וְאֲלִין אִינוֹן דְּרָא דְּמַדְבְּרָא .

אָמַר לִיהָ, אֵי מְלָה חֲדַתָּא יִדְעַת, דְּאִנָּא עֲרִטִירָא כְּהָ . אָמַר לִיהָ אִימָא . אָמַר קָלָא דְּהַדְרָא בְּעֵינָא לְמַנְדַּע . בַּר נֶשׁ יְהִיב קָלָא בַּחֲקָלָא, אוֹ בַּאֲתַר אַחְרָא, וְהַדְרָא קָלָא אַחְרָא, וְלֹא יְדִיעַ . אָמַר לִיהָ, אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, עַל מְלָה דָּא, כְּמָה קָלִין אֲתַעֵרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִין הָווּ קָמִי הַתְּעוֹרְרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִים הָיוּ לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה . וְכִשְׁיַרְד רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אָמַר, כֶּף פְּרִשׁוּהָ דְבַר

רב מתיבתא, וכד נחית רב מתיבתא, אמר, הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקייעא, ורזא יקירא איהי.

הא חזי, תלת קלין אינון, דלא אתאבידו לעלמין, בר קלין דאורייתא וצלזותא, דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקייעין. אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין, ולא אתאבידו. ואינון תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, ההוא קלא משטטא ואזלא באורא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול דבר נש, בשעתא, דנפיק נשמתיה מגופיה, ההוא קלא משטטא ואזלא באורא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול נחש, בשעתא דפשיט משפיה, ההוא קלא משטטא באורא, ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ויקירא. אלין קלין, מה אתעביד מינייהו, ולאן אתר עאלין ושראן. אלין קלין דצערא אינון, ואזלין ומשטטי באורא, ואזלי מסייפי עלמא, עד סייפי דעלמא, ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא, ואתטמרן תמן. וכד (דף קס"ט ע"א) יהיב בר נש קלא, אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש, לא אתער לגבי קלא דבר נש. היאך יתער. במחאה. פד מחי בר נש מחאה אתער קלא דנחש, דאתטמר לגביה ההוא קלא, ולא קלא אתרא. קלא אתער פתר קלא, זינא בטר זיניה.

וער דא ביומא דראש השנה, קול שופר, אתער קול שופר אתרא, זינא בטר זיניה אזלא. ארחיה דנחש לביש איהו, לקטלא ולמחאה, בההוא קלא ממש, לא אתער קלא דהאי נחש, אלא בטר זיניה. ודא איהו, פד בר נש מחי בחוטרא בארעא, וקרי ליה לזיניה, פדין אתער ההוא קלא דנחש, לאתבא

בישיבת הרקיע, וסוד נכבד הוא. בא וראה, שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקייעים. אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא אובדים.

והם השלשה: קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הבן אדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.

אי חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד. אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיהו מקום נכנסים ושורים? אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים בעולם באויר, והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך נקיים ומחלות עפר ונסתרים שם. וכשנותן אדם קול, הם מתעוררים לאותו קול. קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר? במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו.

וער כף ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו הולך. דרך הנחש הוא לרע, להרג ולהכות. באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו. וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול

ההוא קלא דנחש, לאתבא

הַנָּחֵשׁ לְהַשִּׁיב לְמִינּוֹ. וְסוּד זֶה
הוא נִסְתָּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי דְּבַר זֶה
הוא דְּבַר נִסְתָּר, וְתַמְהַנּוּ אִיךָ
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַע דְּבַר זֶה.
אָמַר לוֹ, שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ יָדוּעַ יָדַע,
וְלֹא כָּל כֶּף. אָבֵל מַה שְּׁלֵא יָדַע,
אוֹתוֹ קוֹל מַה תּוֹעֵלֶת יֵשׁ בּוֹ, וְאִיךָ
יֹשֵׁב?

וְרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה כֶּף אָמַר, דְּקָדוּק
זֶה לֹא יָדַע שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי
אוֹתוֹ קוֹל כְּלוּל רוּחַ וְנִפְשׁ, וְהַבֵּל
עֲצָמוֹת מַעֲצָבוֹן בְּשׂוֹר, וּמְשׁוּטֵט
בְּאוֹרִי, וְכֹל אַחַד נִפְרָד זֶה מִזֶּה.
וּכְשֶׁמְגִיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַכְנֵס בּוֹ,
יֹשֵׁב כַּמֵּת. וְכֹל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים
וְקוֹסְמִים יוֹדְעִים מְקוֹמוֹת אֵלּוּ
בְּכַשְׁפֵּיהֶם, וְגוֹחֲנִים לְאֶרֶץ,
וְשׁוֹמְעִים קוֹל זֶה שְׁמַתְחַבְּרִים
אוֹתָם רוּחַ וְנִפְשׁ וְהַבֵּל עֲצָמוֹת,
וּמוֹדִיעִים דְּבַר, וְזֶהוּ (ישעיה כט) אוֹב
מְאָרֶץ. וְעַל זֶה רָדַף שְׁלֵמָה לְדַעַת
מַה נַּעֲשֶׂה מֵאוֹתוֹ קוֹל, וְלֹא יָדַע.
אֲשֶׁרִי חִלְקָהּ, רַבִּי, שֶׁהַבְּרִר לָךְ
דְּבַר אֲמַת.

בְּשִׁבְן אָדָם מַעוֹרֵר קוֹל, מִיָּד
(מִתְחַבְּרִים) מַתְעוֹרֵר אוֹתוֹ קוֹל, וְאִין
לוֹ רְשׁוּת לְהֶאָרִיף יוֹתֵר, אֲלֵא כַּעֲזִין
אוֹתוֹ קוֹל שְׁעוֹרֵר הָאָדָם, וְלֹא
יוֹתֵר. וְאִם הָאָרִיף הָאִישׁ קוֹלוֹ,
הוא לא מְאָרִיף כָּל כֶּף אִתּוֹ, אֲלֵא
לְסוּף הַקּוֹל, מִשׁוּם שְׁלֵא יְכוּל
לְהֶאָרִיף. מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם
שְׁכַשְׁוִיצָא בִּתְחִלָּה, מִתְאָרִיף
מִסוּף הַעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.
וְכַעַת שְׁנַכְנֵס לְשֵׁם, לֹא יְכוּל
לְהֶאָרִיף קוֹל, שֶׁהָרִי אִין לוֹ מְקוֹם
לְהַתְפַּשֵּׁט שֵׁם כַּבְּתִחְלָה.

שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֲלֵמְלֵא
לֹא זִכִּיתִי לְשִׁמְעַ אֲלֵא דְּבַר זֶה -
דִּי לִי לְהִיּוֹת שְׁמַח שְׁזַכִּיתִי לְשִׁמְעַ
דְּבַר אֲמַת שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. אָמַר
לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲלֵמְלֵא יָדַעַתְּ
חֲדוּת דְּבַרִּי אוֹתוֹ עוֹלָם לְפָנַי רַאשׁ

לְזַיְנִיהָ. וְרָזָא דָּא אִיהוּ טְמִירוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי מְלָה דָּא מְלָה סְתִימָא
היא. וְתוֹוהֵנָּא אִיךָ שְׁלֵמָה מְלָפָא לֹא יָדַע
מְלָה דָּא. אָמַר לִיהָ, שְׁלֵמָה מְלָפָא מְנַדַּע יָדַע,
וְלֹא כָּל כֶּף. אָבֵל מַה דְּלֹא יָדַע, הֵהוּא קָלָא
מַה תּוֹעֵלֶתָא אִית בָּהּ, וְהִיךָ יִתְבָּא.

וְרַב מְתִיבְתָא הָכִי אָמַר, דְּקָדוּקָא דָּא לֹא יָדַע
שְׁלֵמָה מְלָפָא, דְּהָא הֵהוּא קָלָא, אִיהִי
כְּלִילָא רוּחָא וְנִפְשָׁא, וְהַבֵּל גְּרָמִי מַעֲצָבוֹנָא
דְּבִשְׂרָא, וּמְשֻׁטֵטָא בְּאוֹרִיא, וְכֹל חַד מִתְפַּרְשׁ
דָּא מִן דָּא. וְכַד מְטָא לְהֵהוּא אֲתֵר דְּעָאל בֵּיהָ,
יִתְבָּא כְּמִיתָא. וְכֹל אֵינוֹן חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין יָדַעִין
אֲתֵרִין אֲלִין בְּחֲרָשִׁייהוּ, וְגַחְנִין לְאֶרְעָא,
וְשְׁמַעִין קָלָא דָּא, דְּמִתְחַבְּרוֹן אֵינוֹן רוּחָא
וְנִפְשָׁא, וְהַבֵּל דְּגְרָמִי, וְאוֹדְעִין מְלָה. וְדָא אִיהוּ
(ישעיה כט) אוֹב מְאָרֶץ. וְעַל דָּא רָדִיף שְׁלֵמָה,
לְמַנְדַּע מַה דְּאֲתַעְבִּיד מִהֵהוּא קָלָא, וְלֹא יָדַע.

זַכָּאָה חוֹלְקָהּ רַבִּי, דְּאֲתַבְּרִיר לָךְ מְלָה דְּקָשׁוּט.
בַּד בַּר נֵשׁ אֲתַעַר קָלָא, מִיָּד (מִתְחַבְּרוֹ) אֲתַעַר הֵהוּא
קָלָא, וְלִית לִיהָ רְשׁוּ לְאֶרְכָּא יִתִּיר. אֲלֵא
כַּעֲזִין הֵהוּא קָלָא, דְּאֲתַעַר בַּר נֵשׁ, וְלֹא יִתִּיר.
וְאִי אָרִיף בַּר נֵשׁ קָלִיהָ, אִיהוּ לֹא אָרִיף כָּל כֶּף
בְּהַדְרִיהָ, אֲלֵא לְסוּפָא דְּקָלָא, בְּגִין דְּלֹא יְכִיל
לְאֶרְכָּא. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּכַד נִפְקָא
בְּקַדְמִיתָא, אֲתַאָרִיף מְסִיפִי עֲלֵמָא עַד סִיפִי
עֲלֵמָא, וְהִשְׁתָּא דְּעָאל תַּמָּן, לֹא יְכִיל לְאֶרְכָּא
קָלָא, דְּהָא לִית לִיהָ אֲתֵר לְאֲתַפְּשָׁא תַּמָּן
כַּדְבְּקַדְמִיתָא.

חֲדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֲלֵמְלֵא לֹא זִכִּינָא
לְמִשְׁמַע, אֲלֵא מְלָה דָּא, דִּי לִי, לְמַהוּי
חֲדִי, דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין דְּקָשׁוּט, דְּהֵהוּא
עֲלֵמָא. אָמַר לִיהָ, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא. אֲלֵמְלֵא
יָדַעַת חֲדוּהָ דְּמִלִּין בְּהֵהוּא עֲלֵמָא קָמִי רַב

מְתִיבְתָא, תְּהָא חֲדֵי יְתִיר.

אָמַר לִיה, מָאֵי חֲדוּשָׁא הָוָה הַשְּׁתָּא, כַּד אָתִית לְגַבֵּי. אָמַר, רַב מְתִיבְתָּא פְּתַח וְאָמַר, (בראשית מו) וַיֹּסֶף יִשְׁרָאֵל יָדוֹ עַל עַיְנָיִךְ. חֲדוּהָ הוּא. אָמַי סְתִימוּ דְעַיְינִין לְמִיתָא. בְּגִין דְעַיְינִין, גְּוֹנִין דְהָאֵי עֲלָמָא אֵינוּן, וְחִיזוּ וַדִּיּוּקְנָא דְהָאֵי עֲלָמָא בְּהוּ, אִיהוּ אֶסְתִּים מְנִיָּה הָאֵי עֲלָמָא, חִיזוּ דְהָאֵי עֲלָמָא. אֶסְתִּימוּ עַיְנוֹי, כֹּל חִיזוּ דְהָאֵי עֲלָמָא, הָא אֶתְחַשְׁף מְנִיָּה. וְחֲשָׁכִין מְנִיָּה חִיזוּ דְעַיְנוֹי, לִית לִיה חִיזוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, מִתְמָן וּלְהֵלָאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָאוּת תְּקוּנָא דְקַדְמָאֵי, וְחֲכַמְתָּא דְלְהוֹן יְתִיר מִמְּלֶאכִין קַדִּישִׁין.

אָמַר לִיה, יוֹסֵף אָמַי יִשְׁרָאֵל יָדוֹ מִכָּל בְּנוֹי. וְאֵי תִימָא עַל בְּשׂוּרָה דִּילִיָּה, מִיבְעֵי לִיה וַיֹּסֶף חֵי תְרָאָה. אָמַר לִיה יִשְׁרָאֵל יָדוֹ בְּגִין דְרַחֲמֵי דִילִיָּה הָוָה, וּבְגִין כֶּף דָּא אֶסְתִּים מִינִיָּה נְהִירוּ דְהָאֵי עֲלָמָא, וְדָא נְטִיל לִיה. מָאֵן דְאֶסְתִּים עַיְנוֹי, רַחֲמֵי דִילִיָּה אַחֲזִי הֲכִי: חִיזוּ דִילָךְ דְהָאֵי עֲלָמָא אֶתְאַבִּיד, הָא אָנָּא חִיזוּ דִילָךְ בְּאַתְרָךְ. מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה יִתְתַקְנוּן לָךְ חִיזוּ אַחְרָא, דְהָהוּא עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה אֶתְהַנִּי הָאֵי לְמִיתָא, וּמַה תּוֹעֲלֶתָ אִית לִיה בְּהָאֵי. מָאֵן דִּיבְעֵי לְמִשְׁאֵל יוֹמָא מַה דְאַצְטְרַךְ לְאַפְקָחָא עַיְנוֹי, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְעַדִּין אֲזֻדְמַן אִיהוּ, לְאַתְבָּא לְחִיזוּ דְהָאֵי עֲלָמָא כַּדְבְּקֶדְמִין.

אָמַר לִיה אֵי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, וְדָאֵי אֵי לָא אֶסְתִּים מְנִיָּה כֹּל חִיזוּ דְהָאֵי עֲלָמָא, וְלָא אֶתְאַבִּיד כֹּלָא מְנִיָּה, לָא לְהוֹי לִיה חִיזוּ וְחֻלְקָא דְהָהוּא עֲלָמָא. עֲלָמָא דָּא, בְּהַפּוּכָא אִיהוּ מִהָהוּא עֲלָמָא דְאָנָּן בֵּינָה, דְבִזְמַנָּא דְתַחֲחִיית מִתְיָא, אֶפִּילוּ כְּחוּטָא דְשַׁעְרָא לָא הָוָה

הַיְשִׁיבָה, תְּשַׁמַּח יוֹתֵר. אָמַר לוֹ, מַה חֲדוּשׁ הָיָה כַּעַת כְּשִׁבַּאתְ אֵלַי? אָמַר, רַאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּתַח וְאָמַר, (בראשית מו) וַיֹּסֶף יִשְׁרָאֵל יָדוֹ עַל עַיְנָיִךְ. חֲדוּהָ הִיא. מַדּוּעַ סְתִימַת הַעַיְנִים לְמַת? מִשּׁוּם שְׁהַעַיְנִים הֵן גְּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִרְאֵה וּדְמוּת הָעוֹלָם בְּהֵן. הוּא נִסְתָּם מִמְּנוּ עוֹלָם הַזֶּה וּמִרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה, נִסְתָּמוּ עַיְנוֹי. כֹּל מִרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה נִחְשַׁף מִמְּנוּ, וְנִחְשַׁכוּ מִמְּנוּ מִרְאֵה עַיְנוֹי, אֵין לוֹ מִרְאֵה בְּעוֹלָם הַזֶּה מִשֶּׁם וְהֵלָאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נָאָה תְקוּן הַקַּדְמוֹנִים, וְחֲכַמְתָּם יְתֵרָה מִמְּלֶאכִים קַדוּשִׁים.

אָמַר לוֹ, לְמַה יוֹסֵף יִשְׁרָאֵל יָדוֹ מִכָּל בְּנוֹי? וְאֵם תֹּאמַר עַל בְּשׂוּרָה שְׁלוֹ, צְרִיף לֹאמַר וַיֹּסֶף חֵי תְרָאָה. אָמַר לוֹ יִשְׁרָאֵל יָדוֹ, מִשּׁוּם שְׁאֵהֲבַתּוּ הִיָּה, וּמִשּׁוּם כֶּף זֶה נִסְתָּם מִמְּנוּ אוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶה לְקַח אוֹתוֹ. מִי שְׁסוּתָם עַיְנוֹי, אֵהוּבוּ מִרְאֵה כֶּף: מִרְאֵה שְׁלֶךְ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה אָבֵד, הַרְגִּי מִרְאֵה שְׁלֶךְ בְּמִקוּמָךְ. מִכָּאֵן וְהֵלָאָה יִתְקַנּוּ לָךְ מִרְאֵה אַחַר שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה הִנָּאָה זוֹ לְמַת, וּמַה תּוֹעֲלַת יֵשׁ לוֹ בְּזוּהָ? מִי שְׁיִרְצָה לְשַׁאֵל יוֹם מַה שְׁהַצְטְרַךְ לְפַקַח עַיְנוֹי, בְּשִׁבִיל לְהַרְאוֹת שְׁעַדִּין הוּא מְזַדְמָן לְהַשִּׁיב לְמִרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה כְּמִקְדָּם.

אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד קַדוּשׁ, וְדָאֵי אֵם לֹא נִסְתָּם מִמְּנוּ כֹּל מִרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא נֶאֱבָד מִמְּנוּ הַכֹּל, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִרְאֵה וְחֻלְקָא שֶׁל הָעוֹלָם הַהוּא. עוֹלָם זֶה הוּא בְּהַפּוּף מֵאוֹתוֹ עוֹלָם שְׁאָנּוּ בוּ, שְׁבִזְמַן תַּחֲחִית הַמַּתִּים אֶפִּילוּ כְּחוּט הַשַּׁעְרָה לֹא יִהְיֶה מִמְּעַשֵׂה הָעוֹלָם

מְעוֹבְדָא דְהַאי עֲלָמָא, דְכָלָא אַתְאַבִּיד
בְּקַדְמִיתָא, (טָלָא בְּטִיל לִיה, וְנִשְׁוִי לִיה) בְּהֵוּא (ד) קס"ט
ע"ב) טָלָא (בְּקַדְמִיתָא) וְיִתְעַבֵּר מִנִּיה כָּל זֹהֲמָא,
וּלְבַתֵּר יִתְעַבִּיד בְּחַמִּירָא דָא, וּמִנִּיה יִתְעַבִּיד
גּוֹפָא בְרִיָּה חֲדָתָא, כִּן הִכָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָנָא דְאַתּוֹן
מְלוּבָשִׁין תַּמָּן, בְּלָבוּשׁ יָקָר, דְּגּוֹפָא
דְּכִיָּא קְדִישָׁא. אִי הָוּה בְּגוּוֹנָא דָא בְּהַאי עֲלָמָא,
בִּר נָשׁ דְּאַתְחֲזִי בְּהֵוּא גּוֹפָא, כְּגוּוֹנָא דְאַתּוֹן
קַיִימִין בְּהֵוּא עֲלָמָא.

אָמַר לִיה, מְלָה דָא שְׁאִילוּ קַמִּי רַב מְתִיבְתָא,
תְּרִין עוֹלִימִין דְּאַתְלָבְשׁוּ בִּינָנָא, בְּתֵר
דְּסַבְלוּ צַעֲרָא עַל חוּבָא, דְּלָא אַתְחֲזִי לְגַלְגָּא,
וְשְׁאִילוּ דָא קַמִּי רַב מְתִיבְתָא. וְאִיהוּ אָמַר,
דְּהָא הָוּה בְּהַאי עֲלָמָא הִכִּי. מְנַלְן. דְּכְתִיב, (אֶסְתֵּר
ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת,
אַתְלָבְשַׁת בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא דְּהֵוּא עֲלָמָא.
מְלָכוֹת: דָּא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּהָא מְלָכוֹת
שְׁמִיא, נְשִׁיב רוּחָא, מֵהֵוּא רוּחָא דְּאֹיֶרָא
דְּהֵוּא עֲלָמָא, וְאַתְלָבְשָׁא בִּיה אֶסְתֵּר.

וְכַד עָאלַת קַמִּי מְלָפָא אַחַשְׁוֵרוּשׁ, וְחַמָּא הֵוּא
לְבוּשָׁא דְנִהוּרָא, דִּיּוֹקְנָאָה אֲדַמִּי לְמִלְאָךְ
אַלְהִים. פְּרַחָה מִנִּיה נִשְׁמַתָּא לְפּוּם שַׁעֲתָא.
מְרַדְכִי אוּף הִכִּי, דְּכְתִיב (אֶסְתֵּר ה) וּמְרַדְכִי יֵצֵא
מִלְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוּשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת,
וְדַאי, דִּיּוֹקְנָא דְּהֵוּא עֲלָמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
(אֶסְתֵּר ט) כִּי נָפַל פַּחַד מְרַדְכִי עֲלֵיהֶם. פַּחַד מְרַדְכִי,
וְלֹא פַחַד אַחַשְׁוֵרוּשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה
מְתִיקִין אֵינוֹן מְלִין, זְכָאָה חוּלְקִי, וְהָא יִדְעָנָא
דְּצַדִּיקָיָא (ס"א בְּה"א) בְּהֵוּא עֲלָמָא, מְתִלְבָּשֵׁן
בְּלָבוּשָׁא דְּאֶקְרִי לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְהִכִּי הוּא
וְדַאי.

אָמַר לִיה, אֹיֶרָא דְגַן עֵדֶן, נְשִׁיבוּ דְרוּחַ קְדָשָׁא

הַזֶּה, שֶׁהִכָּל נֶאֱכָד בְּהַתְחִלָּה (הַטַּל
יִבְטַל אוֹתוֹ וְיִשִּׁים אוֹתוֹ) בְּאוֹתוֹ הַטַּל
(בְּהַתְחִלָּה), וְיַעֲבֹר מִמֶּנּוּ כָּל זֹהֲמָה,
וְאַחַר כֵּן יַעֲשֶׂה כַחמִץ זֶה, וּמִמֶּנּוּ
יַעֲשֶׂה הַגּוֹף בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, כִּן
כָּאן.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָתִי
שְׁאַתֶּם מְלָבָשִׁים שָׁם בְּלָבוּשׁ
נִכְבָּד שֶׁל גּוֹף זֶה קְדוֹשׁ. הָאֵם הִיָּה
כְּמוֹ זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אָדָם שְׁנוֹרָאָה
בְּאוֹתוֹ גּוֹף כְּמוֹ שְׁאַתֶּם עוֹמְדִים
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם?

אָמַר לוֹ, דְּכַר זֶה שְׁאֵלוֹ לְפָנַי רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, שְׁנֵי עֲלָמִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ
בִּינֵינוּ אַחַר שֶׁסָּבְלוּ צַעַר עַל חַטָּא
שֶׁלֹּא נָתַן לְגַלוֹת, וְשְׁאֵלוֹ זֶה לְפָנַי
רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, וְהוּא אָמַר שְׁזֵה
הִיָּה כִּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִנֵּין לָנוּ?
שְׁכַתוּב (אֶסְתֵּר ה) וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת,
הַתְלַבְּשָׁה בְּאוֹתָהּ דְּמוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם הַהוּא. מְלָכוֹת - זוֹ רוּחַ
הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהָרִי מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
נוֹשְׁבַת רוּחַ מְאוֹתָהּ רוּחַ הָאֹיֶר
שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְכֵן הַתְלַבְּשָׁה
אֶסְתֵּר.

וּבְשִׁנְכֻנְסָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ
אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְרָאָה אוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל
אוֹר, דְּמוֹתָהּ נְדַמְתָּה לְמִלְאָךְ
אַלְהִים, וּפְרַחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמַתוֹ לְפָנַי
שַׁעֲתָא. מְרַדְכִי גַם כֵּן, שְׁכַתוּב (שם)
(ה) וּמְרַדְכִי יֵצֵא מִלְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
בְּלָבוּשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת
וְדַאי, דְּמוֹת שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְעַל
זֶה כְּתוּב (שם ט) כִּי נָפַל פַּחַד מְרַדְכִי
עֲלֵיהֶם. פַּחַד מְרַדְכִי, וְלֹא פַחַד
אַחַשְׁוֵרוּשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
כְּמָה מְתוּקִים דְּכָרִים אֵלוֹ. אֲשֶׁרִי
חֲלָקִי. וְהָרִי יִדְעָתִי שְׁצַדִּיקִים (בְּה"א)
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם מְתִלְבָּשִׁים בְּלָבוּשׁ
שְׁנוֹרָאָה לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְכִן הוּא
וְדַאי.

אָמַר לוֹ, אֹיֶר גַּן עֵדֶן, נְשִׁיבַת
רוּחַ הַקְּדוֹשׁ הֵם, וְכוּ מְתִלְבָּשִׁים

אינון, ומתלבשן ביה צדיקיא, פגוונא דהו
בהאי עלמא. ולבתר, רוח קדשא שראת, על
רישא דכל חד וחד. ואתעטר ואתעבידא ליה
עטרא. וכן הוה למרדכי, דכתיב בלבוש
מלכות, דיוקנא דהוה עלמא. ולבתר ועטרת
זהב גדולה, דא עטרת, דשריא על רישיהון
דצדיקיא בהוה עלמא. פד קבילו ישראל
אורייתא, פגוונא דא הוה להון. עד דחבו,
דכתיב בהו, (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את
עדים מהר חורב. אתפשטו מהוה לבושא.

וכן פתיב ביהושע פהנא רפא, (זכריה ג) הסירו
הבגדים הצואים מעליו. וכתיב
וילבישוהו בגדים, אלין לבושין דהוה
עלמא. מהכא מלין קדמאין. ומחכא, דכל
זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא
בקיומא, לא אתלבש רוחא בלבושא דהוה
עלמא. דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו
בקדמיתא. ולבתר וילבישוהו בגדים. ומלאך
יי עומד, מהו עומד. אלא דא היא עטרא,
דאקרי מלאך יי, דקיימא על רישיהון
דצדיקיא ודא איהו עומד. עומד על רישא
לעילא. לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר.
תרון גופין פחדא, לא יכלין למיקם, פל זמנא
דהאי קיים, רוחא לא מקבלא אתרא.
אתעבר דא, הא אתרא זמינא מיד, ודאי, דא
נפיק, ודא עאל. פגוונא דיצר טוב ויצר רע
בהאי עלמא לא בעי קדשא ברין הוא
דתרווייהו יקומון פחדא.

אמר ליה, תוהנא על מה דכתיב, (זכריה ג)
והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי
יהושע בן יהוצדק פך, שאר בני עלמא על
אחת פמה וכמה. אמר ליה, חסידא קדישא,
פמה טמירין סתימין מלין אלין, (אמר ליה) אף

הצדיקים כמו שהיו בעולם הזה.
ואחר כך רוח הקדש שורה על
ראש כל אחד ואחד, ומתעטר
ונעשית לו עטרה. וכך היה
למרדכי, שכתוב (שם ח) בלבוש
מלכות, דמות אותו העולם. אחר
כך ועטרת זהב גדולה - זו עטרת
שורה על ראשי הצדיקים
באותו עולם. פשקבלו ישראל
תורה, כמו זה היה להם עד
שחטאו, שכתוב בהם (שמות לג)
ויתנצלו בני ישראל את עדים
מהר חורב. התפשטו מאותו
לבוש.

וכן פתוב ביהושע פהן גדול,
(זכריה ג) הסירו הבגדים הצואים
מעליו. וכתוב וילבישוהו בגדים,
אלו לבושי העולם ההוא. מכאן
דברים ראשונים. ומכאן, שכל
זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר
בקיימו, לא מתלבש רוח בלבוש
אותו עולם, שכתוב ויסירו
הבגדים הצואים מעליו -
בהתחלה, ואחר כך - וילבישוהו
בגדים. ומלאך ה' עמד. מה זה
עמד? אלא זוהי עטרה שנקראת
מלאך ה', שעומדת על ראשי
הצדיקים. וזהו עמד, עומד על
הראש למעלה לאחר

שמתלבשים בלבוש פבוד זה.
שני גופים פאחד לא יכולים
לעמד. פל זמן שזה קיים, הרוח
לא מקבלת אחר. העבר זה, הרי
אחר מזמן מיד ודאי. זה יוצא
וזה נכנס. כמו שיצר טוב ויצר
בעולם הזה לא רוצה הקדוש
ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.
אמר לו, תהינו על מה שכתוב,
והשטן עמד על ימינו לשטנו. וכי
יהושע בן יהוצדק פך, שאר בני
העולם על אחת פמה וכמה. אמר
לו, חסיד קדוש, פמה טמירים
נסתרים הדברים הללו. (אמר לו)
אף על גב שהחברים יודעים

בְּדַבְרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם, לֹא יְכוּלִים
לְדַעַת בְּסוּדוֹת הַלֵּל.

אָמַר לוֹ, כִּי־נִשְׁבַּח אָדָם בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם, מִה תוֹעֵלֶת יֵשׁ לְאוֹתוֹ שְׁטֵן
לְהִשְׁטִינּוֹ? וְלֹא דִי לוֹ שֶׁהוּצִיא
נִשְׁמָתוֹ מִמְנוֹ וְהִרְג אוֹתוֹ! אָמַר
לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁר־י חֲלָקָךְ.
בֹּא וְרֵא, תְּאוֹת הַשְּׁטֵן לֹא הֵיחָה,
אֲלֵא כְּדֵי שְׁלֵא יתְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ צְדִיק
בְּלְבוּשׁ וְךָ קְדוֹשׁ, שְׁפִינֵן שְׂרוּאָה
אוֹתוֹ שְׁטֵן שְׁלִבּוֹשׁוֹ נִדְחָה וְלֹא
נִחָשֵׁב, עַל כֶּף מַסָּה אוֹתוֹ. מִה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאִם יתְלַבֵּשׁ
בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבֵּד, מִיַּד לְבוּשׁ
הַזְהָמָה וּמַעֲשֵׂה אוֹתוֹ שְׁטֵן
יִתְבַטֵּל וַיַּעֲבֹר מִהָעוֹלָם, וְלֹא נוֹחַ
לוֹ לִשְׁטֵן.

וְעוֹד, שְׁכָכַל זְמַן שְׁלֵא הִתְלַבֵּשׁ,
פּוֹקֶדֶת הַרוּחַ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף
שֶׁהַזְהָמָה שְׁלוֹ, וְנוֹחַ לוֹ לִשְׁטֵן.
וְכִי־נִשְׁבַּח הַתְּלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ
נִכְבֵּד, הָרִי הַתְּבַטְלוֹ גּוֹנֵי יַצֵּר הָרַע
וְהַגּוֹף שְׁלוֹ, וְאִין לוֹ זְכָרוֹן עִמּוֹ
לְעוֹלָמִים.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁאֲנִי פּוֹקֶדִים בְּתֵי
הַקְּבֻרוֹת בְּרֵאשׁ כֹּל לִילָה - לֹא
עַל הַגּוֹף, אֲלֵא עַל הַנֶּפֶשׁ (שְׁהוֹלֶכֶת
מִיֶּרֶט לַח). שֶׁהָרִי כֹל זְמַן שֶׁהַבֶּשֶׂר
קָיָם, הַרוּחַ פּוֹקֶדֶת עַל הַנֶּפֶשׁ,
וְהַנֶּפֶשׁ פּוֹקֶדֶת עַל הַגּוֹף. אֲבָל
עַכְשָׁו פְּקוּדוֹנָהּ הוּא לְנֶפֶשׁ, שֶׁהִיא
שׁוֹכֶכֶת, וְנִשְׁאַרְת שׁוֹכֶכֶת תּוֹךְ
הַעֲצָמוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה בְּרֵאשׁ כֹּל
לִילָה פְּקוּדוֹן הַרוּחַ לְנֶפֶשׁ, וְלֹא עַל
הַבֶּשֶׂר.

אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, בֹּא אֲגַלֶּה לְךָ דְּבַר
נִסְתָּר. בְּנִינֵן גּוֹף הָאָדָם כֶּף הוּא:
הַרוּחַ מֵעַם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הַנֶּשְׁמָה
מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים. כִּי־נִשְׁבַּח הַרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ נִתְּנָה פֶת, מִיַּד מְרַבְּבוֹתָיו
נוֹתְנִים כְּחֵם. כְּחֵם הוּא עֲצָמוֹת
וְאִיבָרִים. כְּלָם מִצְדָּם, וְתִקּוּנָם זֶה
עַל זֶה. הַסֵּטְרָא אֲחֵרָא נּוֹתְנַת
בֶּשֶׂר, וּמַצְדָּה בֹּא הַבֶּשֶׂר, וְלֹא דְבַר

עַל גַּב דְּחִבְרֵיָא יַדְעִין בְּמַלְיָן דִּהְהוּא עֲלָמָא,
לֹא יְכַלִּין לְמַנְדַּע בְּרַזִּין אֵלִין.

אָמַר לִיה, כִּי־נִשְׁבַּח בְּהוּא עֲלָמָא, מִה
תוֹעֵלֶתָא אִית לְהוּא שְׁטֵן לְאַסְטָאָה
לִיה, וְלֹא דִי לִיה דְּאַפִּיק נִשְׁמָתִיה מִנִּיה, וְקָטִיל
לִיה. אָמַר לִיה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, זְכָאָה
חוֹלְקָךְ. תָּא חֲזִי תִיאוּבָתָא דְשְׁטֵן לֹא הָוָה, אֲלֵא
בְּגִין דְּלֹא יתְלַבֵּשׁ הוּא זְכָאָה בְּלְבוּשָׁא דְכִיָּא
קְדִישָׁא, דְּכִי־נִשְׁבַּח הוּא שְׁטֵן, דְּלְבוּשָׁא
דִּילִיה אֲתִדְחִיא, וְלֹא אֲתַחֲשִׁיב, עַל דָּא אֲסִטִּי
לִיה. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִי אֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּא
לְבוּשׁ יָקָר, מִיַּד לְבוּשָׁא דְזוּהָמָא, וְעַבְדִּדְתָּא
דִּהְהוּא שְׁטֵן, יִתְבַטֵּל וַיַּעֲבֹר מִעֲלָמָא, וְלֹא נִיחָא
לִיה לִשְׁטֵן.

וְתוֹ, דְּבְכָל זְמַנָּא דְלֹא אֲתַלְבֵּשׁ, פְּקֻדָּא רוּחָא
לְהוּא גּוֹפָא דְזוּהָמָא דִּילִיה, וְנִיחָא לִיה
לִשְׁטֵן. וְכִי־נִשְׁבַּח דְּאַתְלַבֵּשׁ (דְּרַק"ע ע"א) בְּהוּא לְבוּשׁ
יָקָר, הָא אֲתַבְטִיל גּוֹוִנֵי דִי־צָרָא בִישָׁא, וְגוֹפָא
דִּילִיה, וְלִית לִיה דּוּכְרָנָא בְּהִדְיָה לְעֵלְמִין.

וְאִי תִימָא, דְּאָנֵן פְּקֻדִין לְבִי קְבָרֵי בְּרִישׁ כֹּל
לִילָיא, לָאו עַל גּוֹפָא אֲלֵא עַל נֶפֶשָׁא. (דְּאִילָא
עֲרִיבָדָה) דְּהָא כֹּל זְמַנָּא דְּבִשְׂרָא קִיָּמָא, רוּחָא
פְּקֻדָּא עָלָה דְּנֶפֶשָׁא, וְנֶפֶשָׁא פְּקֻדָּא לְגוֹפָא.
אֲבָל הַשְׂתָּא, פְּקֻדוֹנָא דִילָן אִיהוּ לְנֶפֶשָׁא,
דְּאִיהִי מִשְׁתַּפְּכָא. וְאַשְׁתְּאַרְת בְּשִׁכּוּכֵי גּוֹ גְרָמִי.
וּבְגִין כֶּף, בְּרִישׁ כֹּל לִילָיא, פְּקֻדוֹנָא דְרוּחָא
לְנֶפֶשָׁא, וְלֹא עַל בִּשְׂרָא.

אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, תָּא וְאֲגַלִּי לְךָ מְלָה סְתִימָא.
בְּנִינָא דְּגוֹפָא דְבַר נִשׁ הָכִי הוּא, רוּחָא מֵעַם
רוּחָא דְקוּדְשָׁא. נִשְׁמָתָא מִגּוֹ אִילָנָא דְחַיִּי. כִּי־נִשְׁבַּח
דְּרוּחָא קְדִישָׁא, יְהִב חֵילָא, מִיַּד רְתִיכִין דִּילִיה.
יְהִיבִין חֵילִיָּהּ. חֵילָא דְלַהוֹן, גְּרָמִי וְשִׁיפִין.
כִּלְהוֹ מַסְטָרָא דְלַהוֹן, וְתִקּוּנִיָּהּ דָּא עַל דָּא.

אחר. מרפכותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר. אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם? עור שנמשך על הפל כמוהם.

אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות אלו: אש ומים ואויר ועפר, להגן על אלה ולכסות על הפל. אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן, והתבטל. רוח הקדש ומרפכותיה, חלקם קינם. רוח הקדש, רוחו קינם והנשמה עולה. מרפכות רוח הקדש עצמותיהם קימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ, ובשר לא כתוב בו כך.

וכך זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמך. ועל זה כתוב, (איוב א) יכל בשרו מרואי ושפו עצמתיו לא ראו. מאותו מראה שטן שעומד להשטין שלא יכול, פיון שיכל בשרו. ושפו עצמתיו לא ראו, לא ראוים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם, פיון שזו כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו.

לאחר שמתעפל הבשר הרי לא יתבע דין ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם. אמר רבי שמעון, כעת ידעתי דברים על תקונם, ודאי נאה הוא לו לקטרג.

אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינד והתקן עצמך. אם תרצה לרעת

סטרא אחרא יתבת בשרא, ומסטרא דילה, אתיא בשרא, ולא מלה אחרא. רתיכין דילה, יתבין כל אינון גידין וערקין, לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יתבי חילייהו, שמיא יתבי חילייהו, ומאן אינון. עור דאתמשך על פלא. כגוונא דלהון.

לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא, ויתבי ארבעה יסודי אלין: אשא, ומיא ואוירא, ועפרא. לאגנא על אלין, ולחפאי על פלא. לבתר, כל חד נוטיל חולקיה דיהב, ואתבטל. רוחא דקודשא, ורתיכין דיליה, חולקיהו קיימא. רוחא דקודשא, רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא, גרמין דלהון קיימין. ועל דא חשיבו דגופא, גרמין הוו. ובגין כך פתיב, (ישעיה נח)

ועצמותיך יחליץ, ובשרא לא כתיב ביה הכי. וכך זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיימא, ההוא שטן קיימא לאסטנא.

אתאביד בשרא, לית ליה רשו לאסטנא, דהא לית ליה על מה דיסתמך. ועל דא פתיב, (איוב א)

יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטנא, דלא יכיל, פיון דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא אתחזון לקרבא לגביה, דלית ליה בהון חולקא, פיון דשף כל חד וחד מדוכתיה, לא תבע עלייהו, ולא קאים לאסטנא בגינייהו. לבתר דבשרא מתעפלא, הא לא יתבע דינא, ולא קאים לאסטנא, דהא לית ליה על

מה דיסתמך, ולא אדכר לבר נש בשום מלה דעלמא. אמר רבי שמעון, השתא ידענא מלין על תקונייהו, ודאי יאות הוא ליה לאסטנא. אמר ליה רבי (שמעון), חגור זינד, ותקין גרמך,

אי תבעי למנדע מלין דשארית. או אי תשאל בהני מלין, אימא לי.

דְּבָרִים שֶׁהַתְּחִלָּה, או אם תשאַל
בְּדְבָרִים הָאֵלֶּה, אָמַר לִי. אָמַר לוֹ,
וַדַּאי, הֲרִי יַדְעֵתִי שְׂאֵשְׁתִּי מִתּוֹ,
שֶׁלֹּא יַדְעֵתִי מִמֶּנָּה כָּלוּם.

וְהַחֲבָרִים יוֹדְעִים. נִשְׁיָם מָה
הַטַּעַם דַּעְתָּן קִלְהָ?

אָמַר לוֹ, הַדַּעַת בָּאָה בְּשֵׁשׁ
דְּרָגוֹת, וְכָל אַחַת לּוֹקַחַת חֵלְקָה,
מִה שֶׁנִּשְׁאָר, הוּא קֵל. אֲבָל נִכְבְּדָה
זוֹ, אִם לֹא שְׂאֵשֶׁת כִּסְלוֹת
מִשְׁתַּתְּפֶת בָּהּ, בְּדָבָר זֶה אֵל
תִּשְׁאָל, שֶׁהֲרִי יַדְעֵתִי שֶׁלֹּא עַל
אֲשֶׁתְּךָ שְׂאֵלְתָּ, אֲלֵא עַל מָה
שִׁפְתּוֹב, (ישעיה טז) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל
עָב קֵל. וְאוֹתוֹ עָב קֵל נִקְרָא דַּעַת,
מֵאוֹתָהּ כֵּלָּה יֵרָאֵת ה', וְהִיא
עוֹמְדַת בְּאֲמֻצָּע כְּמוֹ שְׂדַעַת
עֲלִיּוֹנָה, אֲבָל (ועל טז) נִקְרָאֵת קֵל.
וְהֲרִי יַדְעֵתִי שְׂאֵלְתְּךָ מֵהִי.

אֲבָרְ הַתָּר וְחָגַר כְּלֵי זִינְךָ וַיִּקְשֶׁר
קִשְׁרֶךָ, שֶׁהֲרִי זְמַן הוּא לְגִלּוֹת כְּמוֹ
שֶׁהַתְּחִלָּת אֵת הַמַּעֲשֶׂה. שְׁעַל פְּנֵי
רֹחַב הַבַּיִת אוֹלָם הַעֲזָרָה לְפָנִים.
בְּעֲזָרָה זוֹ יֵשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים
לְפִי חֲשִׁבוֹן שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. בְּפֶתַח
אֶחָד כְּתוּב רְאוּבֵן, בְּפֶתַח אֶחָד
כְּתוּב שְׁמַעוֹן, וְכֵן כָּל שְׁבֻטֵי
יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים עַל אוֹתָם פְּתָחִים
בְּזְמַן שֶׁיַּעֲלוּ לְהִרְאוֹת לְפָנֵי רַבּוֹן
הָעוֹלָם. מִי שֶׁיִּכְנַס בְּפֶתַח שְׁרָשׁוּם
כּוֹ רְאוּבֵן - אִם מִשְׁבֵּט רְאוּבֵן
הוּא, הַפְּתָחִים מְקַבְּלִים אוֹתוֹ.
וְאִם לֹא, פּוֹלְטִים אוֹתוֹ הַחוּצָה.
וְכֵן בְּכֻלָּם, שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ הַפְּתָחִים
אֲלֵא לְמִי שֶׁהוּא מֵאוֹתוֹ שְׁבֵט
שְׁרָשׁוּם בָּהֶם, וַיְכַזּוּ יַתְחַקְּקוּ
וַיִּנְדְּעוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

שְׁרֵשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה
עֲמוּדֵי אוֹר לוֹהֵט יֵשׁ בְּכָל צַד
מֵאוֹתָם אַרְבָּעָה צְדָדִים. כָּל
הָעֲמוּדִים הִלְלוּ נִקְרָאִים עֲמוּדִים
חַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא עוֹמְדֵי אוֹרָם
שׁוֹכְךָ בְּמִקּוֹם אֶחָד. וְכֻלָּם, אֵלּוּ
מִכֵּים זֶה בְּזֶה וּמִנְגַנִּים נִגּוֹן, וְאֵלֶּה

אָמַר לִיָּה וַדַּאי, הָא יַדְעֵנָא דְבֵיתָאִי שְׁכִיבַת,
דְּלֹא יַדְעֵנָא מִנָּה כָּלוּם. וְחֲבָרְיָא יַדְעִין. נִשְׁיָן
מָאִי טַעְמָא דַּעְתִּיָּהוּ קִלְהָ.

אָמַר לִיָּה דַּעְתָּא אַתְיָא בְּשִׁית דְּרִגִין, וְכָל חַד
נְטִיל חוֹלְקִיָּה, מָה דְאֲשַׁתָּאֵר, קֵל אִיָּהוּ.

אֲבָל יִקְרָא דָא, אִי לָאו דְאֲשַׁת כִּסְלוֹת אֲשַׁתְּךָ
בָּהּ. בְּמִלָּה דָא לֹא תִשְׁאָל, דְּהָא יַדְעֵנָא דְלָאו
עַל דְּבֵיתְךָ שְׂאֵלְתָּ, אֲלֵא עַל מָה דְכָתִיב, (ישעיה

טז) הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל עָב קֵל. וְהִיא עָב קֵל
אִקְרִי דַּעַת, מֵהִיא כֵּלָּה יֵרָאֵת יְיָ, וְאִיָּהִי קִיָּמָא

בְּאֲמֻצְעִיתָא כְּגוֹוֵנָא דַּדַּעַת עֲלָאָה, אֲבָל (ועל דא)
אִקְרִי קֵל. וְהָא יַדְעֵנָא שְׂאֵלְתָּא דִּילְךָ מָאִי הִיא.

אֲבָרְ שְׂאִרֵי וְחִגּוֹר זִינְךָ, וְקִטִּיר קִטְרֶךָ, דְּהָא
עִידָנָא הוּא לְגִלְגָּאָה, כְּמָה דְשְׂאִרִית

עוֹבְדָא. דְּעַל אֲנָפִי רוֹחֵב בֵּיתָא, אוֹלָם דַּעְזָרָה
לְגוֹ. בְּהֵאִי עֲזָרָה, אִית תְּרִיסָר פְּתָחִין, לְפּוּם

חֲשָׁבֵן שְׁבֻטֵי דִישְׂרָאֵל. בְּפֶתַח חָדָא, כְּתִיב
רְאוּבֵן. וּבְפֶתַח אֶחָרָא, כְּתִיב שְׁמַעוֹן. וְכֵן כָּל

שְׁבֻטֵי דִישְׂרָאֵל, רְשִׁימִין עַל אֵינוֹן פְּתָחִין.
בְּזְמַנָּא דִּיסְלִקוֹן לְאַתְחֻזָּאָה קָמִי מְאִרִיָּה

דְּעֲלָמָא. מָאֵן דַּעֲיִיל בְּפֶתַח דְּרָשִׁים בִּיה
רְאוּבֵן, אִי מִשְׁבֵּט דְּרְאוּבֵן אִיָּהוּ, מְקַבְּלִין לִיָּה

פְּתָחִין, וְאִי לֹא פִלְטִין לִיָּה לְבָר. וְכֵן בְּכֻלָּהוּ,
דְּלֹא יִקְבְּלוֹן פְּתָחִין, אֲלֵא לְמֵאֵן דְּאִיָּהוּ מֵהִיא

שְׁבֻטָּא דְּרָשִׁים בְּהוֹן. וּבְדָא יַתְחַקְּקוֹן
וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוֹן כָּל חַד וְחַד.

הִתְלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ עֲמוּדִין דְּנִהוּרָא
מְלֶהטָא, אִית בְּכָל סְטָרָא, מְאִינוֹן אַרְבַּע

סְטָרִין. כָּל אֲלִין עֲמוּדִין, אֲקָרוּן עֲמוּדִים חַיִּים.
בְּגִין דְּלֹא קִיָּמָא נִהוּרָא דְלִהוֹן (דף ק"ע ע"ב) שְׁכִיף

בְּאַתָּר חַד. וְכֻלָּהוּ, אֲלִין סְלִקִין, וְאֲלִין נַחְתִּין.
יְהִיבֵי דוּכְתָא דָא לְדָא. אֲלִין דִּסְלִקִין בְּטָשִׁין

עוֹלִים וְאֵלּוּ יוֹרְדִים, נּוֹתְנִים מְקוּם זֶה לְזֶה. אֵלּוּ שְׁעוֹלִים

דא בדא, ומנגני נגונא, ואלין דנחתי אוף הכי. אליון דסלקי דנגני נגונא, מאי נגונא מנגני. שיר יתמא. (תהלים צח) מזמור שירו ליי שיר חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש, וכי אית שיר עתיק. אלא שיר, דעד פען מלאכין קדישין לא שבחו ליה, בגין דאיהו חדש. מאי טעמא איהו חדש. בגין דההוא דמחדש עולמי, משבח ליה, ואמר ליה. והכי אמר רב מתיבתא, דא אקרי חדש ואיהו חדש. בגין דדביק בשמשא, ולא אתפרש מניה. לאפקא סטרא אחרא, דלית ביה חדושא, דכתיב ביה (קהלת א) ואין כל חדש. זקן הוא ואתבלי, ולא אתחדש. (ס"א ולא עבד תולדין דאלמלא עבד תולדין הוה מטשטש עלמא).

הו פתח רב מתיבתא. שרה אתחדשת בעדינא, דרגא דילה גרים, דכתיב, (בראשית יח) אחרי בלותי היתה לי עדנה. מאי עדנה, משיכו דעדן עלאה. ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא, כתיב עדנה כה"א ובגין כף כתיב היתה, ולא היתה.

ואדני זקן. וכי אף על גב דאיהו זקן, לא אתחזי לאולדא. אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה, (דאברהם אלא) דבגין (לאוער גרמה דאתדבקת) ההוא (פלך) זקן, (ד"א דאתדבקא) (וכסיל) לא אתחדש ולא עבד תולדין, דאלמלא הוה עבד תולדין הוה מטשטשא עלמא. (אלא אמרה לגבי דאברהם, בגין דהוא זקן לא יתחדש ולא עבד תולדין) ועל דא אהדר מלין קדשא בריהו הוא, למה זה צחקה שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב (בראשית כד) ואברהם זקן בא בימים. אלא בא בימים, באינן יומין עלאין, דמחדשי עולמין פנשרא. ועל דא נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו. הושיעה לו, למאן. לההוא חדש, הושיעה

שיורדים גם כף. אלה שעולים שמנגנים נגון, איהו נגון מנגנים? שיר יתום. (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש, וכי יש שיר עתיק? אלא שיר, שעד פעת מלאכים קדושים לא שבחו לו, משום שהוא חדש. מה הטעם הוא חדש? בגלל אותו אחד שמחדש עלומיו, משבחו ואומר לו. וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש והוא חדש, משום שדבק בשמש ולא נפרד ממנו. להוציא סטרא אחרא שאין בה חדוש, שכתוב בה (קהלת א) ואין כל חדש. זקן הוא ובלה, ולא התחדש. (ולא עושה תולדות. ולא עבד תולדות, הוה מטשטש העולם). עוד פתח ראש הישיבה. שרה התחדשה בעדן, דרגתה גרמה, שכתוב (בראשית יח) אחרי בלותי היתה לי עדנה. מה זה עדנה? משיכת עדן העליון. ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה כה"א, ומשום זה כתוב היתה, ולא היתה.

ואדני זקן. וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד? אלא לא דבר קטן אמרה עליו, (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל), לא מתחדש ולא עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את העולם. (אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא עושה תולדות) ועל זה הקדוש ברוך הוא התזיר דברים, למה זה צחקה שרה וגו'. ואם תאמר, והרי כתוב (שם כד) ואברהם זקן בא בימים? אלא בא בימים, באותם ימים עליונים שמחדשים עלומים פנשר. ועל זה נגון זה נגון של אותו חדש הוא. הושיעה לו, למי? לאותו חדש, הושיעה

ימין המלך העליון וזרועו.
אותם שיוֹרְדִים גם כן מנגנים,
ואומרים שירה יתומה אחרת.
ומהי? (תהלים ק) מזמור לתודה,
שהוא יתום, גם כן.

אורם אחד נראה. וכשמתגלגל,
נראים חמשה גונים של אורות
בכל עמוד ועמוד. העמודים
הללו כלם חלולים מבפנים,
וכשעולים ויורדים, יוצאים מהם
שלהבות אש, כצורות כפתור
ופרח. מעל כל עמוד ועמוד יש
שלה טפוחים שמכים בהם
שלה גונים, אדם ירק ולבן.
בכל גון וגון לוחטות אותיות
בולטות משלהבת ירקה של אש,
ולא שוככים לעולמים, ואין מי
שיקום עליהם.

ארבעה גלגלים תוחמים מעשה
ציור בכל עמוד ועמוד. באותם
גלגלים יש פליאות גדולות.
כשסתובבים, מוציאים מהם
זגים של זהב ואבנים יקרות. ומיד
מתפנסים בתוכם ולא נופלים
לארץ. כשיוצאים אותם זגי זהב
ואותם אבנים יקרות תוף סבוב
הגלגלים, נשמע קול שאומרים:
(ישעיה נד) זאת נחלת עבדי ה'
וצדקתם מאתי נאם ה'.

שני אריות בכל גלגל וגלגל,
אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד
מצד אחד, וכלם מאש ירקה,
ובגלגול שמסתובבים הגלגלים
מתחבקים אלה באלה, והולכים
כלם בגלגול, מתדבקים זה בזה.
כשעולים העמודים, נוהמים
האריות אלה באלה, והתפוחים
פורחים באויר ועולים למעלה
ומכים אלה באלה באויר. ושבים
למקומותיהם, ומשם נופלים.
והאריות פושטים ידיהם לקבלם,
ועולים אלה מעצמם. אי חסיד
קדוש, מי ראה חכמת האמנות

ימינא דמלכא עלאה, ודרועא דיליה.
אינון דנחתתי, אוף הכי מנגני, ואמרי שירה
אחרא יתמא. ומאן איהו. (תהלים ק) מזמור
לתודה, דאיהו יתמא, אוף הכי.

נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי,
אתחזן חמש גוונין דנהורין. בכל
עמודא ועמודא. עמודין אלין פלהו חללין
מלגאו. וכד סלקי ונחתתי, נפקי מנייהו
שלהובין דנורא, כגווי חיזור ושושן. לעילא
מפל עמודא ועמודא, אית תלת תפוחין,
דבטשי בהו תלת גוונין, סומק ירוק וחרור.
בכל גוון וגוון מלהטן אתוון פלטי, משלהובא
ירוקא דאשא, ולא משתככי לעלמין. ולית
מאן דיקום עלייהו.

ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור, בכל עמודא
ועמודא. באינון גלגלין, אית פליאן
רבין. פד מסתחין מפקין מנייהו זגין דדהבא
ואבני יקר. ומיד מתפנשי כגווייהו, ולא נפלי
לארעא. פד נפקין אינון זגין דדהבא, ואינון
אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין, אשתמע
קלא דאמרי, (ישעיה נד) זאת נחלת עבדי יי
וצדקתם מאתי נאם יי.

תרין אריין בכל גלגלא וגלגלא, אריא חדא
מסטרא חדא, ואריא חדא מסטרא חדא,
וכלהו מאשא ירוקא, ובגלגולא דקא מסתחין
גלגלין, מתחבין אלין באלין. ואזלי כלהו,
בגלגולא מתדבין דא בדא. פד סלקין עמודין,
מנהמן אריין אלין באלין, ותפוחין פרחין
באורא, וסלקין לעילא, ובטשי אלין באלין
באורא. ותבו לאתרייהו, ומתמן נפלי. ואריין
פשטי ידיהו לנטלא לון, וסלקין אלין
מגרמייהו. אי חסידא קדישא, מאן חמא

שְׁצִיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעִמּוּדִים הִלְלוּ?

בְּחֻצוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נְשָׁרִים
בְּכָל גִּלְגַּל וְגִלְגַּל, וְלֹא יָדוּעַ מְקוֹם
שְׁמֵשׁ יוֹצְאִים, וְשׁוֹרִים עַל רֹאשׁ
הָאֲרִיּוֹת הִלְלוּ, וְאִזּוֹ שׁוֹכְכִים
הַעֲמוּדִים וְהַגִּלְגָּלִים, וְעוֹמְדִים
בְּקִיּוּמָם. וְהַתְּפוּחִים נוֹפְלִים עַל
פִּיהֶם שֶׁל הַנְּשָׁרִים, וּמְקַבְּלֵת
אוֹתָם. וּמִדְּ פוֹרְחִים מִפֶּה לְפֶה,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בִּינֵיהֶם,
וְשָׁבִים לְמְקוֹמוֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ
מִי הֵיא. לְאַחַר שְׁעָה וַחֲצֵי
מְרִמִּים הַנְּשָׁרִים קוֹל, וּמְנַגְּגִים
גְּנוּן מְתוּק, וְנִסְתָּרִים, וְלֹא יָדוּעַ
בְּאִיזָה מְקוֹם.

סְבִיב אוֹתָם הַעֲמוּדִים יֵשׁ שְׂבָכִים
מַעֲשֵׂה צִיּוֹר. אֵשׁ אֲדָמָה וְאוֹר לְכָן
וְחוּטֵי זָהָב סְבִיב סְבִיב סוֹבְכִים
לְכָל צֵד, וּמַעֲזֵן מַיִם, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר
(זכריה יד) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ
מֵיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים אֶל
הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם
הָאֲחֵרוֹן.

כָּאֵן פֶּרֶשׁ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה
לְפָנִים, וְקוֹלוֹ נִשְׁמַע הַחוּצָה.
מִשְׁהִיָּה מִפֶּרֶשׁ פְּסוּק זֶה, (אִי קְדוּשׁ,
אִי קְדוּשׁ) קוֹל תִּינוּק הַתְּעוֹרֵר
מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ תִּינוּק שְׁהִיָּה מִפֶּרֶשׁ
תְּלַמוּדוֹ, וְלִמְד לְפָנֵי עַמּוּד אֶחָד
שֶׁל הָעוֹלָם, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה
שְׁגַדְלֵת. וְאַחֲזוּ בּוֹ לְדִין, וְקוֹלוֹ
הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ בְּפִסּוּק זֶה,
וְאָמַר, מִיִּם שְׁהִים מְלֻמְטָה, אִיף
יַעֲלוּ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, לְמְקוֹם עֲלִיּוֹן
יּוֹתֵר מִמֶּנּוּ בְּכִמָּה מַעְלוֹת? וּמָה
צָרִיךְ לְאוֹתָם מִיִּם לְמַעְלָה? וּמָה
מְקוֹם שְׁכָל (תְּפוּחִי) הַמְּבוּעִים
וְהַנְּחָלִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאִין
הַפִּסְק לְמְבוּעִים וְהַנְּחָלִים, הַשְּׁקָה
מִמְקוֹם יָבֵשׁ? מִי רָאָה חֲפִירַת
הַבָּאָר נוֹתֵן מִיִּם לְמְבוּעַ שְׁנוּבְעֵ?
זְכִי יְרוּשָׁלַם תִּתֵּן מִיִּם אֶל הַיָּם
הַקְּדָמוֹנִי, מְקוֹם שְׁכָל מִימֵי

חֲכָמָתָא דְאוּמָנוּ, דְצִיּוֹר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּעִמּוּדֵין אֵלֵין.

בְּפִלְגֵנוּ יוֹמָא נְפָקֵי תְרִין נְשָׁרִין בְּכָל גִּלְגָּלָא
וְגִלְגָּלָא, וְלֹא יָדִיעַ אַתְר דְנִפְקֵי מִתְּמָן,
וְשָׂרִיין עַל רִישֵׁיהוֹן דְאֵלֵין אֲרִיין. וְכַדִּין
מִשְׁתַּכְּכֵי עֲמוּדֵין וְגִלְגָּלֵין, וְקִיּוּמֵי בְקִיּוּמֵיהוּ.
וְתְפוּחֵין נְפָלֵי עַל פּוּמֵייהוּ דְנְשָׁרֵי, וּמְקַבְּלֵי
לוֹן. וּמִיד פְּרַחִין מִפּוּמָא לְפּוּמָא, וְאִזְלִין
וּמְשֻׁטְטֵי בִינֵיהוּ, וְתָבוּ לְאַתְרֵיהוּ, וְלֹא יָדִיעַ
מָאן הֵיא. לְבַתֵּר שְׁעַתָּא וּפְלָגָא, נְשָׁרִין אֲרִימִין
קָלָא, וּמְנַגְּגִין נְגוּנָא תְּאִיבָא, וְאַתְטַמְרִין, וְלֹא
יָדִיעַ בְּהֵי אַתְר.

סַחְרִנְיֵיהוּ דְאִינוּן עֲמוּדֵין, אֵית שְׂבָכִין עוֹבְד
צִיּוֹר. אֵשׁא סוּמְקָא, וְנִהוּרָא חוּרָא,
וְחוּטֵין דְדִהָבָא, סַחֹר סַחֹר, סַחְרִין לְכָל סַטֵר.
וּמַעֲזִינָא דְמֵיא (דְקַע"א ע"א) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מֵיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים
אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן.

הָבָא פְּרִישׁ רַב מְתִיבְתָּא קָרָא דָּא לְגוּ, וְקַלִּיָּה
אַשְׁתַּמַּע לְבַר. מִדְּהוּה פְּרִישׁ קָרָא דָּא.

(אִי קְדִישָׁא אִי קְדִישָׁא) קַל יְנוּקָא אַתְעַר מְלַבֵּר, הַהוּא
יְנוּקָא דְהוּה פְּרִישׁ תְּלַמוּדִיָּה, וְגַמִּיר קָמִי חַד
עֲמוּדָא דְעֻלְמָא, בְּרִיָּה דְרַבִּי יְהוּדָה, דְרַבִּית
אַנָּת. וְהוּוּ אַחֲדֵי בֵיה לְדִינָא, וְקַלִּיָּה אַתְעַר
מְלַבֵּר, בְּהֵאֵי קָרָא, וְאָמַר, מֵיא דְאִינוּן מְלַרַע
הֵיךְ סְלָקִין לְעִילָא מְגִיָּה, לְאַתְר עֻלְאָה יְתִיר
מְגִיָּה, בְּכִמָּה דְרַגִּין, וּמָה אַצְטְרִיךְ לוֹן לְאִינוּן
מִיין לְעִילָא. וּמָה אַתְר דְכָל (תְּפוּחִי) מְבוּעִין
וְנְחָלִין נְפָקִין מְגִיָּה, וְלִית פְּסִיקוּ לְמְבוּעֵי
וְנְחָלֵי, אַתְשַׁקֵּיָּא מְאַתְר נְגִיב, מָאן חֲמָא חֲפִירָא
דְבִירָא, יְהִיב מִיין לְמְבוּעָא דְנְבִיעַ.

זְכִי יְרוּשָׁלַם, יְהִיב מִיין אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי, אַתְר
דְכָל מִימִין דְעֻלְמָא נְפָקֵי מִתְּמָן, וְנְבִיעִין

העולם יוצאים משם ונוכעים משם? אי חסיד קדוש, לקול זה שכתו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.

בכה רבי שמעון, אמר לו, אל תבכה מנורה הקדושה, אשרי חלקך שאפלו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמר לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק. כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה וכלם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר, מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להכנס? קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה, ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו. אמר ראש הישיבה, פסק פסוקך בן קדוש! אמר, עד כעת פחדתי, שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי כשבעלי הדין אחזו בו. אמר לו, אל תפחד בן קדוש, פאן תהיה בינינו שבעה ימים, ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוף אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.

פתח ההוא ויאמר, והיה ביום ההוא, ההוא - לא ידוע מיהו. אלא בכל מקום ביום ההוא, יום אחרון הוא. למה נקרא יום ההוא? אלא זהו יום שאוחזו סוף בראש. ראשית נקרא הוא, כמו שנאמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא, טמיר ונגנו. ונקרא ההוא (ה' הוא), להראות סוף כל המעלות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התוסף בו ה'. (הלוי הוא טמיר ונגנו. ונקרא יום ההוא להראות סוף של כל הדרגות, שאחזו תחלה, והכל אחד).

מניה. אי חסידא קדישא, לקלא דא אשתכחו, וציייתו כל קלין דבני מתיבתא דתמן, ובגין כן לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

בכה רבי שמעון, אמר ליה לא תבכי בו צינא קדישא, זפאה חולקך, דאפילו ינוקי, מנף אמרי רזין סתימין דאורייתא. תא, ואימא לך, מה דעבדו בני מתיבתא על קליה דההוא ינוקא, כד עאל קליה דההוא ינוקא, כגירא לגו, וכלהו צייתי ליה. בההיא שעתא אזדעזע רב מתיבתא, וכל אינון דהוו קמיה, ואמר, מאן אינון דלא שבקינ לההוא ברא דאלהא חייא, למיעל. קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא, ועאל. וכל בני מתיבתא אתפנשו לגביה, אמר רב מתיבתא, אימא קראיך ברא קדישא.

אמר, עד כען דחילנא, דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא, והכי אמרו לי, כד מארי דדינא הוו אחדין ביה. אמר ליה, לא תדחל ברא קדישא, הכא תהא ביננא שבעה יומין, ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא, ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא.

פתח ההוא ויאמר, והיה ביום ההוא. ההוא, לא ידע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא, יומא בתראה הוא, אמאי אקרי יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא, כמה דאת אמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי, לדרגא דאקרי הוא, טמיר ונגני. ואקרי ההוא (ה' הוא), לאחזאה סופא דכל דרגין, דאיהו שירותא, וכלא חד. ובגין דאיהו סופא, אתוסף ביה ה'. (ס"א הלוי הוא טמיר ונגני. ואקרי יום ההוא, לאחזאה סופא דכל דרגין, דאחיד שירותא וכלא חד).

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבווע. כאן יש לומר, סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא, הכל אחד. מה בין זה לזה? אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות.

(כשמתסובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ, נקראו ירושלים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. ויש דרגות שנקראות לשכות) ויש דרגות שנקראות כשסובבות היכל ודביר. לפנים מפל אלו הדרגות יש נקדה אחת, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקדה זו נקראת יום ההוא, וסימנך - (דברים א) ההוא יקרא ארץ.

ובשיעמד יום זה מתוך שבכי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני, כמו אמא שפנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק, מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו. כך חצים אל הים הקדמוני.

רקחו ראש הישיבה ונשקו. אמר, חייך (חיי עולם שדבר זה כף), כף פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון - מעלות אחרונות שלה. אי חסיד קדוש, כמה חדוה על חדוה נתוספה באותו תינוק תוף בני הישיבה. עשרים ושבע טעמי התורה, אמר אותו תינוק. ושבעים פתרים עטרו לאביו באותו יום. אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו. אמר רבי שמעון, לא זכה אביו ללמד. אמר, אביו השאיר.

וכוד נסתר היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלות) ונצל ממנו. זה היה בגלוי, שהיה מביש לרבו

זמונא ירושלים לאפקא מיין, ולנבועא נביעו, הקא אית לומר, סופא דכל דרגין, לאו איהו ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי. אלא ירושלים, כל דרגין קדישין דילה, פד אסתחרן, אקרון ירושלים. והכי אתחמאן. ואית דרגין דסתרון, ואקרון עזרות, אלין פנימאין, ואלין לבר. ואית דרגין דאקרון פד אסתחרן, לשכות. (ס"א) כד אסתחרן אלון פנימאין, ואלין לבר. אקרון ירושלים. ואית דרגין דסתרון, ואקרון עזרות, ואית דרגין דאקרון לשכות) ואית דרגין דאקרון פד אסתחרן. היכל ודביר. לגו מפל אינון דרגין, אית חד נקודה, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקודה דא, אקרי יום ההוא, וסימנך (דברים ג) ההוא יקרא ארץ.

וכד יקום יומא דא, מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא, וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי. פגוונא דאמא, דברה בין דרועהא, ומסגיאו חלבא דניק, אתמלי פומיה, ואתרבי ביה, אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני.

נטויה רב מתיבתא, ונשקיה. אמר חייך (ס"א) חיוו דעלמא דמלה דא הכי), אוקמוה במתיבתא דרקיעא, והכי הוא ודאי. ים האחרון: דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה, אתוסף פההוא ינוקא, גו בני מתיבתי. עשרין ושבע טעמי דאורייתא, אמר ההוא ינוקא. ושבעין פתרין אעטרוה לאבוה פההוא יומא. זפאה חולקיה, מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון, לא זכה אבוה למילף ליה. אמר, אבוה שבק.

ורזא סתימא (דף קע"א ע"ב) הוה בהאי ינוקא, על מה דאסתלק מעלמא, ועל דבעו למידן דיניה, (ס"א פאתגלייא) ואשתזיב מניה, דא הוה

לפני הכל בשאלות וקשיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו, והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ומשום כך, אף על גב שנצל מבעלי הדין, לא נצל כאן. שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו).

וכשהיה מתרחץ, בכאב יתר לפני הכל פל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו. ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת. אי רבי, אי רבי, אשרי חלקך!

בא וראה, תחת העגול של אותם שבכים ששם, באותם מים של אותו מבווע המעין, נרשם מבווע אחד, ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לוייתן ורנה ושמח, ומתרבה ברבוי. וכשיוצא מבווע אחר, אותו מבווע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון. וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמיק אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בכני העולם. וסימן - (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אפנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמד בהם עליונים ותחתונים. ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמד, שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה, זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) פראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד.

מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה. אי רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עלות למעלה,

באתגלייא, דהוה מכסיף לרביה קמי כלא, בשאלתין וקושטין דיליה, ולא חייש למהך לאתרא, לאתקנא תלמודי, וחליש דעתא דרביה. ועל דא בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובגין כך, אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא, לא אשתזיב הכא. שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה. (ס"א דיניה) ופד הוה אסתחי, בפאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה. ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי, אי רבי, זכאה חולקך.

הא חזי, תחות עגולא דאינון שבכין, דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא, אתרשים נביעו חד, ואתפשט ונפיק לבר, ועאל גו ימא רבא. (דחפן) ורשים ביה ארחא בלבא דימא, ומיניה שתי לוייתן, ורני, וחדוי, ואתרבי ברבוייא. וכד נפיק נביעו אתרא, ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו, תחות תהומא, לגו ימא בתראה. וכל אינון מים זדונים, ומיין תקיפין, מאיד לון, וכפיף לון, דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצעיתה דההיא עזרה, אית תרין כרובים, עובדא דאומנא דמלכא קדישא.

ולא יכלין לקיימא בהו, עלאין ותתאין. ותחותיהו זמנין כל ישראל לקיימא, דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר, זכאין ליהוון, כל דעאלין תחות גדפייהו. תליסר אלפי מגדלין דשמשא, דנהיר מניצוצא דמרגלא בצעצועא (ס"א בניצוצא), פדקא יאות. רב מתיבתא בגין כך זכה ליהוה יקר.

מאן יכיל למימר, מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא, מקמי רב מתיבתא, אי רבי,

בְּכָל זְמַנָּא דְרוּחִין דְכוּרִין סִלְקִין לְעֵילָא. נְשִׁין
בְּהֵיּוּא זְמַנָּא נְפָקִי כְּלָהוּ, וּמִתְפַּנְשִׁי לְגוּ הֵיכְלָא
דְּבִתְיָה תַּמָּן, וְחֻדְאִין תַּמָּן, בְּכַמְּה מַלִּין עֵתִיקִין.
וּמִתַּמָּן נְפָקִין, וְעֵאלִין כְּלָהוּ. וְהִיא עֲמָהוּן, לְגוּ
הֵיכְלָא דְסָרַח. וְחֻדְאִין בְּכַמְּה מַלִּין חֻדְתִּין
וְעֵתִיקִין, וּמִתַּמָּן נְפָקִין וְהִיא עֲמָהוּן, וְעֵאלִין
לְגוּ הֵיכְלָא דְיוֹכְבָד. וְכֵן בְּכָל אֵינוֹן הֵיכְלִין.

הַשְּׁתָא רַבִּי אִימָא לָךְ רִזָּא חֻדָּא. תָּא חֲזִי, בְּכָל
שְׁמִטָה וּשְׁמִטָה, פְּרוּזָא נְפִיק,
אַתְפְּנִישׁוּ גּוּבְרִין וְנְשִׁין, וְכָל אֵינוֹן בְּנֵי
מְהִימְנוּתָא, וּסְלִיקוּ. פְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְּשֻׁטִין
דְּכוּרִין וְנְשִׁין, וּסְלִיקִין. וְכָל אֵינוֹן יְנוּקֵי מִחֻלְב,
עֵאלִין לְגוּ מִתִּיבְתָא (ס"א אֲתַפְּנִישׁוּ בְנֵי מְהִימְנוּתָא גּוּבְרִין וְנְשִׁין
וְכָל אֵינוֹן יְנוּקֵי מִחֻלְב וּסְלִיקוּ. פְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְּשֻׁטִין דְּכוּרִין וְנְשִׁין, וּסְלִיקִין.
וְכַלְהוּ עֵאלִין לְגוּ מִתִּיבְתָא) דְּרַקִּיעָא, וְחֻדְאִין חֻדְוָה,
וְעֵלוּיָא דְלָהוּן, וְתַמָּן חֻדוּ עַל חֻדוּ. וְהֵהוּא נְעַר
דְּמִפְתָּחַן דְּמֵאֲרִיָּה בִידֵיהּ, קָם וְאָמַר לוֹן כְּמָה
מַלִּין חֻדְתִּין וְעֵתִיקִין, וְכַלְהוּ חֻמָּאן חֻדְוָה,
דְּלִית חֻדְוָה כְּהֵיא חֻדְוָה.

לְבַתָּר עֵאלִין כְּלָהוּ לְגוּ כְּמָה פְּרוּכְתִּין, וְכְמָה
הֵיכְלִין גְּנִיזִין תַּמָּן. דְּאֵינוֹן נְהִרִין בְּנַעַם
יְי, בְּגוּ הֵיכְלָא דְאַהֲבָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.
וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כז) לְחַזוֹת בְּנוּעַם ה'
וְלִבְקַר בְּהֵיכְלוֹ. לְבַתָּר פְּרַחִין יְנוּקִין לְעֵילָא,
וְאֵינוֹן פְּרַחִין לְתַתָּא, וּמְהֵדְרִין לְדוּכְפִיָּהוּ,
וּמִתְלַבְּשֵׁן כְּדַבְּקֵי מִיתָא. זַפְּאָה עֲמָא דְכָל טוּבָא
דְּהֵהוּא עֲלָמָא מִחֻפְּאִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מִתִּיקִין מַלִּין דְּשְׁמַעְנָא.
זַפְּאָה חוּלְקָא דִידֵי, דְּזַכִּינָא לְכָל הָאֵי
לְמִשְׁמַע, זַפְּאָה יוּמָא דְנְפִיקְנָא הָכָא. אָמַרִי
לִיָּה רַבִּי, תְּלַת יוּמִין אֵית לָן רְשׁוּ לְמִיתֵי גַבְרָה,
וְלְבַתָּר יוּמָא חַד (ס"א גִּיזִיל וְלָא אֵית לָן רְשׁוּ לְמִיתֵי, כְּהֵהוּא יוּמָא
אֲתוּסָף) חֻדְוָה דִילָךְ.

נְשִׁים בְּאוֹתוֹן זְמַן יוֹצְאוֹת כְּלָן,
וּמִתְפַּנְסוֹת לְתוֹף הֵהִיכַל שְׁשֵׁם
בְּתִיָּה, וּשְׁמַחוֹת שְׁשֵׁם בְּכַמְּה דְכָרִים
עֵתִיקִים. וּמִשְׁשֵׁם יוֹצְאוֹת, וְנִכְנְסוֹת
כְּלָן. וְהִיא עֲמָהוּן, לְתוֹף הֵיכַל
סָרַח, וּשְׁמַחוֹת בְּכַמְּה דְכָרִים
חֻדְשִׁים וְעֵתִיקִים, וּמִשְׁשֵׁם יוֹצְאוֹת
וְהִיא עֲמָהוּן, וְנִכְנְסוֹת לְתוֹף הֵיכַל
יּוֹכְבָד. וְכֵן בְּכָל אוֹתָם הֵיכְלוֹת.
כְּעַתָּה, רַבִּי, אָמַר לָךְ סוּד אַחַד.
בָּא וּרְאָה, בְּכָל שְׁמִטָה וּשְׁמִטָה
הַפְּרוּזָא יוֹצָא: הַתְּכַנְסוּ גְבָרִים
וְנְשִׁים וְכָל אוֹתָם בְּנֵי הָאֵמוּנָה
וְעֵלוּ. אֲזַ כְּלָם מִתַּפְּשֻׁטִים, זְכָרִים
וְנְשִׁים, וְעוֹלָיִם. וְכָל אוֹתָם
תִּינוּקוֹת מִחֻלְב נִכְנְסִים לְתוֹף
לְשִׁיבַת (הַתְּכַנְסוּ בְנֵי הָאֵמוּנָה גְבָרִים וְנְשִׁים,
וְכָל אוֹתָם יוֹנְקֵי חֻלְב, וְעֵלוּ. אֲזַ כְּלָם מִתַּפְּשֻׁטִים,
גְבָרִים וְנְשִׁים, וְעוֹלָיִם. וְכְלָם נִכְנְסִים לְתוֹף לְשִׁיבַת)
הַרְקִיעַ, וּשְׁמַחוּ מִכְּחֻדְוָה וְעֵלוּ
שְׁלָהֶם, וְשֵׁם שְׁמַחָה עַל שְׁמַחָה.
וְאוֹתוֹ נְעַר שְׁמַפְתָּחוֹת רַבּוֹנוּ כִּידוּ
עוֹמֵד, וְאָמַר לְהֶם כְּמָה דְכָרִים
חֻדְשִׁים וְעֵתִיקִים, וְכְלָם רוּאִים
שְׁמַחָה שְׁאִין שְׁמַחָה כְּאוֹתָהּ
שְׁמַחָה.

אַחַר כֵּן נִכְנְסִים כְּלָם לְתוֹף כְּמָה
פְּרוּכוֹת, וְכְמָה הֵיכְלוֹת גְּנִיזִים
שְׁשֵׁם, שְׁהֶם מֵאִירִים בְּנַעַם ה' בְּתוֹף
הֵיכַל אַהֲבַת הַקּוּדְשׁ בְּרוּף הוּא,
וְזֵהוּ שְׁפָתוּב (תהלים כז) לְחַזוֹת
בְּנוּעַם ה' וְלִבְקַר בְּהֵיכְלוֹ. אַחַר כֵּן
פּוֹרְחִים הַתִּינוּקוֹת לְמַעְלָה, וְהֶם
פּוֹרְחִים לְמַטָּה, וְחוּזְרִים
לְמִקוּמוֹתֵיהֶם וּמִתְלַבְּשִׁים
כְּבַתְחֻלָּה. אֲשֶׁרִי הַעֵם שְׁלָכַל טוּב
אוֹתוֹ עוֹלָם מְצַפִּים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מִתוּקִים
הַדְּבָרִים שְׁשְׁמַעְנוּ. אֲשֶׁרִי חֻלְקֵי
שְׁזִכִּיתִי לְכָל לְשַׁמְעַתְּ אֵת כָּל זֶה.
אֲשֶׁרִי הַיּוֹם שְׁיִצְאֵתִי לְכָאֵן. אָמַרוּ
לוֹ, רַבִּי, שְׁלִשָּׁה יָמִים יֵשׁ לָנוּ
רְשׁוֹת לְבָא אֵלֶיךָ, וְאַחַר כֵּן יוֹם
אַחַד (נִלְךָ, וְאִין לָנוּ רְשׁוֹת לְבָא. בְּאוֹתוֹן יוֹם
נוֹסַפָּת) שְׁמַחָה שְׁלָךְ.

הוא מושף משיכות מצדו, ונסתר ומתפסה תחת מקום שנקרא תא הרצים עד חצות הלילה. מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת עמוד יצחק, ומפה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כמו גבר אחר עליון ממנו. פיון שמפה בו גבר זה, קורא ונותן ששה קולות, וכלם בהשכל.

בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים, ויוצאת ממנו שלהבת אחרת ומגיעה תחת פנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא? בשעה ראשונה קורא ואומר: (תהלים בט) קול ה' בכח קול ה' בהדר. ובשעה שניה קורא ואומר: (מיכה ו) קול ה' לעיר יקרא, (תהלים בט) קול ה' שבר ארזים. בשעה שלישית קורא ואומר: קול ה' חצב להבות אש. בשעה רביעית קורא ואומר: קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר: קול ה' על המים וגו'. בשעה ששית קורא ואומר: קול ה' יחולל אילות וגו'. ואחר כך קורא ואומר: (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.

ומה קורא? כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החקמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם פותב בכל יום. ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו, קורא כל מה שכתב ביום.

ואלמלא רגליו אצבעות שלו, שהם שתי דרגות - אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחר שהוא קטן, שמעפבים אותו - ישרף העולם בשלהבותיו. ומה עושים? פיון שעולה הבקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז

איהו משיף משיכו מסטרא דיליה, ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי (מלכים א יד) תא הרצים, עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נפיק, ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר, פגוונא דגבר אחרא עלאה עליה. פיון דבטש ביה האי גבר, קרי ויהיב שית קליון, וכלהו בסכלתנו.

בשעתא דאיהו קרי, כל תרנגולין דהאי עלמא קראן, ונפיק מניה שלהובא אחרא, ומטי לון תחות גדפייהו, וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר, (תהלים בט) קול יי בכח קול יי בהדר. ובשעתא תניינא קרי ואמר, (מיכה ו) קול יי לעיר יקרא (תהלים בט) קול יי שובר ארזים. בשעתא תליתאה קרי ואמר, קול יי חוצב להבות אש. (דף קע"ב ע"א) בשעתא רביעאה קרי ואמר, (תהלים בט) קול יי יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר, קול יי על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר, קול יי יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר, (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו תרנגולא דקרי, ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין.

ומאי קרי. כל עובדין דבני עלמא, בגין דאיהו מאריה דאחמתא (כ"א דהכמתא) וקסת הסופר בחרצוי. וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא. ובלייליא, בתר דקרי כל קריאן אליון, קרי כל מה דכתב ביומא.

ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה, דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא. דאיהו רב. וההוא דקיימא מאחרא, דאיהו זעיר, דקא מעפבין ליה, יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי. פיון דסליק צפרא, וחוטא דנהירו נפיק מסטר

מתחברים כלם ונעשים שתי רגלים שני טלפי עגל, לקיים הפתוב (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל. והרי ידעת סוד זה. שאלת ענף הגרן.

לתוף עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות, כחשבון ימות השנה. ובכל פתח ופתח פתוב: יהי שלום בחילוף שלוה בארמנותיך (תהלים קכב). לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כלם נראים מעשה ציור. שבעה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.

אי חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם. אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.

יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הודעו, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. פשהגיע הלויתן לפתח פתח התהום, מתחיל לשמח, ושכף שם התהום, אלא אותו כמראה המעין, ומתפסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.

אותה מרגלית שמוציא הלויתן מתוף אותו תהום שנקרא סגדו"ן, ממה נעשתה? אלא יום זה שמוציא הלויתן שהודעו הים, יום שנחרב בית המקדש, הוא ט' באב. ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוף הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוף הים הגדול, אחת נופלת לתוף תהום זה שנקרא סגדו"ן, ואחת נופלת לתוף תהום אחר שנקרא גילב"א. משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים. וכיון שנופלות אלו הדמעות, צפות תוף תהום

דרום, פדין מתחברין בלהו, ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא, לקיימא דכתיב (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל, והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן.

לגו בעזרה דא, אית תלת מאה ושתיין וחמשה היכלין, פחושבן יומי שתא. ובכל פתחא ופתחא כתיב, (תהלים קכב) יהי שלום בחילוף שלוה בארמנותיך. לא ידיע מאי הוא בהני היכלין, אלא כלהו, אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין, בכל חד וחד. אי חסידא קדישא, כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא, דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא, בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא, אבל היכלא דסטר מזרח, אסגי נהוריין דיליה נתיר מפלהו.

יומא חד, בימא רבא, לויתן נפיק, וכל ימא אזדעזע, וכל נויי אזלין לכאן ולכאן, בד מיט ללויתן בפתחא דפתחא דתהומא, שארי למחדי, ואשתכף תמן תהומי, אלא ההוא כחיזו דמעין, ואתחפין נהוריין, ולא אתחזון כל אינון נהוריין, בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

תהוא מרגלא דקא אפיק לויתן, מגו ההוא תהומא דאקרי סגדו"ן, ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן, דאזדעזע ימא, יומא דאתחרב בי מקדשא, ט' באב איהו. וההוא מרגלא, דכד דכיר קדשא ברין הוא לבנוי, ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא, חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדו"ן, וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א.

בגין דחמש תהומי אתרנין אינון בימא רבא. אבל לא חשיבין פהני אתרנין, וכיון דנפלי אינון דמעין, קפאן גו תהומי חד. וחד

אָחד. וְאֶחָד נִטְבַּע תּוֹף תְּהוּם
שְׁנֹקְרָא גִילְבָ"א.

שְׁלֵמִיטָה תּוֹף שְׁמֵרֵי הַיַּיִן, שְׁמֵרִים
רְעִים, יוֹצֵא עֲרֵעוּר אֶחָד מִקְטָרֵג,
מִזִּיק קַדְמוֹן, וְהוּא בְרוּחַ דְּמוּת
אָדָם כְּשֶׁמֶתְקָרֵב לְקֹדֶשׁ. פִּיּוֹן
שְׁנַעֲבֹר מִשֵּׁם וְרוֹצֵה לְרַדֵּת לְמִטָּה
לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלִבוּשׁ לְהִזִּיק אֶת
הָעוֹלָם, יוֹרֵד הוּא וּמִרְפָּבוֹתָיו,
וּלְבוּשׁ קַדְמוֹן שְׁלוּבֵשׁ תְּבִנִית
שׁוֹר, דְּמוּת שׁוֹר. וְרֵאשׁוֹן לְגִזְקִין
מֵאוֹתָם אֲרַבְּעָה הוּא שׁוֹר, וְאוֹתָם
אֲרַבְּעָה אַבוֹת לְהִזִּיק הָעוֹלָם.
וְכֻלָּם שְׁלֹשָׁה אַבוֹת זִיקִין פָּרֵט
לְשׁוֹר כָּלָם שְׁלוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת
כְּבוֹדָם בְּתִבְנִית שׁוֹר אֲכַל עֵשֶׂב.
מֵהוּ אֲכַל עֵשֶׂב? הֲרֵי דְרָשְׁנוּ בּוֹ,
אֲבָל עָקֵר הַדְּבָר מִתְמַצִּית הַלְחָם,
וְלֹא מִשְׁבַּעַת מִיַּיִן דָּגָן, אֵין לוֹ
בְּהֵם חֶלֶק, וְלֹא רְאוּי לוֹ לְהִיּוֹת
שֵׁם.

מִמְקוֹמוֹתֵיהֶם, וְאֵלֶּה יוֹשְׁבֵים
בְּמִקְוֹמוֹתֵיהֶם. עַד שְׁלֹא יוֹצְאִים
אֵלּוּ, מְזַמְנִים אֵלּוּ. אוֹר
וְהַתְּנוּצָצוֹת שְׁלֵהֶם אֵין הָעֵינַיִם
יְכוֹלוֹת לְסַבֵּל. הוֹלְכִים מִסְּבִיב,
אֵין הֵם שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים.

כְּשֶׁמֶסְתַּפֵּל בֶּן אָדָם בְּהִיכַל זֶה,
מִיָּד בְּהִסְתַּפְּלוֹת רֵאשׁוֹנָה נִרְאָה
קֶטַן וְלֹא קֶטַן, מִסְתַּפֵּל יוֹתֵר -
נִרְאָה גְדוֹל. עוֹד מִסְתַּפֵּל - נִרְאָה
יוֹתֵר גְדוֹל. כָּל מֵה שֶׁמֶסְתַּפֵּל, כָּף
נִרְאָה בְּהַתְּפַשְׁטוֹת גְדוֹל וְעֵלְיוֹן,
עַד שֶׁנִּדְמָה בְּהִסְתַּפְּלוֹת כְּמֵלֵא
נִימָה שְׁאֵין לָהּ שְׁעוּר.

מַעֲשִׂים גְדוֹלִים לְפָנִים שְׁלֹא
יְרוּעָה אֲפָנוּתָם, מִשֵּׁם מְאִירָה
עֲזָרָה וְכָל מֵה שְׁיֵשׁ בָּהּ, פָּרֵט
לְפָרוּכִים שְׁאוֹרָם עוֹלָה עַד רוּם
הַרְקִיעַ בְּגוֹנִים רַבִּים, וְאוֹרוֹת
נוֹצְצִים. אֵלֶּף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְחֲמֵשׁ וְשִׁבְעִים גְּפָנִים עוֹשִׂים
פְּרוֹת בַּעֲזָרָה זוֹ.

אֲטַבַּע גּוֹ תְּהוּמָא, דְּאֶקְרִי גִילְבָ"א.
דְּתַתָּא גּוֹ שְׁמֵרִים דְּחִמְרָא, דְּוִרְדִּיין בִּישׁוּין,
נְפִיק חַד עֲרֵעוּרָא מִקְטָרֵגָא, מִזִּיקָא
קַדְמָאָה, וְאִיהוּ בְרוּחָא דִּיוֹקְנָא דְאָדָם, כַּד
קָרִיב לְגוֹ קֹדֶשׁא. פִּיּוֹן דְּמִתְעַבֵּר מִתְּפָן, וּבְעֵי
לְנַחֲתָא לְתַתָּא, לְאַתְלַבֵּשׁא בְּלִבוּשָׁא לְנִזְקָא
עֲלֵמָא, נַחֲתִית הוּא וּרְתִיכוּי. וּלְבוּשָׁא קַדְמָאָה
דְּקָא נְקִיט תְּבִנִית שׁוֹר, דִּיוֹקְנָא דְשׁוֹר. וְקַדְמָאָה
לְנִזְזִיקִין מְאִינוּן אֲרַבְּעָה, שׁוֹר אִיהוּ. וְאִינוּן אֲרַבְּעָה
אַבוֹת לְנִזְזִיקָא עֲלֵמָא. וְכֻלְהוּ תַלְתָּא אַבוֹת
נִזְזִיקִין, בֵּר שׁוֹר, כְּלֵהוּ דִּילִיָּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם
בְּתִבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב. מֵהוּ אוֹכֵל
עֵשֶׂב, הָא דְרָשִׁינוּן בִּיה. אֲבָל עֲקָרָא דְמִלָּה,
מִתְמַצִּית הַלְחָם, וְלֹא שְׁבַעַת זִינֵי דָּגָן, לִית לִיָּה
בְּהוּ חוּלְקָא, וְלֹא יְאוּת לִיָּה לְמַהוּי תְּפָן.

מֵהוּבְתִיָּהוּ, וְאֵלִין יִתְבִּין בְּדוּכְתִיָּהוּ, עַד לָא
נָפְקִי אֵלִין, זְמִינִין אֵלִין, נְהִירוּ
וּנְצִיצוּ דְלֵהוֹן, לָא יְכַלִּין עֵינֵינוּן לְמִסְבֵּל. אֲזֵלִין
בְּסַחְרֵינוּן, לִית לְהוֹן שְׁכִיכוּ לְעֵלְמִין.

כַּד אִיסְתַּפֵּל בֵּר נֶשׁ בְּהַאי הִיכְלָא, מִיָּד
בְּאַסְתַּפְּלוּתָא קַדְמָאָה, אֲתַחֲזִי זְעִיר וְלֹא
זְעִיר, אֲסְתַּפֵּל יִתִּיר, אֲתַחֲזִי רַב. תּוּ אֲסְתַּפֵּל,
אֲתַחֲזִי יִתִּיר רַב, כָּל מֵה דְאֲסְתַּפֵּל, הֲכִי אֲתַחֲזִי

בְּאַתְפְּשֻׁטוֹתָא רַב וְעֵלְאָה, עַד דְּדָמִי (דף קע"ב ע"ב)
בְּאַסְתַּפְּלוּתָא כְּמֵלֵא נִימָא, דְלִית לִיָּה שִׁיעוּרָא.
עוֹבְדֵין סְגִיאִין לְגוֹ, דְלֹא יְדִיעַ אוּמְנוּ דְלֵהוֹן,
מְנִיָּה נְהָרָא עֲזָרָה, וְכָל מֵה דְאִית בָּהּ,
בֵּר פְּרוּכִים דְנִהוּרָא דְלֵהוֹן סְלֵקָא עַד רוּם
רְקִיעָא, בְּגוֹוִנִין סְגִיאִין, וּנְהוּרִין מְנַצְצֵן. אֵלֶּף
וְחֲמֵשׁ מֵאָה וְחֲמֵשָׁה וְשִׁבְעִין גּוּפָנִין, עֲבָדִין
אִיבִין בַּעֲזָרָה דָּא.

יִתִּיר - (קהלת ד) חֹבֵק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וְאֲנִינוֹת שָׁלוֹ, וְאֶחָד כֶּף - אֲכַל אֶת בִּשְׁרוֹ, בְּעַל כְּרָחוּ, שְׂאִין לוֹ רִשּׁוֹת לְשִׁלֵּט עַל דְּבַר אַחֵר. מָה עֲזָר לוֹ בְּכָל מָה שְׂמִסְטָה וְעוֹשָׂה וְעִמֵּל שְׁלֹא אַחֵר כֶּף אֵין לוֹ רִשּׁוֹת אֶלָּא עַל שָׁלוֹ, אַחֵר כֶּף מְרַקֵּד וְשִׁמְח פְּכִסִּיל בְּלִי דַעַת כְּלָל, וְהוֹלֵךְ לֵלֵא תוֹעֵלֶת וְאוֹכֵל הַבִּשְׁר. וּבִשְׂאָר אֵין לוֹ רִשּׁוֹת. מְרִירוֹת שְׁלִמְעֵלָה וְשְׁלִמְטָה, כְּשִׂישְׁרָאֵל בְּצִרָה וְאוֹכְלִים אוֹתָם שׁוֹנְאִיהֶם, וְלֹא נוֹתְנִים כַּח בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ.

וְאִפְּלוּ מִבִּשְׁרוֹ שֶׁהוּא מִצַּד זֶה, מִרַע לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנוּן. אֲבָל עַל שָׁלוֹ, רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְנִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, אֵין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יְכוּלִים לְשִׁלֵּט עֲלָיו כְּלָל. וְעַל כֶּף כָּל הַעֲלִילוֹת וְכָל מָה שְׂמִסְטָה אוֹתוֹ רַע, שְׁחוֹשֵׁב לְשִׁלֵּט עַל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְאַחֵר כֶּף לֹא יְכוּל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ, מָה תוֹעֵלֶת הִיָּה לוֹ? וְעוֹד, שֶׁהֵם מְכַסִּים כְּלָם כְּמוֹ מְעַרְפֵּל חֲזֵק, וְאֵין שׁוֹכְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

בֵּא וְאָמַר לָךְ דְּבַר. אִם תֹּאמַר שְׂמִמְחָה הִיא לְמִלְאָף הַמְּנוֹת כְּשֶׁהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם - לֹא. אֲבָל מִשּׁוֹם שְׁרוּאָה שְׂרִצוֹן רְבוּנוּ בְּכֶף, מִרְאָה עֲצָמוֹ בְּשִׁמְחָה לַעֲשׂוֹת רִצּוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב (תהלים קמח) רוּחַ סַעְרָה עֲשָׂה דְבָרוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָרִי הוּא מְרַקֵּד וְהוֹלֵךְ בְּחֲדוּהָ לִפְנֵי נָשִׁים. אָמַר לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, וְדָאֵי כֶּף זֶה, לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁנוּחַ לוֹ בְּרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ. אֲבָל הַנַּחַת שָׁלוֹ בְּהַסְפַּד הַנָּשִׁים. הוּא רוֹקֵד, וְאֲזַנּוּ לְהַסְפַּד.

אָמַר לוֹ, אִם כֶּף, מְדוּעַ הוֹלֵךְ וּמִסְטָה עַל הָאָדָם לְמַעַלָּה וּמִזְכִּיר

יִתִּיר (קהלת ד) חֹבֵק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וְאֲנִינוֹת דִּילִיָּה, וְלִבְתֵּר אוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ בְּעַל כְּרָחִיָּה, דִּלִּית לִיָּה רִשּׁוֹ לְשִׁלְטָאָה עַל מִלָּה אַחֲרָא. מָה אֶתְהַנִּי לִיָּה בְּכָל מָה דְאַסְטִי וְעַבִּיד וְעִמֵּל, דְּלִבְתֵּר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ, אֶלָּא עַל דִּילִיָּה לִבְתֵּר מְרַקֵּד וְחֲדִי, פְּכִסִּיל בְּלֹא דַעַתָּא כְּלָל, וְאֲזִיל בְּלֹא תוֹעֵלְתָא, וְאוֹכֵל לִבְשָׂרָא. וּבִשְׂאָר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ. מְרִירוֹ דְעִילָא וְתַתָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בְּעִיאָקוּ, וְאוֹכְלֵי לוֹן שְׁנֹאִיהוֹן וְלֹא יְהִי חִילָא בְּעוֹבְדֵין טְבִין דְּלֵהוֹן, לְאַפְקָא מִנִּיהָ.

וְאִפְּלוּ מִבִּשְׁרִיָּה דְאִיהוּ מִהֵאֵי סְטֵר, אֲבִאִישׁ קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, דְאִיהוּ רַחוּם וְחַנוּן. אֲבָל עַל דִּילִיָּה, רוּחָא קְדִישָׁא וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, לִית עֲלָאֵין וְתַתָּאֵין יְכַלִּין לְשִׁלְטָא עֲלוּי כְּלָל. וְעַל דָּא כָּל תְּסַקּוּפִין, וְכָל מָה דְאַסְטִי הֵהוּא רַע, דְּחָשִׁיב לְמִשְׁלֵט עַל רוּחָא קְדִישָׁא, וְלִבְתֵּר לֹא יְכִיל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ. מָה תוֹעֵלְתָא הָוָה לִיָּה. וְעוֹד דְאֵינוֹן חֲפָאן כְּלָהוּ כְּעַרְטִירָאָה תְקִיף, וְלִית שְׂכִיכוּ לְעֵלְאֵין וְתַתָּאֵין.

תָּא וְאִימָא לָךְ מִלָּה. אִי תִימָא, דְּחֲדוּ הוּא לְמִלְאָף הַמְּנוֹת, כַּד קְטִיל בְּנֵי נָשָׂא. לָאוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּחָמֵי דְרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה בְּכֶף, אַחְזִי גְרַמִּיָּה בְּחֲדוּ, לְמַעַבְד רַעוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְכַתִּיב, (תהלים קמח) רוּחַ סַעְרָה עֲשָׂה דְבָרוֹ. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא אִיהוּ אֲזִיל וּמְרַקֵּד בְּחֲדוּהָ קָמִי נָשִׁין. אָמַר לִיָּה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי הָכִי הוּא, לְאַחְזָאָה קָמִי מִלְכָּא דְנִיחָא לִיָּה בְּרַעוּתִיָּה דְמִלְכָּא. אֲבָל נִיחָא דִּילִיָּה בְּהַסְפַּדָּא דְנָשִׁין, אִיהוּ רְקִיד וְאוּדְגִיָּה לְהַסְפַּדָּא.

אָמַר לִיָּה אִי הָכִי, אָמַאי אֲזִיל וְאַסְטִי עַל פִּר נֶשׁ לְעִילָא, וְאַדְכֵּר לְחוּבוּי. אָמַר לִיָּה,

קטאָיו? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
(קהלת ד) זָקֵן וְכִסִּיל, וְחוֹשֵׁב לְשַׁלֵּט
עַל הָרוּחַ, וְכָל תְּאַוּתוֹ הִיא בְּגַלְל
זֶה. בְּסוּף לֹא שׁוֹלֵט אֲלֵא עַל שְׁלוֹ,
בְּשׂוֹר, וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים ז) יָשׁוּב
עֲמַלּוֹ בְּרֹאשׁוֹ.

הוֹדֵךְ וְרוּצָה לְרַגֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם,
וּמִים עוֹלִים מִתּוֹךְ שְׂאֵר תְּהוֹמוֹת
וְרוּצִים לְכִסּוֹת הָעוֹלָם. אוֹתָן
דְּמַעוֹת רוּחַנוֹת יוֹתֵר מִכָּל אֵשׁ
שֶׁבְּעוֹלָם. וּמִתּוֹךְ תִּקְרָה הִרְתִּיחָה
שְׁלֵהֵן, קוֹפְאִים הַמִּים תּוֹךְ הַיָּם
הַקְּפוּא, וְאַלְמֵלֵא שְׂרַמְזוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְנִשְׁכָּה אַחַת מִצַּד
אַבְרָהָם מִעֲמוּד שְׁלוֹ וְנִרְאָה כָּל
הָעוֹלָם, לֹא יָכוֹל לְעַמֵּד אֶפְלוּ רִגְעַ
אֶחָד.

אוֹתָן דְּמַעוֹת כְּשֶׁנּוֹפְלוֹת לְתוֹךְ
הַיָּם, נִשְׁמַע קוֹל בֵּין הַיָּם עַד
מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה. מִקּוֹל נִהַמְתָּם
שֶׁנִּשְׁמַע שֵׁם כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְתוֹךְ
הַיָּם, מִתְעוֹרְרִים אַבּוֹת
הָרֵאשׁוֹנִים, וְקָמוּ, וְחִשְׁבוּ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְהַפֵּךְ
אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁקוֹל יוֹצֵא וְאוֹמֵר
לָהֶם: אַל תִּפְחָדוּ אֶהוּבִים
קְדוּשִׁים, בְּגַלְלֵכֶם זוֹכֵר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיכֶם, וְהוּא רוּצָה
לְגַאֵל אוֹתָם, וְאַתֶּם תִּרְאוּ.

כִּי הָאֱלֹפָא בִּיתוֹת מְשַׁלְּבוֹת
וּמִצְטַרְפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה,
וּמִתְחַבְּרוֹת בְּצִרוּף הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ.
כִּינֵן שְׁנֵרָאוּ הָאוֹתוֹת בְּצִרוּף זֶה,
אֵלֶּה נִגְנָנִים, וְיוֹצֵאִים אַחֲרֵים, וְכֵן
כָּלֶם. אֵלֶּה נִגְנָנִים, וְאֵלֶּה יוֹצֵאִים,
כָּלֶם לְפָנִים בְּחֵלֶל אוֹתָם
כְּפַתּוּרִים.

שׁוֹב פּוֹרְחִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
בְּאִוִיר יוֹצֵאִים הַחוּצָה, וְעוֹמֵד
הַשֵּׁם בְּאַרְבַּע אוֹתוֹת, תְּלוּיִים
בְּאִוִיר שְׁעָה וְחִצֵּי. לְאַחַר שֶׁנִּגְנַז
זֶה מִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ חֵלֶל הָאִוִיר
שֵׁם שֶׁל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אוֹתוֹת,
פּוֹרַח וְתְלוּי בְּאִוִיר שְׁעָה אַחַת,

בְּגִין דְּאִיהוּ זָקֵן וְכִסִּיל, וְחֹשֵׁב לְמִשְׁלֵט עַל
רוּחָא, וְכָל תְּאוּבְתִיָּה בְּגִינֵי כַּךְ אִיהוּ, לְסוּף
לֹא שְׁלִיט אֲלֵא עַל דִּילִיָּה. בְּשָׂרָא דִּילִיָּה. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמַלּוֹ בְּרֹאשׁוֹ.

אִוִיר וּבְעֵי לְאַרְגָּשָׁא עֲלֵמָא, וּמִיָּא סְלִיקִין מִגּוֹ
שְׂאֵר תְּהוֹמִין, וּבְעָאן לְחַפְיָא עֲלֵמָא,
אִינוּן דְּמַעִין רְתִיחִין יִתִיר מִכָּל אֲשָׁא דְעֲלֵמָא.
וּמִגּוֹ תוֹקֵף דְרִתִּיחוּ דְלֵהוֹן, אַקְפוּ מִיָּא, גּוֹ יִמָּא
דְנִקְפָּא. וְאַלְמֵלֵא דְרַמְזוֹ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא חַד
נְשִׁיבוּ מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, מִעֲמוּדָא דִּילִיָּה,
וְאַחֲזֵי עַל עֲלֵמָא, לֹא יָכִיל לְמִיקָם אֶפְלוּ רִגְעָא
חַדָּא.

אִינוּן דְּמַעִין כַּד נִפְלִין גּוֹ יִמָּא, אֲשַׁתְּמַע קְלָא
בֵּין יִמָּא, עַד מַעֲרֵתָא דְכַפְלָתָא. מִקְּל
נְהִימוּ דְלֵהוֹן דְקָא אֲשַׁתְּמַע תַּמּוֹן, כַּד עָאֵלִין
גּוֹ יִמָּא, מִתְעַרְן אַבְהֵן קְדָמָי, וְקָמוּ, וְחִשְׁבוּ
דְקוּדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְעֵי לְאַהֲפֹכָא עֲלֵמָא, עַד
דְקָלָא נָפִיק וְאָמַר לוֹן, לֹא תִדְחֵלוּ רְחִימִין
קְדִישִׁין, בְּגִינְכוֹן דְכִיר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְכַנִּיכוֹן, וְאִיהוּ בְעֵי דְמַפְרֵק לוֹן, וְאַתּוֹן
תְּחַמוּן.

אֲלֵפָא בִּיתִין כְּלֵהוּ, מְשַׁלְּבֵן וּמִתְצַרְפָּאן אֵלִין
בְּאֵלִין, וְאַתְחַבְּרֵן בְּצִרוּפָא דְשְׂמָא
קְדִישָׁא. כִּינֵן דְאַתְחִזוֹן אֲתוּוֹן בְּצִרוּפָא דָּא,
אֵלִין גְּנִיזִין, וְנִפְקִין אַחֲרֵנִין, וְכֵן כְּלֵהוּ. אֵלִין
גְּנִיזִין, וְאֵלִין נִפְקִין, כְּלֵהוּ לְגוֹ בְּחֵלוּלָא דְאִינוּן
כְּפַתּוּרִים.

הוּ פּוֹרְחֵי תְלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא בְּאִוִירָא וְנִפְקָא
לְבַר, וְקִיִּמָּא שְׂמָא בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן, תְּלִיִין
בְּאִוִירָא שְׁעֵתָא וּפְלִגָּא, לְבַתֵּר גְּנִיז דָּא, מִיָּד
נָפִיק מִגּוֹ אִוִירָא מְחֵלוּלָא דִּילִיָּה, שְׂמָא
דְתִרִסֵּר אֲתוּוֹן, פּוֹרַח וְתִלְיָא בְּאִוִירָא, שְׁעֵתָא
חַדָּא, וְלֹא יִתִיר. לְבַתֵּר גְּנִיז דָּא, וְנִפְקָא מִיָּד

ולא יותר. אחר כך זה נגנז, ויוצא
מִדְּצַרְוֹף אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁם
שֶׁל כ' (של כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וְתִלּוּי
בְּאוּרִי שְׁעָה אַחֲרַת וְנִגְנָז. וּמִדְּ
יוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת מִחֻלַּל אַחֵר, שֶׁם
שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת,
מִתְעַטְרִים כֻּלָּם בְּכַתְרֵיהֶם,
וְעוֹמְדִים שְׁעָה וְחֻצֵי, וְנִגְנָז זֶה.
וּמִדְּ יוֹצְאִים תִּלּוּיִים בְּאוּרִי שֶׁם
שֶׁל עֲשָׂרִים וְחֻמֶּשׁ אוֹתִיּוֹת
בְּצַרְוֹפֵיהֶן, וְעוֹמְדֵי שְׁעָה וּשְׁלֹשָׁה
רְגָעִים. יוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת שֶׁל
אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת,
וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם.

הַשְּׂמוֹת. אֲלֵא כֻלָּם אוֹתִיּוֹת, לֹא
שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים, בּוֹלְטִים
וְנוֹצְצִים הַחוּצָה, וְעוֹלָם
וְיוֹרְדִים. אֵינִי מִי שֶׁיְּכוֹל לְעַמֵּד
בָּהֶם, פֶּרֶט לְמִשִּׁיחַ בְּטָרַח גְּדוֹל.
זֶה גִּנוּז, לְאַחַר שְׁעוֹמְדֵי שְׁעֵתִים
וְעֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם רְגָעִים, וְהַשֵּׁם
הַחֲקוּק שֶׁל ע"ב אוֹתִיּוֹת יוֹצֵא
וְעוֹמֵד וְתִלּוּי בְּאוּרִי שְׁעָה וְחֻצֵי.
כֻּלָּם הַשְּׂמוֹת הָאֵלֶּה לֹא יוֹצְאִים וְלֹא
נִרְאִים, אֲלֵא פַּעַם אַחַת בְּיוֹם,
אֲבָל אוֹתָן א"ב נִרְאוֹת פּוֹרְחוֹת
בְּאוּרִי, וּמִצְרָפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה
שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם.

בְּשִׁפְרוּחוֹת אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית,
אֵלֶּה פּוֹרְחוֹת מִכָּאן וְאֵלֶּה מִכָּאן,
וּמִצְרָפוֹת כָּלָן. כְּשִׁיּוֹרֵד שֶׁם
רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, מִתְחִיל, מְשִׁיחַ
רוֹאֵה בְּצַרְוֹף א"ב אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ
שֶׁרָאָה דְּנִיּאֵל, שֶׁהֵם: מִמַּתּוֹס
נִנְקֵפִי אַאֲלֶרֶן (מִנְּא מִנְּא תְּקֵל וּפְרִסִין
דְּנִיּאֵל ה', כה).

כִּי עָרַב שַׁבָּת, כְּשֶׁמִּקְדָּשִׁים
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם לְמַטָּה, כְּרוֹז
מִכְרִיז לְאַרְבָּעָה צְדָדֵי הָעוֹלָם:
הַתְּפִנְסוּ מִרְכָּבוֹת קְדוֹשׁוֹת!
הַתְּקִינּוּ כְּסָאוֹת (קְדוֹשִׁים) מִי רָאָה
חֲדוּהָ בְּשִׁלֹּשׁ מְאוֹת וְתִשְׁעִים
רְקִיעִים? כְּמָה מְמַנִּים, כְּמָה שְׁלִיטִים מִתְּפִנְסִים לְמִקְדָּשֵׁיהֶם. כִּיֵּן יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִקְדָּשֵׁים
(לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא), אִזּוֹ מִתְעוֹרֵר עַץ הַחַיִּים, וּמִקְיֵשׁ בְּאוֹתָם הָעֲלִים שֶׁלּוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ

צַרְוֹפָא דְּאַתְרוּן אַחְרָנִין, שְׁמָא דְכ' (דכ"ב) אַתְרוּן,
וְתִלְיִין בְּאוּרֵא שְׁעֵתָא אַחְרָא, וְאַגְנִיז. וּמִדְּ
נְפָקֵי אַתְרוּן מִחֻלּוּלָא אַחְרָא, שְׁמָא דְתִמְנִיָּא
וְעֲשָׂרִין אַתְרוּן, מִתְעַטְרִין כְּלֵהוּ בְּכַתְרֵיהוּ,
וְקִיַּיְמֵי שְׁעֵתָא וּפְלָגָא, וְאַגְנִיז דָּא. וּמִדְּ נְפָקֵי
תִלְיָא בְּאוּרֵא, שְׁמָא דְעֲשָׂרִין וְחֻמֶּשׁ אַתְרוּן
בְּצַרְוֹפֵיהוּ, וְקִיַּיְמָא שְׁעֵתָא וְתִלְת רְגָעֵי, נְפָקֵי
אַתְרוּן דְּאַרְבָּעִין וְתִרִין אַתְרוּן. לְעֵלְמָא קִיַּיְמָא.

שְׁמֵהֶן. אֲלֵא אַתְרוּן כּוּלְהוּ, לָא (דף קע"ג ע"א)
מִשְׁתַּכְּכֵי לְעֵלְמִין, בְּלִטֵי וּמִנְצְצֵי לְבָר,
וְסִלְקֵי וְנַחְתֵי, לִית מָאן דִּיכִיל לְקִיַּיְמָא בְּהוּ,
בְּרַ מְשִׁיחַ בְּטוֹרַח סְגִי. דָּא גְּנִיז, לְבַתֵּר דְּקִיַּיְמָא
תִּרִין שְׁעֵתִין וְעֲשָׂרִין וְתִרִין רְגָעִין, וְהֵאֵי שְׁמָא
גְּלִיפָא דְע"ב אַתְרוּן קָא נְפִיק. וְקִיַּיְמָא וְתִלְיָא
בְּאוּרֵא, שְׁעֵתָא וּפְלָגָא. כֻּלָּם הֵנִי שְׁמֵהֶן לָא
נְפָקֵי, וְלֹא אַתְחִזוֹן, אֲלֵא זְמַנָּא חֲדָא בְּיוֹמָא,
אֲבָל אֵינּוֹן אֲלֵפָא בֵּיתִין, אַתְחִזוֹן פְּרַחִין
בְּאוּרֵא, וּמִצְרָפִין אֲלִין בְּאֲלִין, תִּלְת זְמַנִּין
בְּיוֹמָא.

בְּרַ פְּרַחֵן אַתְרוּן דְּאַלְפָא בֵּיתִין, אֲלִין פְּרַחִין
מִכָּאן, וְאַלִין מִכָּאן, וּמִתְצַרְפֵּן כְּלֵהוּ. כִּד
נְחִית תְּמָן רַב מִתִּבְתָּא, שְׂרִי, מְשִׁיחַ חֲמָא
בְּצַרְוֹפָא דְּאַלְפָא בֵּיתָא, אַתְרוּן כְּמָה דְּחֲמָא
דְּנִיּאֵל, דְּאֵינּוֹן מִמַּתּוֹס נִנְקֵפִי אַאֲלֶרֶן.

כִּי מְעֵלֵי שַׁבָּתָא, כִּד מְקַדְשִׁין יִשְׂרָאֵל יוֹמָא
לְתַתָּא, כְּרוֹזָא כְּרִיז לְאַרְבַּע סְטֵרֵי עֵלְמָא,
אַתְפְּנִשׁוּ מְשָׂרִיין קְדִישִׁין, אַתְקִינּוּ כְּרִסְיִין (קְדִישִׁין).
מָאן חָמֵי חֲדוּהָ, בְּתִלְת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין,
כְּמָה מְמַנֵּן, כְּמָה שְׁלִטוּנִין, מִתְּפִנְשִׁין
לְאַתְרֵיהוּ. כִּיֵּן דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַדְשִׁין (לְקוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא), כִּדִּין אַתְעַר אֵילָנָא דְחַיִּי, וְאַקִּישׁ בְּאֵינּוֹן

רְקִיעִים? כְּמָה מְמַנִּים, כְּמָה שְׁלִיטִים מִתְּפִנְסִים לְמִקְדָּשֵׁיהֶם. כִּיֵּן יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִקְדָּשֵׁים
(לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא), אִזּוֹ מִתְעוֹרֵר עַץ הַחַיִּים, וּמִקְיֵשׁ בְּאוֹתָם הָעֲלִים שֶׁלּוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ

עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים, ועולים ריחות של העולם הבא.

אז עץ החיים מתעורר, ומוציא נשמות קדושות, ופורש על העולם. ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות. אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בחדוה.

ואז ישראל כלם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כלם בחדוה במנוחה. וכל השבת יש להם אותה חדוה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן, כלם עולים ומתענגים בענג עליון של העולם הבא. כיון שיוצאת השבת, כל הנשמות פורחות ועולות.

בא וראה, כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל. ונשמות יורדות, אותן נשמות הצדיקים.

כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כלם: איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה? אשרי מי שאמר לפניו חדוש על התורה. כמה חדוה עושה הקדוש ברוך הוא. מכנס פמליה שלו ואומר: שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה. וכלם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות. הם למטה, והקדוש ברוך הוא למעלה חותם לאותו דבר.

בא וראה, כשדבר מתחדש בתורה ונשמה שיורדת בשבת התעסקה באותם דברים חדשים ועולה למעלה, כל הפמליה של

טרפין דיליה, רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי, ואינון ענפין דאילנא מתנענען, וסלקין ריחין דעלמא דאתי.

זהו אילנא דחיי אתער, ואפיק נשמתין קדישין, ופריש על עלמא. ועם כל דא, נשמתין נפקין, ונשמתין עאלין, אלין מתערי אלין, אלין נפקין ואלין עאלין, ואילנא דחיי בחדוה.

וכרין, ישראל פלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין, פלהו בחדוה בנייחא.

וכל השבת, אית לון ההוא חדוה, וההוא בנייחא, וכל צדיקייא די בגנתא, פלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה, דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבתא, פלהו נשמתין פרחין וסלקין.

תא חזי, פד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא. ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא. פד נפיק שבתא, נשמתין סלקין, אינון דשארו עלייהו דישראל. ונשמתין נחתין, אינון נשמתין דצדיקייא.

כיון דסלקין פלהו נשמתין דשארו עלייהו דישראל. סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא, וקודשא בריך הוא שאיל לכלהו, מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא. ופאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה. כמה חדוה עביד קדשא בריך הוא, פניש לפמליא דיליה, ואמר, שמעו חדושא דאורייתא, דאמרת נשמתא דא דפלוני, וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי. אינון לתתא, וקודשא בריך הוא לעילא, חתים לההיא מלה.

תא חזי, פד מלה אתחדש באורייתא, ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

וְזֶה סוּד כָּל הַבֶּשֶׁר חֲצִיר הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּמֵאֲמֵר הָרֵאשׁוֹן, כִּי כְמוֹ שֶׁהַחֲטָה שְׁהִיא בְּגִימְטְרִיא כְּמִנְיָן כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָה תּוֹךְ כְּמָה קְלִיפִין וּלְבוּשֵׁין שְׁהֵם הַסְּבִין וְהַמְרָסֵן וְהַתְּבָן וְהַקֶּשׁ וְהַעֲשֵׁב הַנִּקְרָא חֲצִיר, כֵּן הַמִּשְׁנָה אֶצֶל סוּדוֹת הַתּוֹרָה נִקְרָא חֲצִיר.

וְזֶה נִרְמָז בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר פְּרֻשֶׁת כִּי תִצָּא בְּרַעֲיָא מִהִימְנָא (דף רעה:):
אָבֵל רַבָּנוּ, וְוִי לְאִינוֹן דְּאֶכְלִין תְּבָן דְּאוֹרִייתָא וְלֹא יִדְעִין בְּסִתְרֵי
אוֹרִייתָא, אֶלָּא קִלְיָן וְחַמּוּרִין דְּאוֹרִייתָא, קִלְיָן אִינוֹן תְּבָן דְּאוֹרִייתָא,
וְחַמּוּרִין אִינוֹן חֲטָה דְּאוֹרִייתָא, ח"ט ה', אֵילָנָא דְּטוֹב וְרַע וְכו'.

וְאֵלוֹ בְּאֵתִי לְהַרְחִיב דְּרוּשׁ זֶה לֹא יִסְפִּיקוּ מֵאֵה קִנְטְרִסִין בְּלִי
סִפְק בְּלִי שׁוּם גּוֹזְמָא. הַאֲמָנָם הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ כִּי דְבַרֵי אֲמַת אֲנִי
אוֹמֵר, וְאֵל יִתְמָה הָאֲדָם בְּרֵאוֹתוֹ סִפְרֵי הַזֹּהַר אֵיךְ קוֹרָא אֵל הַמִּשְׁנָה
שֶׁפָּחָה וְקִלְיָפִין, כִּי עֶסֶק הַמִּשְׁנָה כְּפִי פְּשׁוּטִיָּה, אֵין סִפְק שְׁהֵם לְבוּשֵׁין
וְקִלְיָפִין חִיצוֹנִים בְּתַכְלִית אֶצֶל סוּדוֹת הַתּוֹרָה הַנִּגְנָזִים וְנִרְמָזִים
בְּפִנְיֹתָהּ כִּי כָּל פְּשׁוּטִיָּה הֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּדַבְרִים חֲמָרִים תַּחְתּוֹנִים.

ח) לְכוּן הָאֲמַת בְּפִשְׁט הַתּוֹרָה

אֲמָנָם הֵם קְלִיפִין טוֹבִים לְמֵאֲכָל כְּקִלְפַת קִנְהַ הַבֶּשֶׁם, וְלִכּוֹן
בְּהִיוֹתָם מְבִינֵי פְּשׁוּטֵי הַמִּשְׁנָה כְּהַלְכֵתָא בְּלִתֵי טְעוֹת נִקְרָא עֶץ הַדְּעַת
טוֹב, אָבֵל כְּאֲשֶׁר חָס וְשָׁלוֹם שׁוֹנִים בָּהּ וּמְטַמְּאִים אֶת הַטְּהוֹר
וּמְכַשִּׁירִין אֶת הַפְּסוּל וּמַתִּירִין אֶת הָאֲסוּר, אֲזִי נְהַפְכֵת לְעֶץ הַדְּעַת רַע
וּמֵר לָהֶם.

— ❦ לימוד היומי - כח סיון ❦ —

ט) שֶׁכֶר עֶסֶק הַתּוֹרָה לְשִׁמָּה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה

וְנַחֲזֵר עִתָּה לְמֵאֲמָרְנוּ הָרֵאשׁוֹן וּלְבֵאֵר מֵה שֶׁפְּתוּב וְאֶפִּילוֹ כֹּל
אִינוֹן דְּעֶסְקֵי בְּאוֹרִיתָא כֹּל חֶסֶד דְּעַבְדֵי וְכו', וְאֵמֵר עוֹד שָׁם כִּי
הַמִּשְׁנָה הִיא שֶׁפָּחָה מִשׁוּם דְּאִיְהִי עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, פִּירוּשׁ: כִּי הִנֵּה
כָּל מִדּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ הֵם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וְלִכּוֹן הָעוֹסְקִים בְּפְשׁוּטִיָּה
הַגּוֹפְנִיִים הַטּוֹבִים, עֲלֵיהֶם נֵאֱמָר בְּשִׁמְאֵלָה עֶשֶׂר וְכַבּוּד, הוּא הַפְּרָס
הַנֶּתּוּן לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי כֵן עֶסְקָם בְּתוֹרָה הוּא בְּבַחֲיִנַת הִיוֹתָם

בעולם הזה בדיני אסור והתר טמאה וטהרה וכו', והם כנגד העבד העובד את רבו שבודאי על מנת לקבל פרס וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם על מנת לקבל פרס.

אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחינת התורה כפי מה שעוסקים בה בעולם הבא, עליהם נאמר ארץ ימים בימינה, לעולם שכלו ארץ, כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס. ונודע כי תפארת דאצילות נקרא בן, ומטרו"ן דיצירה נקרא עבד, ועליהם אנו מתפללים ביום ראש השנה "אם כבנים אם כעבדים".

(י) בעולם הבא לומדים רק סודות התורה ונשמתה

והנה במדרש קהלת אמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק כי אם שנים הרבה ישמח וכו', וזה לשונו: כי אם שנים הרבה וכו', תורה שאדם למד הבל היא לפני תורתו של משיח, ואם כך נאמר על תורתו של משיח שהיא בהיותם בגוף ונפש, כמו שכתבו זכרונם לברכה "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד והוא בטול מלכות הרשעה קלפה החיצונה הנקרא יצר הרע, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק "וגר זאב עם כבש" וכו' וסמך ליה "ומלאה הארץ דעה את השם" ולכן תורת העולם הזה המתלבשת בקליפין לסבת היות היצר הרע הנקרא קלפה מצויה בעולם היא הבל לפני תורתו של משיח שנתפשט קצת מלבושיה וקלפותיה, מאחר שגם בני אדם נתפשטו מקלפת היצר הרע, וקל וחמר בן בנו של קל וחמר בהיותנו למעלה בעולם הבא עולם הנשמות נפשטות מכל מיני לבוש כלל, כי עסק התורה אשר להם, איננו רק בנשמת התורה וסודותיה הפנימיים.

לימוד היומי - כט סיון

(יא) יעסק תחלה בנגלה ואחר כך בחכמת האמת

ואמנם, אל יאמר אדם, אלקה לי ואעסק בחכמת הקבלה מקדם שיצטק בתורה, במשנה ובתלמוד, כי כבר אמרו רבותינו

זכרונם לברכה: אל יכנס אדם לפרדס אלא אם כן מלא כרסו בבשר וזין. והרי זה דומה לנשמה בלתי גוף שאין לה שֶׁכָּר ומעשה וחשבון עד היותה מתקשרת בתוך הגוף בהיותו שלם מתקן במצוות התורה בתרי"ג מצוות. וכן בהפך, בהיותו עוסק בחכמת המשנה והתלמוד בבלי ולא יתן חלק גם אל סודות התורה וסתריה כי הרי זה דומה לגוף היושב בחשך בלתי נשמת אדם נר השם המאירה בתוכה באפן שהגוף יבש בלתי שואף ממקור חיים אשר זהו ענין אמרו במקום אחר ההוא הנזכר לעיל וזה לשונו: דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה וכו', באפן כי התלמידי חכמים העוסקים בתורה לשמה ולא לשמו לעשות לו שם, צריך שיעסק בתחלה בחכמת המקרא והמשנה והתלמוד כפי מה שיוכל שכלו לסבל, ואחר כך יעסק לדעת את קונו בחכמת האמת וכמו שצוה דוד המלך עליו השלום את שלמה בנו "דע את אלהי אביך ועבדהו".

יב) סדור וכונת למוד הלכה וקבלה

ואם האיש הזה יהיה כבד וקשה בענין העיון בתלמוד, מוטב לו שיניח את ידו ממנו אחר שבחן מזלו בחכמה זאת ויעסק בחכמת האמת, וזה שאמרו: "כל תלמיד חכם שאינו רואה סימן יפה בתלמוד בחמשה שנים שוב אינו רואה". ואמנם כל האיש שהוא קל לעיון מחיב לתת חלק שעה או ב' שעות ביום בעיון ההלכה ולכוון ולתרוץ הקושיא הנופלת בפשט ההלכה.

ויכון כי אין הקלפה הרעה מצד הנחש [סמאל] עבד רע נאחזת אלא בקליפה הטובה היא משנה מטטרון עולם היצירה הנקרא עבד ושפחה דמטרוניתא, אבל לא במטרוניתא שהיא המוח הפנימי חכמת האמת ונקרא עץ החיים ועליו איתמר אני השם הוא שמי בסוד כל התורה היא שמותיו של הקדוש ברוך הוא. וכבודי לאחר לא אתן דלא יכיל לאתערבא עמה קלפה אלא בעץ הדעת טוב ורע משנה טמא וטהור אסור ומתן פשר ופסול.

ויכון בעינונו להסיר הקלפה הרעה שהיא הגורמת קשיות שלא יבין האדם תרוצים ויסלקנה מעל גבי עץ הדעת טוב ורע היא המשנה שפחה דמטרוניתא ואחר כך יכון לקשט המטרוניתא עצמה שהיא חכמת הקבלה. ודי בזה כי אין מקום באורו של ענין זה.

— לימוד היומי - ל סיון —

אמר עוד במדרש הנזכר לעיל ובגין דא "השבעתי אתכם בנות ירושלים" וכו'. פרוש הדברים: **כי הנה היתה השבועה הגדולה לאלהי"ם שלא יעוררו את הגאולה עד שאותה האהבה תהיה בחפץ ורצון טוב, כמו שכתוב עד שתחפץ כבן העובד את אביו ועין בכל פלטרין דיליה ובכל גניזין דיליה ולא כעבד העובד במשנה ולוקח השפחה על מנת לקבל פרס.**

וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה כי זמן השבועה היא עד אלף שנים, כמו שכתבו זכרונם לברכה בברייתא דרבי ישמעאל בפרקי היכלות על פרוש דניאל, וזה לשונם: ואתיהבון בידיה עד עדן ועדנין ופלג עדן ואיך הראהו הקדוש ברוך הוא ליצקב אבינו שר עולם והוא שרו של בבל ע' עוקין וכו' עין שם.

וכן בזהר פרשת ויגרא (דף קיז.) וזה לשונו: **אמר רבי יוסי כל דא אריכו זמנא יתיר מכמה דאוקמיה חברינא דאיהו יומא חד גלותא דכנסת ישראל ולא יתיר, דכתיב (איכה א): נתנני שוממה כל היום דזה.**

עוד מאמר אחר כתוב בפרשת בראשית (דף כו; כז.) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אליו אנון ארבעה שנקנסו לפרדס. חד עאל בפישו"ן פי שונה הלכות. תננינא עאל בגיחו"ן ודא איהו רמ"ז. תליתאה עאל בחדק"ל לישנא חדא וקלילא לדר"ש. רביעאה עאל בפר"ת דאיהו סוד מוחא דביה פריה ורביה. בן עזאי וכן זומא ואלישע אחר עאלו בקליפין דאורייתא, הוו לקאן בהון. רבי עקיבא דעאל במוחא אתמר ביה נכנס בשלום ויצא בשלום.

אמר רבי אלעזר, אבא, יומא חד הוינא בבי מדרשא וכו', בגין דאורייתא מתרין לוחין אליו הנה משה נחית לון לישראל, ולא זכו

בהון ונפלו ואתברו, וְדָא גְרִים אַבּוּדָא דְבֵית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, וְהֵיב לון אַחֲרָנִין מִסְטְרָא דְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּמִתְמָן אַתִּייהֵיבַת אורִייתָא בְּאַסּוּר וְהֵתֵר, מִימִינָא חֵי וּמִשְׁמָאלָא מוּתָא וְכוּ'. דָּא וְנָהָר יוצֵא מֵעֵדוֹן בּוּדָאי לְעִילָא כְּעַץ הַחַיִּים וְכוּ'.

לְהַשְׁקוּת אֶת הַגֶּן דָּא פְּרִדְס דְּמִטְטְרוֹ"ן דְּתִמָּן עֵאלוּ בְּן עֲזַאי וּבְן זֹמָא וְאַחֵר. וּקְלִיפִין דִּילִיָּה מִסְטְרָא דָּא טו"ב וּמִסְטְרָא דָּא רַע. וְדָא אִיהוּ אַסּוּר וְהֵתֵר פְּסוּל וְכִשְׁר טוּמְאָה וְטְהָרָה וְכוּ'.

כְּגוֹנָא דָּא אָמְרוּ חֲבֵרֵיָּא מֵאַרְי מִתְנִיתִין וַיִּמְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה דָּא קוּשְׁיָא. בְּחוּמְר בְּקַל וְחוּמְר. וּבִלְבָנִים דָּא לַבּוֹן הִלְכָה. וּבְכָל עִבּוּדָה בְּשֻׁדָּה דָּא בְּרִייתָא. אֶת כָּל עִבּוּדְתֶם דָּא מְשַׁנָּה.

וְאִי תִיִּבִין בְּתִיּוּבְתָא מַה כְּתִיב "וַיֹּרְהוּ הַשֵּׁם עֵץ" דָּא עַץ הַחַיִּים וּבִיָּה וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא מְשִׁיחַ דְּאַתְמֵר בִּיָּה (שְׁמוֹת יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדֵי וְכוּ'. וְכֵלָא אִיהוּ בְּגִלוּתָא מִחֻמַּת דִּילִיָּה.

— לימוד היומי - א תמוז —

יג) חטא אדם הראשון שלא עסק בקבלה ולכן גם נשברו הלווחות

הֵנָּה נִתְבָּאֵר בְּמִקּוּם אַחֵר הִזָּה כִּי עוֹוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע הוּא שְׁלֵא בָּחַר לְהִתְעַסֵּק בְּעַץ הַחַיִּים שֶׁהִיא חֻכְמַת הַקְּבֵלָה, וְזֵהוּ עֲצֻמוֹ עוֹוֹן הָעֵרֵב רַב הָאוּמְרִים לְמִשָּׁה 'דְּבַר אֶתָּה עֲמַנּוּ וְנִשְׁמַעָה' בְּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, 'וְאַל יִדְבַר עֲמַנּוּ אֱלֹהִים פֶּן נִמּוֹת' בְּסִתְרֵי תוֹרָה, כְּסִבְרַת הַטּוֹעִים קִצַּת בְּנֵי תוֹרָה אֲשֶׁר בְּזִמְנֵנוּ זֶה הַמוֹצִיאִים שֵׁם רַע עַל חֻכְמַת הָאֱמֶת חֵי עוֹלָם, וְאוּמְרִים שְׁכָל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ יָמוּת בְּקִצְרוֹת שָׁנִים חֵס וְשְׁלוֹם, וְלִכֵּן נִשְׁבְּרוּ הַלוּחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת מִסְטְרָא דְעַץ הַחַיִּים וְנִתְּנוּ לָהֶם מִסְטְרָא דְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע מְשַׁנָּה שְׁפָחָה דְּמִטְרוּנִיתָא וְגֵרַם אַבּוּדָא דְחֶרֶב בְּיַת רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי וְגִלוּת הָאֲחֵרוֹן הִמֵּר וְהָאֲרֹךְ אֲשֶׁר אָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים עַד דִּיתוּבוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִיּוּבְתָא וּבִקְשׁוּ אֶת הַשֵּׁם אֱלֹהֵיהֶם לְהַכִּירוֹ וּלְיַדְעוֹ בְּרִזֵּי תוֹרָה וַיִּדְעוּ אֶת מִי הֵם עוֹבְדִים

ומי הוא מלכם, וכדין יזכו לעסק בחכמת האמת כמו שאמר הכתוב: "ויורהו השם עץ וימתקו" על ידי המשיח.

וכמו שכתוב בפרשת נשא ברעיא מהימנא (דף קכד): וזה לשונו: ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא וכו' ואילנא דטוב ורע דאיהו אסור והתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' כי אז יהיו כמלאכי עליון עוסקים בחכמת התורה דאצילות ולא בתורת מטטרו"ן מלבשת במלבושים וספורים גשמיים. עוד אמרו בספר הזהר (תקון ששית) וזה לשונו: וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתראא בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ.

יד) הגאלה תבוא פשנעסק באהבה בחכמת האמת

עוד מקום אחר, אמר ליה אליהו זכרוננו לברכה לרבי שמעון בן יוחאי וזה לשונו: רבי כמה זכאה אנת דמהאי חבורא יתפרנסון כמה עלאי עד דיתגלגלא לתתא בסוף יומיא ובגיניה "ושבתם איש אל אחזתו" וכו'. הרי מבאר כי חטא זה החל להיות מאדם הראשון ועד עתה, וכאשר נשוב בתשובה לעסק מאהבה בחכמה הזאת יגאלו ישראל במהרה בימינו אמן.

שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנווד ומתמרמר במר נפשו באמרו (ירמיה ד כא): "עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אויל עמי אותי לא ידעו וגו' ראיתי את הארץ והנה תהי וגו' ראיתי והנה הפרמל וגו' כי כה אמר השם שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעשה וגו' הציקתני רוח בטני" לבאר פסוקים האלו הנאמרים באמת על ידי ירמיה הנביא עליו השלום בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על ארך גלותנו יותר משעורו.

וזהו מה שכתוב "עד מתי אראה נס", הוא הנס והדגל של המשיח כנזכר בפרשת משפטים (דף קב), וזה לשונו: וייתון, נס דמשיח בן דוד, אריה רשים עליה לימינא, ונס דמשיח בן יוסף, שור רשים עליה לשמאלא וגו'. אשמעה קול שופר, זה קבוץ גליות העתיד להיות אחר ביאת משיחנו במהרה בימינו אמן, כנזכר בזהר

פְּרִשֶׁת תּוֹלְדוֹת (דף קלט.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בַּמְדָּרֶשׁ הַנֶּעְלָם עַל פְּסוּק "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם הַשֵּׁם" וְאַחַר כֵּן "נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכַּנְס", וְזֶה שְׁאֵמַר הַכְּתוּב: "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל" וְגו', וְנִתֵּן טַעַם אֶל אֲרִיכוֹת הַקֶּץ "כִּי אֲוִיל עַמִּי" בְּלִשׁוֹן נְתִינַת טַעַם אֶל הָאֵמּוֹר "עַד מְתֵי אֲרָאָה נִס".

— לימוד היומי - ב תמוז —

וּבִאֹר הָעֵנָן הוּא כִּי הֵנָּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נַחֲלָקִים לְשֵׁשׁ פְּתוֹת:

פַת ראשונה: מֵהֵם הֵם עַמִּי הָאֲרָץ הַמּוֹן הָעַם.

פַת שנייה: הֵם הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּפְּשָׁטִי הַתּוֹרָה.

פַת שלישית: וְהִיא בְּעַלִּי חֲכָמַת הָאֵמֶת.

וְהֵנָּה כְּנִגְד פַת ראשונה אָמַר "כִּי אֲוִיל עַמִּי אוֹתִי לֹא יִדְעוּ" יִרְצָה, הֵם הַמּוֹן הָעַם הַנִּקְרָאִים עִם סֵתֶם, וְכִנְגַד פַת הַשְּׁלִישִׁית הֵם הָעוֹסְקִים בְּרִזֵי הַתּוֹרָה וְסוּדוֹתֶיהָ הַנִּקְרָאִים בְּנִים כְּנִזְכָּר בְּתַקּוּן (דף א:), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אֶפְרוּחִים אֵילִין מְאִרֵי מְשֻׁנָּה בְּנִים אֵילִין מְאִרֵי קַבְלָה, וְעַלִּיהֶם אָמַר "בְּנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא נְבוֹנִים" כִּי הֵם עוֹסְקִים בְּחֲכָמַת הָאֵמֶת כִּפִּי הָעוֹלָה בְּדַעְתָּם הַקְּצָרָה וּבְעִיּוֹנָם הַחֲלָשׁ וְאֵינָם יוֹרְדִים לְעַמֶּק הָעֵנָן לְהַבִּינּוֹ עַל אֵמֶתוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁנִּכְתַּב בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם.

וְכִנְגַד פַת חֲכָמֵי הַפְּשָׁט אוֹתָם אֲשֶׁר הֵם מוֹאֲסִים לְעַסֵּק בְּחֲכָמַת הָאֵמֶת הַנִּקְרָא עַץ הַחַיִּים וְחַיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִים בְּסַפּוּרִים הַפְּשָׁטִים בַּפְּשׁוּטָן בַּלְבַּד, וְאוֹמְרִים שְׂאִין בְּתוֹרָה אֵלָּא הַפְּשָׁט בַּלְבַּד, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר הוּא נִקְרָא עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע כְּנִזְכָּר לְעִיל, עַלִּיהֶם אָמְרוּ (יִרְמִיָּה שֵׁם כב): "חֲכָמִים הֵמָּה לְהִרְעֵ וּלְהִיטִיב לֹא יִדְעוּ", כִּי בְּסִבַּת הַיּוֹתֶם מוֹאֲסִים בְּעַץ הַחַיִּים אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזֵר אוֹתָם וְהֵם שׁוֹנִים בַּפְּשָׁטִי עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע וּמְהַפְּכִים אוֹתוֹ לְרַע וּמְטַמְּאִים אֶת הַטְּהוֹר וְאוֹסְרִים אֶת הַמְּתַר וּפּוֹסְלִים אֶת הַכֹּשֶׁר וְתַקְלוֹת רַבּוֹת יוֹצְאוֹת מִתַּחַת יְדֵיהֶם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים.

ואחר שכלל אותם הנביא בדרך קצרה חוזר לבארם דרך פרט. **וכנגד הפת הראשונה** אמר "ראיתי את הארץ והנה תהו" הם עמי הארץ אשר נקראים על שם הארץ כי משם נפשם חצבה כמו שאמר הכתוב (קהלת ג כא): "ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ" היא רוח הבהמית אשר להם כמו שאמר הכתוב (בראשית א כד): "תוצא הארץ נפש חיה למינה", כי מלבד היות הגוף נחצב עפר מן האדמה גם נפשם חצבה מן הארץ למינה ממש ונקרא נפש חיה, כי בכלל חיה בהמה. וכן נדרש בפרשת זה במדרש הנעלם בכתב יד, עין שם, ולהיותם נחצבים מן הארץ כל עסקם הוא בישוב הארץ במשא ומתן בנטיעה ובזריעה ובבנינים, דברים שאין בהם תועלת רק אל הגוף, ומניחים חיי עולם היא התורה, כמו שאמר הכתוב (ירמיה לג כה): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי", ומחזירים העולם לתהו ובהו, אשר לסבה זאת קראם למעלה אוילים באמרו "כי אויל עמי", כי אין להם אולת גדולה מזו לקיים את גופם ולהחריב נשמתם, וכל זה גרם להם "כי אותי לא ידעו" ולא נתעסקו בתורה הנקרא עץ החיים לחיותם דרך חיי עולם הבא.

— לימוד היומי - ג תמוז —

**טו) כי לא על חנם כפי רצונם פסקו טמא טהור אסור
והתר פשר ופסול אלא מתוך פנימיות התורה פנודע
ליודעי חן – חכמת ספר הזהר היא המאירה אותם,
ומבארת הדברים הנאמרים בתלמוד**

וכנגד הפת השניה הם התלמידי חכמים העוסקים בתורת השם אשר נפשם חצובה מן השמים ולא מן הארץ אמר "ואל השמים ואין אורם" כי גם שנפשם חצובה מן השמים אין להם אור בתורתם כמו שכתבתי למעלה בשם רבותינו זכרונם לברכה על פסוק במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי. **וחכמת ספר הזהר היא המאירה אותם ומבארת הדברים הנאמרים בתלמוד במלבושים כאלו הם חשובים גשמיים, אשר עליהם נאמר "ותורה אור" וזה שכתוב "ואל השמים ואין אורם".**

ועל זה נתנבא ישעיה הנביא בנחמותיו ואמר "והולכתני עורים בדרך לא ידעו" וגו', כי התורה הפשטיית נודעו במספרם וכמו שפיתוב "רבי ישמעאל אומר בי"ג מדות התורה נדרשת" וכו' אמנם ל"ב נתיבות החכמה שבהם נברא העולם הנזכר בריש ספר יצירה לא נודעו, והנה אלו הל"ב נתיבות החכמת האמת נעלמים תוך י"ג מדות של הפשט וכללות כלם הם ל"ב אח"ד, וכמו שפיתוב למעלה בשם הזהר בפרשת פנחס (דף רמ"ד): ורַבֵּן דַּמְתַּנִּיתִין וְאַמֹּרָאִין, כֹּל תַּלְמוּדָא דְלָהוּן, עַל רַזִּין דְּאוּרִיתָא סִדְרוּ לֵיהּ.

ובלי ספק כי העוסקים בתלמוד בבלי בלבד מגששים פעורים קיר בלבושי התורה ואין להם עינים רואות ברזי התורה הנסתרים בו, כי לא על חנם כפי רצונם פסקו טמא טהור אסור והתר פשר ופסול, אלא מתוך פנימיות התורה פנודע ליודעי חן, וכמו שקראם במקום אחר הא' שבאריה לעיל סתימין עיינין וכו'.

וזה שפיתוב מי עור כי אם עבדי, אבל הפונה היא למעוטי ולאפוקי חכמי האמת הנקראים בנים אינון מארי קבלה פנזכר לעיל, אבל העוסקים במשנה לבדה בלתי הסתכלותם בסודותיה, וכפי סודותיה יפסקו הדינים אם אסור ואם מותר פנזכר לעיל, הנה אלו עורים בודאי הם, וזה שפיתוב "מי עור" כי אם עבדי, כי העוסק בפשט נקרא עבד פנזכר לעיל.

❖ לימוד היומי - ד תמוז ❖

ועליהם נתנבא ישעיה לעתיד לבוא שיזכו ללכת בדרך לא ידעו הוא דרך חכמת האמת, אשר בעולם הזה נתן להט החרב והכרובים לשמור את דרך החיים שלא יובנו רזי התורה אלא לזוכים אליה פנזכר בפרשת נשא (דף קכג.) וזה לשונו: ואית נטירין אחרנים, פגון נחשים עקרבין ושרפין, ונטרין ההוא טוב, דלא ליעול תמן מאן דלאו איהו ראוי למיעל. דאי לאו הכי, כל חייבנא הו עאלין ברזין

דאורייתא. ובגין דא מאן דאיהו חגיבא, וייעול למנדע רזין דאורייתא, כמה מלאכי חבלה וכו' מבלבלין מחשבתיה וכו'.

וזה שכתוב עוד (ירמיה מב, טז): "אשים מחשך לפניהם לאור", כי התלמוד בבלי שהוא מחשך המספר בפשט העולם הזה, אשים לפניהם לאור ויסתכלו מתוכו רזין דאורייתא הגנוזים בו הנקרא "ותורה אור". גם כל הקשיות שבתלמוד הנאמר עליהם תניא, והכי קאמר, חסורי מחסרא והכי קתני, ותיק"ו, כל אלו נראים בעינינו מעקשים נחזרו למישור ויראו איך הכרח הלשון להאמר בלשון הזה החסר והמעקש לסבת רמזי התורה הנסתרים ונרמזים בו.

ואל יאמר אדם: אם כן, מעתה אני פטור ומתיר מלהתעסק בחכמה הזאת עד לעתיד לבוא כי בעולם הזה אין כח לידעם, ולכן אמר הכתוב (ירמיה שם): "אלה הדברים עשיתם ולא עזבתים". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה אעשה, אעזבם, לא כתיב, שכבר עשיתם לרבי עקיבא וחבריו, וכמו שכתבו זכרונם לברכה על רבי עקיבא שהיה יושב ודורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, ואם כן לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא מכם ואינכם חפצים לידע עם שהוא בידיכם ובבחירתכם והרי רבי עקיבא השיג בעולם הזה לסודות אלו, והנה זהו הנכון כמו שכתוב במשנה: משמת רבי עקיבא בטל כבוד התורה, ופרשו המפרשים שהיה יודע להשיב ולדרש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, וזהו כבוד התורה והדרה ויפיה.

טז) אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שאינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, פי הם מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם

וזה אצלי פירוש המשנה (אבות ו ב): אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת כסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה,